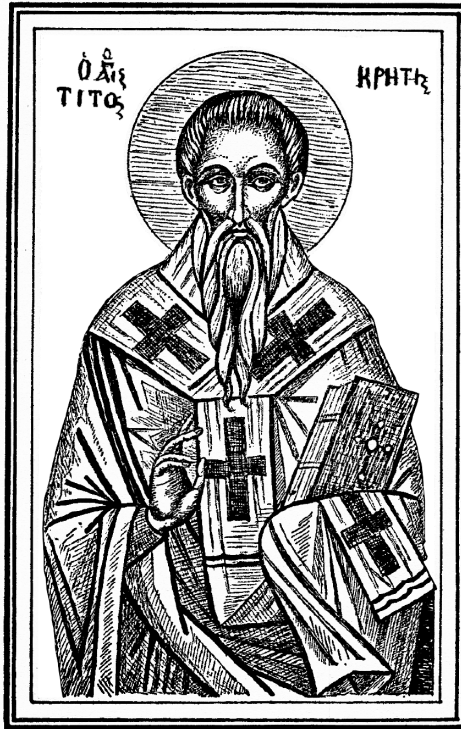

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 16, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΕΠΙΣΗΜΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ', ΤΕΥΧΟΣ 16, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2012

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Α. Έποπτεύουσα Συνοδική Έπιτροπή:

Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναῖος

Σεβ. Μητροπολίτης Άρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Άνδρέας

Σεβ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιος

Γραμματεὺς: Άρχιμ. Νήφων Βασιλάκης,

Κωδικογράφος τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Β. Διευθυντῆς Συντάξεως: Άρχιμ. Πρόδρομος Ξενάκης,

Ἵπογραμματεὺς τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου

Ταχυδρομικὴ Διεύθυνσις:

«ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ»,

Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἁγίου Μηνᾶ 25, 712 01 Ἡράκλειο

Τηλ. & FAX: 2810 288658, e-mail: isynodec@otenet.gr

Ἐπιμέλεια ἐκτύπωσης: Γεώργιος Τ. Τσερεβελάκης

Γεώργιος Ἐμμ. Τζατζάνης

Ἐκτύπωση: Γραφικὲς Τέχνες: «ΤΥΠΟΚΡΕΤΑ»

ΒΙ.ΠΕ. Ἡρακλείου Κρήτης

* Τὸ παρὸν τεύχος τυπώθηκε καὶ κυκλοφόρησε τὸν Μάρτιο τοῦ 2014.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Λόγος Κατηχητήριος ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς	7
Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα	9
Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῶ, κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ὀνομαστηρίων Αὐτοῦ	11
Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παναγίας Σουμελᾶ Τραπεζοῦντος (15 Αὐγούστου 2012)	15
Μήνυμα τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἐπὶ τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου, ἡμέρα προσευχῆς ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος	19
Χαιρετισμὸς τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης κατὰ τὴν Θρονικὴν Ἑορτὴν	23
Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν Δεξίωσιν ἐπὶ τῇ Θρονικῇ Ἑορτῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Φανάριον, 30 Νοεμβρίου 2012)	27
Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις	28

**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ**

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ Α.Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ**

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ**

Πρόγραμμα επίσκεψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου

37

Προσφώνησις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου κατὰ τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τῆς Α.Θ.Π. εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνης

39

Ἐπιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἐπίσημον Δοξολογίαν εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναόν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνης

45

**ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ
ΕΙΣ ΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ**

**Ι. ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ
ΤΗΣ Ι. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ – ΧΡΥΣΟΠΗΓΗΣ**

Πρόγραμμα επίσκεψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου

51

Ἐπιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὰ Ἱερά Ἐγκαίνια τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς – Χρυσοπηγῆς Χανίων

53

Ἐπιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν εἰς Ἱ. Ἄρχοντα Ἱ. Ἐξάρχον Χειροθεσίαν τοῦ κ. Σταύρου Ἀρναουτάκη, Περιφερειάρχου Κρήτης

59

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ)

Όμιλία Σεβ. Μητροπολίτου Κισάμου καί Σελίνου κ. Άμφιλοχίου κατά τήν Τελετήν Έγκαινίων τοῦ «Τσατσαρωνακείου» Πολιτιστικοῦ Πολυκέντρου τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου 63

Όμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τίς Έργασίες τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης 68

Όμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τήν Τελετήν Έγκαινίων τοῦ Νεοδημήτου «Τσατσαρωνακείου» Πολιτιστικοῦ Πολυκέντρου τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου (4-9-2012) 72

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ & ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Άνακοινωθὲν 28ης Μαΐου 2012 81

Άνακοινωθὲν 14ης Αὐγούστου 2012 81

Άνακοινωθὲν διὰ τὸν σεβασμὸν τῆς θρησκευτικῆς διαφορετικότητος καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς βίας (29ης Σεπτεμβρίου 2012) 83

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Άνακοινωθὲν 1ης Μαρτίου 2012 87

Άνακοινωθὲν 7ης Δεκεμβρίου 2012 87

Δελτίον Τύπου 19ης Δεκεμβρίου 2012 88

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
Ο ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ

Σεπτή Πατριαρχική Έγκύκλιος έξαγγελίας τοῦ Καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου	93
Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης περί τῆς παρασκευῆς καί τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου	95
Γράμμα Α.Θ.Π. διά τήν συμμετοχήν τῶν ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τās τελετάς διά τήν παρασκευήν τοῦ Ἁγίου Μύρου	97
Εὐχαριστήριον Γράμμα Α.Θ.Π. διά τήν συμμετοχήν τῶν ἱεραρχῶν εἰς τās τελετάς διά τήν παρασκευήν τοῦ Ἁγίου Μύρου καί τήν ἀποστολήν λογίας	99

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ
ΛΟΓΟΙ - ΜΕΛΕΤΕΣ

Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου 103 κ. Εὐγενίου, ἐπικεφαλῆς τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατά τήν Θρονικήν Ἑορτήν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Παρασκευῆ 30 Νοεμβρίου 2012)	103
Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας κ. Δημητρίου ὑπό τόν τίτλον «Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἐν μνήμῃ», ἐξ ἀφορμῆς τῶν εἴκοσι ἐτῶν ἀπό τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυροῦ Δημητρίου	105
Ἄρχιμ. Νήφων Βασιλάκης, Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου, Περί τῶν Ἐπισκοπῶν τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, ἀπό δευτέρας Βυζαντινῆς περιόδου μέχρι τῆς Ἐνετοκρατίας. Σύντομη ἱστορικοκανονική προσέγγιση	111

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ
ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

Κανονισμός περί συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Βρεφονηπιακός Σταθμός Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου» 139

Κανονισμός περί συστάσεως καί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Φροντίδος Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου “Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ”» 147

Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας» καί Κανονισμός Λειτουργίας αὐτοῦ 161

Κανονισμός περί συστάσεως καί λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου, μέ τήν ἐπωνυμία «Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο "Ἁγιος Ἰωακείμ Ἐπίσκοπος Χερρονήσου", Ἐνορίας Λιμένος Χερσονήσου» 169

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

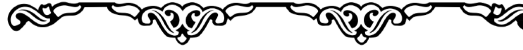
Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» 177

Τροποποιήσις τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ» 179

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΙ
ΛΟΓΟΙ

Λόγος Καπιχιτήριος ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς Ἁγίας
καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς

Ἄριθμ. Πρωτ. 101

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ, ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ,

ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ, ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

«Περιχαρῶς δεξώμεθα πιστοί, τὸ θεόπνευστον διάγγελμα τῆς νηστείας».

Ἄγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν παρατηρεῖται μία ἕξαρσις ἀνησυχιῶν. Πολλὰ προβλήματα ἀναφύονται. Ὁ κόσμος ὑποφέρει καὶ ζητεῖ βοήθειαν. Διερχόμεθα πράγματι μίαν γενικωτέραν δοκιμασίαν. Ἄλλοι τὴν ὀνομάζουν ὕφεισιν οἰκονομικὴν, ἄλλοι κρίσιν πολιτικὴν. Δι' ἡμᾶς εἶναι ἐκτροπὴ πνευματικὴ. Καὶ ὑπάρχει θεραπεία. Πολλὰ λύσεις δίδονται καὶ ἀπόψεις ἀκούγονται. Ἄλλὰ τὰ προβλήματα παραμένουν. Ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται ἐγκαταλελειμμένος καὶ μόνος. Ἄγνοεῖται ἡ βαθυτέρα φύσις του. Παραμένει εἰς τὴν κατῆφειαν τῆς ἀσαφείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως.

Αἱ προτεινόμεναι λύσεις, ὅποιανδὴποτε κατεύθυνσιν ἢ ἔκβασιν καὶ ἂν ἔχουν, δὲν λυτρώνουν τὸν ἄνθρωπον, διότι ἐκ προοιμίου τὸν ἀφήνουν δέσμιον τῆς φθορᾶς καὶ τοῦ θανάτου. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος, ὁ ἐλευθερωτὴς τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Εἰσερχόμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν χῶρον τῆς Ἐκκλησίας εἰσέρχεται εἰς τὸ κλίμα τῆς θείας παρακλήσεως, τῆς συμφιλιώσεως τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἔρχεται εἰς τὰ ἴδια. Ἡρεμεῖ τὸ πνεῦμα του. Εὐρίσκει ἐν οὐράνιον κάλλος καὶ μίαν ὠριμότητα πνευματικὴν «εὐωδίας ἐνθέου πληροῦσαν πέρατα κόσμου». Ἡ Ἐκκλησία γνωρίζει ὅλα ὅσα ὑποφέρομεν. Καὶ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ. Μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν. Δὲν ὠραιοποιεῖ τὸ ψεῦδος οὔτε ἀποκρύπτει τὰ δεινὰ. Λέγει ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Καὶ προτρέπει τὸν ἄνθρωπον νὰ ἀντικρύσῃ τὴν πραγματικότητα ὡς ἔχει. Νὰ συνειδητοποιήσωμεν ὅτι εἴμεθα γῆ καὶ σποδός.

Εἰς τὸν Μέγαν Κανόνα τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου γίνεται λόγος διὰ τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας καὶ τὸν κλαυθμὸν τοῦ πένθους, τὸν πόνον τῶν τραυμάτων. Ἄλλὰ ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάπαυσις τῆς ψυχῆς καὶ ἡ υἰεία τοῦ πνεύματος. Ὑπάρχει ὁ Πλάστης καὶ Σωτὴρ ἡμῶν. Ἐκεῖνος διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους Του μᾶς ἐτοποθέτησεν

εἰς τὸ μεθόριον τῆς ἀφθαρσίας καὶ τῆς θνητότητος. Δὲν μᾶς ἐγκατέλειψεν. Ἦλθε καὶ μᾶς ἔσωσε. Κατέλυσε τῷ Σταυρῷ Του τὸν θάνατον. Ἐχαρίσατο ἡμῖν τὴν ἀφθαρσίαν τῆς σαρκός.

Ἐφ' ὅσον εἴμεθα σύμφυτοι τοῦ Χριστοῦ, διατὶ ταρασσόμεθα ματαίως; Διατὶ δὲν προστρέχομεν εἰς Αὐτόν; Ἡ Ἐκκλησία δὲν σχολιάζει τὴν φθορὰν οὔτε μᾶς ἐγκαταλείπει εἰς αὐτήν. Γνωρίζει τὰς βαθυτέρας ἐφέσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔρχεται ὡς ἀρωγὸς καὶ λυτρωτὴς ἡμῶν. Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς τροφῆς. Ἄλλ' «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος» (Ματθ. δ' 4). Ἔχομεν ἀνάγκην τῆς πνευματικῆς κατανοήσεως, ἀλλὰ δὲν εἴμεθα ἀσώματοι. Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν εὐρίσκομεν τὸ πλήρωμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς κατανοήσεως ὡς θεανθρωπίνην ἰσοροπίαν. Μακρὰν τοῦ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐξαχρειοῦται καὶ διαφθείρεται. Ἐκεῖ ὅπου ἀφθονοῦν τὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ θεοποιεῖται ἡ σπατάλη, εὐδοκιμοῦν οἱ πειρασμοὶ τῶν σκανδάλων καὶ ἡ σύγχυσις τῆς σκοτώσεως.

Ἐκεῖ ὅπου μὲ δέος ζῆ ὁ ἄνθρωπος καὶ δέχεται τὰ πάντα μὲ εὐχαριστίαν καὶ εὐγνωμοσύνην, ὅλα ἀγιάζονται. Τὸ ὀλίγον εὐλογεῖται ὡς ἀρκετόν, καὶ τὸ φθαρτὸν ἐνδύεται τὴν αἴγλην τῆς ἀφθαρσίας. Ἀπολαμβάνει ὁ ἄνθρωπος τὸ πρόσκαιρον ὡς δῶρον Θεοῦ. Καὶ τρέφεται μὲ τὸν ἀρραβῶνα τῆς μελλούσης ζωῆς ἀπὸ σήμερον. Ὅχι μόνον λύνονται τὰ προβλήματα, ἀλλὰ καὶ οἱ πόνοι τῶν δοκιμασιῶν μεταβάλλονται εἰς δύναμιν ζωῆς καὶ ἀφορμὴν δοξολογίας. Ὅταν αὐτὸ συμβῆ ἔντὸς ἡμῶν ὅταν ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκη τὴν προσωπικὴν του ἀνάπαυσιν καὶ σωτηρίαν διὰ τῆς παρακαταθέσεως τῶν πάντων Χριστῷ τῷ Θεῷ, τότε φωτίζεται ὁ νοῦς του. Γνωρίζει τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸν κόσμον ὅλον. Ἐχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Δυνατοῦ. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς τὸν ἴδιον τὸν πιστὸν στηρίζει. Καὶ μεταδίδεται δι' ἀοράτου ἀκτινοβολίας ὡς ἐνίσχυσις πρὸς ὅλους τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ κόσμος ὅλος ἔχει ἀνάγκην τῆς σωτηρίας ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν καὶ Πλάστην του. Ὁ κόσμος ὅλος ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν Ἁγίων. Ἄς εὐχαριστήσωμεν τὸν Κύριον καὶ Θεὸν ἡμῶν δι' ὅλας τὰς εὐεργεσίας Του, καὶ διὰ τὴν παροῦσαν περίοδον τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς.

Ἴδου καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδου καιρὸς μετανοίας.

Εἴθε νὰ διαπλεύσωμεν τὸ τῆς Νηστείας πέλαγος διὰ συντριβῆς καὶ ἐξομολογήσεως, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἄληκτον χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν Ὅποῖον πρέπει πᾶσα δόξα, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ,βιβ'
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Πατριαρχική Απόδειξις
ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα

Ἄριθμ. Πρωτ. 237

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ -
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Πρωτότοκος τῶν νεκρῶν ἐγένετο
(Ἀναστάσιμον ἀπολυτίκιον γ' ἤχου).

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐὰν ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ἀφεώρα μόνον εἰς Αὐτόν, ἡ σημασία της δι' ἡμᾶς θὰ ἦτο μηδαμινή. Ἀλλὰ ὁ Χριστὸς δὲν ἀνέστη μόνος. Συνανέστη μεθ' Ἐαυτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. Βροντοφωνεῖ σχετικῶς ὁ ἐκ τῶν προκατόχων ἡμῶν Ἱερὸς Χρυσόστομος: «Ἀνέστη Χριστός, καὶ νεκρὸς οὐδεὶς ἐν τῷ μνήματι· Χριστὸς γὰρ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο» ἀπαρχὴ δηλονότι τῆς ἀναστάσεως πάντων τῶν κεκοιμημένων καὶ τῶν ἐφεξῆς κοιμηθησομένων, καὶ τῆς μεταβάσεως αὐτῶν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Τὸ μήνυμα εἶναι χαροποιὸν δι' ὅλους, διότι ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ κατήργησε τὴν δύναμιν τοῦ θανάτου. Οἱ πιστεύοντες εἰς Αὐτὸν προσδοκοῦν ἀνάστασιν νεκρῶν καὶ διὰ τοῦτο βαπτίζονται εἰς τὸν θάνατον Αὐτοῦ, συνανίστανται μετ' Αὐτοῦ, καὶ ζοῦν ζωὴν αἰώνιον.

Ὁ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ κόσμος προσπαθεῖ νὰ συσσωρεύσῃ ὑλικά ἀγαθὰ, διότι στηρίζει ἐπ' αὐτῶν τὴν ἐλπίδα τῆς ζωῆς του. Ἐλπίζει ἀκρίτως ὅτι διὰ τοῦ πλοῦτου θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Καὶ ὁ πλανώμενος ἄνθρωπος διὰ νὰ συσσωρεύσῃ πλοῦτον, ἐπιμηκύνοντα δῆθεν τὴν ζωὴν του, σκορπίζει τὸν θάνατον εἰς τοὺς ἄλλους. Ἀφαιρεῖ ἀπὸ αὐτοὺς τὴν οἰκονομικὴν δυνατότητα τῆς ἐπιβιώσεως, καὶ πολλακίς διακόπτει βιαίως τὸ νῆμα τῆς ζωῆς των, ἐλπίζων ὅτι οὕτω θὰ διασώσῃ τὴν ἰδικήν του ζωὴν.

Ἀλλά, ἀλλοίμονον! Ἡ πλάνη του εἶναι μεγάλη. Ἡ ζωὴ κερδίζεται μόνον διὰ

τῆς πίστεως εἰς τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τῆς εἰς Αὐτὸν ἐνσωματώσεως.

Ἡ ἐμπειρία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας βεβαιοῖ ὅτι οἱ ἐνωθέντες μετὰ τοῦ Χριστοῦ ζοῦν καὶ μετὰ θάνατον, συνυπάρχουν μετὰ τῶν ζώντων, συνδιαλέγονται μετ' αὐτῶν, ἀκούουν αὐτοὺς καὶ πολλακίς ἱκανοποιοῦν θαυματουργικῶς τὰ αἰτήματά των.

Δὲν χρειάζεται πλέον ἡ ἀναζήτησις τοῦ μυθολογικοῦ «ἀθανάτου ὕδατος». Ἡ ἀθανασία ὑπάρχει ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ προσφέρεται δι' Αὐτοῦ πρὸς ὅλους.

Δὲν χρειάζεται νὰ ἐξολοθρευῶνται λαοὶ διὰ νὰ ἐπιβίωσουν ἄλλοι λαοί. Οὔτε χρειάζεται νὰ ἐξολοθρευῶνται ἀνυπεράσπιστοι ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις διὰ νὰ ζήσουν ἀνετώτερον ἄλλα ἀνθρώπιναι ὑπάρξεις. Εἰς ὅλους ὁ Χριστὸς προσφέρει τὴν ἐπίγειον καὶ τὴν ἐπουράνιον ζωὴν. Ἀνέστη, καὶ ὅσοι ἐπιθυμοῦν ἀκολουθοῦν Αὐτὸν εἰς τὸν δρόμον τῆς Ἀναστάσεως. Ἀντιθέτως, ὅσοι ἐμμέσως ἢ ἀμέσως σκορπίζουν τὸν θάνατον, νομίζοντες ὅτι οὕτω θὰ παρατείνουν ἢ θὰ διευκολύνουν τὴν ἰδικὴν των ζωὴν, καταδικάζουν ἑαυτοὺς εἰς τὸν αἰώνιον θάνατον.

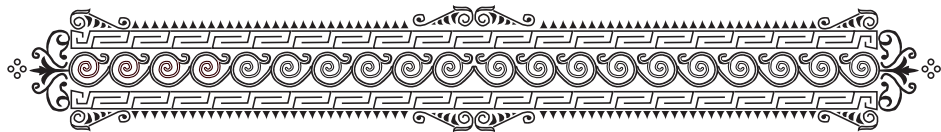
Ὁ Ἀναστάς Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἵνα πάντες οἱ ἄνθρωποι ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἀποτελεῖ μεγάλην πλάνην ἐὰν πιστεῦωμεν ὅτι θὰ προέλθῃ εὐημερία εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ τῶν ἀλληλοσπαραγμῶν. Ὁ Χριστὸς ἀνιστᾷ τοὺς νεκροὺς καὶ ἀκυρῶνει τὴν θανάτωσιν αὐτῶν. Ἔχει τὴν δύναμιν τῆς ὑπερβάσεως τοῦ θανάτου. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ἐνίκησε τὸν θάνατον, ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀπέχθειαν Αὐτοῦ πρὸς αὐτόν. Ὁ Χριστὸς ὡδηγεῖ εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ἐπαναχορηγεῖ αὐτήν, τυχὸν διακοπεῖσαν, διότι Ἐκεῖνος εἶναι «ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Ἀνάστασις ἡμῶν». Διὰ τοῦτο οἱ πιστοὶ δὲν φοβούμεθα τὸν θάνατον. Ἡ δύναμις ἡμῶν δὲν ἔγκειται εἰς τὸ ἄτρωτον τῆς ὑπάρξεώς μας ἀλλὰ εἰς τὸ ἀναστάσιμον αὐτῆς.

Χριστὸς ἀνέστη! Καὶ ἡμεῖς θὰ ἀναστηθῶμεν!

Ἄς ἀκολουθήσωμεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὸν Ἀναστάντα Χριστόν, εἰς πάντα τὰ ἔργα Αὐτοῦ. Ἄς βοηθήσωμεν τοὺς στερουμένους τῶν μέσων τῆς ἐπιβιώσεως νὰ συντηρηθοῦν εἰς τὴν ζωὴν. Ἄς διακηρύξωμεν εἰς τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ὅτι δι' αὐτῆς κατηργήθη ὁ θάνατος καὶ ὅτι συνεπῶς δύνανται καὶ αὐτοὶ νὰ μετάσχουν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ, πιστεύοντες εἰς Αὐτόν καὶ ἀκολουθοῦντες τὰ ἴχνη Του. Ἡ ἰδικὴ μας ἀνάστασις τότε μόνον εἶναι δυνατὴ, ὅταν προσφέρηται διὰ τὴν ἀνάστασιν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν μας. Τότε μόνον ἡ νικητήριος διακήρυξις «Χριστὸς Ἀνέστη» θὰ ἐνεργῇ σωστικῶς δι' ὅλην τὴν ἀνθρωπότητα. Γένοιτο!

Ἅγιον Πάσχα 2012

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παγαγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Ναῷ, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ὀνομαστηρίων Αὐτοῦ

Ἰερώτατοι Ἅγιοι ἀδελφοί, Εὐλαβέστατοι πατέρες,
Ἐντιμότατε κύριε Γενικὲ Πρόξενε, Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Ἰδόντες» καὶ σήμερον «φῶς ἑσπερινόν», ὑμνήσαμεν «Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα», τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, τὸν καταξιώσαντα ἡμᾶς διελθεῖν ἐν τῇ χάριτι καὶ ταῖς εὐλογίαις Αὐτοῦ ὄχι μόνον τὸ στάδιον τῆς παρουσίας ἡμέρας ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς μέχρι σήμερον ζωῆς ἡμῶν, προσφάτως δὲ τὴν εὐλογημένην περίοδον τοῦ κατανυκτικοῦ Τριωδίου καὶ τοῦ Πεντηκοσταρίου.

Ἐμνήσαμεν καὶ ὑμνοῦμεν ὅμως τὸν δωρεοδότην Θεὸν ἰδιαίτερος κατὰ τὴν παροῦσαν ἑσπέραν, καθ' ἣν ἠρξάμεθα τιμῶντες τὴν εὐκλεᾶ μνήμην τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρθολομαίου, τοῦ ἐκ τῶν δώδεκα μαθητῶν τοῦ Κυρίου, διότι ἠξίωσεν ἡμᾶς νὰ τὴν ἑορτάζωμεν περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ πλειάδος λίαν προσφιλῶν ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἀγαπητῶν, συνδραμόντων ἐκ τῶν τῆς οἰκουμένης περάτων, διὰ νὰ τιμήσουν εἰς τὴν Βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ εἰς τὴν παλαίφατον ταύτην Ἱεράν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς τοῦ Βαλουκλῆ τὸν ἑορταζόμενον ἀπόστολον, καὶ νὰ συγχαροῦν τὸν ἄγοντα τὰ ὀνομαστήρια αὐτοῦ Πατριάρχην, τὸν φέροντα ἀπὸ πεντηκονταετίας τὸ τετιμημένον ὄνομα τοῦ Ἀποστόλου.

Ἡ μνήμη τοῦ τιμωμένου ἁγίου Βαρθολομαίου, τοῦ πολλὰ κοπιάσαντος χάριν τοῦ Χριστοῦ καὶ διαδώσαντος τὸ φῶς τοῦ εὐαγγελίου τοῖς ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις λαοῖς τῆς Συρίας, τῆς Ἀρμενίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τὸν ἀποστολικὸν ζῆλον τὸν ὁποῖον ἀνέκαθεν ἐπέδειξεν ἡ Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ μέχρι τῆς σήμερον πηγὴν ἀρδείουσαν μὲ ζωπάροχα νάματα πᾶσαν τὴν κτίσιν, καὶ προσφέρουσαν τῷ Δομήτορι τῆς Ἐκκλησίας Χριστῷ καρπὸν πολὺν καὶ εὐλογημένον.

Ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν τοὺς ἀποστολικῶς κοπιάσαντας ἀοιδίμους

προκατόχους ἡμῶν Πατριάρχας καὶ τοὺς μακαρία τῇ λήξει γενομένους ἀρχιερεῖς, τοὺς ἀναπαυομένους εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Πατριαρχικῆς ταύτης Μονῆς, καὶ συμπαρισταμένους ἡμῖν νοερῶς κατὰ τὴν παροῦσαν ἐσπέραν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ περικειμένου ἡμῖν νέφους τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ πάντων τῶν Ἁγίων, τὴν μνήμην τῶν ὁποίων ἐωρτάσαμεν κατὰ τὴν δούσαν σημερινὴν Κυριακὴν.

Ἄνακαλεῖ εἰσέτι εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν καὶ τοὺς ἀποστολικῶ ζήλω ἐργασαμένους διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἀειμνήστους πατέρας καὶ διδασκάλους ἡμῶν, τῶν ὁποίων τὰ πνεύματα χαίρονται καὶ ἀγάλλονται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πολυαρίθμῳ καὶ ἐορτίῳ συνάξει, καὶ ὀφειλετικῶς μιμησόμεθα ἰδιαίτερος καὶ τοῦ ὁμοπατρίου ἡμῖν ἱερομονάχου Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ, τοῦ Ἰμβρίου, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου φέρομεν καὶ ἡμεῖς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀποστόλου, ὁ ὁποῖος ἱερομόναχος προσέφερεν, ὡς γνωστόν, πλεῖστα ὅσα εἰς τὸ Γένος ἡμῶν διὰ τῆς οὐσιαστικῆς συμβολῆς αὐτοῦ εἰς τὴν κατ' ἄνθρωπον καὶ κατὰ Θεὸν παιδείαν τῶν τέκνων αὐτοῦ.

Ἄπαντας ὑμᾶς ὑποδέχεται ἐν ἀγάπῃ πολλῇ ἡ ἔφορος τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἡ δικαίως ἐπονομαζομένη Ζωοδόχος Πηγὴ, ὡς ἀρρήτως καὶ ἀενάως παρεχομένη ζωὴν εἰς πάντας τοὺς προσερχομένους πρὸς αὐτήν, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὰ ἐνταῦθα προσφιλῆ τέκνα τῆς, τὰ ὁποῖα ἐνεπιστεύθησαν ἑαυτοὺς εἰς τὴν μητρικὴν Αὐτῆς μέριμναν καὶ προστασίαν.

Καὶ αὐτὴν τὴν ἀκένωτον δωρεὰν τῆς ζωῆς, τὴν ὁποῖαν προσφέρει εἰς ἡμᾶς ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ, τὴν αἰσθανόμεθα καθ' ἡμέραν ὅσοι ζῶμεν εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τὴν αἰσθανόμεθα ὅσοι οἰκοῦμεν εἰς τὴν Πόλιν αὐτὴν τῶν Ἁγίων καὶ τῶν ἁγιασμάτων, τὴν αἰσθανόμεθα ὅσοι βλέπομεν νὰ ἀποκαθίστανται ἀδικίαι ἐτῶν εἰς βάρος τῆς ἐνταῦθα Ὁμογενείας, καὶ νὰ ἀναζωογονοῦνται ἰδρύματα ἱστορικὰ ὡς τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ ἡ Ἀστικὴ Σχολὴ τοῦ Γαλατᾶ, ἀλλὰ καὶ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τῆς Ἰμβρου.

Τὴν αἰσθάνεσθε ὅμως ἀσφαλῶς καὶ ὑμεῖς, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, ἐπισκεπτόμενοι προσκυνηματικῶς τὴν βασιλίδα τῶν Πόλεων καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, κοινωνοῦντες μετ' αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μεταγίζοντες συγχρόνως εἰς αὐτὴν ζωὴν ἐκ τῆς ἰδικῆς σας ζωῆς.

Διὰ τὴν μαρτυρικὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἡ ζωὴ ἀποτελεῖ διαρκῆ καὶ ἀμετάκλητον πραγματικότητα ὑπὸ οἰασδήποτε συνθήκας καὶ ἐὰν εὐρίσκεται, διότι παρὰ τὰς δυσσιώνους προβλέψεις τινῶν ἰσχύει δι' αὐτὴν ὁ λόγος τοῦ οὐρανοβάμονος ἀποστόλου «ὡς ἀγνοοῦμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν» (Β' Κορ. ζ', 9), ζῶμεν διερχόμενοι ἀνάμεσα ἀπὸ τὰς συμπληγάδας τῆς ἱστορίας, διαβαίνοντες τὰ σύνορα καὶ ὑπερβαίνοντες τὰ ἐμπόδια.

Ζῶμεν ὄντως παρὰ τὰς θλίψεις καὶ τὰς δοκιμασίας «ἀεὶ χαίροντες», καὶ με-

ταδίδομεν τὴν χαρὰν αὐτὴν, «ἦν οὐδεὶς αἶρει ἀφ' ἡμῶν», καὶ εἰς ἅπαντας ὑμᾶς, ἱερώτατοι Ἅγιοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα προσφιλεῖ καὶ τετιμημένα, οἱ συμμετέχοντες εἰς τὴν χαρὰν τῶν ὀνομασθηρίων τῆς ἡμετέρας Μετριότητος.

Ἡ ἐνταῦθα εὐγενὴς παρουσία ὑμῶν, ἰδίᾳ τῶν ἐλθόντων ἐξ Ἑλλάδος, Ρωσσίας, Ἀμερικῆς, Γερμανίας, Ἑλβετίας καὶ ἀλλαχόθεν, μᾶς χαροποιεῖ τὰ μέγιστα, καὶ μᾶς ἐνισχύει εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου ἡμῶν, ἵνα κρατῶμεν ἀνημμένην τὴν αἰφύτων λυχνίαν τοῦ Φαναρίου διὰ νὰ φωτίζη καὶ θερμαίνῃ τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ διαλύῃ τὰ σκότη τῆς ἀγνωσίας, διὰ νὰ ἐκδιώκῃ τὸν φόβον καὶ νὰ χαρίζη τὴν ἐλπίδα.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πρωτίστως πρὸς τὸν Μακ. Πατριάρχην Μόσχας καὶ πάσης Ρωσσίας κ. Κύριλλον διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐπισήμου ἀντιπροσωπείας εἰς συνεορτασμόν πρὸς τοὺς ἀδελφούς Ἱεράρχας, τοὺς συνελθόντας ἐντεῦθεν καὶ πανταχόθεν διὰ νὰ συμπροσευχηθοῦν κατὰ τὴν ἐόρτιον αὐτὴν ἡμέραν, ἐκδηλοῦντες οὕτω πρὸς τὴν ἡμετέραν Μετριότητα τὴν στηρικτικὴν ἀγάπην αὐτῶν, τὴν ὁποίαν ἄλλωστε ἐμπράκτως ἀποδεικνύουν διὰ τῆς πολυειδοῦς συμπαραστάσεώς των πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἰς τὸν ἐλέω Θεοῦ πρωθιεράρχην αὐτῆς διὰ νὰ μένῃ ἀκοίμητος ἢ δαδουχία τοῦ Φαναρίου, διὰ νὰ βαστάζη αὐτὸ ἀξίως τοῦ Γένους μας τὸν σταυρὸν τῆς ἱστορίας. Περιβάλλομεν ἅπαντας ὑμᾶς μετ' ἰδιαζούσης ἀγάπης καὶ τιμῆς πολλῆς, ἀδιαλείπτως προσευχόμενοι ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν θεοσώστων ἐπαρχιῶν ὑμῶν.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς καὶ πάντας τοὺς συνελθόντας εἰς τὴν ἐόρτιον ταύτην σύναξιν, τοὺς προσφιλεῖς κληρικούς, τοὺς ὀσιωτάτους μοναχοὺς καὶ τὰς ὀσιωτάτας μοναχάς, ἔτι δὲ καὶ ἰδιαιτέρως τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ Ἐξοχώτατον Ἐπιτετραμμένον τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἐν τῇ Πόλει ἡμῶν Ἐντιμ. κ. Γενικὸν Πρόξενον αὐτῆς, τοὺς μεθ' ἡμῶν συμπροσευχομένους, τοὺς ἐντιμολογιωτάτους ἄρχοντας ὀφφικιάλους τῆς Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ πάντα τὰ εὐλαβῆ καὶ ἐπιπόθητα τέκνα αὐτῆς, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπευλογοῦμεν πατρικῶς, καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς νὰ μεταφέρετε τὴν ἀγάπην καὶ τὴν στοργὴν ἡμῶν πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ φίλους σας, διαβεβαιοῦντες πάντας ὅτι εὐρίσκονται ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ ἐν ταῖς προσευχαῖς ἡμῶν.

Καὶ πάλιν καὶ πολλάκις εὐχαριστοῦμεν, ἐπικαλούμενοι τὴν πρεσβείαν καὶ τὴν χάριν τοῦ ἀγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρθολομαίου ἐπὶ πάντας ὑμᾶς.

*Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιότιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου
εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Παναγίας Σουμελᾶ Τραπεζοῦντος
(15 Αὐγούστου 2012)*

Ἱερώτατοι ἀδελφοί,

Ἐντιμότατοι κύριοι Γενικοὶ Πρόξενοι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γεωργίας,
Εὐλογημένα τέκνα τῆς Ἐκκλησίας!

Δεκαπενταύγουστος!... Πάνδημος Θεομητορικὴ πανήγυρις!... Συναγερμὸς γῆς καὶ οὐρανοῦ!.. Ἡ Παναγία. Παραδίδει τὸ πνεῦμα στὰ πανάγια χέρια τοῦ Υἱοῦ τῆς καὶ ἐμπιστεύεται τὸ χοϊκὸν σῶμα Τῆς εἰς τὸ οἰκεῖον χῶμα τῆς Γεθσημανῆ. Καταπαύσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην πού ἐβάστασεν ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι τὸ μοναδικὸν βάρος τῆς Θεογονίας, τὴν εὐθύνην τῆς συνεργασίας τοῦ κτίσματος μὲ τὸν Κτίστην διὰ τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου. Ἀναπαύσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην πού ἐχάρισε τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα. Τελειώσεως ἡμέρα δι' Ἐκείνην πού μᾶς ἄνοιξε τὴν ὁδὸν τῆς ἐν Χριστῷ τῷ Υἱῷ Τῆς τελειώσεως. Διαβάσεως ἡμέρα «ἐκ θανάτου πρὸς ζωὴν καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», Ἐκείνης πού ἔκαμεν οὐρανὸν τὴν γῆν διὰ τοῦ ἀχράντου τόκου Τῆς καὶ ἐγένετο «γέφυρα μετάγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν». Πάσχα ἱερὸν καὶ ἅγιον δι' Ἐκείνην πού ἔπιε μέχρι τελευταίας ρανίδος τὸ ποτήριον τοῦ Πάθους, τοῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ τριημέρου θανάτου τοῦ Υἱοῦ Τῆς καὶ διήλθε τὴν καρδίαν Τῆς ρομφαία, ἀλλὰ καὶ πρώτη κατόπιν ἐδέχθη τὸν εἰρηναῖον καὶ χαροποιὸν τοῦ Ἀναστάσιου ἀσπασμὸν καὶ πρώτη ἐφωτίσθη ἀπὸ τὸ ἀπρόσιτον φῶς τῆς Ἀναστάσεως!

Καμπάνες μεγαλόφωνες εἰς ὄλον τὸν κόσμον δονοῦν τοὺς αἰθέρας καὶ συνεγείρουν τοὺς πιστοὺς εἰς πανήγυριν δημοτελεῖ, καὶ εὐφροσύνην ἐόρτιον!

Εἰς τὸν ἱερὸν συναγερμὸν πού κηρύσσουν μὲ ἓνα στόμα οἱ θεῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας χάριν τῆς μεγαλυτέρας τῶν Θεομητορικῶν ἐορτῶν ὑπακούοντες καὶ ἡμεῖς, ἐβαδίσσαμε μακρὰν ὁδὸν διὰ νὰ ἔλθωμεν εἰς τὸν Πόντον, «σὴ Παναΐας Σουμελᾶς ἐδῶ τὸ μοναστήριον, πρῶτον σὴν πίστιν, σὴν χαρὰν, σὸν πόνον τῆ πατρίδας», ὅπου μυστικῶς ἤδη ἀκούομεν μὲ τὰς ἀκοὰς τῆς ψυχῆς «νὰ κρούγνε χίλια σήμαντρα καὶ μύρια καμπάνας», πρὸς δοξολογίαν καὶ αἴνεσιν τῆς Μεγάλης Κυρίας τοῦ Πόντου καὶ ὅλης τῆς Ὁρθοδοξίας, τῆς Βασιλείσεως τῶν οὐρανῶν καὶ τοῦ κόσμου παντός. Περάσαμε «τῆ Παναΐας τὸ ποτάμι» καὶ ἀνεβήκαμε διὰ τρίτην φορὰν ἐφέτος εἰς τὴν κορυφογραμμὴς τῆς ὀρεινῆς καὶ δασώδους Ματσούκας, εἰς τὸ ἐπιβλητικὸ καὶ ὑποβλητικὸ φυσικὸ περιβάλλον τοῦ Ὁρους Μελᾶ, ἐδῶ «ψηλὰ σὰ ἐπουράνια», ταπεινοὶ προσκυνηταὶ τοῦ σιωπηλοῦ Θεομητορικοῦ τούτου Σεμνείου. Ἦλθαμε εἰρηνικοὶ καὶ φιλικοὶ πρὸς πάντας, ὅπως ἀρμόζει εἰς ἀληθινὰ τέκνα τῆς Θεοτόκου. Ἦλθαμε σκιρτῶντες ἀπὸ

συγκίνησιν καὶ χαρὰν ὡς ἐπισκεπτόμενοι τόπον ἱερὸν καὶ ἅγιον, τὸν ὁποῖον ἐσέμνυνεν ἡ ἀρετὴ, ἡ πίστις, καὶ ἡ πρὸς τὴν Τρανέσσα Παναΐαν εὐλάβεια τῶν πατέρων μας, ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας. Τόπον πλήρη χάριτος καὶ εὐλογίας, ὅπου εὕρισκεν ἀνάπαυσιν καὶ παρηγορίαν ἡ ψυχὴ τοῦ πιστοῦ ποὺ κατέφθανε δεόμενος: «Συμέλα Παναΐα μ', ποίσον τὸ θάμα Σ', Χριστέ μ', δεῖξον τὴν δύναμιν Σ'!»! Καὶ γνωρίζομεν ὅτι πράγματι ἡ μεγαλοδύναμος Σουμελιώτισσα ὑπήκουε προθύμως εἰς τὰς δεήσεις τῶν πονεμένων, καὶ ἦτο τὸ Μοναστήρι Της πάντοτε τόπος θαυμάτων καὶ σημείων ὑπερφυῶν! Ἦλθαμε διὰ νὰ τὴν δοξάσωμεν εἰς τὴν ἔνδοξον Κοίμησίν Της καὶ νὰ τῆς ἀφιερῶσωμεν τὰ πλέον εὐώδη ἄνθη τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μας. Ἦλθαμε διὰ νὰ προσευχηθοῦμε εἰς τὸν σεβάσιμον τοῦτον οἶκον Της διὰ τὴν σωτηρίαν μας, διὰ τὴν ὑγιείαν μας, διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ κόσμου, διὰ τὴν φιλικὴν συνύπαρξιν τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὴν εὐλογίαν τοῦ τόπου καὶ διὰ κάθε καλὸν καὶ εὐφημον ἀνθρώπινον αἴτημα. Ἦλθαμε διὰ νὰ μνημονεύσωμεν τοὺς μακαρίους κτίτορας καὶ τοὺς ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς, διὰ νὰ ἀνάψωμεν ἓνα κερὶ ἀγάπης καὶ μνήμης δι' ὅλους τοὺς προαπελθόντας Ποντίους, καὶ ἐκείνους ποὺ ἀπέθανον μακρὰν τῆς γλυκυτάτης πατρίδος των καὶ ἐκείνους ποὺ ἀπεβίωσαν ἐδῶ: «Ἀποθαμμέν θὰ ἀπομέν' ἀδὰ ὅπου ἐτάφαν, χιλιάδες χρόνια φύλακες καὶ μέρες μυριάδες». Ἦλθαμε νὰ κάνουμε ἓνα ταξίδι εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἱστορίαν. Ἦλθαμε διὰ τὸ σημερινὸ μεγάλο παναῖρ τῆς Ἀθωνιώτισσας – Σουμελιώτισσας.

Εὐσεβεῖς συμπανηγυρισταί!

Ἄς ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἑορτῆς, ἡ ὁποία μᾶς ἔφερεν ἐδῶ εἰς Ὅρος ὑψηλὸν καὶ ἅγιον, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς! Ἄς σιγήσῃ κάθε βέβηλος φωνή! Ἄς παύσῃ κάθε ἀμαρτωλὴ παραχορδία! Ἄς σταματήσῃ κάθε ματαιόσπουδος κίνησις! «Σχολάσατε καὶ γνῶτε» οἱ πάντες, τῆς μακαρίας Παρθένου τὴν ἔνδοξον ἀναχώρησιν! Ἀνοίξατε τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς καὶ τὰ ὦτα τῆς καρδίας διὰ τῆς πίστεως, προκειμένου νὰ λάβετε αἴσθησιν τοῦ μεγαλείου τῆς Παναγίας! Ἡ δόξα Αὐτῆς, πάντοτε «εὐκλεής, θεοφεγγέσιν ἐκλάμπουσα χάρισι», σήμερον, εἰς τὴν Κοίμησίν Της, κορυφοῦται ἀπείρως• θαμβώνει τὸν ἥλιον! Διάχρυσον καὶ θεαυγές τὸ Θεοδόχον σῶμα, καταστόλιστον μὲ τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπίνης ἀρετῆς, παραδίδεται ἐπισήμως πάντιμον, μαζί μὲ τὴν ἀγίαν καὶ ἀξιόθεον ψυχὴν τῆς Μαριάμ, εἰς τὸν ἐπιθυμήσαντα τοῦ κάλλους Της Βασιλέα τῶν ὄλων. Εἶναι ἀληθές καὶ ἀναντίρρητον ὅτι «νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι» εἰς τὴν μοναδικὴν περίπτωσιν τῆς Παναγίας. «Παρθενεὺει γὰρ τόκος καὶ ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος».

Σήμαντρα γλυκύλαλα συναθροίζουσι ἤδη τὸν θεόφρονα λαὸν εἰς σύναξιν λειτουργικὴν, καὶ κοινωνίαν χάριτος καὶ εὐλογίας Θεομητορικῆς, εἰς κάθε γωνίαν τῆς γῆς! Ἄνθρωποι καὶ Ἄγγελοι συγχορεύουσι μυστικῶς, προσκυνοῦν ἀπὸ κοινοῦ τὴν κοινήν των Κυρίαν καὶ Δέσποιναν, καὶ λιτανεύοντες «τὸ θεοδόχον καὶ ἀκραιφνέστατον σῶμα προπέμπουσιν» εἰς τὸν ξενοδόχον τάφον, γεμάτοι

ἀπὸ δέος! Ἐδῶ εἰδικῶς εἰς τὸν ἀγιοτόκον καὶ ἀγιοτρόφον Πόντον, εἰς τὴν σημερινὴν Θεομητορικὴν λιτανεῖαν, «κ' ἢ Σουμελᾶ κι ὁ Βαζελώντς κι ὁ Περιστερεώτας, πάγνε ἱμπροστὰ καὶ εὐλογοῦν, πάγν' ἀπὸ πίσ' καὶ κλαῖγνε»! Φωναὶ ἱεραὶ ὕμνων ἐξοδίων καὶ λυρικῶν τεχνουργημάτων τῆς πίστεως ἀπευθύνονται ἀπὸ χεῖλη κεκαθαρμένα καὶ ἀγιασμένα πρὸς τὴν πανύμνητον Παντάνασσαν! Ρητόρων θεολόγων στόματα ρητορεύουν θεομητροπρεπῆ ἐγκώμια. Ὅμματα εὐσεβῆ ἀτενίζουν μὲ θάμβος ἐπάνω εἰς τὸν νεκρικὸν κράββατον τὴν εὐρυχωροτέραν τῶν οὐρανῶν. Γόνατα εὐλαβείας κάμπτονται προσκυνητικῶς ἐνώπιον τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ, ποὺ κρατεῖ διαχρονικῶς ὀρθὴν καὶ ζῶσαν τὴν ψυχὴν τοῦ εὐσεβοῦς Γένους τῶν Ὁρθοδόξων. Ἄνθη ἀμώμου εὐσεβείας κατατίθενται ἐνώπιον τῆς ζωαρχικῆς σοροῦ τῆς Κεχαριτωμένης. Λαμπάδες ὀρθοδόξου φρονήματος ἀνάπτονται φαιδραὶ ἐμπρὸς εἰς τὴν σεβασμίαν εἰκόνα τῆς ἀθανάτου Κοιμήσεως. Θυμιάματα ἀφοσιώσεως καὶ μύρα ἐλπίδος ἀκαταισχύντου εὐωδιάζουν εἰς τὴν νεκροπομπὴν τῆς Θεόπαιδος. Δάκρυα διφυῆ, χαρᾶς καὶ λύπης ἐξ ἴσου, θερμὰ καὶ καρδιοστάλακτα, καταχέονται εἰς τοὺς ἀχράντους πόδας τῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι καὶ ἰδική μας Μητέρα. Καὶ δὴ δισσωῶς, Μητέρα ἡμῶν καὶ τοῦ Γένους μας, σύμφωνα μὲ τὸν πονεμένον ποιητὴν, ὁ ὁποῖος Τὴν θέλει: «Μάννα τοῦ Πλάστη μὴ φορά, καὶ δυὸ φορὲς δική μου. Γιατὶ ἔχεις δυὸ φορὲς παιδὶ ἐκεῖνον ὅπου κλαίει!» Καὶ ἡ Ρωμηοσύνη ἔχει πολὺ κλαύσει εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχη πολλοὺς λόγους νὰ κλαίη!... Μυστικοὶ ψιθυρισμοὶ αἰτημάτων πολλῶν ἀπευθύνονται ἀπὸ κατανενυγμένας καρδίας πρὸς τὴν Μεσίτριάν μας πρὸς τὸν Θεόν, μὲ ἀσφαλῆ τὴν ἐλπίδα τῆς φιλοστόργου ἀπὸ μέρους Της ἀνταποκρίσεως. Παντοῦ «ἦχος καθαρὸς ἐορταζόντων» θεοφρόνων, ποὺ συναντῶνται σήμερον μὲ τὸ Μυστήριον τῆς πολυμνήτου Θεοτόκου, ἡ ὁποία καὶ καθ' ἑαυτὴν συνιστᾷ οὐσιαστικῶς μίαν τρανωτάτην φανέρωσιν τοῦ μεγάλου Μυστηρίου τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον, καὶ τοῦ εἰς αὐτὴν ἀνταποκρινομένου ἀνθρώπου διὰ τὸν Θεόν.

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ!

Τὸ μυστήριον τοῦτο προσκυνοῦντες μὲ πίστιν καὶ εὐλάβειαν σήμερον, ἅς χαροῦμε πνευματικῶς τὴν μεγάλην ἐορτὴν μας. Ἄς ἀφήσουμε τὴν καρδιά μας νὰ ἀγρυπνήσῃ δίπλα εἰς τὴν ζωοπάροχον νεκρικὴν κλίνην τῆς Παναγίας καὶ νὰ καταφιλήσῃ τοὺς ἀχράντους πόδας Της μὲ ἄπειρον εὐγνωμοσύνην καὶ λατρευτικὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν, ψάλλουσα: «Χαῖρε ἡ μεταστᾶσα πρὸς τὰ ἄνω βασίλεια!... Κεχαριτωμένη, χαῖρε, μετὰ Σοῦ ὁ Κύριος, ὁ παρέχων τῷ κόσμῳ διὰ Σοῦ τὸ μέγα ἔλεος!» Ἄς Τὴν παρακαλέσωμεν δι' ὅ,τι ὁ καθένας νομίζει καλλίτερον καὶ χρησιμώτερον καὶ πρὸς ψυχικὴν του σωτηρίαν λυσιτελέστερον. Ἄς Τῆς ζητήσωμεν νὰ σκέπη πάντοτε κραταιῶς τὴν σεβασμίαν Μητέρα μας, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τὰ ἀνά τὸν κόσμον πολυάριθμα τέκνα Της• τὴν πλησιόχωρον ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Γεωργίας ἀντιπροσωπεῖα τῆς ὁποίας εὐρίσκεται σήμερα μαζί μας ὑπὸ

τὸν Ἱερῶτατον Μητροπολίτην κ. Πέτρον• ὅλον τὸ εὐσεβὲς Γένος ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων καὶ κάθε ἄνθρωπον καλῆς προαιρέσεως καὶ θελήσεως. Ἄς Τῆς ζητήσωμεν νὰ γίνεται καθημερινῶς, ὅπως Ἐκείνη ξέρει, γέφυρα συνεννοήσεως, καταλλαγῆς, φιλίας καὶ δημιουργικῆς συνεργασίας μεταξύ τῶν θρησκευτῶν καὶ τῶν πολιτισμῶν καὶ τῶν λαῶν, καὶ ἰδιαίτερος τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τοῦ Αἰγαίου, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀνέκαθεν ἡ Μεγαλόχαρη Σουμελιώτισσα ἐχάριζε τὴν παρηγορίαν τῶν θαυμάτων Της καὶ εἰς τοὺς Χριστιανούς καὶ εἰς τοὺς Μουσουλμάνους ποὺ Τὴν ἐπεκαλοῦντο.

Θερμὴν εὐχαριστίαν καταλήγοντες ἀπευθύνομεν πρὸς τὰς ἐντίμους τουρκικὰς ἀρχάς, τόσοσιν τὰς ἐν Ἀγκύρα κυβερνητικὰς ὅσον καὶ τὰς ἐπιτοπίους, διὰ τὴν προφρόνως καὶ πάλιν παρασχεθεῖσαν ἄδειαν διὰ νὰ λειτουργήσωμεν τὸ Μοναστήρι μας καὶ δι' ὅλας τὰς διευκολύνσεις καὶ τὴν εὐγένειάν των. Ἡ ἄδεια αὕτη εἶναι «ἀναγνώρισις τοῦ δικαιώματος τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κανόνα διεθνοῦς Δικαίου, ἀνεγνωρισμένον ἀπὸ ὅλα τὰ πολιτισμένα κράτη τοῦ κόσμου».

Ὁλοκάρδιον εὐλογίαν Πατριαρχικὴν καὶ εὐχὴν Πατρικὴν ἀπευθύνομεν πρὸς ὅλους τοὺς εὐσεβεῖς συμπατριῶτας, τοὺς ἀπὸ διαφόρων χωρῶν συνελθόντας, καὶ πρὸς κάθε Πόντιον ὅπου γῆς καὶ ἄν ζῆ καὶ κινεῖται!

Καὶ εἶσθε πολλοί, ἀγαπητοὶ Πόντιοι, καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὶς παρευξείνιες χώρες καὶ εἰς τὴν διασποράν. Καὶ εἶσθε ὅλοι προκομμένοι, γιατί γνωρίζετε «τὶ θὰ πεῖ προκοπή, τὶ θὰ πεῖ τιμὴ, τὶ θὰ πεῖ ἀρχοντιά, τὶ θὰ πεῖ πίστη καὶ ἀγώνας», ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ Σεφέρης ὁ Μικρασιάτης. Καὶ ὅλους σὰς διακρίνει ἡ παραδειγματικὴ ποντιακὴ εὐσέβεια, ὅσα χρόνια κι' ἂν ἔχουν περάσει ἀπὸ τὸν ξερριζωμὸν τῶν πατέρων σας ἀπὸ αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἁγιασμένα χῶματα μετὰ τὰ πανύψηλα βουνὰ καὶ τὰ ἱστορικὰ μοναστήρια, τὰ γραφικὰ χωριά, τὰ λυγερόκορμα δένδρα, τοὺς γκρεμούς, τὶς ρεματιές, τὴν ὀργιώδη βλάστησι, τὰ ραχία καὶ τὰ παρχάρια, αὐτὴν τὴν γῆν ποὺ τὴν ἐχαρακτήριζεν ἡ γνησία Ὁρθόδοξος παράδοσις τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ποὺ ἀνέδειξε προσφάτως δύο νέους Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸν Ἅγιον Γεώργιον τὸν Καρσλίδην καὶ τὴν Ὁσίαν Σοφίαν Χοτοκουρίδου, τὴν διὰ Χριστὸν σαλήν. Εἶχαμε τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν τιμὴν νὰ προστῶμεν τῶν ἑορτασμῶν τῆς ἁγιοκατατάξεώς των εἰς τὴν Δράμαν καὶ εἰς τὴν Καστορίαν, ἀντιστοίχως, καὶ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν χαρὰν καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν ἐκεῖ Ποντίων ἀδελφῶν μας ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν κατοίκων τῶν δύο πόλεων καὶ τῆς Μακεδονίας ὀλοκλήρου.

Εὐχαριστοῦμεν, λοιπόν, τὸν Πόντον ποὺ ἐμπλούτισε τὸ ἀγιολόγιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ μᾶς προσέφερε δύο νέους μεσίτας καὶ πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Θεόν.

Εἶθε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας νὰ μᾶς ἀξιώσῃ καὶ τοῦ χρόνου νὰ ἑορτάσωμεν τὴν Κοίμησιν τῆς Παναγίας μας εἰς αὐτὸ τὸ προπύργιον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους, τὴν ἱστορικὴν Ἱερὰν Μοῆν Σουμελά. Ἀμήν.

*Μήνυμα τῆς Α.Θ. Παναγιότιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
ἐπὶ τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου, ἡμέρα προσευχῆς
ὑπὲρ τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος*

Ἄριθμ. Πρωτ.718

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ
ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΥΡΙΟΥ
ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ὁ Θεός, ὁ δημιουργήσας τὸ Σύμπαν καὶ διαμορφώσας τὴν γῆν εἰς τέλειον κατοικητήριον τοῦ ἀνθρώπου, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἐντολὴν καὶ δυνατότητα νὰ αὐξάνηται καὶ νὰ πληθύνηται καὶ νὰ πληρώσῃ αὐτὴν καὶ νὰ κυριεύσῃ αὐτῆς καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ζώων καὶ φυτῶν (Γεν. α' 28).

Ὁ περιβάλλον ἡμᾶς κόσμος ἐχαρίσθη ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ ὡς στάδιον κοινωνικῆς δραστηριοποιήσεως, ἀλλὰ καὶ ἀγιασμοῦ, πρὸς κληρονομίαν τῆς ἀνακαινισθησομένης ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι κτίσεως. Τὴν τοιαύτην θεολογικὴν θέσιν ἔχει καὶ βιοῖ ἀείποτε ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, διὸ καὶ ἡ ἡμετέρα Μετριότης ἐτέθη, ὡς γνωστόν, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀναληφθείσης παρὰ τοῦ καθ' ἡμᾶς πανιέρου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου οἰκολογικῆς προσπαθείας διὰ τὴν προστασίαν τοῦ πολλὰ ταλαιπωρουμένου ὑφ' ἡμῶν ἐπιγνώσει καὶ ἀνεπιγνώστως πλανήτου μας.

Ἡ βιοποικιλότης, ἡ ὁποία εἶναι τὸ ἔργον τῆς πανσοφίας τοῦ Θεοῦ, δὲν ἐδό-

θη ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον ἐξουσίαν τοῦ ἀνθρώπου. Κατακυρίευσις τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν τῇ γῆ ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου σημαίνει ἔλλογον χρῆσιν καὶ ἀπόλαυσιν τῶν προσφερομένων ἀγαθῶν καὶ ὄχι καταστρεπτικὴν ἐκ πλεονεξίας ἀντλησιν καὶ κάρπωσιν ἢ καταστροφὴν τῶν πόρων αὐτῆς.

Ἐν τούτοις, ἰδίᾳ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, παρατηροῦμεν μίαν ὑπερβολικὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν φυσικῶν πόρων, μὲ συνέπειαν τὴν καταστροφὴν τῆς περιβαλλοντικῆς ἰσορροπίας τῶν οἰκοσυστημάτων καὶ γενικώτερον τῶν περιβαλλοντικῶν συνθηκῶν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμένοι ὄροι διαβίωσης τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς νὰ γίνωνται δυσμενέστεροι δι' αὐτόν. Ἐπὶ παραδείγματι, ὡς παρατηροῦμεν ἅπαντες, ἐπιστήμονες, ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄρχοντες καὶ ἐν γένει ἡ ἀνθρωπότης, αὐξάνεται ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαιρας, ἐκδηλοῦνται ὑπερβολικαὶ βροχοπτώσεις, μολύνονται ἐπίγεια καὶ θαλάσσια οἰκοσυστήματα, καί, γενικώτερον, διαταράσσεται, ἐνίοτε δὲ καὶ καταστρέφεται πλήρως, ἡ δυνατότης συνεχίσεως τῆς ζωῆς εἰς ὠρισμένας περιοχάς.

Βλέπουσα καὶ ἐμπειρικῶς ἀξιολογοῦσα τοὺς ἐκ τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως τῶν περιβαλλοντικῶν συνθηκῶν κινδύνους διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία καθιέρωσεν ἤδη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ προκατόχου ἡμῶν ἀοιδίμου Πατριάρχου Δημητρίου τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου ἐκάστου ἔτους ὡς ἡμέραν προσευχῆς διὰ τὸ περιβάλλον.

Ἄλλ' ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ αἷτια τῶν δυσαρέστων περιβαλλοντικῶν ἀλλαγῶν δὲν εἶναι θεοκίνητα ἀλλὰ ἀνθρωποκίνητα καί, ἐπομένως, ἡ παράκλησις καὶ ἡ προσευχητικὴ δέησις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, τὸν Κύριον τῶν κυρίων καὶ Κυβερνήτην τοῦ παντός, πρὸς βελτίωσιν τῶν περιβαλλοντικῶν συνθηκῶν, εἶναι οὐσιαστικῶς αἷτημα **μ ε τ α ν ο ἱ α ς** τῆς ἀνθρωπότητος διὰ τὸ **ἀ μ α ρ τ η μ ἄ** τῆς νὰ καταστρέφῃ τὰ ἐν τῇ γῆ, ἀντὶ νὰ καρπῶται μετὰ λόγου καὶ προσοχῆς διὰ τὴν διατήρησιν τῆς **ἀ ε ι φ ο ρ ῖ α ς** τοὺς πόρους αὐτῆς.

Προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι παρὰ τοῦ Θεοῦ τὴν διατήρησιν τοῦ περιβάλλοντος τῆς γῆς καταλλήλου διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, κατ' οὐσίαν παρακαλοῦμεν ὅπως ὁ Θεὸς ἀλλάξῃ τὸν λογισμόν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς καὶ φωτίσῃ αὐτούς νὰ μὴ καταστρέφουν τὸ γήϊνον οἰκοσύστημα διὰ λόγους οἰκονομικοῦ ὀφέλους καὶ συμφέροντος παροδικοῦ. Τοῦτ' αὐτὸ ὅμως ἰσχύει καὶ διὰ πάντα ἄνθρωπον ἐξ ἡμῶν, διότι καὶ ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐν τῷ μέτρῳ τῶν μικρῶν δυνατοτήτων του ἐπιφέρει τὰς μικρὰς περιβαλλοντικὰς καταστροφάς, τὰς ὁποίας ἡ ἀφροσύνη του τοῦ ἐπιτρέπει.

Ἐπομένως, προσευχόμενοι ὑπὲρ τοῦ περιβάλλοντος, προσευχόμεθα ὑπὲρ τῆς μετανοίας ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἡμῶν διὰ τὴν μικρὰν ἢ μεγάλην συμβολὴν μας εἰς τὴν βλάβην καὶ καταστροφὴν τοῦ περιβάλλοντος, τὴν ὁποίαν βιοῦμεν συνολικῶς ὡς ἄθροισμα μερικωτέρων ἐπιζημιῶν ἐπεμβάσεων διὰ τῶν κατὰ τό-

πους καὶ χρόνους μεγάλων καὶ καταστροφικῶν καιρίων φαινομένων.

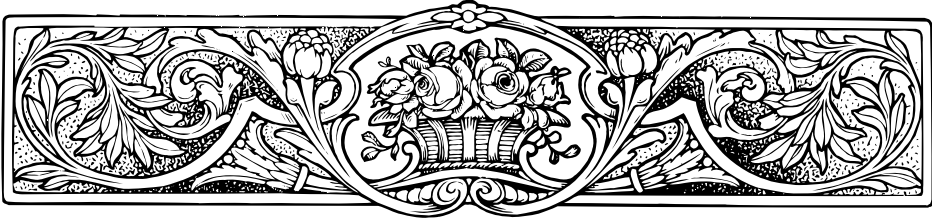
Τὴν ἔκκλησιν, προσευχὴν καὶ προτροπὴν ταύτην ἀπευθύνοντες ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας πρὸς τὴν οἰκουμένην καὶ πρὸς συνόλην τὴν ἀνθρωπότητα, δεόμεθα ὅπως ὁ ἀγαθοδότης Κύριος, ὁ χαρισάμενος εἰς ἡμᾶς πάντας τοὺς ἐπὶ τοῦ πλανήτου γῆ οἰκοῦντας τὸν γήϊνον παράδεισον, λαλήσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ σεβώμεθα τὴν περιβαλλοντικὴν ἰσορροπίαν, τὴν ὁποῖαν Οὗτος ἐν τῇ πανσοφίᾳ Του καὶ τῇ ἀγαθότητί Του μᾶς παρέδωκεν, ὥστε καὶ ἡμεῖς καὶ αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ μετ' εὐχαριστίας καὶ δοξολογίας.

Αὐτῆς τῆς Σοφίας, τῆς Εἰρήνης καὶ τῆς Δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, τῆς δημιουργησάσης καὶ συντηρούσης καὶ κατευθυνούσης τὴν ἀποκαταδοκοῦσαν τὴν σωτηρίαν αὐτῆς κτίσιν πρὸς τὰ ἔσχατα, δεόμεθα ὅπως διαφυλάττῃ τὸ περιβάλλον ἀειφόρον καὶ προσφέρον συνεχῶς εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁδηγῇ καρποφόρως τὰ ἀγαθὰ ἔργα τῶν χειρῶν τῶν ἐργαζομένων πρὸς τοῦτο συνανθρώπων, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν Χάριν καὶ τὸ ἄπειρον Ἔλεος Αὐτοῦ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα τοὺς σεβομένους τὴν δημιουργίαν καὶ φυλάσσοντας αὐτήν.

,βιβ' Σεπτεμβρίου α'

*Χαιρετισμός τῆς Α.Θ. Παναγιότιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
πρὸς τὴν Ἀντιπροσωπείαν τῆς Ἐκκλησίας Ρώμης
κατὰ τὴν Θρονικὴν Ἑορτήν*

Σεβασμιώτατε Καρδινάλιε κύριε Kurt Koch, μετὰ τῆς τιμίας ὑμῶν συνοδείας, οἱ ἐκπροσωποῦντες τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα τὸν Ἐπίσκοπον τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ ἀγαπητὸν ἡμῖν ἐν Κυρίῳ ἀδελφὸν Πάπαν κύριον Βενέδικτον καὶ τὴν ἥς οὗτος προκάθηται Ἐκκλησίαν,

Ὡς εὖ παρέστητε ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν!

Ἄξιώνει καὶ πάλιν ἡμᾶς ὁ πανάγαθος Κύριος νὰ ἐορτάσωμεν τὴν ἱερὰν καὶ πανσέβαστον μνήμην τοῦ πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων Του Ἀνδρέου, ἰδρυτοῦ καὶ προστάτου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς τοῦ Κωνσταντίνου Πόλεως, καὶ ἡ χαρὰ ἡμῶν ἐπὶ τῇ πανηγύρει ταύτῃ καθίσταται ἔτι μεγαλύτερα ὡς ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς συμμετοχῆς εἰς αὐτήν, διὰ μίαν εἰσέτι φοράν, τῆς Ἀγιωτάτης καὶ προσφιλεστάτης ἡμῖν Ἐκκλησίας τῆς παλαιᾶς Ῥώμης διὰ τῆς ὑμετέρας Ἀντιπροσωπείας. Θερμὰς εὐχαριστίας ἐκφράζομεν πρὸς τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς Ἀγιώτατον Πάπαν κύριον Βενέδικτον διὰ τὴν ἐκδήλωσιν ταύτην τιμῆς καὶ ἀγάπης πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν. Θεωροῦμεν εὐλογίαν μεγίστην τοῦ Θεοῦ τὴν καθιερωθεῖσαν ἀπὸ πολλῶν ἤδη δεκαετιῶν καὶ τηρουμένην πιστῶς παράδοσιν τῆς ἀνταλλαγῆς ἐπισκέψεων ἐπισήμων ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο ἡμῶν Ἐκκλησιῶν κατὰ τὰς Θρονικὰς Ἑορτὰς ἑκατέρας, καθ' ὅτι δι' αὐτῶν δηλοῦται συμβολικῶς καὶ ἐνισχύεται μεγάλως ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἀδελφικὸς δεσμός, ὡς καὶ ἡ ἐπιθυμία των ὅπως προωθηθῇ ἔτι μᾶλλον ἢ ἐν Χριστῷ ἐνότης αὐτῶν εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς βουλῆς τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας καὶ μοναδικῆς Κεφαλῆς αὐτῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν» (Ἰωάν. ιζ', 21).

Εἰς τὸ εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα τῆς Θείας Λειτουργίας, τὴν ὁποίαν μόλις ἐτελέσαμεν, ὁ σήμερον ἐορταζόμενος Ἀπόστολος Ἀνδρέας ἔμπλεως χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ μετὰ τὴν γνωριμίαν του μὲ τὸν Κύριον σπεύδει νὰ συναντήσῃ

τὸν ἀυτάδελφον αὐτοῦ Σίμωνα καὶ νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ τὴν μεγάλην, τὴν σπουδαιότεραν εἰς ὄλην τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος, εἶδησιν: «Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον Χριστὸς» (Ἰωάν. α', 42). Τὴν εἶδησιν αὐτὴν ἀκολουθεῖ ἀμέσως καὶ χωρὶς χρονοτριβὴν ἢ συνάντησις τῶν δύο ἀυταδέλφων μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος ἐμβλέψας εἰς τὸν Σίμωνα προσδίδει εἰς αὐτὸν τὴν προσωνυμίαν «Κηφᾶς, ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος» (Ἰωάν. 1, 43). Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Πέτρος καθίσταται ὁ Κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως τοῦ οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία. Οὕτως, ἡ συνάντησις Ἀνδρέου καὶ Πέτρου μετὰ τοῦ Ἰησοῦ γίνεται ἀπαρχὴ τῆς ἱστορικῆς πραγματώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Τοὺς δύο ἀδελφούς δὲν ἐνώνει πλέον μόνον ἡ ἐξ αἵματος συγγένεια, ἀλλὰ κάτι πολὺ σπουδαιότερον: ἡ κοινὴ ὁμολογία «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν», δηλαδὴ τὸν Χριστόν.

Ἡ προσδοκία τοῦ Μεσσίου συνώψιζεν ὅλον τὸ νόημα τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰσραήλ. Μὲ τὴν προσδοκίαν αὐτὴν ἐτρέφοντο ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἰ γενεαὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἤντλουν ἐλπίδα καὶ πίστιν εἰς τὸ μέλλον. Τὴν προσδοκίαν αὐτὴν ἤλθε νὰ ἰκανοποιήσῃ ὁ Κύριος ὄχι μόνον διὰ τοὺς Ἰουδαίους, ἀλλὰ καὶ δι' ὄλην τὴν ἀνθρωπότητα ἰδρύων τὴν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἑλληγ, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ» (Γαλ. γ', 28). Ἡ κοινὴ ὁμολογία τῶν ἀυταδέλφων Ἀνδρέου καὶ Πέτρου «εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν» ἀποτελεῖ ἀπάντησιν εἰς τὰς προσδοκίας ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος, παντὸς ἀνθρώπου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς, χρώματος, φύλου, ἐθνικότητος ἢ ἄλλης ιδιότητος. Ἀποτελεῖ ὡσαύτως ἀπάντησιν καὶ εἰς τὰς προσδοκίας τῶν σημερινῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι δὲν παύουν νὰ ἀναζητοῦν τὸν Μεσσίαν των.

Ἡ σύγχρονος ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι πλήρης ψευδῶν «Μεσσιῶν», οἱ ὅποιοι ἐπαγγέλλονται παραδείσους, χωρὶς νὰ πραγματοποιοῦν τὰς ὑποσχέσεις των. Εἶναι πλέον ἐμφανῆς ἢ ἀπογοήτευσιν τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων ἀπὸ ὅσους ὑποσχόμενοι πολλὰ ἀναλαμβάνουν τὴν διαχείρισιν τῶν προβλημάτων των. Τοῦτο μαρτυρεῖ κατ' ἐξοχὴν καὶ κατὰ τρόπον δραματικὸν ἢ ραγδαίως καὶ εὐρέως ἐξαπλουμένη οἰκονομικὴ κρίσις, ἢ ὁποία ὀφείλεται κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν κακὴν, ἄνισον καὶ ἄδικον διαχείρισιν τοῦ πλούτου, τὸν ὁποῖον παράγει ὁ μόχθος τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὴν συγκέντρωσίν του εἰς χεῖρας τῶν ὀλίγων, εἰς ἐσφαλμένας καὶ ἰδιοτελεῖς μορφὰς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς. Εἰς μίαν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ πάσης φύσεως σύγχρονοι Μεσσίαι ἐπαγγέλλονται τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου τῶν λαῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέγων καὶ τῶν πτωχῶν ἀυξάνει, καὶ μάλιστα εἰς τὰς οἰκονομικῶς ἀνεπτυγμένας κοινωνίας. Εἶναι πλέον περισσότερον ἀπὸ ἐμφανῆς ὅτι ἡ ἀνθρωπότης δὲν εὐρήκεν εἰσέτι τὸν Μεσσίαν, καὶ ἀναζητεῖ αὐτόν.

Τοῦτο καθιστᾷ τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας ἄκρως ἐπιτακτικόν. Τὸ «εὐρήκαμεν

τὸν Μεσσίαν», τὸ ὁποῖον μετὰ τόσοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἀνήγγειλεν ὁ Ἄνδρέας πρὸς τὸν Πέτρον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκουσθῇ καὶ πάλιν σήμερον. Τοῦτο ἀποτελεῖ ὑπέρτατον χρέος τῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλά, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ τὸ χρέος τοῦτο ἡ Ἐκκλησία, εἶναι ἀνάγκη οἱ δύο Αὐτὰδελφοὶ Ἀπόστολοι νὰ διακηρύξουν τὴν ὁμολογίαν των καὶ πάλιν ἀπὸ κοινοῦ. Αἱ Ἐκκλησίαι Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ὀφείλουν νὰ ἐπανεύρουν τὴν κοινὴν φωνὴν τῶν δύο Ἀποστόλων, τὴν κοινὴν ὁμολογίαν πίστεως καὶ τὸ ἐν τῷ σώματι καὶ τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ «αὐτὰδελφόν» των, ὥστε ὁ κόσμος νὰ δυνηθῇ νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸν Μεσσίαν, τὸν Ὅποῖον «εὗρηκαν» οἱ δύο θεμελιωταὶ τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ἀκριβῶς αὐτὸν αἱ δύο Ἐκκλησίαι, Ὁρθόδοξος καὶ Ρωμαιοκαθολικὴ, διεξάγουν ἤδη ἀπὸ δεκαετιῶν τὸν ἐπίσημον Θεολογικὸν Διάλογον ἀγάπης καὶ ἀληθείας, τοῦ ὁποῖου τὴν εὐθύνην ἔχει ἐπωμισθῆ ἢ ὑπὸ τὴν συμπροεδρίαν τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος τελοῦσα Μικτὴ Διεθνὴς Ἐπιτροπὴ. Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης δὲν εἶναι εὐκόλον, διότι τὰ συσσωρευθέντα ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας προβλήματα ὡς ἐκ τῆς ἀπ' ἀλλήλων ἀποξενώσεως, καὶ ἐνίοτε πολεμικῆς, τῶν δύο Ἐκκλησιῶν χρήζουν ἐπισταμένης μελέτης καὶ ἐξετάσεως. Ἀλλ' ἡ ἀγαθὴ βούλησις ἐκατέρωθεν καὶ ἡ συναίσθησις τοῦ χρέους ἡμῶν ἔναντι τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, καθοδηγούμεναι ὑπὸ τοῦ Παρακλήτου, θὰ φέρουν τὸν ἀναμενόμενον καρπὸν, ὅταν ὁ Κύριος τοῦ ἀμπελῶνος κρίνῃ καὶ εὐδοκῆσῃ.

Τὸ καθ' ἡμᾶς, παρακολουθοῦντες ἀνυστάκτως καὶ ἐν προσευχῇ τὴν πορείαν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου τούτου ἐκφράζομεν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Θρόνου τὴν εὐαρέσκειαν καὶ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν πρὸς τοὺς κοπιῶντας καὶ μοχθοῦντας διὰ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ, εὐχόμενοι τὴν εὐλογίαν τοῦ Κυρίου ἐπὶ τὴν ὅλην αὐτοῦ πορείαν εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἁγίου Αὐτοῦ θελήματος.

*Ὁμιλία τῆς Α. Θ. Παναγιότιτος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου
κατά τὴν Δεξίωσιν ἐπὶ τῇ Θρονικῇ ἑορτῇ
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
(Φανάριον, 30 Νοεμβρίου 2012)*

Ἐρώτατοι Ἅγιοι ἀδελφοί,
Σεβασμιώτατε Καρδινάλιε κύριε Kurt Koch καὶ λοιπὰ μέλη τῆς Ἀντιπρο-
σωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Πρεσβυτέρας Ρώμης,

Ἐξοχώτατοι κύριοι Πρέσβεις,
Ἐντιμότατοι κύριοι Γενικοὶ Πρόξενοι,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες,
Ἐλλογιμώτατοι Ἐκπαιδευτικοί,
Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Φωτοφόρος καὶ εὐφραντικὴ ... νῦν ἐξέλαμψεν» ἡ μνήμη τοῦ πρωτοκλή-
του τῶν ἀποστόλων, καὶ προστάτου τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ ἡμῶν Θρό-
νου, Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου. Διὸ καὶ ἡ Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ
Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐορτάζει σήμερον ταύτην εὐφραينوμένη μετὰ πάντων ὑμῶν
τῶν προσφιλῶν συνεορταστῶν, τῶν συνελθόντων ἐντεῦθεν καὶ ἐκ τοῦ ἐξω-
τερικοῦ διὰ νὰ τιμήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ τὸν ἰδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου
καὶ νὰ λάβωμεν φῶς ἐκ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς ἀγλαοφανοῦς μνήμης του.

Εὐγνωμόνως εὐχαριστοῦμεν τὸν Δομήτορα τῆς Ἐκκλησίας Χριστόν, διότι
μᾶς ἐδώρησε τὸν ἀπόστολόν του ὡς πρόμαχον καὶ ἀντιλήπτορα εἰς τὴν καθ’
ἡμέραν προσπάθειαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας νὰ διακονῇ πνευματικῶς τοὺς
ἀνθρώπους καὶ τὸν κόσμον καὶ νὰ συνεχίζη εὐαγγελιζομένη πρὸς τοὺς ἐγγὺς
καὶ τοὺς μακρὰν «Χριστὸν ἐσταυρωμένον», «χθὲς καὶ σήμερον τὸν αὐτὸν καὶ
εἰς τοὺς αἰῶνας» (πρβλ. Ἑβρ. ιγ’ 8), ἀκολουθοῦσα τὴν ἀποστολικὴν παράδο-
σιν.

Εὐγνωμόνως εὐχαριστοῦμεν καὶ τὸν οὐράνιον προστάτην μας, τὸν πρω-
τόκλητον ἀπόστολον Ἀνδρέαν, διότι διὰ τῆς ἀοράτου παρουσίας του ἀνανε-
ώνει ἀκαταπαύστως τὸ φῶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν τοῦ Φαναρίου, ὥστε ὄχι μόνον
νὰ φέγγῃ «πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ» (Ματθ. ε’ 16) ἀλλὰ καὶ νὰ φωταγωγῇ ἅπαν-

τα τὸν κόσμον.

Ζῶντες εἰς μίαν ἐποχὴν κρίσεων καὶ ἀνακατατάξεων, εἰς μίαν ἐποχὴν ἀνήσυχον καὶ ἀνησυχητικὴν, ἐπιστηριζόμεθα ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Τὸ σιωπηλὸν ἀλλ' εὐγλωττον παράδειγμα τῆς ζωῆς του κατευθύνει τὰ διαβήματα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐργάζεται ἐν τῷ κόσμῳ φαινομενικῶς μὲν σιωπῶσα, λαλοῦσα δὲ ὅμως πάντοτε «στεναγμοῖς ἀλαλήτοις» (Ρωμ. ἡ' 27) ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, ἰσχυρῶν καὶ ἀδυνάμων, καὶ κηρύττουσα ἐν παρρησίᾳ Χριστὸν Ἐσταυρωμένον καὶ Ἀναστάντα. Τὸ ταπεινὸν ἀλλ' ἀνδρεῖον φρόνημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἀντιμετώπισεν ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας τὰς διώξεις καὶ τὸ χριστομίμητον αὐτοῦ μαρτύριον, ἐνισχύουν καὶ ἡμᾶς, ὥστε νὰ ἀντέχωμεν καὶ νὰ παραμένωμεν «ἐδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι» (πρβλ. Α' Κορ. ιε' 58) παρὰ τὰς ἐμπιπτούσας ἐκάστοτε δυσκολίας, «χαίροντες», κατὰ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, «ἐν τοῖς παθήμασιν» (πρβλ. Κολ. α' 24) ἡμῶν, διότι τοιοῦτοτρόπως ἐπιβεβαιοῦται καὶ ἐν ἡμῖν ὅτι «ἡ δύναμις» τοῦ Κυρίου «ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται» (Β' Κορ. ιβ' 9).

Ἐκ τῆς ἐμπειρίας ταύτης ἀντλοῦμεν εἰρήνην καὶ χαρὰν, τὴν ὁποίαν πλουσιοπαρόχως μᾶς χαρίζει ὁ Χριστὸς καὶ ὁ προστάτης μας Ἅγιος Ἀπόστολος Ἀνδρέας, καὶ καλοῦμεν ἅπαντας νὰ μετάσχουν αὐτῆς. Διότι δὲν πρόκειται περὶ χαρᾶς «καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν» (Ἰωαν. ιδ' 27), ἀλλὰ καθὼς ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία δίδουν, χαρᾶς πνευματικῆς προερχομένης ἀπὸ τὴν ἔνωσίν μας μὲ τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν κοινωνίαν μας μὲ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ζωὴν τῆς, μυστηριακὴν καὶ λειτουργικὴν, ἀπὸ τὴν μεταξύ ἡμῶν ὡς Ὁμογενείας ἐνότητα, καὶ ἀπὸ τὸν σύνδεσμόν μας μὲ τὸ Ἱερόν μας Κέντρον, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Τὴν ἐνότητα αὐτὴν ὡς ἀφορμὴν χαρᾶς μᾶς δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ ζήσωμεν καὶ ἡ ἐφετεῖν Ἱεροδικὴ Ἐορτὴ, κατὰ τὴν ὁποίαν βλέπομεν καὶ πάλιν προσφιλεῖς ἀδελφούς καὶ τέκνα περιπόθητα καὶ ἡγαπημένα «κύκλω τῆς τραπέζης» τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας χαίροντα ἐπὶ τῇ Ἐορτῇ αὐτῆς καὶ προσφέροντα καὶ προσθέτοντα χαρὰν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς παρουσίας των.

Καλωσορίζομεν ἐγκαρδίως καὶ θερμῶς ἅπαντας τοὺς προσελθόντας καὶ ἐφέτος εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς Πόλεως ἡμῶν καὶ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ διὰ νὰ συνεορτάσωμεν τὸν προστάτην μας πρωτόκλητον Ἀπόστολον Ἅγιον Ἀνδρέαν. Ἀπευθύνομεν διὰ μίαν εἰσέτι φοράν τὸ ὡς εὔπαρῆσθητε πρὸς τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος, τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΖ'.

Εὐλογοῦμεν πατρικῶς πάντας τοὺς παρισταμένους, εὐχόμεθα εἰς ὅλους χρόνια πολλὰ ἐν εἰρήνῃ καὶ ὑγείᾳ, καὶ ἐπικαλούμεθα τὴν Χάριν τοῦ τιμωμένου Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, τοὺς τιμῶντας καὶ ἐορτάζοντας τὴν «φωτοφόρον καὶ εὐφραντικὴν μνήμην» του.

*Πατριαρχική Απόδειξις
ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις*

Ἄριθμ. Πρωτ. 1192

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ – ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Χριστὸς καὶ πάλιν γεννᾶται καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ πάλιν ψάλλουν:
«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».
(Λουκ. β', 14-15).

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἄγγελοι ψάλλουν τὰς τρεῖς μεγαλειώδεις ταύτας διακηρύξεις καὶ ἡ μεγίστη πλειονότης τῶν ἀνθρώπων, ἂν καὶ ἑορτάζει Χριστοῦγεννα, δὲν δύναται νὰ ἀντιληφθῇ τὸ νόημα τοῦ ἀγγελικοῦ αὐτοῦ ὕμνου καὶ διερωτᾶται ἕαν ὄντως σήμερον δοξάζεται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ὁ Θεὸς καὶ διατὶ πρέπει νὰ δοξάζεται, ποῦ δύναται τις νὰ εὕρη ἐπὶ γῆς τὴν ἐξαγγελθεῖσαν εἰρήνην καὶ διὰ ποῖον λόγον ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης πρέπει νὰ ζῆ ἐν εὐδοκίᾳ.

Διότι, ὄντως, ἡ πλειονότης τῶν ἀνθρώπων δὲν δοξάζει τὸν Θεόν, οὔτε διὰ τῶν ἔργων τῆς, οὔτε διὰ τῶν χειλέων τῆς, ἀρκετοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν ἀμφισβητοῦν καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν παρουσίαν Του εἰς τὴν ζωὴν των. Εἶναι μάλιστα πολλοὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἀποδίδουν εἰς τὸν Θεὸν εὐθύνας, δι' ὅσα δυσάρεστα συμβαίνουν εἰς τὴν ζωὴν των. Ἄλλ' ὅμως οἱ τοιοῦτοτρόπως ἀγανακτοῦντες ἐναντίον τοῦ Θεοῦ σφάλλουν βαρέως, καθ' ὅσον τὸ κακὸν δὲν προέρχεται ἀπὸ Αὐτόν. Ἀντιθέτως, ἡ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν ἄνθρωπον σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα αὐτὴν γεγονότα τῆς Σταυρώσεως καὶ Ἀναστάσεώς Του, ἀναμορφώνουν τὸν πιστὸν εἰς τὸ ἀρχαῖον κάλλος καὶ χαρίζουν εἰς αὐτὸν τὴν αἰώνιον ζωὴν καὶ τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν εἰρήνην καὶ καθιστοῦν αὐτὸν συγκληρονόμον τῆς αἰωνίου βασιλεί-

ας τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς τοῦ Θεοῦ Συγκαταβάσεως, ἂν καὶ περικλείει τὴν ἐσχάτην ταπείνωσιν, εἶναι ἅφ' ἑαυτῆς ἱκανὴ νὰ ὑπερδοξάσῃ Αὐτόν. Οὕτως, ἂν καὶ πολλῶν ἀνθρώπων αἱ καρδίαι δὲν δοξάζουν τὸν Θεόν, ἀποδίδονται δόξα εἰς Αὐτόν, τὸν ἐν ὑψίστοις οἰκοῦντα, ὑπὸ πάσης τε τῆς κτίσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιλαμβανομένων τὰ γενόμενα ἀνθρώπων. Διὸ καὶ ἡμεῖς εὐγνωμόνως ἀναφωνοῦμεν μετὰ τῶν Ἀγγέλων τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῶ» διὰ τὴν μεγαλωσύνην τῶν ἔργων Του καὶ τὸ ἀσύλληπτον τῆς ἀγάπης Του πρὸς ἡμᾶς.

Ἡ ἀπορία ὅμως ἀφορᾷ καὶ εἰς τὴν δευτέραν ἐξαγγελίαν τῶν ἀγγέλων «καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη». Κατὰ ποῖον τρόπον εὐρίσκεται ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ὅταν τὸ ἡμῖς σχεδὸν τοῦ πλανήτου εἶναι εἴτε ἐν δράσει εἴτε ἐν προετοιμασίᾳ πολεμικῆ; Ἡ γλυκύφθογος ἐξαγγελία τῶν Ἀγγέλων «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» εἶναι βεβαίως πρωτίστως μία ὑπόσχεσις τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἀκολουθήσουν τὸν δρόμον τὸν ὁποῖον τὸ τεχθὲν Παιδίον ὑποδεικνύει εἰς αὐτούς, θὰ φθάσουν εἰς τὴν ἐσωτερικὴν εἰρήνην καὶ τὴν εἰρηρικὴν συμβίωσιν. Ἀλλά, φεῦ, μέγα μέρος τῶν ἀνθρώπων συγκινεῖται καὶ ἔλκεται ἀπὸ τὰ τύμπανα τοῦ πολέμου καὶ βαρυθυμεῖ εἰς τὸ ἄκουσμα τῆς ὑποσχέσεως τῆς εἰρηρικῆς ζωῆς. Δὲν ὀμιλοῦμεν βεβαίως μόνον περὶ τῶν ζηλωτῶν τῶν δι' ὄπλων πολεμικῶν συρράξεων, ἀλλὰ κυρίως περὶ ὄλων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μετατρέπουν τὴν εὐγενῆ ἄμιλλαν εἰς σύγκρουσιν καὶ ἔφοδον κατὰ τῶν συνανθρώπων καὶ ἐπιδιώκουν τὴν ἐξόντωσιν τοῦ ἀντιπάλου. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἔννοιαν, ὁ πόλεμος βιώνεται ὡς πραγματικότης μετὰ τῶν μελῶν ἀντιτιθεμένων κοινωνικῶν ομάδων καὶ παρατάξεων, παντὸς εἴδους, ἐθνικῶν, κομματικῶν, συνδικαλιστικῶν, οἰκονομικῶν, ἰδεολογικῶν, θρησκευτικῶν, ἀθλητικῶν καὶ εἴ τινος ἄλλης, καὶ ὁ ψυχισμὸς τῶν μελῶν των διαμορφώνεται εἰς φιλοπόλεμον, ἀντὶ τοῦ, ὡς θὰ ἔπρεπε, φιλειρηνικοῦ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀναιρεῖ τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐξαγγελίας τῶν Ἀγγέλων, ὅτι διὰ τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἀποδοχῆς τῶν διδαγμάτων Αὐτοῦ, θὰ ἐπικρατήσῃ ὄντως ἐπὶ γῆς ἡ εἰρήνη. Ὁ Χριστὸς ἦλθε κομίζων τὴν εἰρήνην καὶ ἐὰν αὕτη δὲν κυριαρχῆ εἰς τὸν κόσμον, εὐθύνονται οἱ μὴ ἀποδεχόμενοι καὶ μὴ βιοῦντες αὐτὴν ἄνθρωποι, καὶ ὄχι ὁ προσφέρων αὐτὴν Θεός.

Δεδομένης τῆς τοιαύτης στάσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου ἔναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς προσφερομένης ὑπ' Αὐτοῦ εἰρήνης, δὲν εἶναι παράδοξον τὸ γεγονὸς ὅτι σπανίζει μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἡ εὐδοκία. Ἡ καλὴ διάθεσις τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους εἶναι δεδομένη, καὶ τὰ εὐμενῆ ἐπακόλουθα αὐτῆς ἐνεργὰ μὲν δι' ὅλους κατ' ἀρχὴν τοὺς ἀνθρώπους, ἰδιαιτέρως δὲ αἰσθητὰ διὰ τοὺς ἐμπράκτως ἀποδεχομένους τὰς ἀνωτέρω ἀγγελικὰς ἐξαγγελίας. Ἀντιθέτως, διὰ τοὺς ἀρνούμενους αὐτὰς καὶ ἐπιδιδόμενους εἰς τὴν ἀλληλοεκμετάλλευσιν καὶ τὸν ἀλληλοσπαραγμὸν, αἱ συνέπειαι βιοῦνται ὡς κρίσις ἀγωνίας καὶ ἄγχους, ὡς κρίσις οἰκονομικὴ καὶ ὡς κρίσις σκοποῦ τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ἀβεβαιότης ὑπαρξιακῆ.

Ἄδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Πάντα λοιπὸν τὰ ὑπὸ τῶν Ἀγγέλων ἐξαγγελθέντα κατὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἀγαθὰ ὑπάρχουν καὶ σήμερον καὶ βιοῦνται ἐν πληρότητι ὑπὸ τῶν πιστευόντων εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Θεάνθρωπον καὶ Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ἦς ἀρχίσωμεν ἀπὸ ἐφέτος νὰ βιώνωμεν τὰ Χριστούγεννα ὡς ἀρέσει εἰς τὸν ἀγαθοδότην Θεόν, διὰ νὰ βιώσωμεν τὴν ἐπὶ γῆς καὶ ἐντὸς τῶν καρδιῶν μας ἀνυπέβλητον Εἰρήνην καὶ τὴν πλήρη ἀγάπης εὐδοκίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἦς καταστήσωμεν ἑαυτοὺς πρόσωπα κοινωνοῦντα ἀγαπητικῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ συνανθρώπου, μετατρέπομενοι ἀπὸ ἄτομα εἰς πρόσωπα. Ἦς ἀποβάλωμεν τὰ προσωπεῖα τοῦ διεσπασμένου καὶ ἀποκεκομμένου ἀπὸ τὸν Θεὸν καὶ τὴν εἰκόνα Αὐτοῦ, τὸν συνάνθρωπον, τὸν πλησίον, ἐγωῖστικὸν ἀτόμου, καὶ ἅς ἐκπληρώσωμεν τὸν προορισμὸν μας, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ὁμοίωσις πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τῆς ἐμπράκτου πρὸς Αὐτὸν πίστεώς μας. Ἦς γίνωμεν καὶ ἡμεῖς ἀναμεταδόται τῶν ἀγγελικῶν ἐξαγγελιῶν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα, ἡ ὁποία δεινῶς πάσχει καὶ δὲν δύναται νὰ εὕρη, διὰ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα συνήθως χρησιμοποιεῖ, τὴν Εἰρήνην καὶ τὴν Εὐδοκίαν. Ἡ μόνη ὁδὸς ἀπαλλαγῆς ἐκ τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν οἰκονομικῶν καὶ τῶν πάσης φύσεως κρίσεων εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποιος μᾶς διεβεβαίωσε ὅτι Αὐτὸς εἶναι ἡ Ὁδὸς καὶ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή. Δοξάζομεν, λοιπὸν, ὀλοκαρδίως τὸν ἐν Ὑψίστοις καὶ μετὰ τῶν ἡμῶν ἀναστρεφόμενον Συγκαταβάλλοντα Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ συνδιακηρύσσομεν μετὰ τῶν Ἀγγέλων ὅτι εἶναι ἐφικτὴ καὶ ὑπάρχει ὄντως ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐντὸς τῶν καρδιῶν μας ἡ Εἰρήνη, διότι κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ, ὡς Αὐτὸς ἠὲ δόκησε σαρκωθεὶς διὰ τῆς Γεννήσεως Αὐτοῦ ἐν Φάτνῃ.

Ἦς ζήσωμεν, λοιπὸν, ἄδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὴν χαρὰν τῆς Γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τὴν πρόγευσιν τῶν ὄσων ἀγαθῶν διὰ τὸν ἄνθρωπον διακηρύσσει ἡ τριπλῆ ἀγγελικὴ ἐξαγγελία.

Γένοιτο.

Φανάριον, Χριστούγεννα ,βια'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΠΙΣΗΜΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

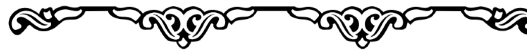
ΕΠΙΣΚΕΥΙΣ ΤΗΣ Α.Θ. Π.
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ.Κ.
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ
ΡΕΘΥΜΝΗΣ ΚΑΙ ΑΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ

*Πρόγραμμα επισκέψεως
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν
Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου*

ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012

18:30

Ἐπίσημος ὑποδοχὴ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου τῆς πόλεως Ρεθύμνης, παρουσία τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου, τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἐκπροσώπων τῆς Πολιτείας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Μοναχικῶν Ἀδελφοτήτων καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ.

Προσφωνήσεις ὑπὸ τοῦ Δημάρχου Ρεθύμνης κ. Γεωργίου Μαρινάκη.

Ἀντιφωνήσεις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

19:00

Δοξολογία εἰς τὸν Ἱερὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνης.

Προσφωνήσεις ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου.

Ἀντιφωνήσεις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

19:30

Ἐγκαίνια τῆς αἰθούσης τοῦ Κέντρου Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου εἰς τὸ ἰσόγειον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου.

20:00

Δεξίωσις εἰς τὴν Μεγάλην Αἴθουσαν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου, ἔνθα ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος θὰ δεχθεῖ τὰ σεβάσματα τῶν Ἀρχῶν, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ.

Μετάβασις εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Ἐπισκοπεῖον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου - Θυρανοίξια τοῦ Παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου καὶ πάντων τῶν Ρεθυμνίων Ἀγίων.

Παράθεσις ἐπίσημου δείπνου πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου.

ΔΕΥΤΕΡΑ 3 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012

09:00

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἁγίας Εἰρήνης.

Ἐποδοχὴ, Προσφωνήσεις ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Εὐγενίου καὶ τῆς

Καθηγουμένης Ὁσιωτ. Μοναχῆς Θέκλης.

Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ἐγκαίνια τῶν νέων Ἐργαστηρίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Πρόγευμα εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Μονῆς.

10:30

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἀντιπεριφέρειαν Ρεθύμνης. Ὑποδοχὴ ὑπὸ τῆς κ. Μαρίας Λιονῆ, Ἀντιπεριφερειάρχου Ρεθύμνης. Δεξίωσις.

Μετάβασις εἰς τὴν παλαιὰν πόλιν, προσκύνημα εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Κυρίας τῶν Ἀγγέλων.

11:30

Ἐπίσκεψις εἰς τὸ Ἱστορικὸν – Λαογραφικὸν Μουσεῖον τῆς πόλεως Ρεθύμνης.

12:00

Ἐκδήλωσις τοῦ Δήμου Ρεθύμνης πρὸς τιμὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸ «Σπίτι τοῦ Πολιτισμοῦ» τοῦ Δήμου Ρεθύμνης.

Ἐγκαίνια Ἐκθέσεως Ἀγιογραφίας τῶν Ἀγιογράφων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου εἰς τὸ «Σπίτι τοῦ Πολιτισμοῦ» τοῦ Δήμου Ρεθύμνης.

13:00

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Σωτῆρος Χριστοῦ Κουμπέ.

Ὑποδοχὴ, Προσφωνήσεις ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Εὐγενίου καὶ τῆς Καθηγουμένης Ὁσιωτ. Μοναχῆς Πανσέμνης.

Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ἐγκαίνια τῆς ἀνακαινισθεῖσης αἰθούσης εἰς μνήμην τοῦ αἰοιδ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κυροῦ Τίτου.

14:00

Ἀναχώρησις διὰ τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Ἀρκαδίου.

14:30

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Ἀρκαδίου.

Ὑποδοχὴ, Δοξολογία, Προσφωνήσεις ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου καὶ ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παν. Ἀρχιμ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Ἀνθίμου.

Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Ἐγκαίνια τῶν ἀνακαινισθεισῶν αἰθουσῶν τοῦ νέου Μουσεῖου τῆς Μονῆς. Παράθεσις ἐπισήμου γεύματος εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Μονῆς.

17:00

Ἐπίσκεψις εἰς τὴν Ἱερὰν Πατριαρχικὴν καὶ Σταυροπηγιακὴν Μονὴν Ἀρσανίου καὶ ἀναχώρησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης.

*Προσφώνσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου
Ρεθύμνης καί Αύλοποτάμου κ. Θύγενιου
κατά τὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν τῆς Α.Θ.Π.
εἰς τὸν Ἱερόν Μητροπολιτικὸν Ναόν
εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνης*

«Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἡ ἱστορικὴ καὶ μεγαλύνυμος Ἱερά Μητρόπολις Ρεθύμνης καὶ Αύλοποτάμου τῆς κατὰ Κρήτην Ἐκκλησίας, ἐκλεκτῆς καὶ ἀφοσιωμένης θυγατρὸς τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, μετ' αἰσθημάτων μεγίστης χαρᾶς, ἀπείρου συγκινήσεως, ἄκρας εὐλαβείας καὶ βαθείας τιμῆς ὑποδέχεται τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ τὴν Τιμίαν Συνοδείαν Αὐτῆς.

Δοξάζομεν τὸν Τρισάγιον Θεὸν καὶ εὐχαριστοῦμεν τὴν Μεγάλην Παναγίαν, τὴν «Κεράν τοῦ Ρεθέμνους», δι' ὅσα μᾶς χαρίζει κατὰ τὴν φωταυγῆ ταύτην ἐσπέραν. Διὰ τὴν εὐλογητὴν παρουσίαν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν. Διὰ τὴν πρώτην, μετὰ τὴν τῆς Ἰνδίκτου ἐορτῆν, ἔξοδον Αὐτῆς ἐκ τοῦ ἀειφεγγοῦς Φαναρίου καὶ τὴν διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν φωτοπάροχον εἴσοδον εἰς τοὺς καρδιακοὺς χώρους τῶν, τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ρεθυμνίων ἀποτελούντων, πνευματικῶν τέκνων Αὐτῆς. Ἡ παρουσία τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος σημερινὸν ἐνταῦθα, σηματοδοτεῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ τοῦ τόπου, ἢ κάλλιον εἰπεῖν νοηματοδοτεῖ αὐτὴν καὶ θὰ παραμείνῃ εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς μοναδικὸν γεγονός.

Ἐρχεσθε εἰς τὰ ἴδια, Παναγιώτατε. Ἡ αὐλὴ ταύτη τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς παροικούσης ἐν Ρεθύμνῳ καὶ Αύλοποτάμῳ, ἀποτελεῖ ἐπέκτασιν τῆς τοῦ Πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ αὐλῆς. Οὕτω αἰσθανόμεθα ἡμεῖς ἐδῶ καθημερινῶς. Διὰ τοῦτο καὶ χαιρόμεθα καὶ πανηγυρίζομεν καὶ «σκιρτῶντες ὑμνοῦμεν τὸν αἴτιον» αὐτὴν τὴν εὐλογημένην στιγμήν, ἣν ἐχαρίσατο ἡμῖν ἡ ἄπειρος ἀγάπη καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Παναγάρχου Μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Διότι, μετ' εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, καθορῶμεν τὸν Πατέρα ἡμῶν συναυλιζόμενον, συγχαίροντα, συμπάσχοντα, συγχωροῦντα, νοθεοῦντα, διδάσκοντα, θωπεύοντα, μακροθυμοῦντα, εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα ἡμᾶς, τὰ πιστὰ τέκνα αὐτοῦ.

Ἡ κατὰ θεῖαν εὐδοκίαν ἐπίσκεψις τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, τῆς κεφαλῆς τοῦ Γένους τῶν Ὁρθοδόξων, ἀποτελεῖ περίτρανον δεῖγμα τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀγάπης τοῦ γνησίου πνευματικοῦ Πατρὸς καὶ ποδηγέτου ἡμῶν, οὗ ἡ ἐπισύστασις ἢ μέριμνα πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀποτελεῖ δὲ ἔτι περισσότερον ἔκφρασιν τῆς στοργῆς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ ἐνταῦθα τέκνα Αὐτῆς.

Καὶ ἔρχεται εἰς μίαν χρονικὴν στιγμήν, καθ' ἣν, ἴσως περισσότερον ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε, ἔχομεν ἀνάγκην τῆς παρουσίας τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, μεθ' ὧν

Αὕτη κομίζει· τὴν πνευματικὴν χαρὰν, τὴν χάριν, τὴν εὐλογίαν, τὴν κοινωνίαν, τὴν αἰσιοδοξίαν, τὴν ἐλπίδα, τὴν εἰρήνην, ἅτινα ὁ Σεπτὸς παρακλητικὸς καὶ οἰκοδομητικὸς Πατριαρχικὸς λόγος μᾶς χαρίζει ἀφειδῶς, ἀπὸ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς ἐνταῦθα ἐλεύσεως Αὐτῆς.

Δικαίως, λοιπόν, χαίρει καὶ ἀγάλλεται, ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ καὶ εὐλογημένη ταύτῃ ἐπισκέψει, ἐπὶ τῇ ὑψίστῃ τιμῇ καὶ εὐλογίᾳ, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν Παροικία. Δικαίως πανηγυρίζουσι πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ Ψηλορείτου ἕως τῶν αἰγιαλῶν αὐτῆς. Δικαίως σκιρτῶσιν αἱ ἱστορικαὶ μοναὶ καὶ οἱ ἐν αὐταῖς τὴν ἀτραπὸν τοῦ μοναχικοῦ βίου πορευόμενοι, αἱ Ἐνοριαὶ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῶν, οἱ πνευματικοὶ καὶ πολιτιστικοὶ φορεῖς, μὲ πρῶτον τὸ ἔδρευον ἐνταῦθα Πανεπιστήμιον Κρήτης, οὗτινος ἀπὸ εἰκοσαετίας ἐπίτιμος διδάκτωρ ὑπάρχετε. Δικαίως ἄδει ἄσμα τερπὸν ἅπας ὁ Ἱερὸς Κληρὸς καὶ συνάδουσιν οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν λαός. Πρὸ πάντων δὲ τούτων, δικαίως ἀγάλλεται ἡ ἐκ τῆς Πόλεως προπέμψασα τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα Παναγία ἡ Παμμακάριστος, ἡ ἐνταῦθα ὡς Κερά, Χαρακιανὴ καὶ Ἀντιφωνήτρια Μυριοκεφαλίτισσα τιμωμένη, καὶ συναγάλλονται οἱ τῶν Ρεθυμνίων Ἀγίων χοροί, τὰ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης εὐγενῆ βλαστήματα, ἅτινα μετὰ τοῦ Πρωτεπισκόπου τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἀγίου Ἀποστόλου Τίτου, θὰ τιμῶνται πλέον ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὸ ἱερὸν παρεκκλήσιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Οἴκου, τὸ ὁποῖον, κεκοσμημένον μὲ τὰς ἱεράς μορφὰς αὐτῶν, ἀγαθνομένη θὰ εὐλογήσῃ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης μετ' ὀλίγον.

Πάντες ἡμεῖς, μετ' αἰσθημάτων ἀϊδίου εὐγνωμοσύνης, ἀποδίδομεν πάντοτε, ἰδιαίτερώς ὁμῶς σήμερον, εἰς τὸ Σεπτὸν Πρόσωπον Ὑμῶν τὸν βαθύτατον σεβασμὸν καὶ τὴν ἀκλόνητον ἀγάπην ἡμῶν πρὸς τὴν πάντοτε ἐν δοκιμασίαις, ἐν ταλαιπωρίαις ποικίλαις, ἐν μᾶστιξιν, ἐν πληγαῖς καὶ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καθηλωμένην, τὴν καθημαγμένην καὶ καθηγιασμένην Ἀγιωτάτην Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν τὸ ἱερὸν προνόμιον ἔχομεν νὰ ἀνήκωμεν, ἀναγνωρίζοντες τὰς θυσίας καὶ τὰ μαρτύρια Αὐτῆς διὰ νὰ διακονῆται εὐεργετικῶς τὸ Γένος τῶν ὅπου γῆς Ὁρθοδόξων. Πολλάκις, Παναγιώτατε, ἀναθεωροῦμεν τοὺς κόπους, τοὺς πόνους, τὰς ἀγωνίας, τὰ μαρτύρια, τὰς θυσίας, τὰ προσευχητικὰ δάκρυα, τοὺς ἰδρώτας τῆς πολυευθύνου ταύτης μερίμνης Ὑμῶν καὶ θαυμάζομεν τὴν τεθησαυρισμένην ἐν τῇ καρδίᾳ Αὐτῆς πεῖραν τοῦ Γολγοθᾶ ἀλλὰ καὶ ἐκείνην τῆς Ἀναστάσεως. Καὶ ἀγωνιῶμεν καὶ γονυκλινῶς προσευχόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν καὶ καθικετεῦομεν τὸν Θεὸν ὑπὲρ Αὐτῆς. Ταύτην τὴν ἔννοιαν προσδίδομεν καὶ εἰς τὴν μνημόνευσιν ἐν τῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ τοῦ τιμίου Ὄνοματος τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν καὶ οὕτω βιοῦμεν τὴν μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐνότητα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως.

Τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τῆς ἐχούσης μεγίστην ἐκκλησιαστικὴν, πνευματικὴν καὶ πολιτισμικὴν παράδοσιν, πατρῶαν κληρονομίαν καὶ προσφορὰν, ἥτις

εἶναι διάσπαρτος ἀπὸ τόπους θυσιῶν καὶ ἐχαρίσατο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ἀνθρώπων, διακριθέντας εἰς τὰ Γράμματα καὶ τὰς τέχνας, εἰς τὴν φιλογένειαν καὶ τὴν ἀνιδιοτελεῖ προσφορὰν πρὸς πάντα ἀδελφὸν ἐμπερίστατον. Τινὲς ἐξ' αὐτῶν ἐτιμήθησαν ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἔλαβον θέσιν μεταξὺ τῶν Τιμίων Μελῶν τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας Αὐτῆς, ὡς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας Στυλιανός, εἶτε μεταξὺ τῶν Ἀρχόντων Ὀφφικιάλων Αὐτῆς, ὡς ὁ Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀκαδημαϊκὸς Παντελῆς Πρεβελάκης, καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ Καθηγητὴς Γεώργιος Κουρμούλης, πρῶτος πρόεδρος τῆς Διοικούσης τὸ Πανεπιστήμιον Κρήτης Ἐπιτροπῆς. Ἡ ἐνταῦθα μάλιστα ἔδρα τῆς Μητροπόλεως, ἡ ἀρχοντοπολιτεία τοῦ Ρεθύμνου, κατονομάζεται καὶ εἶναι ἀδιαμφισβητήτως Τόπος τῶν Γραμμάτων ἀλλὰ καὶ Τόπος εὐγενῶν καὶ εὐσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐνα ριζιτικό τραγούδι ὀμιλεῖ εἰς τὴν καρδίαν παντὸς ἐπισκέπτου τοῦ τόπου διὰ τῶν ἐξῆς «Καλότυχος, καλόμοιρος στὴν Κρήτη ἀνὲ μπροβάλεις κι ἂν εἶναι γιὰ τὸ Ρέθεμνος δυὸ βολὲς καλομοίρης» καὶ τὸν καλεῖ «Γνώρα νὰ δώκεις στὴ στραθὰ μ' ὄσους συναπαντήξεις ἄντρες πού 'χουνε φρόνεση, ντρέτους καὶ μπεσαλῆδες, γυναῖκες καλοπίταγες, μὲ σέβας κι ἀξιωσύνη».

Ὁ Τόπος αὐτὸς ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν κοιτὶς τοῦ Πολιτισμοῦ, τῆς Παραδόσεως καὶ τῆς Ἱστορίας. Ἀποτελεῖ πάντοτε ἐφαλτήριον πνευματικῶν ἀναζητήσεων, διαλόγου μετὰ συνέσεως καὶ γονίμου προβληματισμοῦ. Καθ' ὅλην τὴ διάρκειαν τῆς ἱστορικῆς πορείας αὐτοῦ μαρτυρεῖται ὡς σημεῖον καὶ φορεὺς ἐνότητος, ὡς τόπος διαλλαγῆς καὶ καταλλαγῆς, ὡς πόλις «συνδεδεμένη ἀνέκαθεν μὲ τὴν ἀρχοντιὰν τῆς σεμνότητος καὶ τῆς ἀγάπης τῶν γραμμάτων», ὅπως λίαν εὐστόχως καὶ τιμητικῶς ἔχει ἐπισημάνει ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης πρὸ εἰκοσαετίας ὅλης καὶ ὅπερ «χρυσοῖς γράμμασιν» ἐχαράχθη ἔκτοτε εἰς τὰς καρδίας τῶν Ρεθυμνίων.

Τοῦτον τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν παράδοσιν, τὴν διὰ τῶν αἰῶνων ἱστορίαν τῆς Μητροπόλεως, τὰ μνημεῖα, τὴν ἀγιολογοῦσαν ἐκπροσώπησιν καὶ τὴν ἐν γένει παρουσίαν αὐτῆς, ἐπιθυμοῦμεν, ἔτι περισσότερο, νὰ προβάλωμεν διὰ συγχρόνων ἐποπτικῶν μέσων εἰς τοὺς ἐκ πάσης γῆς ἐπισκέπτας τοῦ Τόπου ἡμῶν, ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ φοιτητὰς πάσης ἐκπαιδευτικῆς βαθμίδος καὶ διὰ τοῦ Κέντρου Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, τὴν αἴθουσαν τοῦ ὁποίου, ἥτις θὰ φέρει ἀπὸ τοῦδε τὸ θεοτίμητον ὄνομα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, θὰ ἐγκαινιάσῃτε εἰς τὸ παρακείμενον Μητροπολιτικὸν Μέγαρον. Εἰς τὸν χῶρον ἐκεῖνον, ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου, διὰ τὴν κάλυψιν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν θὰ ἐνταχθῇ καὶ ἡ λειτουργία Ὁρθοδόξου Κατηχητικῆς Σχολῆς, διὰ τὴν γνωριμίαν μὲ τὴν διδασκαλίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν πνευματικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, διὰ τὴν κατήχησιν καὶ τὴν προετοιμασίαν ἐνηλίκων, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ λάβουν τὸ Ἅγιον Βάπτισμα καὶ νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ὅσων ἐπιθυμοῦν νὰ ἐμβαθύνουν εἰς τὰ τῆς πίστεως καὶ νὰ γνωρίσουν τὴν πνευμα-

τικὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων ἡμῶν. Εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ λειτουργία θὰ λάβει τὴν μορφήν δύο κατ' ἔτος τετραμηνιαίων σεμιναρίων, θὰ διδάσκουν διακεκριμένοι ἄνθρωποι τοῦ τόπου, κληρικοὶ καὶ Πανεπιστημιακοὶ διδάσκαλοι. Παρακαλοῦμεν θερμῶς ὅπως ἐπευλογήσητε τὴν σποράν τοῦ Λόγου καὶ τὴν διακονίαν τοῦ ποιμνίου ἡμῶν, ἥτις διὰ τῶν ἐκτεθέντων ἤδη θὰ πραγματοποιηῖται εἰς τὴν αἴθουσαν «Πατριάρχης Βαρθολομαῖος» τοῦ Κέντρου Ὁρθοδόξου Πολιτισμοῦ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως.

Παναγιώτατε,

Ἡ παρούσα ἐσπέρα παρέχει τὴν καλὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπισημάνωμεν τοὺς ἀκαταλύτους δεσμοὺς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Ἐν πρώτοις, πανευλαβῶς ἀναφέρομεν τόν, ἐκ τῶν ἐξ αὐτῆς ἀναδειχθέντων Ἁγίων, Ἀθανάσιον τὸν Πατελαῖρον, τὸν ἐκ τῶν προκατόχων τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος. Εἴμεθα ἐσαεὶ εὐγνώμονες διὰ τὴν εὐμενῆ ἀποδοχὴν τοῦ ταπεινοῦ ἡμῶν αἰτήματος ὅπως ἀποστέλληται Ἐκπρόσωπος τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ σχετικὸν Σεπτὸν Πατριαρχικὸν Μήνυμα κατὰ τὴν Πανήγυριν τῆς μνήμης αὐτοῦ εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ, τὴν Ἀξὸν Μυλοποτάμου.

Ἐκφράζομεν παντὶ τρόπῳ καὶ σθένει τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν πάλιν καὶ πολλάκις εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν διὰ τὴν Ἁγιοκατάταξιν τῶν Ἁγίων Τεσσάρων Μαρτύρων, ἥτις ἐγένετο τὸ ἔτος 1978, ἐπὶ Πατριαρχίας τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος Πατριάρχου Δημητρίου καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Τίτου. Ὡσαύτως, εὐχαριστοῦμεν καὶ διὰ τὴν πρόσφατον Ἁγιοκατάταξιν τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Γερασίμου, Ἐπισκόπου Ρεθύμνης καὶ πάντων τῶν σὺν αὐτῷ Ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν Ἁγίων Νεομαρτύρων, ἥτις ἐγένετο ὑπὸ τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, τῇ παρακλήσει τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης.

Μέγας ὡσαύτως δεσμός, ὅστις συνδέει ἡμᾶς μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ εὐλογία τῆς, διὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, προσφορᾶς, διὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου, τοῦ εὐώδους λαβδάνου, τὸ ὁποῖον ἀποκλειστικῶς καὶ ἐμπόμως παράγεται εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐπαρχίαν. Μεγίστη ἡ τιμὴ δι' ἡμᾶς καὶ τὸν τρισευλογημένον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Τόπον τῆς παροικίας ἡμῶν. Εὐχαριστοῦμεν μάλιστα ἅπαξ ἔτι δι' ὅσα ἐξήσαμεν, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Μεγάλην Πέμπτην, πλησίον Ὑμῶν κατὰ τὸν καθαγιασμόν τοῦ Ἁγίου Μύρου.

Παναγιώτατε, καλῶς γνωρίζομεν καὶ εὐλαβῶς καταθέτομεν εἰς Ὑμᾶς, ὅτι ὁ λαὸς ἡμῶν διατηρεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ζωηρὰς τὰς ἀναμνήσεις ἐκ τῶν ἐνταῦθα ἀλησμονήτων ἐπισκέψεων Ὑμῶν, κατὰ τε τὸ ἔτος 1992, ἐπὶ τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου τῆς ταπεινότητός μου Μητροπολίτου Θεοδώρου, ὡς καὶ κατὰ τὸ ἔτος 2002, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ἀνθίμου. Αἱ Πατριαρχικαὶ ταῦται ἐπισκέψεις πανθομολογουμένως ἐνεδυνάμωσαν ποιμένας καὶ ποι-

μνιον. Προσεπιδηλοῦμεν ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν ἐνταῦθα, μετὰ δέους ἐνθυμοῦνται εἰσέτι καὶ τὴν, κατὰ τὸ ἔτος 1963, ἔλευσιν τοῦ μεγάλου Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, οὗτινος τεσσαράκοντα ἔτη ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον ἐκδημίας συνεπληρώθησαν ἐφέτος. Εἴη ἡ μνήμη Ἐκείνου ὡς καὶ τῶν ἀοιδίμων ἀρχιερέων, τῶν ἀρχιερα-
τευσάντων ἐνταῦθα, ἄληστος καὶ ἀγήρως.

Τέλος, ἐπιτρέψατε μοι προσωπικῶς ὅπως εὐχαριστήσω ἅπαξ ἔτι τὴν Ὑμετέραν φιλόστοργον Παναγιότητα διὰ τὴν μεγίστην εὐλογίαν, ἣν ἔλαβον λίαν προσφάτως ἐκ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἀποφοιτήσας, μόλις πρὸ ἑξαμήνου, ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ μαθητεύσας παρὰ τοὺς πόδας Ὑμῶν, ἀπέλαβον τὰ χεύματα ἀπείρων δωρεῶν, ὁ ἔσχατος ἐγὼ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀφήμι ἑμαυτὸν νὰ γίνῃ ἐπιλήσμων τῆς πατρικῆς ἀγάπης καὶ φιλοστοργίας, ἥτις ἐπι-
σφραγίζεται ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ τῆς συναντιλήψεως καὶ τοῦ πνευμα-
τικοῦ ἐπιστηριγμοῦ ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ Πατριάρχου μου κατὰ τὰς εὐλογημέ-
νας ἀπαρχὰς τῆς ἐνταῦθα ταπεινῆς διακονίας μου. Οὐδόλως λησμονῶ, ὡσαύ-
τως τὴν φιλαδελφίαν τῶν συνδιακονούντων μετὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότη-
τος τὸ Μυστήριον τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐκλεκτῶν ἀδελφῶν, πρὸς οὓς μετὰ
πολλῆς ἀγάπης στρέφω τὸν νοῦν πάντοτε.

Πανευλαβῶς ἀναφέρομεν Ὑμῖν, Παναγιώτατε, ὅτι εἴμεθα εὐγνώμονες ἐπὶ τῇ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐκδηλουμένη πολυτίμῳ πατρικῇ στοργῇ καὶ ἐμπι-
στοσύνῃ Ὑμῶν. Διακονοῦμεν λαὸν εὐσεβέστατον καὶ εὐγενέστατον, ἀγαπῶντα
τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, καὶ ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ τό-
που, προσπαθοῦμεν νὰ δώσωμεν τῆς πίστεως ἡμῶν τὴν μαρτυρίαν εἰς τοὺς δυ-
σχειμέρους τούτους καιρούς.

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Εἰς μίαν ἐμπνευσμένην ὁμιλίαν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἐτονίσθη ἡ με-
γάλη ἀλήθεια ὅτι «Τὸ Φανάριον εἶναι πάντοτε ἀνημμένον καὶ τηλαυγίζει ζωηρὸν
καὶ ζωοπάροχον φῶς Χριστοῦ, τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδόξου ἀληθείας, εἰς τοὺς ἐγγύς
καὶ τοὺς μακρὰν. Καὶ διὰ τὴν ἐπάρκειαν τοῦ ἐλαίου τῆς λυχνίας του» ἐζητήθη
τοῦτο μόνον ὑφ' Ὑμῶν, «ὅπως συνοδεύουν (τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα) ἐκτε-
νεῖς, καθαρὰ καὶ ἐγκάρδιοι αἱ προσευχαὶ τῶν τέκνων του».

Αὐτό, ἐστὲ βέβαιος, ὅτι ἀδιαλείπτως τελεῖται εἰς τὴν Τοπικὴν Ἐκκλησίαν
ἡμῶν. Αἱ προσευχαὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ρεθυμνίων ἐκ τε τῶν Ἱερῶν
Θυσιαστηρίων, ὡς καὶ ἐκ τῶν ταμιείων αὐτῶν ἀναπέμπονται «ἐν ἐσπέρᾳ καὶ
πρωί καὶ μεσημβρία καὶ ἐν παντὶ καιρῷ» ὑπὲρ τῆς θεοδμήτου Μητρὸς πάντων
ἡμῶν Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ὑπὲρ τῆς ἀδιαπτώτου ὑγεί-
ας καὶ θείας ἐνδυναμώσεως τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, πρὸς συνέχισιν ὧσων
ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ὄνόματος τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς εὐκλείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρό-
νου λυσιτελῶς ἐργάζεται.

Εὐγνώμονες διὰ τὴν θεόδοτον εὐλογίαν τῆς Ἐπισκέψεως τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, τὴν Ὅποιαν ἱερογραφοῦμεν ὡς σταθμὸν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου τούτου, καταθέτομεν ἅπαξ ἔτι τὴν υἱικὴν ἀγάπην, τὸν βαθύτατον σεβασμὸν καὶ τὴν διηνεκῆ ἀφοσίωσιν ἡμῶν εἰς τὸ Πρόσωπον Αὐτῆς καὶ εἰς τὸν θεοδόξαστον Θρόνον τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς ἐλάχιστον ἀντιμίσιον ἀνθ' ὧν τόσον δαψιλῶς παρὰ Αὐτῆς ἀγαθῶν ἀπολαμβάνομεν. Παρακαλοῦμεν ταπεινῶς ὅπως εὐλογήσητε τοὺς Ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν καὶ ὅπως ἐπιστηρίζητε ἅπαντας ἡμᾶς, τοὺς δοκιμαζομένους πολυμερῶς ἐκ τῆς ἐπισυμβάσεως πνευματικῆς πρωτίστως κρίσεως.

Ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου ἄνθρωπος τις μόνον εἰς τὴν θέαν τοῦ προσώπου τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εἰς παλαιότεραν ἐπίσκεψιν Αὐτῆς ἀνεφώνησεν ἔνδακρυς, μετὰ δέους καὶ χαρᾶς, ἐκείνην τὴν μαντινάδαν:

«Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ μὲ πατεῖ ἐρώτηξεν τὸ χῶμα,
γιατὶ μιὰ τέθιοι πατουχιά δὲν ἤκουσα ἀκόμα.»

Σήμερον ἕτερός τις, ἐκ προσώπου πάντων τῶν ἐνταῦθα, διερμηνεύων ὡς ἄριστα τὰ αἰσθήματα ἡμῶν, προσθέτει:

«Τὸ Ρέθυμνο εἶναι μικρό, μα ἔχει καρδιὰ μεγάλη,
ποὺ ἄνοιξε διάπλατα μέσα της νὰ Σᾶς βάλει.
Τῆς Οἰκουμένης εἶστε Ἑσεῖς ὁ φάρος κι ἡ Ἀξία
κι ὁ Καπετάνιος ὁ σεμνός, γιὰ τὴν Ὁρθοδοξία.
Ἡ Οἰκουμένη βρίσκεται σὲ σύγχυση καὶ τρόμο,
ἂν Σᾶς ἀκούσει, σίγουρα θὰ βρεῖ τὸν ἴσιο δρόμο.»

Παναγιώτατε,

Ὡς πενιχρὸν ἀντιδῶρημα εἰς τὸ μέγα δῶρον τῆς Ἐπισκέψεως Ὑμῶν εἰς τὴν Ἱερὰν ταύτην ἐπαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ εἰς ἀνάμνησιν αὐτῆς, δεχθῆτε παρακαλῶ ἀπὸ μέρους τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας ταῦτα τὰ ἐλάχιστα, ἐκ τῆς εὐγόνου, ὅμως, γῆς καὶ ἐκ τῶν ταπεινῶν χειρῶν ἡμῶν προερχόμενα. Ὀλίγον λάβδανον, ἐκ τῆς ἐνορίας Σισσῶν, μὲ τὴν ταπεινὴν παράκλησιν ὅπως διαφυλάξητε τοῦτο εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Μυροφυλάκειον, διὰ νὰ τὸ χρησιμοποήσητε, σὺν Θεῷ, εἰς τὴν ἐπομένην τοῦ ἀγίου Μύρου παρασκευήν, τὴν τετάρτην τῆς φωτεινῆς Πατριαρχίας Ὑμῶν. Δεχθῆτε ὡσαύτως καὶ μίαν ὑφαντὴν Στολήν, ποιηθεῖσαν εἰς μίαν ἱστορικὴν γυναικειάν Μονὴν τῆς Ἐπαρχίας ἡμῶν, τὴν τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, παρὰ χειρῶν μοναχικῶν, αἱ ὁποῖαι, ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον ὑψοῦνται ἰκετίδες εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀόκνως ἐργάζονται διὰ τὴν δόξαν τοῦ Παναγίου Ὄνόματος τοῦ Θεοῦ. Τὸ σχέδιον τῆς Ἀρχιερατικῆς ταύτης στολῆς ἐβασίσθη εἰς τοιχογραφίαν τῆς περιωνύμου Μονῆς τῆς Χώρας.

Καλῶς ἤλθατε! Εἶψαν τὰ ἔτη τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος πολλὰ, πάμφωτα καὶ θεοδόξαστα!»

*Ἀντιφώνησις τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν ἐπίσημον Δοξολογίαν
εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναὸν
Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου Ρεθύμνης*

Ἰερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε,

Ἰερώτατε Μητροπολίτα Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, Ποιμενάρχα τῆς θεο-
ώστου ταύτης Ἐπαρχίας, κύριε Εὐγένιε καὶ λοιποὶ ἅγιοι ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς,

Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες τοῦ τόπου,

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ὀλίγαι μόλις ὥραι παρήλθον ἀπὸ τῆς πανηγυρικῆς τελέσεως τῶν Ἐγκαινίων τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱεῤῥᾶς Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Χρυσοπηγῆς, τὸ ὁποῖον ἀφιερώσαμεν εἰς τὸν Μεταμορφωθέντα Κύριον, καὶ εἰσέτι τὰ ὦτα ἡμῶν δο-
νοῦνται ἐκ τῶν ἀναπεμφθέντων θεοπεσίων ὕμνων καὶ εὐχῶν ἐπὶ τῷ κορυφαίῳ τούτῳ, ὡς εἶναι πάντοτε ὁ ἐγκαινισμὸς ἐνὸς ναοῦ, γεγονότι. Καὶ νῦν ἀξιούμε-
θα νὰ παριστάμεθα εἰς τὸν ἐν Ρεθύμνῳ Ἱερὸν Οἶκον τῆς Θεομήτορος, τὸν ἀφιε-
ρωμένον εἰς τὴν ἐν τῷ Ναῶ Εἰσοδὸν τῆς Πανάγνου. Ἐξ ἀφορμῆς δὲ τούτου ἐσκέ-
φθημεν ὅτι ἡ σημερινὴ ἡμέρα φέρει πρὸ ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὰ δύο πρόσωπα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν συγκεφαλαίωσιν, θὰ ἐλέγομεν, τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλη-
σίας: τὸν Μεταμορφωθέντα Κύριον, τὸν τέλειον Θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τὴν εἰσαχθεῖσαν εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων Θεοτόκον, τὸ με-
θόριον ἀκτίστου καὶ κτιστοῦ κόσμου, τὴν ὑπουργήσασαν τὸ μυστήριον τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὴν Κυρίαν τῶν Ἀγγέλων, ἡ ὁποία κατέχει ὅλως ἰδιαιτέραν θέσιν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ὁρθοδόξων πιστῶν.

Ἐν ἄλλοις λόγοις, τὰ ἐναλλασσόμενα λαμπρὰ γεγονότα τῆς σημερινῆς ἡμέ-
ρας ὑπομιμνήσκουν εἰς ἡμᾶς, τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἐνότητα τοῦ οὐρα-
νίου κόσμου καὶ τῆς ἐπὶ γῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, ἐνῶ ἡ ἐπίσκεψίς μας αὐτὴ εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων ἐνισχύει συγχρόνως τὴν ἀδυναμίαν μας, διὰ τῆς ὑπενθυμίσεως ὅτι συνεχῆς καὶ θερμὴ μεσίτρια ὑπὲρ ἡμῶν πρὸ τοῦ θρό-
νου τῆς μεγαλωσύνης τοῦ Κυρίου ἴσταται ἡ Παρθένος καὶ Δέσποινα Θεοτόκος. Ἡ ὑπόμνησις αὕτη ἔρχεται ὡς ἀναστηλωτικὴ τῶν ἐκ διαφορῶν πειρασμῶν καὶ βιοτικῶν θλίψεων καὶ προβλημάτων ἐκλυομένων γονάτων τῶν ψυχῶν μας, ὥστε νὰ δυνηθῶμεν νὰ συνεχίσωμεν ἕκαστος τὴν πορείαν τῆς προσωπικῆς του ζωῆς.

Ἡ συγκινητικὴ ὑποδοχὴ τὴν ὁποίαν ἐζήσαμεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, πρὸ ὀλί-
γου κατὰ τὴν ἄφιξίν μας εἰς τὴν πόλιν σας, ἦτο δι' ἡμᾶς ἀφορμὴ νὰ ἀναλο-
γισθῶμεν καὶ πάλιν τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ Ἐκκλησία μας καὶ τὸν ρό-
λον τὸν ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ διαδραματίσῃ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ λαοῦ, εἰδικῶς μά-

λιστα κατὰ τὴν σημερινὴν δυσχερῆ συγκυρίαν. Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολὴ ἢ καυχσιολογία νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ μόνον ἀσφαλὲς καταφύγιόν μας. Ὅχι μόνον διότι συνδράμει εἰς τὰς πολλαπλᾶς, ὑλικὰς καὶ λοιπὰς, ἀνάγκας τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ κυρίως διότι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη ἢ ὅποια δύναται νὰ βοηθήσῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ εἶναι εὐτυχὴς καὶ ὅταν ἀκόμη ὑλικῶς δὲν εὐημερῇ, μανθάνουσα εἰς αὐτὸν νὰ ἔχη τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του προσηλωμένα εἰς τὸν Χριστόν. Καὶ δὲν λέγομεν ταῦτα διὰ νὰ μειώσωμεν τὴν τεραστίαν κοινωνικὴν προσφορὰν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἐνεστῶσαν περίστασιν, οὔτε διὰ νὰ σμικρύνωμεν τὸ μέγεθος τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν προβλημάτων τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι διὰ τὸν Χριστόν οὐδὲν ἀδιέξοδον, οὐδεμία κρίσις, οὐδεμία δυστυχία ὑπάρχουν. Δύναται ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν νὰ μεταβάλλῃ τὰ πάντα. Θὰ ἠδύνατο ἀμέσως νὰ μεταβάλλῃ τὴν κρίσιν εἰς εὐημερίαν, τὴν στένωσιν εἰς ἄνεσιν. Ἐὰν ὅμως ὁ Κύριος ἐπιτρέπῃ τὴν δυστυχίαν, τὸν πόνον, τὰς θλίψεις, τὰς ἐλλείψεις, τὴν πενίαν, τὴν πείναν ἀκόμη, τοῦτο ἀσφαλῶς γίνεται διὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς Αὐτόν, νὰ Τὸν ζητήσωμεν, νὰ Τὸν ποθήσωμεν, νὰ Τὸν ζήσωμεν, ἀφοῦ ἐλευθερωθῶμεν ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν ἐξωτερικῶν καὶ προσκαίρων καὶ φθαρτῶν, τὰ ὅποια ἄχρι τοῦδε ἐθεωρούσαμεν ὡς τὰ πολυτιμότερα εἰς τὴν ζωὴν μας. Καὶ τότε ὅλα θὰ ἀλλάξουν δι' ἡμᾶς, ἔστω καὶ ἐὰν ἐξωτερικῶς μᾶς περιζωννύουν πανταχόθεν κίνδυνοι, στένωσις καὶ πειρασμοί.

Πολλοὶ ὁμιλοῦν σήμερον διὰ τὸν ἀυξανόμενον ἀριθμὸν τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, ἐνώπιον τῶν φαινομενικῶς ἀδιεξόδων – διότι διὰ τὸν Θεόν, ὡς εἴπομεν, δὲν ὑπάρχει ἄλυτον πρόβλημα-, θέτουν μόνοι των τέρμα εἰς τὴν ζωὴν των, πίπτοντες εἰς τὴν χειροτέραν μορφήν ἐγωϊσμοῦ, τὴν ἀπελπισίαν. Ἄς μὴ λησμονῶμεν, ὅμως, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, καὶ ὅτι τὰ πρωτεῖα εἰς τὰ τοιαῦτα θλιβερά περιστατικά –εἰς τὰς αὐτοκτονίας- ἔχουν αἱ χώραι μὲ τὴν πλέον προηγμένην οἰκονομίαν καὶ τὴν μεγαλυτέραν εὐημερίαν, ὅπου οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ἀπολαμβάνοντες τὰς καλλιτέρας ἀνέσεις, τὰς μεγαλυτέρας ἡδονάς, τὰ περισσότερα προνόμια καὶ ἐλευθερίας. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἀσφαλῶς δεικνύει ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς τὸν Θεόν. Ἡ μόνη πραγματικὴ δυστυχία καὶ ἀποτυχία αὐτοῦ εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις του ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ἡ ἐγωϊστικὴ στροφή εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἐὰν λοιπὸν αὕτη ἢ κρίσις μᾶς βοηθήσῃ νὰ πλησιάσωμεν τὸν Θεόν, νὰ πλησιάσωμεν τὸν συνάνθρωπόν μας, νὰ βοηθήσωμεν ὁ ἕχων τὸν μὴ ἔχοντα, θὰ εἶναι ἡ σωτηρία ὅλων μας.

Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὸν προσφωνήσαντα τὴν ἡμετέραν Μετριότητα ποιμενάρχην τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως κύριον Εὐγένιον διὰ τοὺς λόγους ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεώς του πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, οἱ ὅποιοι ἀσφαλῶς καὶ ἐκφράζουν τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν καὶ πάντων ὑμῶν. Δηλοῦμεν τὴν ἔκδηλον χαρὰν μας διότι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἔδραν του καὶ μάλιστα θὰ ἔχωμεν μετὰ ταῦτα τὴν τιμὴν νὰ τελέσωμεν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κέντρου Πολιτισμοῦ τῆς κατ'

αὐτὸν Ἱερᾶς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον θὰ βοηθήσῃ σημαντικῶς εἰς τὸ πνευματικὸν ἔργον αὐτῆς, εἰς τὴν καλλιτέραν οἰκείωσιν τοῦ ποιμνίου της μὲ τὴν τοπικὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν, εἰς τὴν κατήχησιν τῶν προσερχομένων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ βαπτίσματος, καὶ εἰς τὴν πραγματοποιήσιν καὶ ἄλλων ποικίλων ποιμαντικῶν δραστηριοτήτων.

Ὡσαύτως τὰ τελεσθησόμενα θυρανοίξια τοῦ Παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Τίτου καὶ πάντων τῶν Ρεθυμνίων ἀγίων εἰς τὸ Ἐπισκοπεῖον θὰ ἐπιστεγάσουν τὰς εὐλογίας τῆς ἡμέρας, δίδοντα εἰς ἡμᾶς τὴν χαρὰν τῆς κοινωνίας μετὰ τῶν ἀγίων, οἵτινες ἐσφράγισαν μὲ τὴν ζωὴν των τὴν πορείαν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως διαχρονικῶς, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους, κυρίως οἱ σημερινοὶ χριστιανοί, ὀφείλομεν τὴν διαφύλαξιν τῆς ἀμωμήτου πίστεώς μας. Εὐχόμεθα νὰ λάβωμεν πάντες ὀλίγην ἐκ τῆς εὐωδίας τῆς ἀναδυομένης ἐκ τῶν τιμίων τούτων ἀνθέων, τὰ ὁποῖα ἐξήνηθησεν ἡ ἀγιοτόκος Νῆσος Κρήτη, τοὺς ἀληθεῖς τούτους μαργαρίτας τοῦ Χριστοῦ.

Ὡς ταπεινοὶ διάκονοι τῆς μαρτυρικῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, σᾶς διαβεβαιοῦμεν διὰ τὴν ἐν Χριστῷ καύχησίν μας, καθὼς βλέπομεν τὴν καθ' ὅλα πρόοδον τῶν ἐν Ρεθύμνῳ κατὰ πνεῦμα τέκνων μας. Εὐχαριστοῦμεν πάντας διὰ τὴν συγκινητικὴν καὶ λίαν τιμητικὴν ὑποδοχὴν σας, μὲ τὴν ὁποῖαν ἀποδίδετε εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τὰ τροφεῖα τιμῆς καὶ σεβασμοῦ.

Ἀσπαζόμεθα πατρικῶς καὶ εὐλογοῦμεν ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Ναῷ τῆς Θεοτόκου εὕρισκομένους, ὡς καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ρεθυμνίους, εὐχόμενοι πλουσίαν τὴν χάριν τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνουμένου Θεοῦ ἡμῶν.

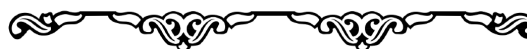
Κατακλείοντες τὸν λόγον, στρεφόμεθα πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, Ἱερῶτατε ἅγιε ἀδελφέ, Μητροπολίτα Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κύριε Εὐγένιε, καὶ σᾶς ἀσπαζόμεθα ἐν φιλαδελφίᾳ καὶ ἀγάπῃ. Σᾶς συγχαίρομεν διὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ κατάστασιν εἰς τὴν ἱστορικὴν ταύτην Ἐπαρχίαν τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, ἣτις ἐκοσμήθη διὰ σειρᾶς ὅλης διακεκριμένων Ἱεραρχῶν, καταστολισάντων τὸ νοητὸν στερέωμα αὐτῆς διὰ τῆς προσφορᾶς των. Ἡ δεδοκιμασμένη διακονία σας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ αἱ ἐμπειρίαί τὰς ὁποίας ἀπεκομίσαστε ἐξ αὐτῆς παρέχουν τὰ ἐχέγγυα ὅτι θὰ ἀποτελέσητε ἓνα εἰσέτι χρυσοῦν κρίκον εἰς τὴν μακρὰν ἄλυσιν τῶν μορφῶν αἱ ὁποῖαι ἐκόσμησαν τὸν Ἐπισκοπικὸν κατάλογον αὐτῆς. Ἡμεῖς, ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ ἡμῶν Κέντρου, μετ' ἐνδιαφέροντος θὰ παρακολουθῶμεν τὰς ποιμαντικὰς σας πρωτοβουλίαις καὶ θὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ εὐοδώσεως αὐτῶν καὶ θὰ καυχώμεθα δι' αὐτάς ἐν Κυρίῳ.

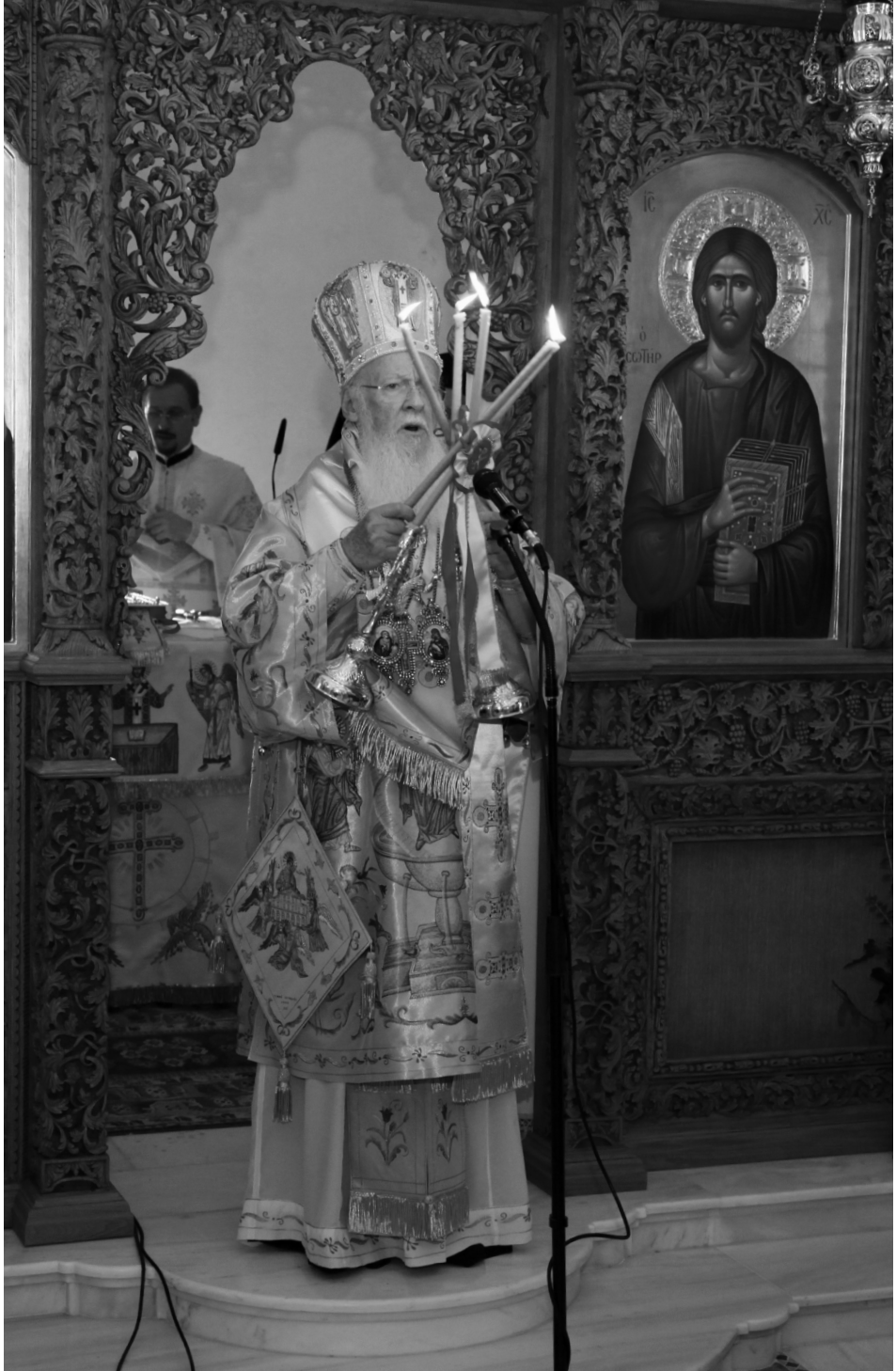
Ὁ Κύριος, διὰ πρεσβειῶν τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Μητροπόλει ἀγιασάντων, νὰ σκέπη, νὰ προστατεύῃ καὶ νὰ εὐλογῇ τὴν ὑμετέραν φίλην Ἱερότητα καὶ τὸ προσφιλὲς ποιμνιον αὐτῆς.

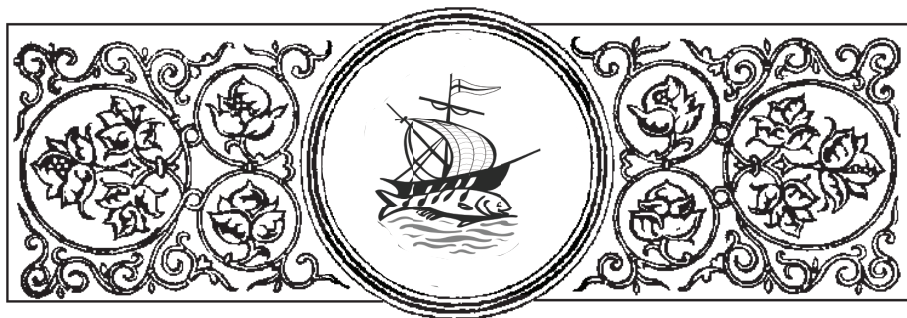

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ
Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ –
Ι. ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΤΗΣ
Ι. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ – ΧΡΥΣΟΠΗΓΗΣ

*Πρόγραμμα επισκέψεως
τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν
Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου*

Τὰ ὁμορφοπλουμισμένα Χανιά μας, ἡ πόλις τῶν γιασεμιῶν μέ τὴν βαρυσήμαντη ἱστορία της καὶ τὴν πλούσια κληρονομιά της, μέ τὴν ἀσταμάτητη-πολιτιστική παράδοσή της καὶ τὰ με-γαλοπρεπῆ μοναστήρια της, ἐτοιμάζονται νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο μέ τίς πρέπουσες τιμές πρός τόν Πατέρα τῆς Ὁρθοδοξίας μας, τόν ὀφθαλμό τῆς Οἰκουμένης, καὶ τόν Πατριάρχη τοῦ ἀθάνατου γένους μας. Εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ μας, χαίρεται ἡ ὑπαρξὴ μας, πανηγυρίζει ἡ Μητρόπολὶς μας, ἀφοῦ προετοιμάζεται νὰ ὑποδεχθεῖ τόν Πρωτόθρονον τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τόν Ἐσταυρωμένον διάδοχον Ἁγίων Πατριαρχῶν. Προσκαλοῦμε κάθε εὐλαβῆ Χριστιανὸ νὰ προσέλθει εἰς τὰς ἐκδηλώσεις τιμῆς πρός τόν Πνευματικό Ταγὸ τῆς Ὁρθόδοξης Ρωμιοσύνης. Προσκαλοῦμε τὰ πληγωμένα καὶ ἀγωνιζόμενα νιάτα τοῦ τόπου μας νὰ πάρουν τὴν ἐλπιδοφόρα εὐχή τοῦ ἄγρου-πνου φύλακα πάσης τῆς Οἰκουμένης. Καλοῦμε ἅπαντες τὸ Σάββατο 1 Σεπτεμβρίου καὶ ὥρα 18:30 εἰς τὴν ἀφιξίντῃς Α.Θ. Παναγιότητος εἰς τὸ ἀεροδρόμιον Χανίων καὶ εἰς τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Παναγιωτάτου πού θὰ τὸν προσφωνήσῃ ὁ Ἐντιμότετος Δήμαρχος Χανίων κ. Ἐμμανουὴλ Σκουλάκης. Στίς 19:30 εἰς τὴν ὑποδοχὴ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἐν τῇ Ἱερᾷ Πατρι-αρχικῇ καὶ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ Ἁγίας Τριάδος τῶν Τζαγκαρόλων, ὅπου θὰ τελεσθεῖ ἐπίσημος δοξολογία καὶ προσφωνήσεις τῶν α) Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ.κ. Δαμασκηνοῦ καὶ β) Πανοσιολογιωτάτου Καθηγουμένου Ἀρχ. Ἀμφιλοχίου μέ ἀντιφώνηση ἐκ τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. Στίς 20:30: Δείπνο πρός τιμὴν τοῦ Παναγιωτάτου, παρατιθέμενον ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς – Προσφωνήσεις ἐκ τῶν: Πανοσιολογιωτάτου Πρω-

τοσυγκέλουτης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου Ἀρχ. Δαμασκηνοῦ Λιο-νάκη καί τοῦ Ἀντιπεριφερειάρχου Χανίων κ. Ἀποστόλου Βουλγαράκη. Τιμῆεις τόν κ. Ἀπόστολο Ἀλεξάκη, εὐεργέτητης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου. Τήν Κυριακή 2 Σεπτεμβρίου εἰς τό Ἱερόν Μετόχιον Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς καί Πατριαρχικῆς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Χρυσοπηγῆς: 06.30: Ἐναρξίς Ἀκολουθί-ας τοῦ Ὁρθρου. 07.45: Ἐφίξίς καί ὑποδοχή τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-τριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. 08.00-10.00: Λιτάνευσις ἀγίων Λει-ψάνων – Ἀκολουθία τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. 10.00-12.00: Πατριαρχική Θεία Λει-τουργία – Προσφώνησις Σεβασμιωτά-του Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Εἰρη-ναίου καί Ὁσιολογιωτάτης Μοναχῆς Θεοξένης Καθηγουμένης τῆς Ἱερᾶς Πα-τριαρχικῆς καί Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Χρυσοπηγῆς – Ἀντι-φώνησις Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. 13.00 - 14.30: Ἐόρτιος Τράπεζα – Προσφώνησις Παναγιωτάτου Οἰκομε-νικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου. 17.30: Ἀγιασμός τοῦ Κέντρου Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαιδεύσεως ὑπό τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς Ἁγί-αν Κυριακὴν Βαρυπέτρου Κυδωνίας. 18.00: Ἀναχώρησις ἐκ τοῦ Μετοχίου Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοπηγῆς (Ἁγίας Κυριακῆ) διὰ τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Ρεθύ-μνης καί Ἀύλοποτάμου. Τρίτη 4 Σεπτεμβρίου: 08.30: Ἀναχώ-ρησις διὰ οἰκῆματα οἰκογένειας Κρομμυδάκη. 08.45: Πρωῖνό-Συνάντησις μέ κυ-ρίαν Κρομμυδάκη, Δήμαρχο Πλατα-νιά, Πρόεδρον Πολιτιστικοῦ Συλλόγου Πλατανιά καί Ποδοσφαιρικῆ Ὁμάδα Πλατανιά-Εὐλογία-Ἀνταλλαγῆ δώρων. Προσφορά δώρων, χαιρετισμοί, εὐα-ρέσκεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως εἰς τήν κ. Κρομμυδάκη Σταματίαν. 09.40: Ἀναχώρησις διὰ τήν Ἱεράν Μητρόπολιν Κισάμου καί Σελίνου. 12.00: Ἀναγόρευσις τῆς Α.Θ. Πανα-γιώτητος εἰς ἐπίτιμον Διδάκτορα τοῦ Πολυτεχνείου Κρήτης. 14.00: Γεῦμα παρατεθησόμενον ὑπὸ τῆς Ἐξοχωτάτης κυρίας Ντόρας Μπακογιάννη εἰς τήν ἐν Χανίοις οἰκίαν αὐτῆς. 15.30: Ὑποδοχή εἰς Ἱεράν Μονήν Τιμίου Προδρόμου Κορακιῶν. Προσφώ-νησις Ἡγουμένης Μοναχῆς Ἀγαθα-γέλης- Ἀντιφώνησις – Κέρασμα εἰς τό Ἡγουμενεῖον. 17.30: Ἀναχώρησις διὰ Κωνσταντι-νούπολιν ἐξ ἀεροδρομίου Χανίων.

*Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὰ Ἱερά Ἐγκαίνια
τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς –
Χρυσοπηγῆς Χανίων*

Ἱερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης καὶ φίλτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ κύριε Εἰρηναῖε,

Ἱερώτατε Μητροπολίτα Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, ἀγαπητὲ ἐν Κυρίῳ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ κύριε Δαμασκηνὲ καὶ λοιποὶ προσφιλέστατοι ἀδελφοὶ Ἱεράρχαι τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας,

Ἐξοχώτατοι καὶ Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν,

Ἐσιωτάτη Καθηγουμένη τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ Ὀσιώταται καὶ ἀγαπηταὶ θυγατέρες ἐν Κυρίῳ,

Εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι καὶ τέκνα φιλόθεα ἐν Κυρίῳ, προσφιλεῖς Κρηῖτες,

Ὁ ἐγκαινισμὸς ἐνὸς νέου Ἱεροῦ Ναοῦ ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς νεότητος τῆς ἀνθρωπίνης κοινότητος, ἢ ὅποια ζητεῖ τὴν καθιέρωσιν. Ἐγκαινίζοντες σήμερον τὸ νέον Καθολικὸν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, χαίρομεθα, διότι αἰσθανόμεθα σφύζουσαν τὴν νεότητα αὐτῆς.

Ἡ ἐπαινετὴ νεότης δὲν ἀντιπαράθεται πρὸς τὴν ὠριμότητα, ἀλλὰ πρὸς τὴν φθορὰν καὶ τὸν ἀκολουθοῦντα θάνατον. Ὅταν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Προφήτου ὑπόσχηται εἰς τοὺς πιστοὺς "ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου" (Ψαλμ. 102,5), δὲν ἀξιολογεῖ τὴν νεότητα ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ γῆρας, ἀλλὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν φθορὰν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ ἀνακαινιστὴς τῶν πάντων. Ὁ κόσμος ἀπομακρυνθεὶς τοῦ Θεοῦ ψυχικῶς ὠδηγεῖτο πρὸς τὸν θάνατον. Ὁ εἰπὼν "ἴδου καινὰ ποιῶ πάντα" (Ἀποκ. κα' 5) ἔπαυσε τὸ κατρακύλισμα τοῦ κόσμου πρὸς τὴν φθορὰν καὶ τὴν ἀνυπαρξίαν, ἔδωκε νέαν ζωὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἐποίησεν αὐτοὺς ἀσκὸς καινοῦς πλήρεις οἴνου καινοῦ, δηλαδὴ πνεύματος ἀφθαρσίας καὶ αἰωνιότητος.

Ἐγκαινίζοντες, λοιπόν, τὸν παρόντα Ναόν, πληρούμεθα εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως, διότι ἐγκαινίζομεν τόπον λατρείας τοῦ Θεοῦ. Δηλαδή, ἐγκαινίζομεν τόπον λατρείας τῆς ἀπροϋποθέτου καὶ ἀπολύτου ἀγάπης, διότι "ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν" (Α' Ἰωάν. δ' 9) καὶ τί εἶναι ὠραιότερον τῆς ἀγάπης, τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀπροϋποθέτου ἀγάπης; Δι' αὐτὸ καὶ θλιβόμεθα, ὅταν βλέπωμεν ἄλλους λαοὺς δῆθεν προηγμένους νὰ μετατρέπουν τοὺς Ναοὺς των εἰς τόπους διαφόρων ἐκδηλώσεων, πλὴν τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ, ἥτοι τῆς ἀγάπης.

Ἐγκαινίζοντες τὸν πάνσεπτον τοῦτον Ἱερόν Ναὸν τῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ,

κατακλυζόμεθα υπό αισθημάτων χαρᾶς καὶ θαυμασμοῦ, διότι ἐν τῷ Ναῶ τούτῳ λατρεύεται ὁ Θεός, δηλαδή ἡ Ἄ γ ι ὅ τ η ς, διότι ὁ Θεὸς Ἅγιός ἐστι καὶ καλεῖ ὅλους ἡμᾶς νὰ γίνωμεν ἅγιοι καθὼς Αὐτός (πρβλ. Α΄ Πέτρ. α΄ 16). Καὶ τί δι-
αυγέστερον, φωτεινότερον, καθαρώτερον, ἔλκυστικώτερον καὶ ἀναπαυτι-
κώτερον τῆς ἀγαπώσης ἀγιότητος;

Ἐγκαινίζοντες Ναόν, ἀπολαμβάνομεν τὴν πληρότητα τῆς ζωῆς, διότι λα-
τρεύοντες ἐν τῷ Ναῶ τὸν Θεόν, λατρεύομεν τὴν ζωὴν, ἀφοῦ ὁ Θεὸς εἶπε, καὶ
τὸ εἶπεν ἀληθῶς, ὅτι Αὐτὸς εἶναι ἡ Ζ ω ἦ.

Τὰ ἐγκαινία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ εἶναι ταυτοχρόνως στροφή πρὸς τὴν Ἀ λ ἦ θ
ε ι α ν καὶ πρὸς τὴν Ὁδὸν τῆς Ἀληθείας, διότι εἰς τὸν Ναὸν λατρεύομεν τὸν
Θεόν, ὁ Ὅποῖος εἶναι ἡ Ὁδὸς καὶ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωὴ (Ἰωάν. ιδ΄ 6). Δὲν εἶναι
ὁ Ναὸς μόνον καταφύγιον παρηγορίας τῆς τεθλιμμένης καὶ βεβαρυμένης ψυχῆς
τοῦ ἀνθρώπου. Εἶναι καὶ αὐτό. Ἀλλὰ πρωτίστως εἶναι τόπος, ὅπου ἡ ψυχὴ τοῦ
ἀνθρώπου πεπεραίνεται καὶ ἀνέρχεται εἰς τὰ οὐράνια, ἐγγίζει τὸ ἄκρον τῶν ἐφετῶν
καὶ χαίρεται ἐπὶ τῇ προσεγγίσει τῆς ἐν παντὶ τελειότητος, τῆς πανσοφίας, τῆς
παναγάπης, τῆς αὐτοζωῆς, παντὸς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ωραίου. Δὲν εἶναι ὁ Ἱερὸς
Ναὸς τόπος συγκεντρώσεως τῶν μεμψιμοιρούντων διὰ τὰς ἀμαρτίας των, ἀλλὰ
τόπος δοξολογίας τῶν ἀπαλλαγέντων ἀπὸ αὐτάς, Χάριτι Θεοῦ.

Εἶναι ὁ Ἱερὸς Ναὸς ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀκούεται χαρούμενη ἱερὰ ὑμνωδία
τῶν ψυχῶν, αἱ ὁποῖαι ἠσθάνθησαν καὶ ἐγεύθησαν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ
τὴν βιώνουν πραγματικῶς, ὅχι μὲ λόγια μόνον· εἶδον τὸ Φῶς τὸ Ἀληθινόν, ἔλα-
βον Πνεῦμα Ἅγιον καὶ χαίρουσαι δοξολογοῦν τὸν Εὐεργέτην.

Εἶναι, λοιπόν, ὁ Ναὸς ὁ οὐρανὸς ἐν τῇ γῆ, τόπος συναθροίσεως ἀγγελο-
μόρφων ὑπάρξεων, αἱ ὁποῖαι ὑπὲρ χιόνα ἐλευκάνθησαν διὰ τοῦ Αἵματος τοῦ
αὐτοθυσιασθέντος Ἀρνίου, καὶ ἐκρήγνυνται εἰς εὐχαριστίαν καὶ δοξολογίαν
Αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς ὁποίας ἠξιώθησαν.

Ἐν τῷ Ναῶ δὲν ὑπάρχει θλίψις καὶ ὀδύνη, ἀλλὰ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ἀτμό-
σφαιρα χαρμόσυνος καὶ πανηγυρική, διότι ἐκεῖ ἐορτάζεται ἡ ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ
τὰ πνευματικὰ δεσμὰ τοῦ κακοῦ καὶ ἡ εἴσοδος μας εἰς τὸν οὐράνιον χῶρον τῆς
ἐλευθερίας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς μᾶς ἠλευθέρωσε (Γαλ. ε΄ 1). Δι' αὐτὸ ἄδο-
μεν καὶ ψάλλομεν καὶ δοξολογοῦμεν τὸν μόνον εὐλογητὸν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἰδιαιτέρως ὁ Ἱερὸς αὐτὸς Ναός, ὁ ἐγκαινιζόμενος σήμερον, ὁ ὢν ἀφιερ-
ωμένος εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος, μᾶς ὑπενθυμίζει τὸ ἄπειρον φῶς
τοῦ Προσώπου Του, τὸ ὁποῖον φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κό-
σμον (Εὐχὴ Μ. Ἀγιασμοῦ). Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ἔλαμψε στιγ-
μιαίως εἰς τὸ Ὅρος Θαβὼρ τὴν δόξαν Του. Λάμπει συνεχῶς καὶ καταυγάζει τοὺς
πάντας καὶ φωτίζει τὸ Σύμπαν. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν τὴν λάμ-
ψιν τῆς δόξης Του, κρύπτει αὐτὴν καὶ ἐμφανίζει ἐξ αὐτῆς τόσον μόνον ὅσον
δυνάμεθα νὰ ἀνθέξωμεν.

Δὲν ἐπιβάλλεται διὰ τῆς ἰσχύος τὸ μεγαλεῖον Του -ὅπως ἕκαστος νομίζων καὶ κρίνων ἑαυτὸν ὡς ἰσχυρὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ-, ἐπιτρέπει εἰς ἡμᾶς νὰ ἀντιληφθῶμεν ἐξ αὐτοῦ μέρος, ἀνάλογον τῶν μικρῶν δυνατοτήτων μας. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ (Ψαλμ. ιη΄ 1), ἀλλὰ πόσοι ἐξ ἡμῶν ἤκουσαν τὴν διήγησιν τῶν οὐρανῶν ἢ ἀνέγνωσαν εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἄστρον τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ;

Σκυμμένοι εἰς τὴν γῆν, τὴν τροφοδότριαν τῆς γηΐνης ζωῆς μας, καὶ αἰχμαλωτισμένοι τὸν νοῦν ἀπὸ τὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητός μας, παραμελοῦμεν τὴν ἀνύψωσιν τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας μας πρὸς τὸν Πατέρα ἡμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Στερούμεθα οὕτω τῆς αἰσθήσεως τῆς πατρικῆς ἀγάπης, διὰ τῆς ὁποίας μᾶς ἐναγκαλίζεται ὁ οὐράνιος Πατὴρ μας καὶ γευόμεθα τὴν ὀρφανίαν, ἐνῶ κατ' ἀκρίβειαν δὲν εἴμεθα ὀρφανοί, ἀλλὰ ἔχομεν Πατέρα ἀγαπῶντα ἡμᾶς.

Τὴν πλήρη αἴσθησιν τῆς πατρικῆς ἀγάπης καὶ τοῦ πατρικοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Θεοῦ δι' ἕκαστον ἄνθρωπον, ἔζησαν καὶ ζοῦν οἱ Ἅγιοι ὄλων τῶν αἰώνων. Ὅσοι ἐγνώρισαν τὸν γέροντα Πορφύριον τὸν Καυσοκαλυβίτην, τὸν ἐκ τοῦ Περιβολίου τῆς Κυρίας Θεοτόκου ἐκκινήσαντα, ἐν τῷ κόσμῳ λάμψαντα καὶ ἐν τῷ Ὅρει τῷ Ἁγίῳ τελειωθέντα, τὸν ὁποῖον ἰδιαιτέρως εὐλαβεῖται ἡ ἀδελφότης τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς καὶ ὁ φιλόχριστος λαὸς τῆς ἀγιοτόκου καὶ ἡρωτόκου Κρήτης, θὰ ἀντιλαμβάνονται καλλίτερον ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ διαποτίζει τοὺς ἀγίους καὶ καθιστᾷ αὐτοὺς ὄργανα τῆς Θεϊκῆς ἀγάπης, πλήρη ἀγάπης δι' ἕκαστον ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα διὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, τοὺς περιφρονοῦντας, ἀδικοῦντας καὶ μισοῦντας ἡμᾶς καὶ λησμονοῦντας... Ὁ πληγωμένος ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ γέρον, θάλπει διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πᾶσαν ψυχὴν καταφεύγουσαν εἰς Αὐτόν, ἀναπαύει τοὺς πεφορτισμένους καὶ μεταδίδει τὴν αἴσθησιν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, ἔτοιμος νὰ συγχωρήσῃ καὶ νὰ θεραπεύσῃ, νὰ ἀνακουφίσῃ καὶ νὰ χαριτώσῃ πάντα ἄνθρωπον, καὶ μάλιστα τοὺς ἀδικοῦντας καὶ τοὺς ἀδικουμένους, τοὺς περιφρονημένους καὶ ἀπεγνωσμένους ἀπὸ τὴν γηΐνην καὶ ἀνθρωπίνην κακίαν, τοὺς ἀφιερωθέντας καὶ τὰς ἀφιερωθείσας εἰς Αὐτόν καὶ δοξολογοῦντας τὸ Πανάγιον Ὄνομά Του διὰ τῆς νοεραῆς προσευχῆς ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωΐ καὶ μεσημβρία, ἐν ἡμέρᾳ, ἐν νυκτὶ καὶ ἐν πάσῃ ὥρᾳ, καθικετεύοντας καὶ στενάζοντας καὶ δακρύνοντας καὶ ἐν φόβῳ κατασπαζομένους τὴν θαυματουργὸν ἱερὰν Εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Ὁ γέρον Πορφύριος, τέλος, εἶναι αὐτός, ὁ ὁποῖος ἂν καὶ δὲν εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὸν τόπον τοῦτον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἰστάμεθα, ὑπέδειξεν ἐξ ἀποστάσεως εἰς τοὺς ὑπευθύνους τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Χρυσοπηγῆς τὴν θέσιν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ περικαλλοῦς τούτου Ἱεροῦ Ναοῦ.

Πατέρες, Ἀδελφοὶ καὶ Ἀδελφαὶ ἐν Κυρίῳ,

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἐπολιτεύθη ὡς ξένος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκ βρέφους ἐδιδώκετο ὑπὸ

τοῦ Ἡρώδου, ὡς ξένος τις καὶ ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἐπίγειον βασιλείαν του. Ὡς ξένος τις καὶ ἄστεγος, δὲν εἶχε "ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνη". Οἱ ὁμόφυλοί του ἐμίσησαν καὶ ἐθανάτωσαν Αὐτὸν ὡς ξένον καὶ ἀποδιοπομπαῖον τοῦ γένους των. Ἐτάφη ὡς ξένος εἰς τάφον, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ἰδικός Του, ἀλλὰ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν ὁ ἀπὸ Ἀριμαθείας εὐσχήμων Ἰωσήφ. Κατὰ τὸν φρικτὸν θάνατόν Του ἐστερήθη καὶ αὐτῶν τῶν ἱματίων Του. Αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἐν τῷ Ὅρει Θαβῶρ ἐγένοντο "λευκὰ ὡς τὸ φῶς", διενεμήθησαν κατὰ τὴν σταύρωσίν Του μεταξὺ τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν. Αὐτὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν ἐξ ἀγάπης δι' ἡμᾶς. Αὐτὴν τὴν ἀγάπην βιοῦμεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Διὸ καὶ εἴμεθα εὐλογημένοι παρὰ τοῦ οὐρανοῦ Πατρός, τοῦ Μεταμορφωθέντος, Σταυρωθέντος καὶ Ἀναστάντος Κυρίου μας, διότι εἰς τὴν εὐχαριστιακὴν ταύτην σύναξιν ἠξιώθημεν, ὡς μέλη τοῦ μυστικοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, νὰ τιμήσωμεν τοὺς ἀγίους Του καὶ νὰ ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Παύλου, Τιμοθέου καὶ Τίτου, "γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου" εἰς τὴν Κρήτην, τὸν τόπον τοῦτον τῆς Χάριτος καὶ τῆς Ἀληθείας, ὅπου ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον αἰῶνας παραμένει ἕως τῆς σήμερον ἀκοίμητος ἢ κανδήλα τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, τῆς γενναιότητος καὶ τοῦ ἠρωϊσμοῦ, τὸ ζῶν παράδειγμα ζωῆς καὶ μαρτυρίου διὰ Χριστόν, προσκυνοῦντες Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον.

Θὰ ἦτο ὅμως παράλειψις νὰ μὴ ἀναφέρωμεν σήμερον καὶ τὴν μνήμην τῶν ἱδρυτῶν καὶ κτιτόρων τοῦ Ἱεροῦ τούτου Ναοῦ γέροντος Πορφυρίου τοῦ Καυσοκαλυβίτου, τῆς ἀειμνήστου Καθηγουμένης Θεοσέμνης, τῆς νῦν φιλευσεβῶς καὶ πιστῶς προϊσταμένης τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου τούτου Καθηγουμένης Θεοξένης μετὰ τῆς περὶ αὐτὴν ἱεραῆς ἀδελφότητος, τοῦ ἀνιδρυτοῦ αὐτῆς ἀπὸ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου εὐκλεῶς προεδρεύοντος τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Εἰρηναίου καὶ τοῦ νῦν θεοφιλῶς ποιμαίνοντος τὴν Θεόσωστον Ἱερὰν Μητρόπολιν ταύτην Ἱερωτάτου κυρίου Δαμασκηνοῦ, οἱ ὁποῖοι παραδίδουν σήμερον διὰ τῶν χειρῶν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος τὸ ἱερὸν τοῦτο τέμενος εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ εὐρυτέραν ζωὴν τῆς νήσου καὶ εἰς τὰς ἐπιγενομένας γενεάς.

Ἄδελφοί ἐν Κυρίῳ ἠγαπημένοι καὶ τέκνα θεόκλητα,

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ Μητέρα σας Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, περιέβαλλε πάντοτε καὶ περιβάλλει μετ' ἰδιαιτέρας ἀγάπης καὶ στοργῆς καὶ τιμῆς τὴν παλαίφατον καὶ ἱστορικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης. Σεβόμενοι, λοιπόν, τὴν μεγάλην καὶ ἱερὰν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν σας, τοὺς ἀρχαίους καὶ ἱστορικοὺς δεσμούς τοὺς ὁποῖους οἱ προπάτορές μας ἐσφυρηλάτησαν, καὶ στοιχοῦντες τοῖς πατροπαραδότοις ἔθεσι καὶ θεσμίσις, εὐρισκόμεθα σήμερον ἐνταῦθα, ἐγκαινίζοντες μαζί με ὄλους ἐσᾶς, τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαόν, τὸν Ἱερὸν τοῦτον Ναὸν τῆς δόξης τοῦ Μεταμορφωθέντος Κυρίου. Εἶναι

δὲ ἰδιαίτερα ἡ χαρὰ ἡμῶν νὰ βλέπωμεν τὴν Ἀποστολικὴν ταύτην Ἐκκλησίαν ἐνδεδυμένην τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ δόξαν αὐτῆς καὶ ἐν τῷ Ἱερῷ τούτῳ Πατριαρχικῷ Σταυροπηγίῳ. Συγχαίροντες ὅλους ἐσᾶς, τὴν ὑμετέραν ἀγαπητὴν Ἱερότητα, ἅγιε Κρήτης, καὶ τοὺς προσφιλεῖς καὶ ἐκλεκτοὺς ἀδελφοὺς Ἀρχιερεῖς τῆς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας, τὸν εὐαγγῆ κληρὸν, τὸ τάγμα τῶν μοναζουσῶν τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ τὸν πιστὸν καὶ λίαν ἀγαπητὸν ἡμῖν γενναῖον Κρητικὸν Λαόν, χαιρετίζομεν τὴν λαμπρὰν καὶ εὐσημον ταύτην ἡμέραν, καὶ ἐκφράζομεν διάπυρον τὴν εὐχὴν ἵνα ὁ πανάγαθος Δεσπότης καὶ Θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διατηρῆ ἀσάλευτον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης καὶ τὴν Ἱερὰν ταύτην Μονήν, παρέχῃ ἀδιαλείπτως τὴν εἰρήνην τῷ γενναιόφρονι Κρητικῷ λαῷ, ἰδιαιτέρως κατὰ τὰς δυσκόλους ταύτας ἡμέρας, καὶ ἐκχέῃ ἐφ' ὑμᾶς πλοῦσια τὰ ἐλέη Του, ὥστε πάντες εἰλικρινῶς, ἐν μιᾷ δοξολογίᾳ, νὰ προσκυνῶμεν καὶ νὰ δοξάζωμεν Αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

Ὁ χρόνος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ εἴπωμεν περισσότερα. Ἡ χαρὰ ἡμῶν εἶναι πεπληρωμένη. Τοῦ δὲ δυναμένου ποιῆσαι πάντα ἃ αἰτούμεθα μόνου ἀληθινοῦ καὶ κραταιοῦ καὶ κυβερνήτου τοῦ παντὸς Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ φωτοδότου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ταῖς πρεσβείαις τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῶν Ἁγίων Προφητῶν Μωϋσέως τοῦ Θεόπου καὶ Ἠλίας τοῦ ἐμπύρου ἄρματηλάτου καὶ ἀφλέκτου οὐρανοδρόμου καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου, Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου, ἡ Χάρις καὶ τὸ Ἔλεος εἶψαν μετὰ πάντων καὶ πασῶν. Ἀμήν.

*Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατὰ τὴν εἰς Ἄρχοντα
Ἐξαρχον Χειροθεσίαν τοῦ κ. Σταύρου Ἀρναουτάκη,
Περιφερειάρχου Κρήτης*

Ἐντιμολογιώτατε Ἄρχων Ἐξαρχε κ. Ἀρναουτάκη, Περιφερειάρχα Κρήτης, Διὰ τῆς ἀπονομῆς σήμερον εἰς ὑμᾶς τοῦ ὄφικίου τοῦ ἄρχοντος Ἐξάρχου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου ἐλάβετε διὰ τῶν χειρῶν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος, τιμῶμεν καὶ ἐπιβραβεύομεν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν ὁποίαν ποικιλοτρόπως ἐπιδεικνύετε πρὸς τὴν Ἁγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς γενετείας σας, ἀγιοτόκου καὶ εὐάνδρου νήσου Κρήτης, ἅμα δὲ καὶ τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν υἱικὴν ἀφοσίωσίν σας πρὸς τὴν Μητέρα Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν πάνσεπτον Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Τῆς ἀφοσιώσεώς σας ταύτης ἔσχομεν προσωπικῶς πείραν, ὅτε πρὸ διετίας ἐπεσκέφθητε τὴν ἔδραν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ νὰ λάβετε τὴν εὐλογίαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν νέων καθηκόντων σας ὡς πρώτου αἵρετοῦ περιφερειάρχου τῆς Κρήτης.

Ἡ ἐκλογή σας εἰς τὴν περίοπτον, συγχρόνως δὲ καὶ πολυεύθυνον θέσιν, μαρτυρεῖ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κατοίκων ἀπάντων τῶν νομῶν τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, καὶ ὄχι μόνον τῶν κατοίκων τοῦ νομοῦ Ἡρακλείου, τοὺς ὁποίους ὑπηρετήσατε καὶ ἐξεπροσωπήσατε κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπὸ ποικίλων θέσεων, διὰ τὸ ὑφ' ὑμῶν ἐπιτελούμενον ἔργον πρὸς προώθησιν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀπάντων τῶν πολιτῶν. Χαίρομεν δὲ πληροφορούμενοι ὅτι ὡς γνήσιος Κρητικὸς, σεβόμενος τὴν ἱστορίαν καὶ τὰς παραδόσεις, καὶ ἐμφορούμενος ὑπὸ τῶν ἰδανικῶν καὶ τῶν ἀρετῶν τῶν πατέρων σας, συνεβάλετε σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάδειξιν καὶ προβολὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μνημείων, διὰ τὰ ὁποῖα καυχᾶται ἡ Κρήτη ὡς ἀποτελοῦντα δι' αὐτὴν πλοῦτον καὶ θησαυρὸν ἀνεκτιμήτου ἀξίας, ἀλλὰ καὶ ἐνισχύσατε παντοιοτρόπως τὸ φιланθρωπικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τόσον διὰ τῆς συνδρομῆς σας εἰς τὸ ἔργον τῆς Μὴ Κυβερνητικῆς Ὄργανώσεως «Φιλοξενία», ὅσον καὶ δι' ἄλλων τρόπων, σπεύδων πάντοτε ἀρωγὸς εἰς τὸ ἔργον καὶ τὰς ἀνάγ-

κας τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Χαίρομεν καὶ σᾶς συγχαίρομεν διότι ἐν τῷ προσώπῳ σας βλέπομεν πραγματοποιοῦμένην τὴν πρὸς τὸν πρῶτον ἐπίσκοπον Κρήτης, ἅγιον ἀπόστολον Τίτον, προτροπὴν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, συνιστῶντος δι' αὐτοῦ πρὸς ἅπαντας τοὺς Κρήτας: «μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας» (Τίτ. 3,14).

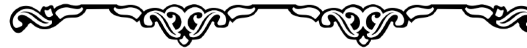
Χαίρομεν καὶ σᾶς συγχαίρομεν πατρικῶς, διότι δὲν περιορίζεσθε προΐστάμενος μόνον διοικητικῶς τῆς Κρήτης, τῆς μεγάλης ταύτης καὶ ἐπιφανοῦς περιφερείας τῆς φιλάτης ἡμῖν Ἑλλάδος, ἀλλὰ δὲν παραλείπετε νὰ προΐστασθε καὶ καλῶν ἔργων, ἀποδεικνύων δι' αὐτῶν ὅτι δικαίως οἱ συμπολίται σας σᾶς ἀνεβίβασαν διὰ τῆς ψήφου αὐτῶν εἰς τὸ ὑψηλὸν δημόσιον ἀξίωμα τὸ ὁποῖον κατέχετε, συγχρόνως δὲ καὶ ὅτι εἴσθε εὐσεβὲς καὶ πιστὸν τέκνον τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας.

Διὰ ταῦτα καὶ ἀπεφασίσαμεν, ἱκανοποιοῦντες καὶ σχετικὴν παράκλησιν τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἱεραῶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, νὰ σᾶς συγκαταριθμήσωμεν ἀπὸ τῆς σήμερον μεταξὺ τῶν Ἀρχόντων ὀφικιάλων τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπονεύσαντες εἰς ὑμᾶς τὸν τίτλον τοῦ Ἄρχοντος Ἐξάρχου.

Μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι καὶ ἀπὸ τοῦδε θὰ συνεχίσετε νὰ εἴσθε ἀρωγὸς καὶ συμπαραστάτης τόσοσ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, πεφιλημένης θυγατρὸς τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅσον καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ ἀλλὰ ἀεὶ φωτίζοντος τὴν οἰκουμένην διὰ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ ἀληθείας Φαναρίου, σᾶς συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας πατρικῶς διὰ τὴν ἐπαξίως ἀπονεμηθεῖσαν εἰς ὑμᾶς ὑψηλὴν ἐκκλησιαστικὴν αὐτὴν τιμὴν, καὶ σᾶς ἐπευλογοῦμεν πανοικεῖ, εὐχόμενοι ἐπιτυχίαν εἰς τὸ πολυεύθυνον ἔργον σας πρὸς χάριν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ λίαν ἀγαπητοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης.

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΝ ΚΙΣΑΜΟΥ
ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ - ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (ΟΑΚ)

*Ὁμιλία Σεβ. Μητροπολίτου Κισιάμου καὶ Σελίνου
κ. Ἀμφιλοχίου κατὰ τὴν Τελετὴν Ἐγκαινίων
τοῦ «Τσατσαρωνακείου» Πολιτιστικοῦ Πολυκέντρου
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισιάμου καὶ Σελίνου*

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα μετὰ τῆς ἐκλεκτῆς Συνοδείας Σας,
Σεβασμιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηναῖε,
Ἐξοχώτατε ἐκπρόσωπε τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, Ὑφυπ. Διοικητικῆς
Μεταρρύθμισης καὶ Ἡλεκτρονικῆς Διακυβέρνησης, κ. Μανοῦσο Βολουδάκη,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐξοχώτατοι κ.κ. Βουλευταί,
Ἐξοχώτατε κ. Περιφερειάρχᾳ καὶ κ. Ἀντιπεριφερειάρχᾳ,
Ἀξιότιμε Δήμαρχε Κισιάμου, κ. Γεώργιε Μυλωνάκη, μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμ-
βουλίου σας,
Πανοσιολογιώτατοι ἅγιοι Καθηγούμενοι, ὀσιώτατοι Καθηγούμενοι,
Θεοσεβεῖς Αἰδεσιμολογιώτατοι, Αἰδεσιμώτατοι, καὶ Ἱερολογιώτατοι Πρε-
σβύτεροι καὶ Διάκονοι,
Ἀξιότιμος Οἰκογένεια Τσατσαρωνάκη,
Ἐντιμολογιώτατοι Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου,
Ἐκπρόσωποι τοῦ Στρατοῦ καὶ τῆς Ἀστυνομίας,
Ἐκλεκτοὶ προσκεκλημένοι,
Φιλόθεε λαὲ τῶν εὐλογημένων Ἐπαρχιῶν μας, Κισιάμου & Σελίνου,

Παναγιώτατε,
Ὡς φωταυγῆς ἥλιος ἀνατέλλων ἐκ τοῦ ἀειφώτου Φαναρίου ἐφθάσατε πλη-
σίον ἡμῶν ἐν τῇ ἐσπερίᾳ Κρήτη ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν ταπεινὴν πρόσκλησίν
μας, ὅπως, ἅμα τῇ Ὑμετέρᾳ, ὄλως ἰδιαζούσης σημασίας, συμμετοχῇ εἰς τὰς ἐργα-
σίας τῆς Κ.Ε. τοῦ Π.Σ.Ε., ἔλθητε εἰς τὴν ἔδραν τῆς Μητροπόλεώς μας διὰ νὰ τε-
λέσητε τὰ Ἐγκαίνια τοῦ νεοδημιούτου τούτου «Τσατσαρωνακείου Πολιτιστικοῦ
Πολυκέντρου».

Παραδίδομεν τὸ Κέντρον αὐτὸ εἰς τὰς ἀγιαζούσας τιμίας χεῖρας Σας διὰ νὰ
τὸ συστήσητε ἐν Κυρίῳ, μέσα ἀπὸ τὴν πληρότητα τῆς Πατριαρχικῆς εὐχῆς καὶ
Πρωθιεραρχικῆς εὐλογίας Σας, καὶ τὸ παραλαμβάνομεν ἐν καινότητι κτίσεως
καὶ ζωῆς. Ἀνατιθέμεθα εἰς τὴν ἀγιαστικὴν δύναμιν τοῦ Μαφορίου Σας τὴν
νεκρὰν καὶ ἄψυχον ὕλην, διὰ νὰ μᾶς ἀντιδωρίσητε οἰκοδομὴν τετελειωμένην
καὶ ἡλλοιωμένην τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν τοῦ Δοτήρος παντὸς ἀγαθοῦ, Σωτήρος
Χριστοῦ.

Κανεῖς δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ τὸν πρωτουργὸν ρόλον, τὰ πρωτοπόρα

διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ δράματα, τὰ μεγαλεπίβολα βήματα τοῦ πολιοῦ καὶ κατηξιωμένου Γέροντος Προκατόχου μου, Μητροπολίτου ἀπὸ Κισάμου & Σελίνου κ. Εἰρηναίου, ποὺ ἡ πραγματώσις τους ἔδωσε νέαν πνοὴν καὶ ὤθησιν εἰς τὴν ζωὴν χιλιάδων ἀνθρώπων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Μητροπολιτικῆς μας περιφέρειας, καὶ ἤλλαξεν κυριολεκτικῶς τὴν φυσιογνωμίαν τῆς περιοχῆς μας.

Δὲν τολμῶ νὰ θεωρῶ ἑαυτὸν συνεχιστὴν ἐνὸς τέτοιου ἐγχειρήματος, ὅπως ἦτο ἡ φιλάνθρωπος καὶ φίλεργος βιοτὴ καὶ πολιτεία τοῦ τετιμημένου Γέροντος Εἰρηναίου. Ζῶν ὅμως εἰς τὸν αὐτὸν μὲ ἐκείνον χῶρον· διαδεχόμενος τὴν βαρῦτιμον κληρονομίαν καὶ παρακαταθήκην του· ὑπηρετῶν τοὺς ἰδίους ἀνθρώπους τῶν δύο Ἐπαρχιῶν μας, τῆς Κισάμου καὶ τοῦ Σελίνου, ἐκ τῆς διακονίας τοῦ Ἐπισκόπου·

Ἄλλὰ κυρίως, ἔχων τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς μετοχῆς εἰς τὸ αὐτὸν Κυριακὸν Σῶμα τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τὴν Μίαν Ἐκκλησίαν, καὶ ὄντας κεκλημένος ὑπ' Αὐτῆς νὰ ἀναλώσω ἑαυτόν, διὰ τῶν πενιχρῶν δυνάμεών μου, εἰς περιποιήσιν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀντίληψιν, καλλιέργειαν καὶ ἀνάψυξιν τῶν ἐσωτέρων αὐτοῦ ἀναγκῶν.

Ταῦτα, λοιπόν, ἅπαντα ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τῆς ὑλοποιήσεως ἐνὸς χώρου, ὁ ὁποῖος θὰ ἀνταπεκρίνεται εἰς τὸν παλμὸν καὶ τὰς ἀναζητήσεις τῆς ἐποχῆς, ὡς μιὰ ἄλλη φωνὴ καὶ μιὰ ἄλλη κλῆσις. Ἐνὸς χώρου, ποὺ θὰ ἔδιδε τὴν μαρτυρίαν καὶ τὴν παρουσίαν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας. Ἐνὸς χώρου ποὺ θὰ ἤμποροῦσε νὰ προσφέρῃ παρηγορίαν καὶ συντροφικότητα. Ἐνὸς χώρου, ποὺ θὰ ἐπλήρωνε μὲ δημιουργικὴν ἀπασχόλησιν τὸν ὅποιον ἐλεύθερον χρόνον τοῦ πολυασχόλου σημερινοῦ ἀνθρώπου. Ἐνὸς χώρου, ποὺ θὰ ἐδύνατο νὰ δώσῃ διέξοξα εἰς τὸν πεσομισμὸν, τὴν θλίψιν ἀλλὰ καὶ τὴν μισαλλοδοξίαν τοῦ συγχρόνου κόσμου. Ἐνὸς χώρου, ποὺ θὰ συνεισέφερον πολυτίμως εἰς τὴν συγκρότησιν ὀλοκληρωμένων προσωπικοτήτων, εἰς τὴν ἰδεολογικὴν ἀφύπνισιν καὶ ἀνάνηψιν εἰς τὰ ζῶντα ὕδατα τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ ἐσκοτισμένου τῆ διανοίᾳ χριστιανοῦ τοῦ 21ου αἰῶνος. Ἐνὸς χώρου, τέλος, ποὺ θὰ ἀνταπεκρίνατο εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεολαίας μας, τῆς ἐλπίδος πάντων ἡμῶν, καὶ θὰ ἐπιχειροῦσε νὰ προσεγγίσῃ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν των, τὰ προβλήματα, καὶ τὰ ἰδανικά των, νὰ μοιρασθῇ μαζί τους ὄνειρα καὶ ἐπιδιώξεις καὶ νὰ σταθῇ πατρικὰ καὶ ἀδελφικὰ δίπλα τους διὰ τὴν πραγματώσιν των.

Ἴσως, ἢ οὕτως ἀποκαλουμένη «νέα ἐποχὴ» ἡ ὁποία διανύομε, καὶ τὰ καινοφανῆ δεδομένα ποὺ τὴν χαρακτηρίζουν, νὰ ἀντιλογησῇ, ἢ καὶ νὰ μᾶς κατηγορήσῃ, ὅτι ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς παρωχημένας ἐποχάς, εἰς χρόνους παλαιούς, νὰ ἐπαναφέρωμεν καὶ νὰ ἀναδείξωμεν πρότυπα ξεπερασμένα. Ὅτι ἡ σύγχρονος πραγματικότης, καὶ ἰδίως οἱ νέοι εἰς τὴν ἡλικίαν, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ κυρίως ἀπευθύνεται τὸ Πολύκεντρον αὐτό, ἀπαιτεῖ τὴν νέαν τεχνολογίαν καὶ μέσα ἐπίκαιρα, τὰ ὁποῖα νὰ ἐκκεντρίζουν τὸ ἐνδιαφέρον καὶ

νά ανταποκρίνονται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀλματώδους γνώσεως καὶ σοφίας εἰς τὴν ὁποῖαν ἔχομεν φθάση.

Καὶ εἰς τὰς ἀντιρρήσεις αὐτάς, εὐλόγους ἐν πολλοῖς, ἔχομεν νὰ ἀπαντήσωμεν:

Ὁρμώμενοι ἀπὸ ἀγάπην καὶ μόνον πρὸς τὸν ὁμόχρονον κόσμον, καὶ ἀναλογιζόμενοι τὰς ἐπικαίρους αὐτὰς ἀνάγκας καὶ τὰς προτάσεις τοῦ σήμερον, δὲν ἐδισταίσαμεν νὰ ὀραματισθῶμεν τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ, μὲ τοὺς πολλοὺς καὶ ἀνέτους χώρους τῶν 2300 τ.μ. καὶ τὰς πολυδυνάμους λειτουργίας, διὰ τῶν μέσων ἀλλὰ καὶ τῶν προκλήσεων καὶ τῆς τεχνολογίας ἐκείνης τὴν ὁποῖαν γνωρίζει, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ κατέχη καὶ νὰ χρησιμοποιῇ ὁ νέος τῆς ἐποχῆς μας, ὡς εἶναι οἱ ἠλεκτρονικοὶ ὑπολογισταί, τὸ διαδίκτυακὸν ραδιόφωνον καὶ ἡ διαδικτυακὴ τηλεόρασις, διὰ καταλλήλου αἰθούσης πολλαπλῶν χρήσεων, ἡ ὁποία θὰ διέθετε τὸν κατάλληλον ἐξοπλισμὸν διὰ σεμινάρια καὶ διαλέξεις. Ἐτολήσαμεν νὰ ἐντάξωμεν εἰς τοὺς στόχους μας τὴν στέγασιν εἰς πολιτισμένον καὶ ἀνθρώπινον χώρον, τοῦ ἤδη λειτουργοῦντος ἐπὶ σειρᾷ ἐτῶν, ὠδείου τῆς Μητροπόλεως μας, ἀριθμοῦντος περὶ τοὺς 350 μαθητάς, τὴν δημιουργίαν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν σχολῶν: ἀγιογραφίας, ψηφιδωτῶν, συμπαραστάσεως γονέων, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπαρξιν κοινωνικοῦ φροντιστηρίου, διὰ στήριξιν τῶν ἀδυνάμων μαθητῶν.

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἡ Ὅποια εἶναι ἡ μόνη πού συγκροτεῖ καὶ δίδει ζωὴν καὶ συνέχειαν εἰς ἓν ἔργον, τὰ πρῶτα βήματα ἤρχισαν τὸ ἔτος 2007 καὶ ἦταν τελείως διστακτικά, ὅπως καὶ οἱ ρυθμοὶ προόδου τοῦ ἔργου ἐξαιρετικὰ βραδεῖς. Ἐπερχομένης μάλιστα τῆς, οὕτω παρουσιαζομένης ὡς οικονομικῆς, κρίσεως τὰ πάντα ἐμαρτύρουν ὅτι ἐξόχως δύσκολα, καὶ μόνον εἰς τὸ ἀπώτερον μέλλον, θὰ ἐλάμβανε σάρκα καὶ ὀστᾶ τὸ ἐγχείρημα τοῦτο. Διὰ μίαν, ὅμως, εἰσέτι φορᾶν, ἐμπράκτως καὶ ὀφθαλμοφανῶς, εἶδομεν πραγματοποιούμενον τὸ πατερικόν: «ὄπου γὰρ βούλεται Θεός, νικᾶται φύσεως τάξις» (Ἀγ. Ἰω. Χρυσόστ., Λόγος εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ). Καὶ τὸ θαῦμα, διότι περὶ θαύματος πρόκειται, συνετελέσθη. Καὶ εὐρέθησαν ἄνθρωποι τῆς περιοχῆς μας, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι εἶχον συμμεριστῆ ἀπ' ἀρχῆς τοὺς στόχους μας καὶ εἶχον πραγματώσῃ ἄχρι τῆς ὥρας ἐκείνης τὴν ὑλοποίησιν καὶ πρόδόν τους, καὶ ἐστήριξαν τὴν προσπάθειαν ἀποπερατώσεως τοῦ ἔργου. Ὁμιλοῦμεν διὰ τὴν φιλότιμον καὶ ἀξιεπαινον οἰκογένειαν Νικολάου Τσατσαρωνάκη, τὰ εὐαγῆ τέκνα του, Ἐλένην, Αἰκατερίναν καὶ Χαρὰν μετὰ τῶν προσφιλῶν οἰκείων των, οἱ ὁποῖοι ἐχρηματοδότησαν ἐξ ὀλοκλήρου τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτηρίου, δαπάνη πού ἐγγίζει τὸ 1.500.000,00 εὐρώ, εἰς μνήμην τῆς μακαριστῆς καὶ πεφιλημένης συζύγου καὶ μητρὸς τους, Μαρίας, καὶ τοῦ ἀοιδίμου ἀδελφοῦ καὶ θείου τους, Γεωργίου.

Λόγοι εὐχαριστίας, πού νὰ ἠμποροῦν νὰ ανταποκριθοῦν εἰς τὸ μέγεθος τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς εὐεργεσίας, πρωτίστως εἰς τὸν ἀγαθοδότην Θεόν, ὑπὸ τὸ ἄγρυ-

πνον ὄμμα τοῦ Ὁποίου ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ὑπάρχομεν, ἐκλείπουν ἐκ τῆς γραφίδος μου. Ὁμοίως, μόνον στάσιν αἰωνίου εὐγνωμοσύνης καὶ ἀπείρων μυχιῶν εὐχῶν ἤμπορῶ, καὶ νομίζω ἅπαντες οἱ παρευρισκόμενοι, νὰ ἀνταποδώσωμεν εἰς τοὺς μεγάλους εὐεργέτας καὶ δωρητὰς τῆς Οἰκογενείας Νικολάου Τσατσαρωνάκη, καὶ νὰ τοὺς διαβεβαιώσωμεν, ὅτι τὰ ὀνόματά των ἔχουν χαρακτηριστὴ ἀνεξιτήλως ὄχι μόνον εἰς τὰς μνήμας μας, καὶ τὴν μετώπην τοῦ κτηρίου, ἀλλὰ κυρίως εἰς τὰς δέλτους τῶν καρδιῶν μας. Πιστεύομεν δὲ ἀκραδάντως, ὅτι πλουσίως ἐπευλογεῖ αὐτοὺς ὁ Παντοκράτωρ Κύριος, καὶ ἰκανῶς χαίρονται καὶ αἱ ψυχαὶ τῶν προσφιλῶν κεκοιμημένων τους, Γεωργίου Τσατσαρωνάκη & Μαρίας Τσατσαρωνάκη, διὰ τὰς πρωτοβουλίας καὶ τὰ ἔργα των αὐτά.

Ἐν ἄλλον κεφάλαιον, τὸ κόστος τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ κτηρίου, ὅπως αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχε σχεδιασθῆ καὶ ἀναφέρθηκε παραπάνω, δὲν ἦτο καθόλου εὐκαταφρόνητον. Καὶ πάλιν ὅμως ἡ γενναιοδωρία, τὸ φιλότιμον καὶ ἡ μεγαλοψυχία πολλῶν ἀπὸ ἐσᾶς ἐστάθησαν ἰκανὰ νὰ ὑπερικήσουν τὰς παρουσιασθείσας ἀντικειμενικὰς δυσκολίας. Πρωτίστως ἡ αὐτὴ οἰκογένεια Νικολάου Τσατσαρωνάκη, ἡ ὁποία καὶ ἐμερίμνησεν διὰ τὸν ἄψογον ἐφοδιασμὸν διὰ τῶν συγχρονωτέρων μέσων, προκειμένου τὸ Πολύκεντρον νὰ δύναται νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς εὐρυθμον λειτουργίαν τῶν ὑψηλῶν προδιαγραφῶν του.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπιθυμῶ ἐκ κέντρων καρδίας νὰ ἀναφερθῶ καὶ νὰ εὐχαριστήσω ἐπίσης: τὸν Πρόεδρον τοῦ Ὁμίλου τῆς Τραπεζῆς Πειραιῶς, κ. Μιχαὴλ Σάλλαν μετὰ τῆς ἐριτίμου συζύγου του, Σοφίας, οἱ ὅποιοι συνέβαλον εἰς τὸν τομέαν τῆς ὀλοκληρώσεως τοῦ ἐξοπλισμοῦ τοῦ κτηρίου, διὰ καταθέσεως σεβαστοῦ, ἐξ ἰδίων πόρων, χρηματικοῦ ποσοῦ.

Τὸν ἀγαπητὸν κ. Θεόδωρον Καρυπίδην, ὁ ὁποῖος μὲ πολὺν αὐθορμητισμὸν διέθεσεν ὄλον τὸν ἀπαραίτητον ἐξοπλισμὸν, τελευταίας τεχνολογίας, διὰ τὴν στοιχειοθέτησιν τῆς αἰθούσης ἐκμαθήσεως ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν.

Τὸν Ἀστυνομικὸν Δντὴν εἰς τὴν δίωξιν τοῦ Ἡλεκτρονικοῦ ἐγκλήματος, κ. Σφακιανάκην Ἐμμανουήλ, ὁ ὁποῖος, ὄχι μόνον ὑπῆρξεν ὁ ἐμπνευστὴς τοῦ πρωτοποριακοῦ ἐγχειρήματος τοῦ διαδικτυακοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς διαδικτυακῆς τηλεοράσεως, ἀλλὰ καὶ ἐνήργησεν τὰ δέοντα διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀπαραίτητων πρὸς τοῦτο μηχανημάτων, ὅπως καὶ διέθεσεν τὸ προσωπικὸν τῆς ἀνεκτιμῆτου Ὑπηρεσίας του διὰ τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ὀμαλὴν λειτουργίαν αὐτῶν.

Τὸν ἀξιότιμον Δήμαρχον Κισάμου, κ. Γεώργιον Μυλωνάκη, διὰ τὴν τεχνικὴν καὶ περιβαλλοντικὴν στήριξιν του εἰς τὸν αὐλειον χῶρον τῆς οἰκοδομῆς.

Τὸν ΟΠΑΠ Α.Ε., ὁ ὁποῖος μὲ μεγάλην προθυμίαν ἀνταπεκρίθη εἰς σχετικὸν αἴτημά μας καὶ μᾶς ἐνίσχυσεν οἰκονομικῶς πρὸς ὀλοκλήρωσιν τῆς προμηθείας τοῦ ἐξοπλισμοῦ.

Τοὺς Ἀρχιτέκτονας-Μηχανικοὺς κ. κ. Κωνσταντῖνον καὶ Στυλιανὸν Σχετάκη, κ.

τῶν ὁποίων αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πολῦτιμοι συμβουλαὶ ὑπῆρξαν καθοριστικαὶ διὰ τὸν ἐξωραϊσμόν τοῦ Πολυκέντρου, καὶ οἱ ὅποιοι διέθεσαν ἀφιλοκερδῶς ἐκ τοῦ πολυτίμου χρόνου καὶ τῶν πολυσιδῶν γνώσεών των.

Εἰς τὸ ἱκανώτατον πρόσωπον τοῦ κ. Μαρίνου Μαράκη ἐπιθυμοῦμεν εἰλικρινῶς νὰ συγχαρῶμεν τὴν κατασκευαστικὴν ἐταιρείαν «Κέντρο Δόμησης Κρήτης Α.Ε.», καὶ ὅσους ἐργάζονται εἰς αὐτήν, οἱ ὅποιοι μὲ ὑπευθυνότητα, συνέπειαν, ἐργατικότητα καὶ αὐτοθυσίαν ὑπερέβησαν κυριολεκτικῶς ἑαυτοὺς καὶ ἀπεπεράτωσαν ἐγκαίρως τὸ παρουσιαζόμενον συγκρότημα.

Τοὺς πολιτιστικoὺς καὶ τοὺς γυναικείους Συλλόγους τῶν ἐπαρχιῶν μας, πού μὲ τὴν ἰδιαιτέραν, διακριτικὴν καὶ πλουσίαν προσφορὰν κερασμάτων ἐτίμησαν καὶ ἐκόσμησαν τὴν σημερινὴν ἡμέραν.

Τέλος, δὲν δύναμαι νὰ μὴν ἐκφράσω βαθεῖαν τὴν ἀγάπην καὶ τὰς εὐχαριστίας μου εἰς τὸν θεόλεκτον καὶ εὐαγγῆ Ἱερὸν Κλῆρον τῶν Ἐπαρχιῶν μας, ἀλλὰ καὶ ὅλους ἐσᾶς ἀγαπητοί μου Σελινιώται καὶ Κισαμίται, οἱ ὅποιοι, μὲ τὴν πρωτοστασίαν τῶν ἀξίων Ἐφημερίων σας συνεκεντρώσατε καὶ κατεθέσατε ἀξιοσέβαστον ποσόν, τὸ ὅποιον καὶ ἐξεδαπανήθη εἰς τὸν μνημονευόμενον σκοπόν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ὅλους ἀπὸ καρδιάς.

Μὴ νομίση κανεῖς, παρακαλῶ, ὅτι ταύτην τὴν ὥραν προβάλλομεν καὶ ἐπιβραβεύομεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους. Μὴ γένοιτο τέτοιος ἰσχυρισμός, τέτοια ὑποψία. Ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας ἔχομεν μάθη νὰ μοιραζώμεθα τὰ ἀγαθὰ, νὰ σκορπίζονται τὰ τάλαντα, νὰ πολλαπλασιάζονται αἱ δυνατότητες, νὰ ἐνώνωνται τὰ διεστῶτα, νὰ συγκλίνουν τὰ διαφορετικά. Μὲ τὸν λογισμόν αὐτὸν παραδίδομεν εἰς ὅλους ἐσᾶς, εἰς ὅλους ἐμᾶς, εἰς τὴν φέρελπιν νεολαίαν τῶν ἐπαρχιῶν μας τὸ ἔργον τοῦτο, τὸ θαῦμα αὐτὸ καὶ σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ τὸ παισιώσητε μὲ τὴν ἀρχοντιάν σας, τὴν ἀγάπην, τὴν ζεστασίαν, τὴν φροντίδα καὶ τὴν θερμὴν ἀγκαλιάν σας. Πρόθεσίς μας εἶναι νὰ προάγῃται ἡ πνευματικὴ καὶ πολιτιστικὴ ζωὴ τοῦ τόπου μας, ἡ πολιτισμικὴ μας κληρονομιά, νὰ εὐρίσκωμεν ἔδαφος κάτωθεν τῶν ποδῶν μας εἰς τὰς δυσκολίας καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ βίου μας, καὶ διὰ τὴν πραγμάτων αὐτῆς τῆς προοπτικῆς καλοῦμεν ὅλους τοὺς φορεῖς τῆς περιοχῆς μας καὶ κάθε καλοπροαίρετον ἄνθρωπον νὰ συνοδοιπορίση μαζί μας.

Καὶ τώρα ἰδοῦ, Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, ἐκλεκτοὶ παρευρισκόμενοι, καιρὸς εὐπρόσδεκτος, λάβετε τὸ ψαλλίδιον Παναγιώτατε, ἐφέστηκεν ὁ τῶν ἐγκαινίων καιρὸς, ἄς χαρῶμεν καὶ ἄς εὐφρανθῶμεν ἅπαντες τὸ ἔργον τῶν χειρῶν Σας, τὸ ἔργον τὸ ἐδικόν μας.

*Ὁμιλία τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τίς ἑργασίες
τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν
εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης*

His All-Holiness Ecumenical Patriarch BARTHOLOMEW
To the Central Committee of the World Council of Churches
(Orthodox Academy, Crete, September 3, 2012)

Beloved friends in the Lord,

We are sincerely delighted to be here with you as grateful beneficiaries of the generous hospitality of the historical Church of Crete. It is through the “fair havens” (the Kaloi Loimenes) of this apostolic island that St. Paul, the great “apostle to the gentiles,” sailed on his way to Rome on his 4th missionary journey, leaving behind Titus as its first bishop and his trusted colleague.

We are also pleased that you are convening here at the beautiful Orthodox Academy of Crete, this precious gem of the Ecumenical Patriarchate that combines theoretical exploration and practical application. This institution has a long, proven record of integrating theological study and ecumenical witness. Your presence here during these days confirms this tradition.

Moreover, we were deeply honored by the kind invitation to address you as distinguished members of the Central Committee of the World Council of Churches and spontaneously accepted to subsume this significant meeting under the auspices of the Ecumenical Patriarchate for the second time. The first such blessed occasion was in Heraklion, Crete, almost 45 years ago.

The commitment of the Ecumenical Patriarchate to the vision and mission of the World Council of Churches – from the early formative and creative years through even the more difficult and contentious moments – has always been unwavering and paramount. Indeed, our own admiration and dedication to the service and ministry of the World Council of Churches is amply evident in our extensive participation in numerous executive roles and responsibilities over many decades. In more recent years, on the occasion of the 60th anniversary of the WCC, we addressed the Central Committee in Geneva in 2008; on these very grounds, we spoke to the plenary of the Faith and Order Commission in 2009; and we communicated a message via video to the International Ecumenical Peace Convocation held in Jamaica last year.

Given all this, we would like to bring to your attention three concepts highlighted in the Apostle Paul's Letter to Titus that pertain to the sub-themes of your forthcoming 10th General Assembly next year in Busan, South Korea, which comprises a humble prayer that the "God of Life [may] lead us to justice and peace."

Life is God's gift to humankind and to all creation. It is a gift that emerges from the Trinitarian love and God's love for the world. The Father loves the Son, while the Holy Spirit strengthens this divine love among the three persons and toward the world. According to the Church Fathers, this gift of life is the result of God's mystery as Father and "Maker of all things, both visible and invisible." Creation on the other hand has to live in the fullness of freedom and in pursuit of justice and peace. When humanity experiences such freedom and justice, then it realizes the prefiguration of God's Kingdom and the anticipation of the divine transfiguration.

Turning, then, to St. Paul's Letter to Titus, we observe that the first concept concerns St. Paul's advice to "teach what befits sound doctrine." (2.1) Life Together in Faith: Unity and Mission is the first sub-theme of the General Assembly in Korea. This is a clear reminder of the foundation of our unity and mission as an ecumenical body. For we must at all times remember – always reminding ourselves and respectfully reminding others – that we constitute a fellowship of churches that confess the Lord Jesus Christ as God and Savior, ultimately seeking and under no circumstances neglecting our calling to visible unity in one faith "that the world may believe." (John 17.21) We must be careful that, again in the inspired words of Paul to Titus, "in everything we may adorn the doctrine of God our Savior" (2.10) and that "the word of God is not discredited." (2.5)

The second concept relates to St. Paul's recognition that "truth accords with godliness" (1.1), that authentic "peace comes from God" (1.4), and that "the grace of God has appeared for the salvation of the whole world." (2.11) Life Together in Hope: For Justice, Peace and Reconciliation in the World is the second sub-theme of the upcoming General Assembly. "Godliness" implies doing the right thing by all people and by all of God's creation; it involves honoring and upholding the rights of every person as well as of every living creature. Our doctrine and tradition should inform our life and spirituality; our creed should conform to our worship; or, to adopt the language of the programs of the World Council of Churches, our "faith" should complement our "order."

Finally, the third sub-theme of next year's General Assembly is Life Together

in Love: For a Common Future. There is a key term that appears in chapter 1, verse 8, of Paul's Letter to Titus. The word is *philoxenos*, which signifies "hospitable." The bishop – or, we could expand this to include every faithful Christian and, indeed, every "lover of goodness" (1.8) as "God's steward" (1.7) – is called to be both gracious and generous, kind and accommodating. The expression *philoxenos* literally designates someone who loves strangers. It denotes someone who is not intolerant and exclusive of those who are different or appear foreign. It is the welcoming and embracing of the other – the every other, regardless of religion, race, ethnicity, color, creed and gender – in whom we are to envisage the unique and living image of God. It is the antithesis of racism and xenophobia. We must strive to overcome eastern and western divides of cults and cultures; we must struggle to heal northern and southern divides of peoples and countries.

Dear friends, our prayers are with you as you prepare to organize an Assembly that will proclaim a new message and vision for the years ahead. We also pray for all those involved in these preparations – the members of the Central Committee, the Secretary General, the Assembly Planning Committee under the leadership of His Eminence Metropolitan Gennadios, and each member of the Committee and Staff, as well the Korean Host Committee – so that the WCC member Churches and the entire ecumenical family may experience a peaceful and festive Assembly.

We are called to invoke and embrace God's justice and peace. If we resist justice and peace, then we are instruments of evil in the world. In some ways, the theme of next year's Assembly – "God of life, lead us to justice and peace" – is diametrically opposed to the petition in the Lord's Prayer that God may "lead us not into temptation, but deliver us from evil."

Permit us to close with words from St. Paul's Letter to Titus: "My beloved children in our common faith, may the grace and peace of God the Father and Christ Jesus our Savior ... be with you all. Amen." (Titus 1.4 and 3.15)

*Ὁμιλία τῆς Α.Θ. Παναγιώτιτος
τοῦ Οικουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
κατὰ τὴν Τελετὴν Ἐγκαινίων τοῦ Νεοδμίτου
«Τσατσαρωακείου» Πολιτιστικοῦ Πολυκέντρου
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου (4-9-2012)*

Ἰερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κύριε Εἰρηναῖε,
Ἰερώτατε Μητροπολίτα Κισάμου καὶ Σελίνου κύριε Ἀμφιλόχιε, Ποιμενάρ-
χα τῆς Θεοσώστου ταύτης Ἐπαρχίας, καὶ λοιποὶ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἐντιμότατε κύριε Γεώργιε Μυλωνάκη, Δήμαρχε Κισάμου, καὶ λοιποὶ
Ἄρχοντες τοῦ τόπου,

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐχοντες ἤδη βιώσει πολλὰς εὐλογημένας στιγμὰς κατὰ τὴν παροῦσαν ὀλι-
γοήμερον ἐν Κρήτῃ ἐπίσκεψιν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καὶ ἀξιωθέντες νὰ
ἴδωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ ἐπιτελούμενον λίαν σημαντικὸν καὶ λαμπρὸν ἐκκλη-
σιαστικὸν ἔργον καὶ τὴν πρόοδον τοῦ εὐσεβοῦς Κρητικοῦ Λαοῦ, χαίρομεν ἰδι-
αιτέρως διότι ἡ παρουσία ἡμῶν αὕτη ἐπιστεγάζεται καὶ κατακλείεται σήμερον
διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τοῦ παρόντος Πολυδυναμοῦ Πολιτιστικοῦ
Κέντρου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου, περὶ τῶν δραστηριο-
τήτων τοῦ ὁποῦ μᾶς ὠμίλησεν ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν
κ. Ἀμφιλόχιος.

Ἄς μὴ λησμονῶμεν, ἀδελφοί καὶ τέκνα προσφιλεῖ, ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν ἐχάρ-
ρισεν εἰς ἡμᾶς τὴν μεγάλην δωρεὰν νὰ μᾶς καταστήσῃ μέλη τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας μας. Μέσω αὐτῆς, τῆς χάριτος τῶν μυστηρίων τῆς ἀλλὰ καὶ τῆς ποι-
κίλης στοργικῆς κοινωνικῆς μερίμνης τῆς, ὡς αὕτη τὴν ὁποῖαν μαρτυρεῖ ἡ λει-
τουργία τοῦ ἐγκαινιζομένου Πολιτιστικοῦ Πολυκέντρου, γνωρίζομεν καὶ κα-
τανοοῦμεν τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅστις ἐγνώρισε τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ,
οὗτος ἀγαπᾷ ὅλον τὸν κόσμον καὶ οὐδέποτε μεμψιμοιρεῖ εἰς τὰς θλίψεις, διό-
τι ἡ πρόσκαιρος θλίψις διὰ τὸν Θεὸν ἐργάζεται αἰωνίαν χαράν. Ὁ Κύριος ἐποί-
ησεν ἡμᾶς συγγενεῖς Αὐτοῦ: «Καθὼς Σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ
αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν» (Ἰω. ιζ', 21).

Οὕτω καὶ ἡ τοπικὴ Ἱερὰ Μητρόπολις, μὲ τὴν ποιμαντικὴν μέριμναν καὶ φρον-
τίδα τοῦ ἀξίου ποιμενάρχου αὐτῆς κυρίου Ἀμφιλοχίου, μιμουμένου τὸ φιλά-

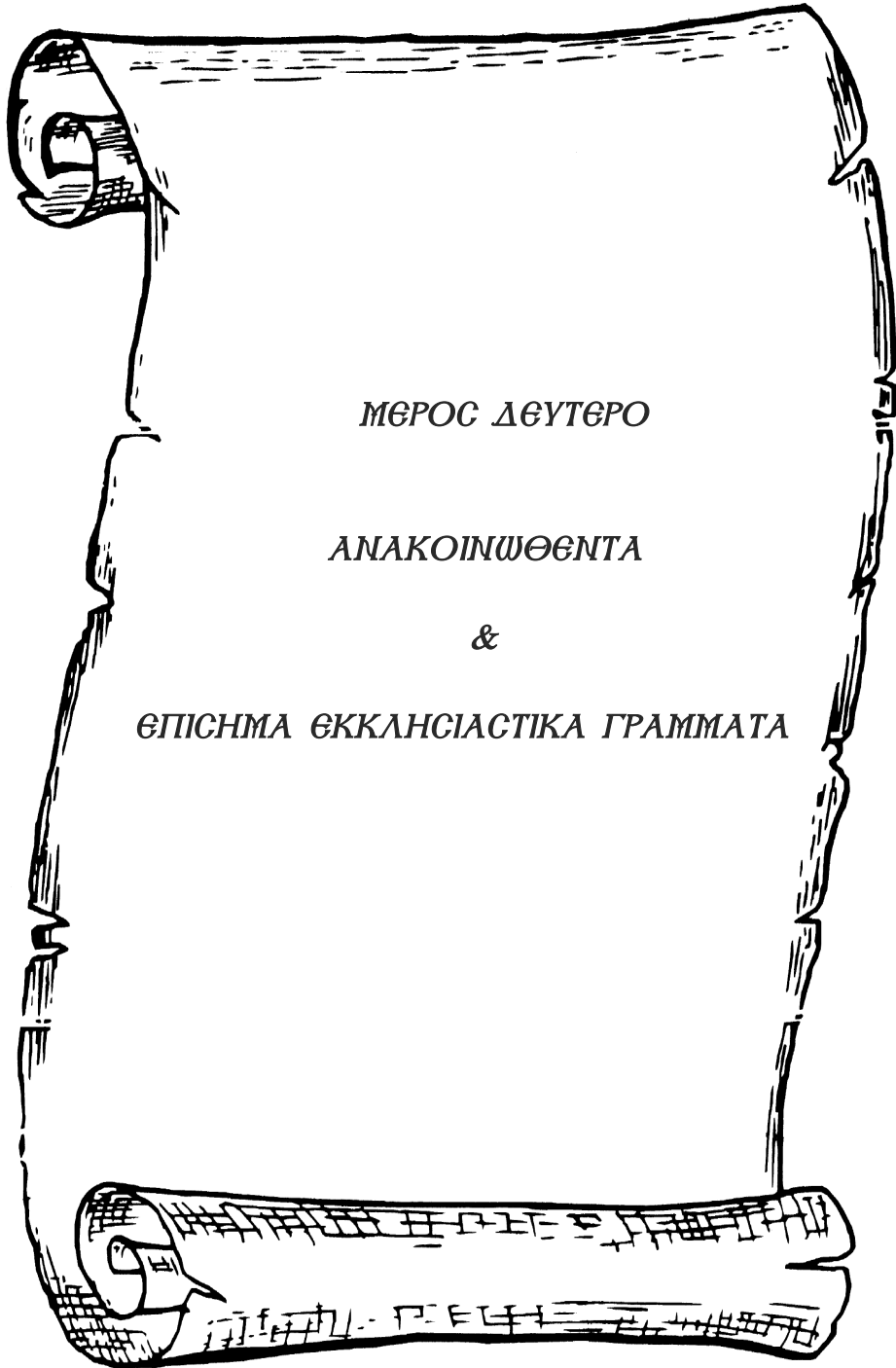
δελφον καὶ φιλόστοργον τοῦ ὁμωνύμου αὐτοῦ ἀγίου Ἱεράρχου Ἐπισκόπου Ἰκονίου, παραδίδει σήμερον εἰς τὸ πλήρωμα αὐτῆς τὸ νεότευκτον τοῦτο Ἴδρυμα, διὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰς ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν πιστῶν τέκνων της, νὰ τὰ καλλιεργήσῃ καὶ νὰ τὰ καταρτίσῃ, νὰ τὰ συμβουλευσῃ καὶ νὰ τοὺς δώσῃ ἐκεῖνα τὰ ἐφόδια, τὰ ὅποια θὰ τὰ βοηθήσουν νὰ ἀνταπεξέλθουν εἰς τὰς δυσκολίας τῆς ζωῆς καὶ νὰ γίνουν συνειδητοποιημένα μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, με ἦθος καὶ φρόνημα πνευματικὸν καὶ χριστιανικόν, χρήσιμα εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ μάλιστα διὰ τῆς χρήσεως τῶν συγχρόνων μέσων τεχνολογίας. Ἀξίζει ὡσαύτως νὰ μνημονεύσωμεν τὴν ἀξιόλογον προσπάθειαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου νὰ εἰσαγάγῃ τὸ ποίμνιόν της, διὰ τοῦ παρόντος Πολυκέντρου, εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς τέχνας, καὶ ἰδιαίτερος εἰς τὴν μουσικὴν, τὴν βυζαντινὴν, ἀλλὰ καὶ ἐν γένει τὴν παραδοσιακὴν, αἱ ὅποια βοηθοῦν σημαντικῶς εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου καὶ ἀποτελοῦν μίαν λίαν γόνιμον καὶ δημιουργικὴν ἐνασχόλησιν. Ἰδιαίτερας μνείας ὡσαύτως τυγχάνουν ἢ ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ λειτουργία ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ καὶ ἢ στέγασις φιλανθρωπικῶν, ἐκπαιδευτικῶν, πολιτιστικῶν καὶ πολιτισμικῶν ἐν γένει δραστηριοτήτων.

Ταῦτα πάντα δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθοῦν ἄνευ τῆς γενναιοδωροῦ προσφορᾶς τοῦ ἐκλεκτοῦ δωρητοῦ κυρίου Νικολάου Τσατσαρωνάκη, ὅστις ἐνεπιστεῦθη τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἐχορήγησεν εἰς αὐτὴν τὸ σημαντικὸν ποσὸν τοῦ ἐνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου εὐρώ, τὸ ὅποιον ἀπητήθη διὰ τὴν σύστασιν καὶ λειτουργίαν τοῦ Κέντρου, δεικνύων οὕτως ἐμπράκτως τὴν ἀληθινὴν ἀγάπην του δι' αὐτὴν καὶ διὰ τοὺς ἀδελφούς καὶ συμπατριώτας του. Εὐχόμεθα ὁ Θεὸς νὰ ἀνταμείψῃ πλουσίως τὴν δωρεάν του καὶ νὰ εὐλογήσῃ δαψιλῶς τὴν οἰκογένειάν του, ἰδίως δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως νὰ εὕρῃ τὸν δίκαιον μισθὸν τῆς φιλαδελφίας του καὶ νὰ λάβῃ τὸ ἔλεος τοῦ φιλανθρώπου Δεσπότη. Ὡσαύτως, εὐχόμεθα ὁ Κύριος νὰ ἀναπαύῃ τὰς ψυχὰς τῶν μακαριστῶν Μαρίας καὶ Γεωργίου Τσατσαρωνάκη, εἰς μνήμην τῶν ὁποίων ἐπραγματοποιήθη ἡ δωρεὰ διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Πολυκέντρου τούτου καὶ νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ἐκείνων τῶν ἀγαθῶν, «ὧν οὔτε νοὺς ἐφικέσθαι, οὔτε οὖς σημανθῆναι, οὔτε καρδία ἀναλήψεσθαι οἶόν τε πότε, διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀγαθότητος», κατὰ τοὺς λόγους τοῦ ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου.

Ἰδιαίτερος εὐχόμεθα εἰς τὸν ἀγαπητὸν τοπικὸν ποιμενάρχη ἡ κύριον Ἀμφιλόχιον, ἢ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νὰ τὸν ἐνισχύῃ καὶ νὰ τὸν ἐνδυναμώσῃ, ὁ δὲ προστάτης τοῦ ἁγίου Ἀμφιλόχιος νὰ μεσιτεύῃ δι' αὐτὸν πρὸς Θεόν, διὰ νὰ βαδίξῃ ἀκλινῶς ἐπὶ τὰ ἴχνη του, καὶ ὡσπερ ἐκεῖνος ἐν Ἰκονίῳ, οὕτω καὶ αὐτὸς ἐν τῇ θεοσώστῳ Ἱερᾷ Ἐπαρχίᾳ του, νὰ ἀναδεικνύεται «νυμφαγωγὸς τῆς Ἐκκλησίας ἐν Χριστῷ, τῷ κάλλει τῶν λόγων ταύτην κατακοσμῶν, καὶ τῇ ὡραιότητι τῶν ἔργων φαιδρύνων», εἰς δόξαν τοῦ ἀγίου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ.

Τελευτῶντες τὴν παροῦσαν προσφώνησιν ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις, δεόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς εὐλογήσῃ τὴν ἀρχομένην λειτουργίαν τοῦ Κέντρου διὰ νὰ ἀποβῆ καρποφόρος δι' ἅπαντας καὶ ἐπωφελὴς εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν πρόοδον τῶν χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας ταύτης, τοὺς ὁποίους εὐλογοῦμεν πατρικῶς. Εἴθε αὐτὸ νὰ ἀποτελῆ κυψέλην πνευματικὴν καὶ κιβωτὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου, καὶ αἱ δραστηριότητες αἱ ὁποῖαι θὰ συντελῶνται ἐν αὐτῷ νὰ συντελοῦν εἰς πνευματικὸν ὑμῶν θησαύρισμα, εἰς ψυχῆς ἀγαλλίαμα, εἰς πατροπαράδοτον ὑπόδειγμα καὶ παράδειγμα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

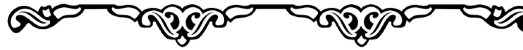
&

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ
ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Ἀνακοινωθὲν 28ης Μαΐου 2012

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐξ ἀποφάσεως τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ἀπὸ 29ης Μαρτίου 2012, ἐπὶ σχετικῇ ἐκθέσει τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας, ἀπὸ 23ης Μαρτίου 2012, ἐπὶ θέματος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς, λόγῳ τῆς ἐξ ὑπαιτιότητος ὠρισμένων Ἱεροψαλτῶν ἐφαρμοζομένης θεωρητικῆς ἐργασίας κατ' ἀρχὴν μὲν ἀνεπισθήτως, σὺν τῷ χρόνῳ δὲ συστηματικώτερον, κυκλοφορησάσης δὲ ἐν ἔτει 1982 ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Μέθοδος τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς-Θεωρητικὸν» καὶ δημιουργησάσης ἀνήσυχον κατάστασιν, δηλοῖ ὅτι:

1. Ἀπορρίπτει καὶ καταδικάζει τὰς εἰς βάρος τοῦ κύρους τῶν ἀποφάσεων τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διενεργουμένας αὐτοβούλους, ἀνευθύνους καὶ κραυγαλέας παλινωδίας, ὡς καὶ προσπαθείας διαδόσεως τοῦ ὡς ἄνω χαρακτηρισθέντος παρωχημένου καὶ ὀθνείου πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν κανονικὴν τάξιν τῆς θεωρίας καὶ πράξεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς «Θεωρητικοῦ».

2. Καταγγέλλει πᾶσαν παράνομον καὶ ξένην πρὸς τὰ κρατοῦντα ἐνέργειαν ἀλλοιώσεως, παραποιήσεως καὶ παραχαράξεως κατὰ τὸ δοκοῦν ἀρχαίων μουσικῶν ἔργων μουσουργῶν, ἐπισήμως ἀνεγνωρισμένων ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ

3. Ὡς μουσικὸν σύστημα ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν Μουσικῇ ἀναγνωρίζει, ἐφαρμόζει καὶ διδάσκει κατὰ τὴν τε θεωρίαν, τὴν πρᾶξιν καὶ τὴν παράδοσιν, τὸ ἐν ἔτεσι 1812-1814, ὑπὸ τῶν Τριῶν Διδασκάλων, Χρυσάνθου Μητροπολίτου Προύσης, Γρηγορίου Πρωτοψάλτου καὶ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, ὡς «Νέαν Μέθοδον Ἀναλυτικῆς Σημειογραφίας τῶν μουσικῶν μελῶν», θεμελιωθὲν καὶ ὑπὸ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐγκριθέν.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28ῃ Μαΐου 2012

Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

Ἀνακοινωθὲν 14ης Αὐγούστου 2012

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκφράζει τὴν ἔντονον αὐτοῦ ἀνησυχίαν διὰ τὴν ἐπιδείνωσιν τῆς ἐξαπλουμένης ἀνὰ τὸν κόσμον σήμερον βίας. Ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἕως τὴν Ἀφρικὴν, διὰ μέσου τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας, αἱ ἡπειροὶ εὐρίσκονται ἀντιμέτωποι μὲ φαινόμενα μισαλλοδοξίας, τὰ ὅποια ὄχι μόνον ἀποδυναμώνουν τὴν παγκόσμιον εἰρήνην, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦν ἰσαριθμούς ἀρνήσεις τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας. Ρατσιστικοὶ φόνοι, γενοκτονίαι, ἔθνοκαθάρσεις, ἀντισημιτισμός, καταστροφαὶ χώρων λατρείας κ.λπ. ἀποτελοῦν

πράξεις βαρβαρότητας, αί όποιαί πρέπει νά καταγγελθοῦν ρητῶς καί ἀπεριφράστως, ἰδιαιτέρως ὅταν διαπράττωνται ὑπό τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνησυχεῖ ἰδιαιτέρως μὲ τὴν κατάστασιν εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, εἰς τὴν Νιγηρίαν καί εἰς τὸ Σουδάν. Αἱ μεταξὺ Χριστιανῶν καί Μουσουλμάνων συγκρούσεις εἰς τὰς ἐν λόγω περιοχὰς πρέπει νά ξεπερασθοῦν μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ὡς ἐκφράσεως τοῦ εἰρηνικοῦ δεσμοῦ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀνησυχεῖ ἐπίσης πολὺ διὰ τὸ μέλλον τοῦ λαοῦ τῆς Συρίας καί τὸ μέλλον τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὴν χώραν αὐτήν, ἀπευθύνει δὲ ἔκκλησιν πρὸς ὅλους τοὺς πρωταγωνιστὰς τῆς συγκρούσεως νά σιγήσουν τὰ ὄπλα λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος χαρακτῆρος τῆς καταστάσεως ἐξ ἐπόψεως ἀνθρωπιστικῆς.

Ἡ λύσις ὄλων αὐτῶν τῶν συγκρούσεων περνᾷ πρωτίστως ἀπὸ τὸν διάλογον. Διότι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καλλιτέραν κατανόησιν τῶν διαφορῶν μας, ὁ διάλογος ἀποτελεῖ παράγοντα ἀλλαγῆς καί καταλλαγῆς. Ὡς ἐκ τούτου, οἱ θρησκευτικοὶ ἡγέται τοῦ κόσμου ἔχουν τὴν ἠθικὴν ὑποχρέωσιν νά ἀντισταθοῦν εἰς τὸν πόλεμον καί νά προαγάγουν τὴν εἰρήνην ὡς οὐσιαστικὴν ἀναγκαῖότητα. Οἱ θρησκευτικοὶ ἡγέται ὀφείλουν, εἰς τὸν μεταξὺ των διάλογον, νά τονίσουν μετ' ἐμφάσεως τὴν εἰρήνην τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ἐνὸς κόσμου ἀναταραχῆς. Ἡ θρησκεία δὲν δύναται καί δὲν πρέπει νά χρησιμεύσῃ ὡς ἔρεισμα τοῦ πολέμου καί τῆς συγκρούσεως, μὲ τὴν χρῆσιν ὡς μοχλοῦ τοῦ φονταμενταλισμοῦ καί τοῦ φανατισμοῦ δι' ἀμιγῶς πολιτικοὺς σκοπούς. Πράγματι, ἐπαναλαμβάνομεν ἀόκνως ὅτι τὸ ἔγκλημα, τὸ ὁποῖον διαπράττεται ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατὰ τῆς θρησκείας. Ὁ διάλογος ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν σημεῖον ἐλπίδος, τὸ ὁποῖον δύναται νά μᾶς ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς εἰρήνης.

Οὕτως, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος καί τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκφράζουν τὴν ἀλληλεγγύην καί τὴν συμπάθειάν των πρὸς ὅλας τὰς κοινότητες, αἱ ὁποῖαι πλήττονται ἀπὸ τὰς βιαιότητες αὐτάς. Ἀπευθύνουν εἰδικώτερον θερμὴν ἔκκλησιν πρὸς ὅλας τὰς Ὀρθόδοξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, πρὸς ὅλας τὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας καί Κοινότητας, ὡς καί πρὸς τοὺς Διεθνεῖς Ὄργανισμούς, τὰ Κράτη καί κάθε ἄνθρωπον καλῆς θελήσεως, νά συμβάλουν εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης ἐπὶ τοῦ πολέμου καί τοῦ μίσους.

Φανάριον, 14 Αὐγούστου 2012

Ἐκ τῆς Ἀρχιεραματείας τῆς Ἀγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου

*Ἀνακοινωθὲν διὰ τὸν σεβασμὸν τῆς θρησκευτικῆς
διαφορετικότητος καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς βίας
(29ης Σεπτεμβρίου 2012)*

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐκφράζει τὴν βαθεῖαν λύπην του καθὼς ἡ ἀνθρωπότης εἰσέρχεται εἰς περίοδον συγχύσεων καὶ ρευστότητος, χαρακτηριζομένην διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἐξάρσεις, ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ ἐκδήλωσις βίας, καὶ διακρινομένην διὰ τὴν ἔλλειψιν σεβασμοῦ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν διαφορετικότητα. Ὅταν ἐνεργῶμεν κατὰ τρόπον ἀναιδῆ καὶ βίαιον ἐν ὀνόματι τῶν θρησκευτικῶν προκαταλήψεων ἢ τῶν θρησκευτικῶν μας πεποιθήσεων, τότε ὑποτιμῶμεν αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν καὶ τὴν πίστιν μας, ἐνῶ ταῦτοχρόνως δημιουργοῦμεν κλίμα θυμοῦ, μίσους καὶ δυσπιστίας τὸ ὁποῖον φθεῖρει τοὺς ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ κόσμου συνεκτικοὺς δεσμοὺς τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐξέδωκε τὸν Αὐγούστον Ἀνακοινωθὲν «Περὶ τῆς ἀναζωπυρώσεως τῆς βίας καὶ τῆς ἐξαπλώσεώς της ἀνὰ τὴν ὑφήλιον» καὶ ἐκάλεσεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἐμπλεκομένους εἰς καταστάσεις βίας νὰ καταθέσουν τὰ ὄπλα των. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ὄσων συνέβησαν κατὰ τὰς τελευταίας ἑβδομάδας, ἡ ὡς ἄνω ἔκκλησις διὰ τὴν ἀνάληψιν δεσμεύσεων πρὸς ἐπικράτησιν τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ δι' ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα, καθίσταται περισσότερο κρίσιμος παρά ποτέ.

Ἡ Ἁγία Γραφή εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Παροιμιῶν (10.12) μᾶς διδάσκει ὅτι «μῖσος ἐγείρει νεῖκος, πάντας δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύπτει φιλία». Συνεπῶς, ἂς ἀγαπήσωμεν ἀλλήλους ἐπειδὴ γνωρίζομεν ὅτι ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεόν, ὁ Ὅποῖος ἐδημιούργησε πάντα ἄνθρωπον καὶ ἀγαπᾷ ἕκαστον πρόσωπον ἐν τῇ Θεῖᾳ Αὐτοῦ Προνοίᾳ. Ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐπαγγελλόμεθα ὅτι γνωρίζομεν τὸν Θεόν, πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸ θεόσδοτον δῶρον τῆς ζωῆς εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων καὶ νὰ σεβασθῶμεν τὸ θεῖον τοῦτο δημιούργημα. Ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζομεν τὸν Θεὸν Κύριον ἡμῶν, πρέπει νὰ περιφρουρήσωμεν τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν καὶ νὰ προσεγγίσωμεν μετὰ τιμῆς ἀκόμη καὶ τὸ πρόσωπον μὲ τὸ ὁποῖον διαφωνοῦμεν.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον φρονεῖ ὅτι εἶναι ὑποχρέωσίς μας νὰ συνδιαλεγώμεθα μὲ ὅσους εἶναι διαφορετικοὶ ἀπὸ ἡμᾶς, μὲ σκοπὸν τὴν ἐξοικειώσιν μας πρὸς τὰ σύμβολα, τὰς προτεραιότητας καὶ τὸν τρόπον σκέψεως τῶν «ἄλλων». Τὰ σύμβολα ἀποτελοῦν ἐξωτερικὰς χαρακτηριστικὰς ἀπεικονίσεις, πρὸς τὰς ὁποίας ὅλοι οἱ ἄνθρωποι συνδέουν τὰς ἐσωτερικὰς των ἐννοίας καὶ ἀξίας. Διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς κατανοήσεως τῶν συμβόλων, δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον. Ἡ καταστροφή τῶν συμβόλων ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν πρόκλησιν πόνου εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι τιμοῦν τὰ σύμ-

βολα ταῦτα καὶ τὰς παραδόσεις ποὺ φέρουν ἐντὸς τῶν καρδιῶν των.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐπαινετημένως ἔχει καλέσει ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα νὰ υἱοθετήσῃ «μίαν ριζικὴν ἀλλαγὴν στάσεως, συνηθειῶν καὶ πρακτικῶν» καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τοιοῦτον ἐπίπεδον δεσμεύσεως ὥστε νὰ «εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ μοιρασθῶμεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ μὲ ὅλους τοὺς συνανθρώπους μας». Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ὑπενθυμίζει τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰπόντος ὅτι «τὸ μυστήριον τοῦ πλησίον μας δὲν δύναται νὰ ἀπομονωθῇ ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας». Διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἀνωτέρω ἀληθειῶν καὶ διὰ τὴν διακριτικὴν ἀναγνώρισιν τῆς εἰκόνης τοῦ Θεοῦ εἰς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης Βαρθολομαῖος καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποκηρύσσουν τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν συνανθρώπων μας μὲ ἔλλειψιν σεβασμοῦ, περιφρόνησιν καὶ καταστροφικὸν μῖσος. Ἐν κατακλεῖδι, οὐδένα ὠφελοῦν οἱ λόγοι, οἱ πλήρεις μισαλλοδοξίας, αἱ ἀβάσιμοι κατηγορίαι, ἡ ἀδυναμία κατανοήσεως τῶν πολιτιστικῶν διαφορῶν καὶ ἡ κατάκρισις τοῦ ἄλλου ἢ ὁποῖα ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν εὐθυνῶν. Ἀνεξαρτήτως τῆς ὁδοῦ τὴν ὁποῖαν ὁ κάθεὶς ἀπὸ ἡμᾶς ἐνσυνειδήτως ἐπέλεξε νὰ ἀκολουθήσῃ, οἱ πάντες εἴμεθα ἀρρήκτως συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους, ὡς τὰ νήματα τοῦ ἰδίου τάπητος, δημιουργήματος τοῦ Θεοῦ, καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὸ κάλλος καὶ τὴν ἐσωτέραν ἀξίαν ἐκάστου καὶ νὰ παύσωμεν τὴν καταστροφὴν ὅποιουδήποτε τμήματος τοῦ συλλογικοῦ ἡμῶν κάλλους.

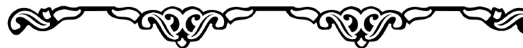
Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 29ῃ Σεπτεμβρίου 2012

Ἐκ τῆς Ἀρχιεραρχίας τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

Ἀνακοινωθὲν 1ης Μαρτίου 2012

Ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, συνήλθε σήμερα 1 Μαρτίου 2012 στὸ Ἡράκλειο σὲ τακτικὴ συνεδρία καὶ ἀσχολήθηκε διεξοδικὰ μὲ τὰ προβλήματα καὶ τὶς δυσκολίες πού ἔχουν προέλθει ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ κρίση, ἡ ὁποία μαστίζει τὴ Χώρα καὶ τὸν λαό μας, ὅπως καὶ μὲ τὸν τρόπο ἀντιμετωπίσεώς τους, σὲ συντονισμό καὶ συνεργασία τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῶν κατὰ τόπους Ἱερῶν Μητροπόλεων, τῶν Ἐφημερίων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων τῶν Ἐνοριῶν τῆς Μεγαλονήσου, μὲ τοὺς Φορεῖς τῆς Πολιτείας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος «ἐνωτίζεται καὶ ἀφουγκράζεται» τὰ παθήματα καὶ τὰ ἀδιέξοδα τοῦ λαοῦ μας, ἀνησυχεῖ καὶ ἐρευνᾷ τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ ἀνταποκριθῶμεν, ὡς Λαὸς στὶς σημερινὲς δύσκολες καὶ πρωτοφανεῖς καταστάσεις, οἱ ὁποῖες ἔχουν ἤδη δημιουργήσει καὶ στὴ Μεγαλόνησο δυσεπίλυτα προβλήματα βιωτικά, οἰκονομικά, μὲ τὰ κουρέματα, τὰ Μνημόνια, τὰ PSI, τὰ ὁμόλογα, τὰ δάνεια, τὶς " δόσεις " τῶν δανείων καὶ τὴν στάση τῶν ξένων δανειστῶν, κοινωνικά, πολιτισμικά, ἀλλὰ περισσότερο καὶ κυρίως πνευματικά καὶ ἠθικά, προβλήματα, ἀληθινῶν προσανατολισμῶν, θεοπρεπῶν ὁραμάτων, μετανοίας, ἐπιστροφῆς «εἰς ἑαυτὸν» καὶ «ἑαυτούς», σὲ μιὰ τόσο δύσκολη ἐποχὴ, στὴν ὁποία «πήραμε τὴν ζωὴν μας λάθος καὶ ἀλλάξαμε ζωή», κατὰ τὸν σύγχρονο ποιητὴ.

Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης παραμένει καὶ θὰ παραμένει βοηθὸς καὶ συμπαραστάτης ὅλων τῶν παιδιῶν της, καὶ ἰδιαίτερος τῶν φτωχῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων, κατανοεῖ τὰ προβλήματά τους, συμπαραστέκεται σὲ ὅσους ὑποφέρουν πάντοτε μὲ διάκριση καὶ προσεύχεται στὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἀνακούφισή τους.

Μὲ τὴν εἴσοδό μας στὴν κατανυκτικὴ περίοδο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εὐχεται στὸν εὐλογημένο λαὸ τῆς Κρήτης, νὰ περάσωμεν ὅλοι μαζί αὐτὴν τὴν περίοδο μὲ μετάνοια καὶ προσευχή, νὰ ἀξιωθοῦμε δὲ νὰ ἐορτάσωμε μὲ χαρὰ καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας.

Ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης.

Ἀνακοινωθὲν 7ης Δεκεμβρίου 2012

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης συνήλθε στὴν ἔδρα της, τὸ Ἡράκλειο σὲ τακτικὴ Συνεδρία, σήμερα 7 Δεκεμβρίου 2012, καὶ ἀσχολήθηκε μεταξὺ τῶν ἄλλων μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὴν Ἱερά Σύνοδο ἀπασχόλησαν γιὰ ἄλλη μία φορὰ ἀκόμη τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει τὸν τελευταῖο καιρὸ ἡ Χώρα καὶ ὁ λαὸς μας, ἐξ αἰτίας τῆς πολύμορφης κρίσεως καὶ τῶν συνεπειῶν της στὴν καθημερινὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Τόπου μας. Ἐν ὄψει μάλιστα καὶ τῶν Ἁγίων Ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων, ἀποφασίσθηκε νὰ συντονισθεῖ καὶ νὰ ἐνταθεῖ ἀκόμη περισσότερο τὸ ποικίλο φιλανθρωπικὸ καὶ προνοιακὸ ἔργο τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν Ἰδρυμάτων τῆς Ἱεραῖς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Μεγαλονήσου μας, γιὰ τὴν, ὅσο γίνεται, κάλυψη τῶν στοιχειωδῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν ἀνακούφιση τῶν δοκιμαζομένων συνανθρώπων μας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος στάθηκε μὲ ἀγωνία καὶ ἀνησυχία μπροστὰ στὰ παρατηρούμενα φαινόμενα κάθε μορφῆς βίας, ξενοφοβίας καὶ ρατσισμοῦ, τὰ ὁποῖα ἀποκηρύσσει καὶ συμεριζεται ἀπολύτως τὴν πρόσφατη Ἀπόφαση τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀνοχῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς θρησκευτικῆς καὶ τῆς πολιτισμικῆς διαφορετικότητας, γιὰ τὴν ἄμεση κατάπαυση τῆς βίας, τὴν ἐπικράτηση τῆς εἰρήνης καὶ τῆς καταλλαγῆς τῶν ἀνθρώπων, τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν περιφρούρηση τῆς μοναδικότητας τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ὡς εἰκόνας τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ὡς θεοῦ δώρου.

Ἐπίσης, ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία της καὶ καταδικάζει τὸν ἐμπαιγμὸ τῶν θρησκευτικῶν συμβόλων καὶ τῶν ἱερῶν Παραδόσεων τῆς Χριστιανικῆς Πίστεώς μας, ἀπ' ὅπου κι' ἂν αὐτὰ προέρχονται.

Μὲ ἀφορμὴ τῆς Ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Δωδεκαημέρου, τῶν Χριστουγέννων ποὺ ἔρχονται, ἡ Ἱερά Σύνοδος εὐχεται στὸν εὐλογημένο ἡρωϊκὸ λαὸ τῆς Μεγαλονήσου μας, νὰ ἀξιωθοῦμε ὅλοι μαζί νὰ ἐορτάσουμε μὲ χαρὰ τὴν Γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ μοναδικὴ ἐλπίδα καὶ τὸ σίγουρο στήριγμά μας.

Ἀπὸ τὴν Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Δελτίον Τύπου 19ης Δεκεμβρίου 2012

Συνοδική Ἀντιπροσωπεία, ἀποτελούμενη ἀπὸ τὸν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Εἰρηναῖο, τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου κ. Ἀνδρέα, τὸν Ἐλλογ. Καθηγητὴ κ. Ἀπόστολο Μπουρνέλη καὶ τὸν Ἱερολ. Διάκονο Πρόδρομο Ξενάκη, Ὑπογραμματέα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, ἐπισκέφθηκε τὴν Τετάρτη 19 Δεκεμβρίου τὸν Ἐξοχώτατο Ὑπουργὸ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Πολιτισμοῦ καὶ Ἀθλητισμοῦ κ. Κωνσταντῖνο Ἀρβανιτόπουλο καὶ ἐπέδωκε Σεπτὸ Πατριαρχικὸ καὶ Συνοδικὸ Γράμμα, ἀναφερόμενο στὴν Ἀνωτάτη Ἐκκλησιαστικὴ Ἀκαδημία Ἡρακλείου Κρήτης.

Στὸ Γράμμα αὐτὸ ἐκφραζόταν ἡ Πατριαρχικὴ βούληση γιὰ τὴ διατήρηση καὶ τὴν συνέχιση τῆς λειτουργίας τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης, ἡ ὁποία καλύπτει τὶς ἀνάγκες Θεολογικῆς Σχολῆς στὴ Μεγαλόνησο καὶ τὸν διορισμὸ τῶν ἐκλεγμένων μελῶν Διδακτικοῦ Ἐπιστημονικοῦ Προσωπικοῦ.

Ὁ Ἐξοχώτατος κ. Ὑπουργός, παρόντος καὶ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέα κ. Ἀθανασίου Κυριαζῆ, μὲ πολλὴ χαρὰν ἀποδέχθηκε τὰ ἀναφερόμενα στὸ Σεπτὸ Πατριαρχικὸ Γράμμα, διεβεβαίωσε γιὰ τὴ συνέχιση τῆς λειτουργίας τῆς Ἀκαδημίας καὶ ἐδεσμεύθηκε γιὰ τὴν τακτοποίηση τοῦ θέματος τῶν διορισμῶν τῶν μελῶν Δ.Ε.Π..

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Εἰρηναῖος καὶ τὰ μέλη τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας εὐχαρίστησαν ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τὸν κ. Ὑπουργὸ καὶ εὐχήθηκαν εἰς αὐτὸν καλὰ Χριστούγεννα καὶ καλὰς Ἑορτές.

Η ΙΕΡΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

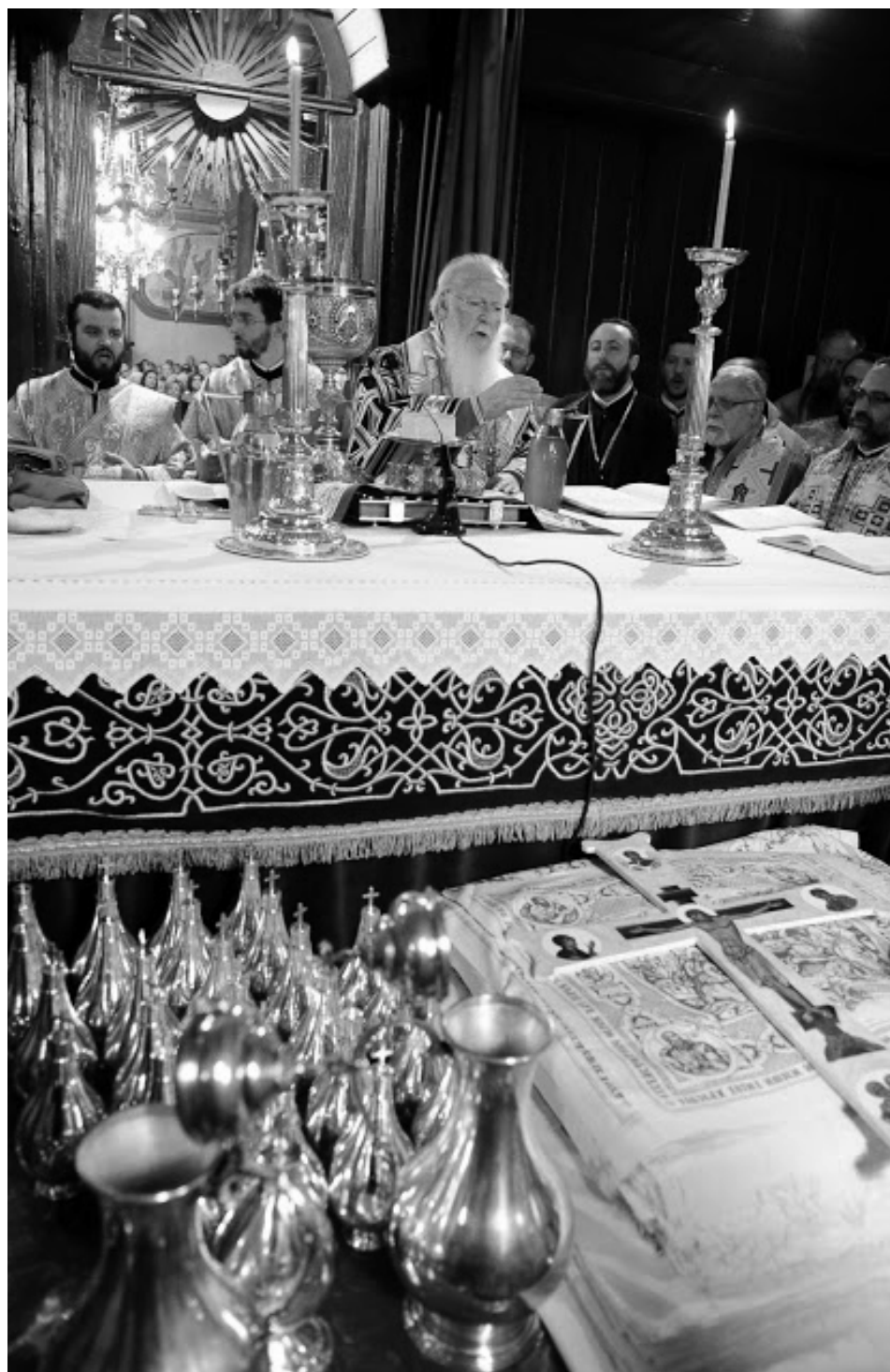

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Ο ΚΑΘΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ

Σεπτὴ Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος ἐξαγγελίας
τοῦ Καθαγιαμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου

Ἄριθμ. Πρωτ. 217

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΙΕΡΩΙ ΚΛΗΡΩΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΕΥΣΕΒΕΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ
ΤΗΣ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ ΤΟΥ ΚΑΘ' ΗΜΑΣ ΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἐκαστος ἄνθρωπος, πλασθεὶς κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, εἶναι ναὸς Κυρίου. Πολὺ δὲ περισσότερον ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθημεν καὶ ἐχρίσθημεν διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου καὶ ἐνεκεντρίσθημεν εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶμεθα ναοὶ τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος, ἀκόμη καὶ ἐὰν διὰ ποικίλων ἀμαρτιῶν, ἐκουσίων ἢ ἀκουσίων, ἀπομακρυνώμεθα ἀπὸ τοῦ Κυρίου. «Εἰ ἡμεῖς ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται» (Β' Τιμ. β' 13).

Ταύτην τὴν χάριν παρέχει ἡμῖν τὸ Ἅγιον Μύρον, διότι, καθὼς λέγει ὁ Ἅγιος Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, ἡ τοῦ μύρου τελετὴ τελειωτικὴ τῶν θεουργιῶν γνώσεως καὶ ἐπιστήμης, διὰ τῆς ὁποίας ἱερῶς ἢ πρὸς τὴν θεαρχίαν ἀναγωγὴ καὶ μακαριωτάτη κοινωνία τελεσιουργεῖται. Τὸ Μύρον τὸν ἁγιασμὸν παρέχει τοῦ Πνεύματος, δίδεται δὲ πᾶσι τοῖς πιστοῖς ὡς χρίσμα πνευματικόν, χάρισμα βασιλικόν, ἁγιαστικόν ψυχῶν καὶ σωμάτων.

Δι' αὐτοῦ λαμβάνομεν τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος, παρ' Οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῆ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον. Ὁ δὲ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καὶ ἐν τῷ νόμῳ δούς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον καὶ τοῖς Ἀποστόλοις Αὐτοῦ, πάντας τοὺς χριστομένους μύρῳ θείῳ ἀγιάζει καὶ κατατάσσει εἰς τὴν χορείαν τῶν χάριτι σεσωσμένων, ἐὰν φυλάξωσιν ἄσπιλον μολυσμοῦ τὸν χιτῶνα τῆς ἀφθαρσίας αὐτῶν καὶ ἀγωνίζωνται ὅπως μὴ λυπήσωσι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Ὅποῖον ἔλαβον διὰ τοῦ Ἁγίου Χρίσματος. Ὅτι ἐκ τοῦ μύρου ἐστὶ τὸ οἰκείους εἶναι Θεῷ καὶ δούλους γνησίους τοὺς εὐσεβεῖς, καὶ διὰ τῆς ἀγίας ταύτης σημειώσεως ὑπὸ ἁγίων Ἀγγέλων καὶ πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως ἐπιγινωσκόμεθα, σύμμορφοι αὐτοῖς γινόμενοι.

Τὴν ἀγιότητα δὲ ἔχοντες ὡς σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, τηροῦμεν τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ ἵνα μένη μετὰ πάντων ἡμῶν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, ὁ ἀγαθὸς Παράκλητος, καὶ κληρονομήσωμεν τὴν οὐράνιον Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ «ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι» (Α' Πέτρου, α' 16).

Πανίερος οὖν θεσμός τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας τυγχάνει ὁ καθαγιασμός τοῦ Ἁγίου Μύρου κατὰ διαστήματα, ἀποφάσει δὲ τῆς ἡμετέρας Μετριότητος καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου θὰ τελεσθῇ τὸ ἐνεστὼς ἔτος κατὰ τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Ἑβδομάδα τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου καὶ θέλει λάβει πέρας κατὰ τὴν προσεχῆ Μεγάλην Πέμπτην. Προηγηθῆσεται δὲ ἡ ἔψησις τοῦ Ἁγίου Μύρου ἀπὸ Μεγάλης Δευτέρας ἕως καὶ τῆς Μεγάλης Τετάρτης, ὅτε καὶ μνεϊαν ποιούμεθα τῆς ἀλειψάσης μύρω πολυτιμῆτω τὸν Κύριον πόρνης γυναικός, τῆς σωφρονεστέρας πάντων ἀναδειχθείσης, ἐκ τοῦ πολλοῦ πρὸς τὸν Χριστὸν αὐτῆς πόθου.

Ὁ διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου ἐξαγγελόμενος καθαγιασμός ἀποτελεῖ ἰδιαίτεραν εὐλογίαν δι' ἡμᾶς τοὺς ἐπιτελοῦντας αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντας τοὺς παρισταμένους καὶ συμμετέχοντας, νεμόμενον δὲ τὸ Ἅγιον Μύρον εἰς τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, καθίσταται ἀδιάλειπτος πηγὴ ἁγιασμοῦ, «ἔνδυμα ἀφθαρσίας καὶ σφραγίδα τελειοποιῶν ἐκτυποῦσα τοῖς τὸ θεῖον Λουτρὸν δεχομένοις τὴν ἁγίαν ὀνομασίαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Οὕτω καὶ ὑμεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ ἐν Κυρίῳ, μὴ λησμονῆτε τὸ εὔσημον τοῦτο γεγονός τοῦ Καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου ἐν τῷ Ἱερῷ ἡμῶν Κέντρῳ, φιλοτιμίαν δὲ ποιήσασαθε ἵνα συμμετάσχητε αὐτοῦ εἴτε εὐχετικῶς καὶ νοερῶς εἴτε συντρέχοντες ποικιλοτρόπως εἴτε προσερχόμενοι εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν ἀπὸ Μεγάλης Δευτέρας ἄχρι τῆς Μεγάλης Πέμπτης, ὅτε τέλος λήψονται αἱ καταनुκτικαὶ τοῦ Καθαγιασμοῦ τελεταί, λαμβάνοντες εὐλογίαν καὶ χάριν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ γενόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ δωρεῶν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Αὐτοῦ ἡ Θεία χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶησαν μετὰ πάντων ὑμῶν.

βιβ' Μαρτίου ις'

Ἐγκύκλιος τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης περί τῆς παρασκευῆς καί τοῦ καθαγιασμοῦ τοῦ Ἁγίου Μύρου

Πρὸς

Τοὺς Αἰδεσιμωτάτους Κληρικούς, τοὺς Ὅσιωτάτους Μοναχοὺς
καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαὸ τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Μὲ τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ ἔχομεν εἰσέλθει καὶ ἐφέτος εἰς τὴν κατανυκτικὴν περίοδο τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ προετοιμαζόμεστε πνευματικῶς νὰ πανηγυρίσωμε τὸ Ἅγιον Πάσχα. Ἀναμένομε τὴν ἀνέσπερη χαρὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, βιώνομε τὸ πένθος, τὴν λύπη, τὴν στέρηση, ἀσκούμενοι μὲ νηστεία, προσευχὴ καὶ μετάνοια. Ἰδιαίτερος σήμερα, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐνθυμούμαστε ἀκαταπαύστως καὶ παίρνομε δύναμη ἀπὸ τὰ μεγάλα καὶ ἀληθινὰ γεγονότα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Παραδόσεώς μας, τὰ ὁποῖα βεβαιώνουν τὸν θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας, μαρτυροῦν τὰ «μεγάλα τῆς πίστεως κατορθώματα», τὴν νίκη τῆς ἀληθείας κατὰ τοῦ ψεύδους, τὴν ἐπικράτηση τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν ἀναστήλωση τῶν ἀγίων καὶ σεπτῶν Εἰκόνων τῆς Ἐκκλησίας μας, μηνύματα ὄντως μεγάλα καὶ πολύτιμα γιὰ τὶς σημερινὲς πρωτόγνωρες καταστάσεις καὶ τοὺς δύσκολους καιροὺς μας, στοὺς ὁποίους τόσον πολὺ χρειαζόμεστε τὸ κουράγιο, τὸ φρόνημα τοῦ θριάμβου, τῆς πίστεως τὰ κατορθώματα, τὴν γνήσια ἀλήθεια, ἢ ὁποῖα νικᾷ ὅλα τὰ ψέμματα, τὴν ἀναστήλωση τοῦ προσώπου, τῆς ζωῆς καὶ τῆς Χώρας μας. Πολύτιμα, αἰώνια ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα περισσότερο σήμερα ἀπὸ ποτὲ ἄλλοτε ἔχομεν ἀνάγκη.

Γνωρίζομεν ὅλοι μας, ἄλλωστε, ὅτι εἰκόνα τοῦ ζῶντος Θεοῦ εἴμαστε, ὡς ἄνθρωποι, Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες Χριστιανοί, ὅπως εἶναι κάθε χριστιανός, κάθε ἄνθρωπος, βαπτισμένος καὶ μυρωμένος.

Εἶναι γνωστόν, ἐπίσης, ὅτι σύμφωνα μὲ παλαιὰ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, τὸ Ἅγιο Μύρο, τὸ ὁποῖο χρησιμοποιοῦμεν εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Χρίσματος καὶ παρέχεται ἀμέσως μετὰ τὸ ἅγιο Βάπτισμα στοὺς νεοφώτιστους, γιὰ νὰ μεταδοθοῦν σ' αὐτοὺς τὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ μέγα αὐτὸ δῶρο, παρασκευάζεται στὴν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ καθαγιάζεται κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία τῆς Μεγάλῃς Πέμπτης, εἰς τὴν ὁποία προεξάρχει ὁ Οἰκουμενικός μας Πατριάρχης Κύριος Κύριος Βαρθολομαῖος.

Ὁ καθαγιασμός αὐτὸς τοῦ Ἁγίου Μύρου μαρτυρεῖται ἤδη ἀπὸ τὸν 14ο αἰῶνα, καὶ βεβαιώνεται ὅτι ἦταν κανονικὸ δικαίωμα καὶ προνόμιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὁ ὁποῖος κάθε δέκα χρόνια παρασκευάζει, καθαγιάζει καὶ διανέμει τὸ Ἅγιο Μύρο εἰς τὶς ἀνά τὴν οἰκουμένην Ὁρθόδο-

ξες Ἐκκλησίες, σὲ ἀπόδειξη τῆς ἐνότητος τῆς Πίστεως καὶ τῆς πνευματικῆς κοινωνίας τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μὲ τὴν Μητέρα Πρωτόθρονη Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖον.

Γιὰ ἐνημέρωσή σας, ἐπίσης, ἀναφέρομεν ὅτι τὸ Ἅγιο Μύρο παρασκευάζεται ἀπὸ παρθένο ἐλαιόλαδο, τὸ ὁποῖον ἀναμιγνύεται μὲ σαράντα (40) περίπου ἀρωματικὲς οὐσίες, οἱ ὁποῖες συμβολίζουν τὴν ποικιλία τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Γαλ. ε' 22, 23).

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, ἡ ὁποία συνεχίζει αὐτὴ τὴν ἱερὴ Παράδοση, ἀπὸ ἀγάπη, χρέος καὶ σεβασμὸ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ μας Πατριαρχεῖο κινούμενη, γνωρίζει στὸ εὐσεβὲς πλήρωμά της, ὅλους ἐσᾶς, ὅτι κατὰ τὴν προσεχῆ Μεγάλῃ Πέμπτῃ τῆς Μεγάλῃς Ἑβδομάδας θὰ παρασκευασθεῖ καὶ πάλιν Ἅγιον Μύρον, διότι ἡ ἀποθησαυρισμένη στὸ Πατριαρχικὸ Μυροφυλάκιο ποσότητά του, σύντομα πρόκειται νὰ ἐξαντληθεῖ.

Εἴμαστε βέβαιοι, ὅτι ὅλοι ἐσεῖς, ὁ εὐλογημένος καὶ φιλότιμος λαὸς τῆς Κρήτης μας, παρὰ τὶς δυσκολίες τὶς ὁποῖες βιώνει ἡ Χώρα μας μὲ τὴν ποικίλη, ἀλλὰ καὶ τὴν οἰκονομικὴ κρίση, δὲν θὰ λυγίσωμε. Θὰ ἀντέξωμε σὲ ὅλα, θὰ ἔχωμε πίστη στὸ Θεὸ καὶ τὴν Ἁγία Ἐκκλησία Του, προθυμία, ὑπομονὴ καὶ ἀγάπη, θὰ διαδηλώσωμε δέ, γιὰ ἄλλη μία φορὰν ἀκόμα καὶ πάντοτε, τὴν ὀφειλετικὴ προσήλωση καὶ τὴν στενὴ συνάφεια τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὴν Μητέρα, Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησία.

Εὐχόμεστε νὰ ἔχετε καὶ νὰ ἔχωμε ὅλοι μας, ἀνεξάλειπτη τὴν σφραγίδα τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Δωρεοδότου Θεοῦ, μόνιμα καὶ πλούσια τὰ χαρίσματα τοῦ Παρακλήτου στὰ πρόσωπα, τὶς οἰκογένειες καὶ ὅλον τὸν λαὸ μας. Νὰ ἔχωμε ὅλοι μαζί κοινὴ εὐλογημένη πορεία πρὸς τὸ Πάσχα καὶ τὸν Ἀναστημένο Κύριό μας, ὁ Ὅποιος ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀνάσταση, ἀφοῦ πέρασε τὰ γνωστὰ μαρτύρια μὲ ἀποκορύφωμα τὴ Σταύρωση. Στὴν Σταυρικὴ καὶ στὴ συνέχεια ἀναστάσιμη αὐτὴ πορεία καὶ ζωὴ μας, νὰ προσπαθήσωμε ὅλοι μας νὰ εἴμαστε ὀρθοί, πορευόμενοι πρὸς τὴν Ἀνάστασή μας, τοῦ Τόπου καὶ τοῦ Γένους μας.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς καὶ ἐν Κυρίῳ ἀγάπη

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος, Πρόεδρος

† Ὁ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας Μακάριος

† Ὁ Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου Εὐγένιος

† Ὁ Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου Δαμασκηνὸς

† Ὁ Λάμπης, Συβρίτου καὶ Σφακίων Εἰρηναῖος

† Ὁ Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Εὐγένιος

† Ὁ Πέτρας καὶ Χερρονήσου Νεκτάριος

† Ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος

† Ὁ Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καὶ Βιάννου Ἀνδρέας

† Ὁ πρ. Κισάμου καὶ Σελίνου Εἰρηναῖος

*Γράμμα Α.Θ.Π. διά τήν συμμετοχήν τῶν ἱεραρχῶν τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὰς τελετάς διά τήν παρα-
σκευήν τοῦ Ἁγίου Μύρου*

Ἄριθμ. Πρωτ. 226

Ἰερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, ὑπέριμε καὶ ἕξαρχε Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱεραῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Κατὰ σεμνὴν παράδοσιν, ἀπὸ μακροῦ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ κρατήσασαν καὶ ἐφαρμοζομένην, ἡ διὰ τὴν παρασκευὴν ἐκάστοτε Ἁγίου Μύρου ἀπαιτούμενη χρηματικὴ δαπάνη ἐξησφαλιζέτο διὰ συνεισφορῶν καὶ προσφορῶν τῶν ἀπανταχοῦ εὐσεβῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, μετὰ προθυμίας μετεχόντων, κατὰ τὴν ἰδίαν ἕκαστος δύναμιν, εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῶν θεοσώστων Ἐπαρχιῶν τοῦ Θρόνου διενεργούμενον ἔρανον.

Ἀποφασισθέντος τοίνυν ἄρτι συνοδικῶς ὅπως διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν καθ' ἡμᾶς Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν ἄλλων ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὸ Ἅγιον Μύρον λαμβανουσῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρασκευασθῆ κατὰ τὸ προσεχὲς Ἅγιον Πάσχα νέα ποσότης Ἁγίου Μύρου, καθ' ὅσον ἢ ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῷ Μυροφυλακίῳ ἀποτεθησαυρισμένη ποσότης αὐτοῦ ὁσονούπω μέλλει ἵνα ἐξαντληθῆ, προτρεπόμεθα διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν Γράμματος καὶ τὴν ὑμετέραν ἀγαπητὴν ἡμῖν Ἱερότητα, ἵνα δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς ποιήσῃται σύστασιν τοῖς εὐσεβεῦσι χριστιανοῖς τῆς κατ' αὐτὴν Ἱεραῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὅπως προσέλθωσιν ὑλικῶς ἐπίκουροι εἰς τὸ ἐξόχως ἱερὸν τοῦτο ἔργον, διαδηλοῦντες καὶ οὕτω τὴν ὀφειλετικὴν στενὴν πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν συνάφειαν αὐτῶν καὶ προσήλωσιν.

Πεποιθότες ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα φίλη Ἱερότης μέλλει ἵνα ἐκτελέσῃ προθύμως καὶ ἀποτελεσματικῶς τὸ ἐν προκειμένῳ ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ ἱερὸν καθῆκον, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ θεῖα Αὐτοῦ χαρίσματα διὰ τῆς σφραγίδος τῆς δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος δωρούμενος ἡμῖν, δωρῆται καὶ χαρίζεται πᾶσι τοῖς εὐλαβῶς συναντιληψομένοις πλούσια τὰ χαρίσματα καὶ τὰς δωρεὰς Αὐτοῦ.

Παρ' Αὐτοῦ καὶ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος εἴησαν ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια.

,βια' Ἰουνίου κ'

*Ἐυχαριστήριον Γράμμα Α.Θ.Π. διὰ τὴν συμμετοχὴν
τῶν ἱεραρχῶν εἰς τὰς τελετὰς διὰ τὴν παρασκευὴν
τοῦ Ἁγίου Μύρου καὶ τὴν ἀποστολὴν λογίας*

Ἰερώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης, ὑπέρτιμε καὶ ἕξαρχε Εὐρώπης, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Εἰρηναῖε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

«Οὐκ ἔλαιον μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πλείστων ἄλλων εἰδῶν εὐόσμων συγκείμενον, παριστᾶνον καὶ ἐν συμβόλοις τὸ πολυδύναμον καὶ τὸ τῶν ἐνεργειῶν ποικίλων τε καὶ πολυειδῆς τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς αὐτοῦ ἀγιωσύνης τὸ εὖοσμον». Μὲ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Ἅγιος Συμεών, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης, σημειοῖ τὴν πανάρχαιον συνήθειαν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἵνα χρησιμοποιῆ ποικίλα εὖοσμα εἶδη εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ ἔψῃσιν τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἀποδίδει προσφυῶς τὸν βαθὺν πνευματικὸν συμβολισμὸν τῆς συνηθείας ταύτης.

Οὕτω, λοιπόν, μεγάλη εἶναι καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὑμετέραν Ἱερότητα, ὡς συμβαλοῦσαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἔθους κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα παρασκευὴν τοῦ Ἁγίου Μύρου, διὰ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν προσφορὰν τῶν ἀπαραιτήτων εὐόσμων εἰδῶν.

Σημεῖον τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ ἀληθῶς τὸ Ἅγιον Μύρον καὶ τὴν δωρεὰν χορηγεῖ τοῦ Πνεύματος εἰς τὸν χριόμενον, πᾶς δὲ βαπτισθεὶς καὶ χρισθεὶς δι' αὐτοῦ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὰ θεῖα χαρίσματα καὶ ἀναλόγως ἀποκαλύπτονται ταῦτα κατὰ καιρόν, καθ' ὅσον ἑαυτὸν ἐκκαθαίρει καὶ καθ' ὅσον ἄξιον ἑαυτὸν τοῦ ἐνεργεῖν ταῦτα ἐν αὐτῷ ἀποδείξει, λέγει πάλιν ὁ ἴδιος ἅγιος, δηλῶν τὸ μέγεθος τῆς δωρεᾶς ἣτις παρέχεται τοῖς πιστοῖς διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀγῶνος ὅστις ἀπαιτεῖται προκειμένου νὰ διαφυλαχθῆ ὁ θησαυρὸς καὶ νὰ ἐνεργοποιηθῆ αὕτη ἡ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Ἅγιος γὰρ ἀναδεικνύεται καὶ ἐσφραγισμένος Χριστῷ καὶ ἐπιγνωστὸς τοῖς Ἀγγέλοις τῷ θείῳ μύρῳ καὶ τοῖς ἐχθροῖς οὐχ ἀλώσιμος, εἰ μόνον γρηγορῶν εἶη», ἕκαστος χριόμενος.

Τοσοῦτων οὖν καὶ μεγάλων δωρεῶν ἀξιουμένων τῶν πιστῶν διὰ τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὅποση θέλει εἶναι ἡ ἀντιμισθία τοῦ δωρεοδότου Δεσπότη διὰ πάντας ὅσοι οὐκ ἐφείσθησαν δαπάνης προκειμένου ἵνα συνεχισθῆ ἀπροσκόπτως ἡ χορήγησις αὐτοῦ τοῖς προσερχομένοις εἰς τὸ βάπτισμα, κηδόμενοι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν καὶ ἀνταποκρινόμενοι συγκινητικῶς εἰς τὴν ἔκκλησιν καὶ παράκλησιν τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας;

Εἰλικρινῶς ἡ γενομένη δωρεὰ ὑμῶν ἦτο διὰ τὴν ἡμετέραν Μετριότητα καὶ τοὺς διακονοῦντας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μία εἰσέτι ἀφορμὴ ἵνα διαπιστώσω-

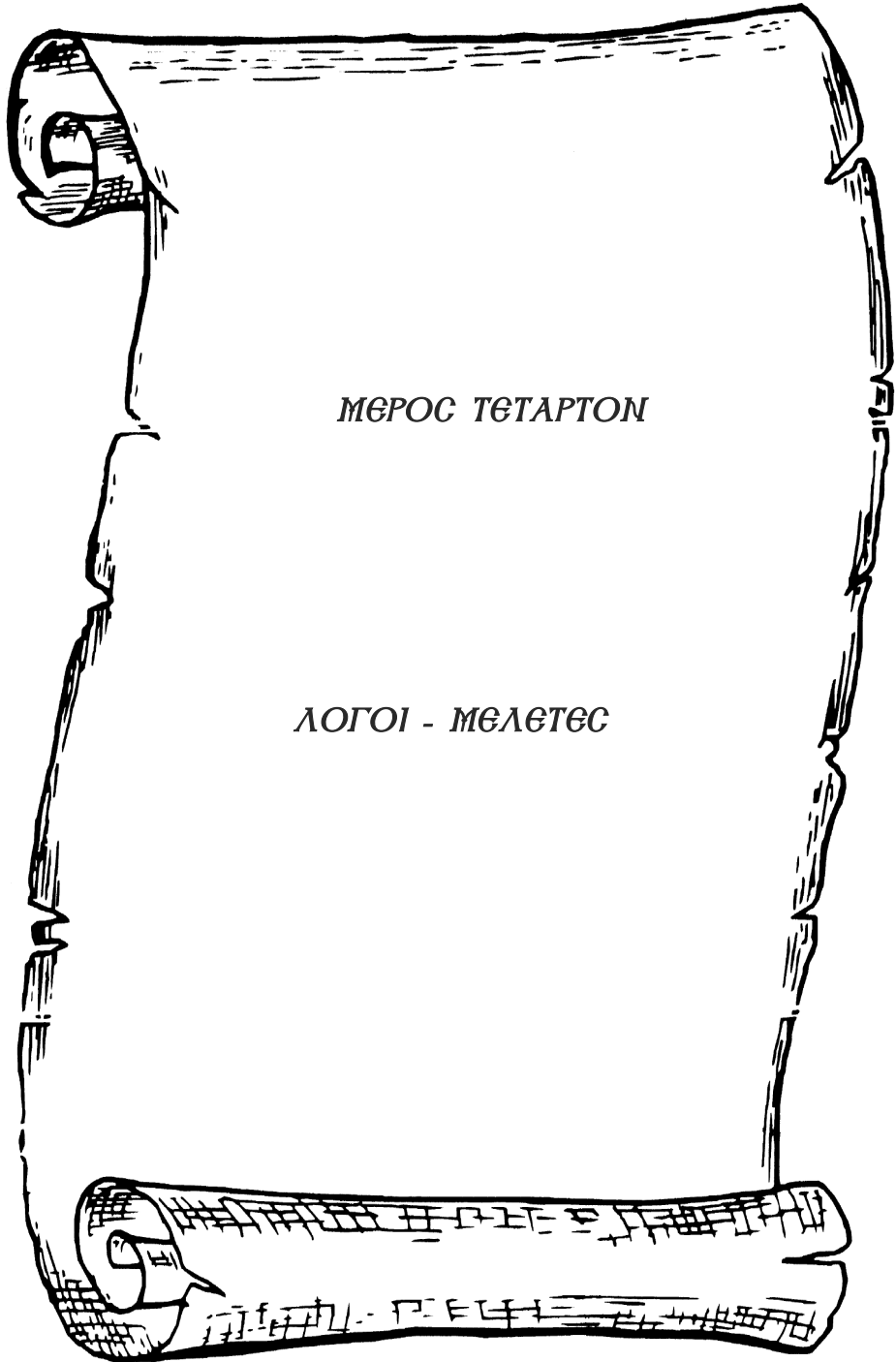
μεν τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑμετέραν ἀγάπην καὶ σεβασμὸν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀσφαλῶς ὁ πανάγαθος Κύριος ἡμῶν, ὄρων τὴν ἀγαθὴν προαίρεσιν τῆς ὑμετέρας Ἱερότητας, ἔνευσεν εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν καὶ μέσῳ καὶ τῆς ὑμετέρας συνδρομῆς ἐπετελέσθη ἡ παρασκευὴ τοῦ Ἁγίου Μύρου, ὥστε διὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως νὰ διανέμηται ἀενάως εἰς τὰς ἀνά τὴν οἰκουμένην ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ δι' αὐτοῦ ἡ φωτιστικὴ καὶ καθαρτικὴ χάρις τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ πάντα πληροῦντος, τοῦ θησαυροῦ τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγοῦ, ἐν ᾧ εὐρίσκομεν καταφύγιον σωτήριον καὶ δι' οὗ ὀρώμεν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ Κυρίου.

Εὐχαριστοῦντες ἐκ καρδίας διὰ τὴν ἔμπρακτον ἐκδήλωσιν τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων ὑμῶν, εὐχόμεθα ὅπως ὁ νοητὸς Ἥλιος τῆς ἀληθοῦς γνώσεως εὐλογῇ καλλικάρπως ὑμᾶς καὶ τοὺς ἀγαπητοὺς οἰκείους ὑμῶν τῇ πίστει, ἀναδεικνύων ὑμᾶς τέκνα φωτὸς καὶ υἱοὺς ἀξίους τῆς βασιλείας Του ἐν τῇ ἐνότητι τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐπικαλούμεθα ἐπὶ τὴν ὑμετέραν Ἱερότητα τὴν χάριν καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

,βιβ' Αὐγούστου η'

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΛΟΓΟΙ - ΜΕΛΕΤΕΣ

Ὁμιλία

τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου
κ. Θύγενίου, ἐπικεφαλῆς τῆς Συνοδικῆς Ἀντιπροσωπείας
τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τὴν Θρονικὴν ἑορτὴν
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου
Παρασκευὴ 30 Νοεμβρίου 2012

Παναγιώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,

Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Πρωτοκλήτου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, Θρονικῇ ἑορτῇ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἤκομεν πανευλαβῶς εἰς τὰς πανιέρους αὐλὰς Αὐτῆς, ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, τῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς πληρώματος αὐτῆς, οἱ τὴν Συνοδικὴν Ἀντιπροσωπείαν ταύτην ἀποτελοῦντες, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Κύριλλος Διαμαντάκης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης καὶ ὁ ὁμιλῶν, διὰ τὴν ὑποβάλλωμεν τὰς υἱϊκὰς εὐχὰς καὶ τὰ σεβάσματα πάντων εἰς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα καὶ διὰ τὴν καταθέσωμεν, ἅπαξ ἔτι, ἐνώπιον τοῦ Θεοδοξάστου Θρόνου Αὐτῆς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν ἡμῶν.

Ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης καλῶς ἐπίσταται τὰ διακατέχοντα πάντα ἡμᾶς αἰσθήματα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐτόνισεν κατὰ τὴν πρόσφατον ἀλησμόνητον ἐπίσκεψιν Αὐτῆς εἰς τὴν Μεγαλόνησον, εἶναι «αἰσθήματα ἀγάπης εἰλικρινοῦς καὶ θερμουργοῦ πρὸς τὴν μαρτυρικὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τοῦ Γένους, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἔχη ὑπὸ τὰς πτέρυγὰς τῆς τὰ εὐσεβῆ τέκνα τῆς ἠρωτοκόκου Κρήτης, τὰ ἰσχυροποιοῦντα αὐτὰς διὰ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀφοσιώσεώς των πρὸς τὸν πανιέρον θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς ἐκ τῆς Κρήτης κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον μετὰ συγκινήσεως βαθυτάτης ἠκούσαμεν τὸν Πατέρα καὶ Πατριάρχην ἡμῶν νὰ λέγει ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς ὀλιγοήμερου ἐπισκέψεως Αὐτοῦ ἠσθάνθη τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην ὄλων, «ἀπὸ τοῦ μεγαλυτέρου ἕως τοῦ μικροτέρου, ἀπὸ τοῦ ἐπισημοτέρου ἕως τοῦ πλέον ἀπλοῦ καὶ ταπεινοῦ κατοικοῦ τῶν πόλεων» τὰς ὁποίας ἐπεσκέφθη καὶ ὅτι ἀναχωρῶν δὲν ἔφευγε μόνος. Ἐλάμβανε «τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν Κρητῶν εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν τροφὸν καὶ παιδαγωγὸν τοῦ Γένους ἡμῶν, καὶ τὰ αἰσθήματά αὐτῶν πρὸς τὸν Πατριάρχην των».

Ἀστείρευτον πηγὴν δυνάμεως καὶ ἐλπίδος ἀποτελεῖ ἕκτοτε ἡ διαβεβαίωσις ὅτι ἔχομεν ὅλοι «ἰδιαιτέραν θέσιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ

εἰς τὰς προσευχὰς του» καὶ ἡ πατρικὴ προτροπὴ καὶ εὐχὴ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος νὰ προοδεύομεν «καὶ κατ' ἄνθρωπον καὶ κατὰ Θεόν, νὰ ἀντιμετωπίζομεν τὰς δυσκολίας μεθ' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, ἀλλὰ κυρίως μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀλληλεγγύης, ὡς ἀρμόζει εἰς τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Γένους μας».

Παναγιώτατε,

Ἀληθῶς καυχώμεθα διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναφορὰν ἡμῶν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, καὶ διὰ τοὺς ἀκαταλύτους δεσμοὺς οἱ ὅποιοι συνδέουν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἐκκλησία Κρήτης, παροῦσα σήμερον δι' ἡμῶν ἐνταῦθα καὶ συμμετέχουσα εἰς τὴν χαρὰν τῆς Μητρὸς αὐτῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ταπεινῶς δέεται τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅπως, ταῖς πρεσβείαις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ τοῦ Πρωτοκλήτου, σκέπη τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, κρατύνη τὴν φωτεινὴν Πατριαρχεῖαν Αὐτῆς καὶ πληροῖ πάντοτε τὰς Ἀγίας ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας βουλὰς Αὐτῆς. Τὴν χαρὰν ἡμῶν, Παναγιώτατε, ἐπιτρέψατέ μοι ὅπως ἐκφράσω, καίτοι ἀτέχνως ὡς ἄμουσος, διὰ τοῦ ἀκραιφνῶς παραδοσιακοῦ κρητικοῦ τρόπου ποιητικῆς ἐκφράσεως, ὡς ἔπεται:

Ἄνδρέαν τὸν Πρωτόκλητο μ' εὐλάβεια τιμοῦμε,
τὴν Ἐκκλησία πὺν ἴδρυσε νὰ σκέπει τοῦ ζητοῦμε.
Μὰ καὶ τὸν Πατριάρχη μας, κλεινὸ Βαρθολομαῖο,
νὰ εὐλογεῖ ἀπὸ ψηλὰ καὶ νὰ κρατᾷ ἀκμαῖο.

Ἄγιε Ἄνδρέα, πὺν ἔφερεις τὴν Πίστη μας στὴν Πόλη,
φύλαε τὴ Μάνα Ἐκκλησία πὺν ἀγαποῦμε ὅλοι.
Τῆς Κρήτης μας ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἕνα πρωτεῖο,
δεμένη νὰ εἶναι πάντοτε μὲ τὸ Πατριαρχεῖο.
Τῆς Κρήτης μας ἡ Ἐκκλησία ἔχει μεγάλη χάρη
γιατὶ ἐνωμένη ἄρρηκτα εἶναι μὲ τὸ Φανάρι.
Πατριαρχεῖο γαλουχεῖ ὅλην τὴν Οἰκουμένην
κι' ἡ Κρήτη θυγατέρα του παντοτινὰ θὰ μένει.

*Ὁμιλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας
κ. Δημητρίου ὑπὸ τὸν τίτλον
«Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἐν μνήμῃ»,
ἐξ ἀφορμῆς τῶν εἴκοσι ἐτῶν ἀπὸ τῆς εἰς Κύριον
ἐκδημίας τοῦ ἀοιδίμου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κυροῦ Δημητρίου*

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ πάντες οἱ ἀγαπητοὶ παρεστῶτες,
«Σκιᾶς γὰρ πάροδος ὁ βίος ἡμῶν», κατὰ τὴν Σοφία τοῦ Σολομῶντος (2,5).

Κατὰ τὶς ἡμέρες αὐτές, οἱ ὁποῖες μᾶς μνημονεύουν τὴν τελευταίη, πρὸ εἰκο-
σαετίας ἀκριβῶς, τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Δημητρίου, γὰρ πολλοστὴ φορὰ στὴν
ταπεινὴ ζωὴ μου συνειδητοποιῶ, τόσο τὸ ταχὺ καὶ πρόσκαιρον ὅσον τὸ βαθὺ
καὶ αἰώνιον τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἐφ' ὅσον βιωθῆ ἰηστανικὰ.

Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1964 τὸν καμάρωσα σὰν νέο παιδί νὰ χειροτονῆται Ἐπί-
σκοπος στὸν Ἅγιο Δημήτριο Ταταούλων. Τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1972 τὸν συνήντησα
τὸ πρῶτον ὡς Πατριάρχη στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Χάλκης. Τὸν διεκόνησα ἐπὶ
δεκαπενταετία στὸ Φανάρι ὡς Διάκονος καὶ Ἀρχιδιάκονός του. Καὶ τὸν συ-
νήντησα ὡς ὁ ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθεὶς τελευταῖος Ἀρχιερεὺς, ἀργὰ τὸ ἀπόγευ-
μα τῆς 2ας Ὀκτωβρίου 1991 μαζί με τοὺς Μητροπολίτας Χαλκηδόνας, Μελιτηνῆς
καὶ Φιλαδελφείας στὸ Ἀμερικανικὸ Νοσοκομεῖο γιὰ τελευταία φορά. Δέκα λεπτὰ
ἀκριβῶς πρὸ τοῦ μεσονυκτίου τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἔφυγε.

Καὶ ὅλα αὐτὰ σὰν χθές. Ἐνα χθές πού ἐπιβεβαιώνει τὴν ἀνωτέρω ρῆσι τοῦ
Σολομῶντος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδιόμελον τοῦ Δαμασκηνοῦ «πάντα σκιᾶς ἀσθενέστερα»!

Στὴν περίπτωσι ὅμως τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου, ἡ «πάροδος τῆς σκιᾶς» τοῦ
βίου του φωτίζεται ὄντως ἀπὸ τὴν ἀγάπη. Ὅχι, βέβαια, ἀπὸ αὐτὴν πού ἡ συχνὴ
ἀναφορὰ τῆς διευκολύνει τὶς σκοπιμότητες τῆς διαπραγματευτικῆς ζωῆς·
ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴν πού πηγάζει ἀπὸ τὴν ἰηστανικὴ ζωὴ καὶ κρύβει μέσα τῆς τὴν
ὑπόσχεσι τῆς αἰωνιότητος καὶ ὀνομάζεται ἐν Χριστῷ ἀγάπη. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ Ἅγι-
οι τῆς πίστεώς μας ὠμίλησαν μετὰ τὸν δικὸν τους θυσιαστικὸν τρόπο ὁ καθεὶς γιὰ
τὸ μεγάλο μυστήριον πού κρύβει ἡ ἀγάπη αὐτή. Ἐνα μυστήριον ἐν Χριστῷ, στὰ πλαί-
σια τοῦ ὁποίου τὰ ἀγαπώμενα πρόσωπα δὲν χωρίζουν ποτέ, οὔτε μετὰ τὸν θάνα-
το. Ὁ θάνατος τὰ ἐνώνει περισσότερο, κάνει τὸν δεσμόν τους ἱερώτερον.

Γιὰ τὴν πρόσφατον ἱστορίαν αὐτοῦ τοῦ Θρόνου, φρονῶ ὅτι εἶναι ἐξαιρετικὰ ση-
μαντικὸν τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ὑπῆρξε ἄνθρωπος τέτοιας ἀγά-
πης κατὰ κοινὴν συνείδησιν. Γι' αὐτὸ καὶ τὸν θυμᾶται ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ Γένος μας
προσευχητικὰ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁσάκις ἐπιχειρεῖται, ἀδοκίμως ἔστω ὅπως σήμερον,
ἡ προβολὴ τοῦ προσώπου του, παραμερίζονται συνήθως τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρο-

νικά και τὰ ἐπίσημα ἀνακοινωθέντα τῆς Πατριαρχίας του -τὰ ἤδη καταγεγραμμένα εἰς τὴν χαρτίνη ἀθανασία κατὰ τρόπο πεζό-, καὶ προτιμᾶται ἢ ψαῦσις τῶν ἀπείρου κάλλους μηνυμάτων τῆς ψυχῆς του, πού ἐπειδὴ εἶναι ἀληθινὰ, πάντοτε συγκινοῦν καὶ ποικίλως ἐπηρεάζουν.

Τὰ παιδικὰ καὶ μαθητικά του χρόνια καὶ οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ψυχικοῦ του κόσμου κατ' αὐτὰ μᾶς εἶναι ἄγνωστα. Ἐὰν λάβουμε ὅμως ὑπ' ὄψει τὸ ἀδιάφθορον τῆς ἐμφύτου καλωσύνης, εὐκόλως νιώθουμε ὅτι αὐτὸ πού ζήσαμε νὰ μᾶς ἀγγίξει εἰς τὰ πολὺ μετέπειτα χρόνια τῆς ζωῆς του ἦταν τὸ παντοτινὸ ψυχικὸ του περιεχόμενον.

Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἀπὸ πολὺ νέος ἦλθε σὲ ἐπαφὴ μὲ τὴν σκληρότητα ἀνθρώπων καὶ συνθηκῶν. Κατὰ τὴν δική του πρὸς ἐμὲ ἐκμυστήρευσι, οἱ συνθήκες τῶν πρώτων δέκα μηνῶν τῆς παρουσίας του ὡς Διακόνου στὴν Ἱερὰ Μητρόπολι Ἐδέσσης (1937-1938), ὅπου ἐστερήθη καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἀκόμη, ὑπῆρξαν ἀντιστρόφως ἀνάλογοι τῶν συνθηκῶν ἀσφαλοῦς μερίμνης καὶ στοργῆς τῆς τροφοῦ Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης. Εἶναι βεβαίως ἱστορικῶς γνωστόν, ὅτι οἱ τραγικὲς συνέπειες τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς, ἐπηρεάζαν ἀκόμη ἀρνητικῶς τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία τῆς Ἑλλάδος καὶ μάλιστα τῶν προσφυγικῶν περιοχῶν τῶν Νέων Χωρῶν. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ πατέρας του, μακαριστὸς Παναγιώτης Παπαδόπουλος, πληροφορηθεὶς ἀπὸ τρίτους -τοῦ ἰδίου ὑπομένοντος- τὴν ἐνδεᾶ κατάστασί του, ἐπέβαλε στὸ παιδί του νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Πόλι.

Ἐπανακάμψας εἰς τὰ ἴδια, ἡ Ἐκκλησία τὸν ὥρισε Διάκονο, καὶ μετὰ παρέλευσιν τετραετίας, ἀπὸ τῆς 29ης Μαρτίου 1942, Κυριακῆς τῶν Βαΐων, ἱερέα καὶ ἐφημέριο τῆς Κοινότητος τῶν Ἁγίων Δώδεκα Ἀποστόλων Φερήκιοι, τὴν ὁποία εἰς τὴν συνέχειαν τῆς ζωῆς του καὶ μετὰ τὴν ἐνδιάμεσο πενταετῆ ἱερατικὴ παραμονή του στὴν Τεχεράνη, διηκόνησε ἐπὶ δεκατετραετία ὡς Ἀρχιμανδρίτης καὶ Ἱερατικὸς τῆς Προϊστάμενος.

Κατὰ τὴν εἰρημένη πενταετία, μεταξὺ Ἰουνίου 1945 καὶ Ἰουλίου 1950, εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας, διηκόνησε τοὺς ἑπτακοσίους τότε διαβιοῦντας στὴν Περσία Ἑλληνορθόδοξους, μεριμνήσας τὸ πρῶτον συστηματικῶς γιὰ τὴν κατὰ τὰ εἰωθότα ἐκκλησιαστικὴ τους ὀργάνωσι. Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς, ἀνεδείχθη Κοινοτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ δυναμικὴ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Κυριῶν, ἰδρύθη δὲ καὶ Ἀστικὴ Σχολὴ μὲ εἴκοσι τακτικὸς μαθητὰς καὶ εἴκοσι πέντε φοιτητὰς, διδασκομένους ὑπ' αὐτοῦ τὴν Ὀρθόδοξο πίστι καὶ τὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα κατὰ τὶς ἀπογευματινὰς ὥρες.

Σημειωτέον, ὅτι οἱ κατὰ καιροὺς δυσάρεστες ἔκτοτε πολιτικακὲς ἐξελίξεις στὴν Περσία καὶ ἡ ἐκ τούτων δυσχέρεια παραμονῆς εἰς αὐτὴν μονίμου καταλλήλου ἱερέως, συνέβαλαν εἰς τὴν σταδιακὴν παρακμὴν τῆς παροικίας.

Τὸ ἔτος 1950, ὅπως ἐλέχθη, ἀναλαμβάνει πλέον τὴν Ἱερατικὴ Προϊσταμενία τῆς ἀκμαζούσης τότε Κοινότητος Φερήκιοι, πού ἀριθμοῦσε ἤδη ζωὴ καὶ δρᾶσι ἐνὸς περίπου αἰῶνος, ἰδρυθεῖσα τὸ 1868 ἐπὶ Γρηγορίου τοῦ Στ', δις Πατριαρ-

χεύσαντος.

Ὁ λαὸς τῆς εὐλογημένης αὐτῆς περιοχῆς τῆς Πόλης ἔρχεται πλέον σὲ μόνιμη λειτουργική, ἀγιαστική καὶ μυστηριακή ἐπικοινωνία μὲ τὸν Ἀρχιμανδρίτη Δημήτριο, τοῦ ὁποίου, βέβαια, ἡ πραότης καὶ ἡ καλωσύνη, σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν εὐδιάκριτη ἀμεριμνησία του ὡς πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικούς τακτικισμούς, ἦταν ἀνθρωπίνως, σχεδὸν ἀδύνατο νὰ προΐδεάσῃ τὸν οἰονδήποτε ἀναστρεφόμενο μαζί του ἐνορίτη ἢ πολίτη, σχετικῶς πρὸς τὴν μελλοντική του ἀνάδειξι σὲ Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη.

Προσωπικῶς, δὲν ἔχω βιώματα ἀπὸ τὴν 14ετῆ ποικίλη ποιμαντική του δραστηριότητα στὴν Κοινότητα τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων.

Τὴν περίοδο αὐτή, πὺ προηγήθη τῆς γνωριμίας μου μαζί του, πέραν τῶν ἀγαθῶν πάντοτε περὶ τοῦ προσώπου του ἀναφορῶν τρίτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ συγγενῶν μου, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν συνεργάται του στὴν ἐνοριακὴ ζωὴ, τὴν συνόπισε ἀπ' εὐθείας στὴν ψυχὴ μου ἕνα μόνον ἀπρόβλεπτο, ἀπλὸ καὶ ἀνθρώπινο περιστατικό, σὲ ἕνα ἐντελῶς ἀπρόβλεπτο χῶρο. Τὸ περιστατικό, συνδέεται μὲ τὴν μαρτυρία του ἐπὶ σειρὰ ἐτῶν ὡς διδασκάλου τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὴν πολυπληθῆ τότε Ἀστική Σχολὴ Φερῆκιοῦ καὶ παραπέμπει στὴν Ἀγιογραφικὴ προτροπὴ «ἔργασαι ἐν παιδί» (Σοφία Σειράχ 33,26).

Τρεῖς μαθήτριές του ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ τοῦ Φερῆκιοῦ, πὺ ζοῦσαν πλέον στὴν Ἰταλία, ὕστερα ἀπὸ 40 χρόνια, κατάφεραν νὰ τὸν συναντήσουν καὶ νὰ φιλήσουν μὲ λυγμοὺς τὸ χέρι του στὸ κατάλυμα πὺ τοῦ παρεχωρήθη στὸ Βατικανό, κατὰ τὴν ἐπίσημη ἀντεπίσκεψί του στὸν Πάπα, τὸν Δεκέμβριο τοῦ 1987, ἀφοῦ προηγήθη πολύωρη καὶ ἐπίμονη ἀπὸ μέρους των ἐπεισοδιακὴ ἐπικοινωνία μὲ τὴν παπικὴ φρουρά. Τοῦ εἶπαν μὲ ἀγωνία καὶ συγκίνησι: «ἦταν τάξιμο τῆς ζωῆς μας νὰ σᾶς δοῦμε, γιατί σᾶς ἀγαποῦμε»!

Καὶ ἐρχόμεθα νοερῶς εἰς τὸν Αὐγούστο τοῦ 1964, κατὰ τὸν ὁποῖο μῆνα ἡ Μητὴρ Ἐκκλησία, ἐν ἐκτιμῆσει τῆς πολυετοῦς ψυχωφελοῦς ἱερατικῆς προσφορᾶς του, τὸν ἀνύψωσε εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἐπισκόπου ὑπὸ τὸν ψιλῶνυμο τίτλο Ἐλαίας καὶ τοῦ ἀνέθεσε τὴν ποιμαντικὴ εὐθύνη τῆς Ἀρχιερατικῆς Προϊσταμενίας Ταταούλων, εἰς τὴν ὁποίαν τότε κατοικοῦσαν συνολικῶς εἴκοσι χιλιάδες ρωμηοί, εἰς δὲ τὰ δύο βασικὰ Δημοτικὰ σχολεῖα τῆς, Ἁγίου Δημητρίου καὶ Δώδεκα Ἀποστόλων, ἐσπούδαζαν περίπου χίλιοι μαθηταί.

Ἀπὸ τὴν περίοδο ἐκείνη, ὡς ἱερόπαις κατ' ἀρχὴν, ἄρχισα νὰ τὸν παρατηρῶ καὶ νὰ ἐναλλάσσω εἰς τὸ ἐξῆς τὶς ἀγαθὲς πληροφορίες τῶν ὑφισταμένων του ἀειμνήστων πλέον ἱερέων Δημητρίου, Γαβριὴλ καὶ Στεφάνου, μὲ τὰ προσωπικὰ βιώματά μου, τὰ ἀποκτώμενα ἐκ τῆς συχνῆς συναντήσεώς μου μαζί του εἰς τὴν ἱερὰ αὐλὴ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ἐκ τῆς ὁποίας τότε διήρχοντο καθημερινῶς ἑκατοντάδες χριστιανοί.

Τὰ βιώματα εἶναι πολλὰ καὶ ἀχώρητα σὲ σύντομες περιγραφές. Θὰ περιορισθῶ

σέ ἕνα, τὸ ὁποῖο ἐπήγαγε ἀπὸ μία κορυφαία ἀρετὴ του ποὺ σφράγισε τὸ σύνολο τῆς ζωῆς του.

Οἱ καιροὶ κατὰ τὴν ἀπαρχὴ τῆς Ἀρχιερατείας του ἦταν δύσκολοι. Ἡ Ὁμογένεια τῆς Πόλης ζοῦσε σχεδὸν τὴν «χαριστική βολή» της. Οἱ ἀπελάσεις τῶν ρωμηῶν ἑλληνικῆς ἰθαγενείας σέ ἐλάχιστα χρόνια ἐμείωσαν κατακόρυφα τὸν ἀριθμὸ της. Οἱ ἐπὶ μέρους Κοινότητες τοῦ Θρόνου στὴν Πόλι, καὶ μάλιστα οἱ πολυάριθμες, ἐδέχοντο καθημερινῶς καὶ αὐτὲς τὶς ἀντιδράσεις τῆς διωκομένης Ρωμηοσύνης, οἱ ὁποῖες ἐνίστε ὑπερέβαιναν καὶ τὰ ὄρια.

Ὁ ἀοίδιμος διαπρεπῆς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας σὰν πρακτικὸ μέτρο τυχὸν περιορισμοῦ τῆς ἀσυγκράτητης φυγῆς τῶν ρωμηῶν, ἀπηγόρευσε πρὸς καιρὸν τὴν ἔκδοσι οἰουδήτινος πιστοποιητικοῦ ποὺ ὡς ἀπαραίτητο δικαιολογητικὸ γιὰ τὶς Ἑλληνικὲς ἀρχὲς θὰ τὴν διηκόλυνε. Οἱ βοηθοὶ του στὶς Κοινότητες ὤφειλαν νὰ ἐφαρμόζουν τὴν ἐντολὴ του, χωρὶς βεβαίως νὰ προκαλοῦν τὴν ἀγανάκτησι τῶν ἀνθρώπων ἐναντίον του.

Παρατηροῦσα, λοιπόν, κατὰ τὶς ἀτελείωτες ἔκρυθμες αὐτὲς ἡμέρες καὶ μῆνες τὴν ἀσύλληπτη πρᾶότητά του ἔναντι τῆς ποικιλίας τῶν διαμαρτυριῶν. Ἔβλεπε κανεὶς στὴν πρᾶξι τὴν ἐφαρμογὴ τῆς Εὐαγγελικῆς προτροπῆς «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ» (Ματθ.11,29). Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ δὲ νὰ πῶ, ὅτι θαρρεῖς καὶ τὸ εἶχε τάμα νὰ λυπῆται καὶ ὄχι νὰ λυπῆ!

Τὸ «τάμα» αὐτὸ τῆς αὐτολύτης ἔμελλε εἰς τὴν συνέχεια τῆς Ἀρχιερατικῆς του διακονίας νὰ τὸ ἐκπληρώσῃ διὰ τῆς θεραπευτικῆς καλωσύνης του καὶ σὲ μία ἀκόμη ἔπαλξι ποιμαντικῆς εὐθύνης. Εἰς τὴν πολυπαθῆ καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τούτῳ διαμορφωθεισῶν συνθηκῶν τραγικὰ ἀδικημένη Ἴμβρο, τὴν ὁποία ὁμως, ὅπως καὶ τὴν Τένεδο, δὲν πρόλαβε νὰ παρηγορήσῃ περαιτέρω, καθότι, τελευτήσαντος τοῦ Πατριάρχου Ἀθηναγόρου, καὶ ἐνῶ εὐρίσκετο στὴν Πόλι γιὰ νὰ μετᾶσχῃ τῆς Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς, τὴν 16ῃ Ἰουλίου 1972 ἐξελέγη ἀπροσδοκῆτως Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τοῦ κόσμου ἀποροῦντος καὶ τοῦ Θεοῦ ἐλεοῦντος διὰ τῆς Χάριτός Του. Ἡ Θεία Χάρις τοῦ προσέφερε «τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις».

Εἰς τὸ σημεῖο αὐτὸ αἰσθάνομαι τὴν ἐσωτερικὴ ἀνάγκη νὰ πῶ, ὅτι ἡ Πατριαρχία Δημητρίου, ἐντὸς τῶν χρονικῶν ὁρίων τῆς ὁποίας ἠσκήθη καὶ ἔληξε ἡ Αὐλικὴ διακονία μας, παρῆλθε σὰν μία κατανυκτικὴ ἀγρυπνία, κατὰ τὴν ὁποία ὅλα τὰ τελεσιουργηθέντα πραγματοποιηθήκαν ἀθορύβως ἀλλὰ καὶ ἐπαρκῶς. Ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα μέχρι τὰ πλέον σύνθετα. Ἄν ἐπιτρέπεται δὲ ἡ παρομοίωσις, ἀπὸ τὸ ἄναμμα ἐνὸς κερικοῦ μέχρι τὸν καθαγιασμὸ τῶν Τιμίων Δώρων! Ὅ,τι δὲ μεσολαβοῦσε, ποὺ ἀσφαλῶς περιελάμβανε ποικίλα λάθη, πτωτικὲς κηλίδες καὶ ἀτέλειες, ἐνίστε σοβαρὲς, προσέκρουε στὴν μονίμως ἀγαθὴ προαίρεσι, τὴν ἀνεπηρέαστη ἐκ τρίτων βούλησι καὶ τὴν εἰρηνικὴ του ψυχῆ. Τὰ σχόλια καὶ οἱ καταγγελίαι ἦσαν κατὰ τὴν Πατριαρχία του ἐπιταγὲς κενοῦ περιεχομένου, χωρὶς καμμία σημασία καὶ ἀξία. Σημασία καὶ ἀξία εἶχε ἐκεῖνος καὶ ἡ πρὸς ἡμᾶς διδαχὴ,

πού απέρρεε από την στάσι του και την ανεξίκακη ψυχή του.

Και ήταν ὄντως θεολογική διδαχή ή στάσις του αὐτή, και μάλιστα ἀπὸ ἐκεῖνες πού ἀπαξιῶνουν τὴν ἰδιάζουσα ἐμπιστοσύνη τοῦ κοσμικοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν μάθησι μόνον, ἔστω και ἂν αὐτὴ ὀνομάζεται ξηρὰ θεολογία. Ἡ στάσις ζωῆς τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου ἐνσάρκωνε τὴν ἐν πνεύματι Θεοῦ ἀληθινὴ θεολογία, πού λέγεται ἐν Χριστῷ ζωὴ -κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως δυνατόν-, και ἡ ὁποία μόνον ὑγιαίνει και ὁμορφαίνει τὴν πολλακίς κατάξηρο ψυχή μας. Ἡ δική του ἦταν πάντοτε ἀνθισμένη. Τὴν διατηροῦσαν ἀνθοῦσα ἡ ὑποδειγματικὴ θεοφοβία, ἡ αὐθεντικὴ ταπεινώσις και ἡ αὐτογνωσία του.

Και ἐφ' ὅσον δικαίως ἐξαίρονται κατὰ τὴν ἀποψινὴ ἐσπέρα ἡ πραότης και ἡ ταπεινώσις του, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ ἐπαναλάβω πρὸ τῆς κατακλειδος, αὐτολεξεί, ἐλάχιστες βιωματικές μου ἀναφορές, ἐξ αὐτῶν πού συμπεριέλαβα σὲ ἐκτενὲς ἄρθρο μου τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 2001, συνταχθὲν και δημοσιευθὲν εἰς μνήμην του, γιὰ τὰ δέκα τότε χρόνια ἀπὸ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας του. Οἱ ἀναφορές αὐτὲς ἀναδεικνύουν ἀκριβῶς τὴν ἦδη ἀκροθιγῶς και ἀτέχνως περιγραφεῖσα καλλιέργεια τῆς ὠραίας ψυχῆς του.

«...Μὲ τὴν ἴδια ἀπέραντη ὑπομονὴ και πραότητα ἀντιμετώπισε στὴν ζωὴ του τὴν ἀδοξία και τὴν δόξα, τὴν ὑποτίμησι και τὴν τιμὴ, τὴν χλεύη και τὸν κατὰ συνθήκην ἔπαινο. Εἶναι δὲ ἀξιοθαύμαστο ὅτι οἱ ἐναλλαγὲς και ἀντιθέσεις αὐτὲς, τὶς ὁποῖες εἰς τὸ ἔπακρον ἔζησε, δὲν δημιούργησαν ποτὲ πλέγματα στὴν ψυχή του, πού καθιστοῦν συνήθως τὸν σημερινὸν ταραγμένο ἀνθρωπο εὐμετάβλητο και σχιζοφρενικό.

Τὸν παρατηροῦσα ἐπισταμένως, ἦταν ἀπολύτως ὁ ἴδιος σὲ σεμνὴ ἔκφρασι και αὐθεντικότητα, ἀκόμη και στίς μεταξύ τους ἄκρως ἀντίθετες ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς.

Και ὅταν π.χ. καθημερινῶς προσευχόταν μόνον μὲ τὰ μέλη τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς στὸ ἰδιαίτερο Πατριαρχικὸ Παρεκκλήσιο, ἀλλὰ και ὅταν παρακολουθοῦσε και εὐλογοῦσε ἀπὸ τὸ Προεδρικὸ θεωρεῖο τοῦ Kennedy Center τῆς Washington D.C. τὴν ἐξ ἑκατοντάδων μελῶν Φιλαρμονικὴ Ὀρχήστρα τῆς Ἀμερικανικῆς Πρωτεύουσις, πού ἔψαλλε στὰ ἑλληνικὰ τὸν εἰδικὰ ἐνορχηστρωμένο Πολυχρονισμό του, ἐνῶ οἱ χιλιάδες παριστάμενοι τὸν χειροκροτοῦσαν ὄρθιοι.

ἦταν ὁ ἴδιος, ὅταν «τὸν ζοῦσαμε» κατὰ τὴν καθημερινότητά του στὸ Φανάρι, ὁ ἴδιος και ὅταν τὸν παρακολουθοῦσα στὸ Blair House, τὸν οἶκο φιλοξενίας Ἀρχηγῶν Κρατῶν τῶν ΗΠΑ, πού τοῦ παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν Πρόεδρο Μπους, ἢ στὴν σουῖτα τοῦ Στρατηγοῦ Γιαρουζέλσκυ στὰ Ἀνάκτορα τοῦ Otwock τῆς Βαρσοβίας.

ἦταν ἀπολύτως ὁ ἴδιος κατὰ τὴν ἐπίσκεψί του π.χ. στὴν μικρὰ Κοινότητα Ἁγίου Νικολάου Ὑψωμαθείων μὲ τοὺς ἐλάχιστους πιστοὺς, ἀλλὰ και κατὰ τὸν ἐσπερινὸν εἰς τὸν περικαλλῆ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀχαρνῶν, μὲ χιλιάδες

άνθρώπους νὰ τὸν χειροκροτοῦν αὐθόρμητα καὶ κυριολεκτικῶς ἀσταμάτητα κατὰ τὴν ἱστορικὴ καὶ ἀνεπανάληπτη ἐκείνη Πατριαρχικὴ ἐπίσκεψι στὴν Ἀθήνα τὸν Νοέμβριο τοῦ 1987.

Προσπαθοῦσα μέσα ἀπ' αὐτὲς τὶς ἐναλλαγὲς νὰ διακρίνω κάποια δόσι, ἔστω, μεμψιμοιρίας ἀπὸ τὴν μιὰ καὶ σαρκασμοῦ καὶ ματαιοδοξίας ἀπὸ τὴν ἄλλη. Στάθηκε ἀδύνατο. Συγκίνησι μόνον διέβλεπα καὶ δοξολογία πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ καὶ εὐχαριστίες πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ πιστὰ τὸν διακονοῦσαν. Ψυχικὲς μεταπτώσεις, ποὺ ὀδηγοῦν σὲ αὐτόματη ἀλλαγὴ συμπεριφορᾶς, δὲν παρατηρήθηκαν ποτὲ κατὰ τὴν Πατριαρχία του.

Γι' αὐτὸ κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ καὶ τὸ χάρισμα τῆς συνέσεως, ποὺ ἐπίσης διέθετε καὶ ποὺ οἱ ψυχικὲς ἐναλλαγὲς τὸ περιθωριοποιοῦν συνήθως, εἰς βάρος τῆς εὐθύνης καὶ τῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς καὶ προσφορᾶς...» (Σεβαστείας Δημητρίου, «Ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ὅπως τὸν ἔζησα», Περιοδικὸν Ὁρθοδοξία, περίοδος Β΄, τ. Δ΄, Ὀκτ. - Δεκ. 2001, σσ. 485-494).

Τὸ χάρισμα αὐτὸ, ποὺ ὀνομάζεται διάκρισις στὴν ἀγιοπνευματικὴ ὀρολογία, εἶναι δῶρον τοῦ Θεοῦ καὶ θεωρεῖται ἡ πυξὶς τῆς ψυχῆς, ποὺ προσανατολίζει μονίμως πρὸς τὸν ὀρθὸ δρόμο τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, εἰρήνης καὶ ἐνότητος, τὸν τόσο ἀπαραίτητο σήμερα γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τὸν χειμαζόμενο κόσμο.

«Ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνετοῦ» (Παροιμ. 15,24) ὀρίζει ἡ Ἁγία Γραφή.

Ἡ Πατριαρχία του, πνευματικῶς ἀξιολογούμενη, προέβαλλε μειζόνως τὸ χάρισμα αὐτό, τοὺς καρποὺς τοῦ ὁποίου ἐγεύθημεν ὅλοι.

Εἰς ἡμᾶς, λοιπόν, ἐναπόκειται πλέον ἢ διὰ βίου προσευχητικὴ ἀνταπόδοσις τῶν συνετῶν χειρισμῶν καὶ προσφορῶν του πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησία, τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Γένος.

Ἐξ ἀφορμῆς, λοιπόν, τῆς εἰς τὴν μνήμην του ἀφιερωμένης σημερινῆς ἐσπέρας, ἐπιθυμῶ εἰς τὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ γνωρίσω ταπεινῶς εἰς τὴν ἀγάπην σας, ὅτι, Θεοῦ θέλοντος, ἐντὸς τῶν προσεχῶν ὀλίγων μηνῶν, ἴσως δὲ καὶ πρὸ τῆς λήξεως τοῦ τρέχοντος ἔτους, θὰ κυκλοφορήσῃ τρίτομος ἐξαιρετικὰ λεπτομερῆς καὶ ἄκρως ἐπιμελημένη ἔκδοσις τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Μελίτωνος, ἀφιερωμένη εἰς τὴν ἱερὰ μνήμη, τὴν πρὸς τὸν κόσμον ἱερὰ πορεία καὶ τὴν ζωὴ τῆς ἀγάπης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐνότητος τοῦ ἀγαπημένου μας Πατριάρχου Δημητρίου.

Διερμηνεύων, τέλος, τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα ὕμων πρωτίστως, Παναγιώτατε, ἀλλὰ καὶ πάντων, εὐχομαι νὰ ἀναπαύῃ ὁ Κύριος τὴν μακαρία ψυχὴ του ἐν χώρᾳ ζώντων καὶ ἐν σκηναῖς δικαίων καὶ τῇ μεσιτείᾳ του νὰ ἐπιδαψιλεύῃ εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησία γαληνιαῖο βίῳ εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀμήν.

*Περὶ τῶν Ἐπισκοπῶν τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας,
ἀπὸ δευτέρας Βυζαντινῆς περιόδου
μέχρι τῆς Ἑνετοκρατίας.
Σύντομη ἱστορικοκανονικὴ προσέγγιση*

τοῦ Ἀρχιμ. Νήφωνος Βασιλάκη, Δρ. Κανονικοῦ Δικαίου,
Professore (Inv.), Pontificio Istituto Orientale, Roma,
Διδάσκωντος Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης

1. Δευτέρα Βυζαντινὴ περίοδος (961-1204)

Ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς ἀπελευθέρωσε τὴν Κρήτη ἀπὸ τοὺς Ἄραβες τὸ 961 καὶ λόγῳ τῆς μεγάλης σπουδαιότητος τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν Ἀράβων, ὀνομάσθη «Δορυκτῆτωρ τῆς Κρήτης»¹.

Ἐγκατέστησε στὴν Κρήτη ὀρθοδόξους στρατιῶτες, ἀποίκους, ἐκείνους δηλαδὴ πὺν ἔφερε γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς νήσου², ἀνέθεσε τὴν διοίκηση σὲ στρατηγὸ³, ἐπέτρεψε ὡστόσο νὰ παραμείνουν στὴν Κρήτη καὶ πολλοὶ ἄραβες, διατηρώντας μάλιστα ἐλεύθερα τὸ θρήσκευμά τους. Παραχώρησε προνόμια καὶ εἰς Κρήτας πὺν βοήθησαν τὸ ἔργο γιὰ τὴν ἐπανάκτηση τῆς Κρήτης, «ἀμείβων τοὺς Λευκορείτας, διὰ τὴν ὁποίαν παρέσχον αὐτῷ συνδρομὴν τοῖς ἐχάρισε καθολικὴν ἀτέλειαν τῆς χώρας των καὶ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοκυβερνήσεως»⁴.

Ὁ βυζαντινὸς στρατηγὸς καὶ ἔπειτα αὐτοκράτορας Νικηφόρος Φωκᾶς⁵, μαζὶ μὲ ἐκλεκτοὺς συνεργάτες του⁶, φρόντισε γιὰ τὴν «ἀναδιοργάνωσιν τῆς ταιπρωρηθείσης Ἐκκλησίας»⁷ ἐν Κρήτῃ, ὡς Ἐπαρχίας τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ γιὰ τὴν ἐπανασύσταση τῶν Ἐπισκοπῶν της, «ἀφοῦ ἐξεδίωξε

¹ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 15.

² Ὁ.π., 35. βλ. καὶ ΛΑΜΠΡΙΔΟΥ Ἰ., *Ὁ αὐτοκράτωρ Νικηφόρος Φωκᾶς*, ἐν Ἀθήναις 1905.

³ «Ἡ Κρήτη καὶ ἡ Χαλδία, πρότερον ἀρχοντάτα, προήχθησαν ἔπειτα εἰς στρατηγίδας», ΣΠΥΡΙΔΑΚΗ Γ., «Τὸ Θέμα Κρήτης πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς νήσου ὑπὸ τῶν Ἀράβων», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 59.

⁴ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 15.

⁵ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης κατὰ τοὺς αἰ. Η΄-ΙΓ΄ καὶ ὁ τίτλος τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς», *ΕΕΒΣ* 24 (1954), 67.

⁶ Μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρίθησαν ἱεραποστολικῶς οἱ Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης, Νίκων ὁ Μετανοεῖτε κι ὁ Ἰωάννης ὁ Ξένος. Πρὸ πάντων ὁ Νίκων κι ὁ Ἰωάννης «εἰργάσθησαν ἐντόνως καὶ ἀποδοτικῶς διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τὴν Κρήτην, ἀνεγείραντες ναοὺς», ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 138. βλ. καὶ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 15-16.

⁷ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 138. Περὶ τοῦ ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Ξένου βλ. ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 159.

τοὺς Ἄραβας... ἔκτισεν ἐκκλησίας καὶ συνέστησεν ἐπισκοπὰς καὶ μετέφερεν εἰς τὴν Νῆσον νέους κατοίκους»⁸.

Παραμένει κέντρο πολιτικὸ καὶ ἐκκλησιαστικὸ τὸ Ἡράκλειο, ὅπου βρίσκεται πλέον ἡ ἔδρα τοῦ προκαθημένου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας. Στὴν τάξη τοῦ κλίματος τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως συναριθμεῖται ἡ ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησία ὡς Μητρόπολις Κρήτης μὲ ὑποκείμενες δώδεκα⁹ ἐπισκοπές. Χαρακτηριστικὰ γράφεται ὅτι ὅταν «ἀνεκτῆθη ἡ νῆσος ἀμυδρᾶ ἐν αὐτῇ ὑπελείποντο τὰ ἴχνη τοῦ Χριστιανισμοῦ»¹⁰.

Μετὰ τὴν ἀνάκτηση τῆς Κρήτης ἀνάγκη ὑπῆρξε ἔντονη γιὰ διπλῆ δράση ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς «διὰ κηρύξεως μὲν τῶν εὐαγγελικῶν δογμάτων εἰς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Μωαμεθανούς, διὰ στηρίξεως δὲ τῆς πίστεως παρ' ἐκείνοις τῶν ἰθαγενῶν, οἵτινες ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀραβοκρατίας δὲν εἶχον μὲν ἐξομώσει, ἀλλ' εἶχον ὅμως ἢ κλονηθῆ ἢ ἀποστῆ τοῦ γνησίου χαρακτήρος τῆς χριστιανικῆς θρησκείας»¹¹. Ἐκ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Ἀράβων ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς «ἀνέκτησε τὴν δυνατότητα νὰ θρησκευεῖται ὡς ἤθελε, νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸν κλῆρον»¹².

Ὁ Ν. Τωμαδάκης συμπεραίνει ὅτι ἡ Κρήτη παρὰ τὴν πολυχρόνιον ἀραβικὴ κατάκτησή της «δὲν ἀπώλεσε τὸν ἐθνολογικὸν της χαρακτήρα»¹³, διότι παρέμεινε ἀνεπηρέαστος ὁ πληθυσμὸς στὶς δυσπρόσιτες ἕως καὶ ἀπρόσιτες διὰ τοὺς κατακτητὲς ὄρεινές της περιοχές, δηλαδὴ διὰ τὸ «πάγιον καὶ σχεδὸν ἀμετάβλητον τῶν συμπαγῶν ὄρεινῶν πληθυσμῶν της»¹⁴. Ἐπομένως, ἐκεῖνο ποὺ ὑποστηρίζεται ὅτι ἴσχυσε διὰ τὸ ἐθνολογικόν¹⁵, θεωροῦμε ὅτι ἐξάπαντος ἀφορᾷ καὶ στὸ θρησκευτικὸ χαρακτήρα τοῦ χριστιανικοῦ της πληθυσμοῦ.

Ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Πατριάρχου Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ ἀποδεικνύει ὅτι ὑπῆρχαν στὴν Κρήτη χριστιανοί¹⁶. Τὸ χριστιανικὸ στοιχεῖο ἐπομένως δὲν εἶχε ἐξαφανιστεῖ, ἀλλὰ ὑπῆρχε ἡ φυσικὴ ἀνάγκη γιὰ ἐπανευαγγελισμό του, δηλαδὴ

⁸ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 15.

⁹ Ὁ Ν. Τωμαδάκης ἀναφέρει «αἱ ἐπαρχίαι τῆς Κρήτης ὑπὸ τὸν Γορτύνης (εἶτα Κρήτης) ὑπῆρξαν σὺν τῷ χρόνῳ μὲν μέχρι 18, εἶτα δὲ ἐπὶ μακρότερον χρόνον 12 καὶ τελικῶς ὀκτώ», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Οἱ ὀρθόδοξοι προκαθήμενοι τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης [(ἀρχι)ἐπίσκοποι Γορτύνης, Κρήτης καὶ πρόεδροι αὐτῆς] ἀπὸ Τίτου τοῦ Ἀποστόλου μέχρι τῆς Ἀλώσεως (1453)», *ΕΕΒΣ* 47 (1987-1989), 4.

¹⁰ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 14.

¹¹ ΛΑΜΠΡΟΥ Σ., *Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος*, ἐν Ἀθήναις 1902, τ. 5, 14-15. Πρβλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 21.

¹² ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 10.

¹³ Ὁ.π., 34.

¹⁴ Ὁ.π.

¹⁵ Περὶ τοῦ ζητήματος ἐθνολογικῆς καὶ θρησκευτικῆς ἐπίδρασης τῆς Ἀραβοκρατίας πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ὁ.π., 3.

¹⁶ *Κρητικὴ Ἐπιθεώρησης Ρεθύμνης*, 10-1-1947, ἀρ. 586.

περί ἐνισχύσεως, διαφωτίσεως καὶ ἐπαναφορᾶς του στὴν ἀπλανῆ χριστιανικὴ πίστη, μετὰ τὸ διάστημα τῆς Ἀραβοκρατίας, ὅπως μαρτυρεῖ ἡ ἀποστολὴ καὶ ἡ δράση τοῦ ὁσίου Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε¹⁷, τοῦ Ἰωάννου τοῦ Ξένου κ.ἄ. Ἐπιπλέον, εἶναι γνωστὸ ὅτι καὶ σὲ ἄλλες ἀραβοκρατούμενες χῶρες καὶ πόλεις, ὅπως ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ τὰ Ἱεροσόλυμα λειτουργοῦσαν Ἐκκλησίες¹⁸.

Σχετικὰ μὲ τὸν Φωκᾶ σημειώνεται ὅτι «ἐπρονόησε περὶ τῆς διαδόσεως μὲν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως παρὰ τοῖς μωαμεθανοῖς τοῖς νήσου, περὶ τῆς ἀναζωπυρήσεως δὲ τῆς πίστεως ταύτης καὶ παρὰ τοῖς ἰθαγενέσι, παρ' οἷς αὕτη πολυειδῶς ἐνοθεύθη κατὰ τὴν μακρὰν ἐκείνην μωαμεθανικὴν κυριαρχίαν»¹⁹. Ἀναφέρεται ὅτι ὁ Νίκων ὁ Μετανοεῖτε «ἐγένετο ἀπόστολος τῆς ἀνακτηθείσης νήσου, ἀπανταχοῦ ἀνεγείρων τὰς κατεδαφισθείσας ἢ εἰς μουσουλμανικὰ τεμένη μεταποιηθείσας ἐκκλησίας ... ἐπανήγαγεν εἰς τὸν Χριστιανισμόν τοὺς ἀπογόνους τῶν ἀρχαίων κατοίκων, εἰς οὓς οἱ Ἀγαρηνοὶ εἶχον ἐπιβάλει τὴν θρησκείαν αὐτῶν»²⁰. Σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ πληροφορία ὅτι «ἀπόγονοι τῶν Ἀράβων τῆς Κρήτης ἐκχριστιανισθέντες ἐπὶ Νικηφόρου Φωκᾶ»²¹.

Τὴν περίοδο αὐτὴ ἐπανιδρύθησαν ἡ Μητρόπολις ἢ ἡ «Ἀρχιεπισκοπὴ»²² καὶ οἱ Ἐπισκοπὲς τῆς Μεγαλονήσου. Μάλιστα, ἔλαβαν ξανὰ τὶς παραδοσιακὰς τους παλαιὰς ὀνομασίες, παρ' ὅλο πὺ οἱ ἔδρες τους «εἶχον καταστραφῆ καὶ δὲν ὑφίσταντο τότε»²³. Ἡ ἐπιλογή γιὰ τὶς νέες ἔδρες τῶν Ἐπισκοπῶν ἔγινε μὲ κριτήριο νὰ εἶναι «χωρὶα μεγάλα, πὺ εὐρίσκοντο εἰς ἀσφαλεῖς τόπους»²⁴.

Σύμφωνα μὲ ὅσα γράφει ὁ Θ. Δετοράκης, ὁ Ἐπίσκοπος Κισιάμου ἔδρευε στὸ χωριὸ Ἐπισκοπὴ Κισιάμου, ὁ Ἐλευθέρνης πὺ ἔφερε καὶ τὸν τίτλο Ἀρίου (ἢ Ἀγρίου) ἔχει ἔδρα τὴν περίοδο αὐτὴ τὸ χωριὸ Βιρὰν Ἐπισκοπὴ Ρεθύμνης, ὁ Κυδωνίας πὺ λεγόταν καὶ Ἀγίας Ἐπισκοπῆς ἔχει ἔδρα στὴν Ἀγία, ἔξω ἀπὸ τὰ Χανιά²⁵. Ἐπίσης, ὁ Λάμπης (πὺ ἔλαβε στὴν δικαιοδοσία του τὴν Ἄνω καὶ Κάτω Σύβριτο) ἔχει ἔδρα τὸ χωριὸ Θρόνος Ἀμαρίου²⁶.

¹⁷ «Ἐρευνα» Χανίων, 14-1-1947, ἀρ. 1786. Ἀνάλογη δράση ἀνέλαβε στὴν δυτικὴ Κρήτη ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Ξένος. Γιὰ τὸν συσχετισμὸ δράσεως τοῦ Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε καὶ Ἰωάννου τοῦ Ξένου βλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 3 καὶ 11.

¹⁸ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 35.

¹⁹ ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ Κ., *Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους*, 1932, 4Α, 96. Πρβλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 17.

²⁰ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 20.

²¹ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., *Ἡ Ἐνετοκρατία ἐν Κρήτῃ*, Ἀθῆναι 1939, 9. Πρβλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 19.

²² Ἀνασυστήθηκε ἡ «ἀρχιεπισκοπὴ Κρήτης», μὲ ἔδρα τὸν Χάνδακα. ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 159.

²³ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 138.

²⁴ Ὁ.π. Τὰ χωρὶα μάλιστα αὐτὰ ὀνομάστηκαν «Ἐπισκοπὴ» μὲ διάφορες παραλλαγές π.χ. Πισκοπὴ, Σκοπὴ, Πισκοπιανὸ κτλ. Καὶ σημειώνει ὁ Θ. Τζεδάκης ὅτι μόνον ἡ «ἔδρα τῆς παλαιοτάτης καὶ ἀπὸ τὸ 787 πρωτοθρόνου ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ (τῆς ἐπαρχίας Μαλεβυζίου τοῦ νομοῦ μας) δὲν μετωνομάσθη, λόγῳ τοῦ ἐκεῖ ὑπάρχοντος τάφου τοῦ ἁγίου Μύρωνος».

²⁵ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 159.

²⁶ Ὁ.π., 160.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Μητρόπολη Κρήτης, ἐπανιδρύθηκαν καὶ Ἐπισκοπές. Ἡ ὄργάνωση τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας τὴν περίοδο αὐτὴ «ἀκολούθησε τὸ ἴδιο περίπου σχῆμα, πὺν εἶχε πρὶν τὴν ἀραβοκρατία»²⁷. Ὁ Β. Ψιλάκης κάνει λόγο γιὰ 18 Ἐπισκοπές στὴν Κρήτη μετὰ τὰ τέλη τοῦ θ' αἰῶνα «τῆς Κισιάμου, τῆς Καντάνου, Κυδωνίας...»²⁸, ἀλλὰ ὁ Γ. Λούπασης θεωρεῖ ἀμαρτύρητες²⁹ τίς πληροφορίες αὐτές.

Ἡ Μητρόπολις Κρήτης ἀναφέρεται στὸ 3ο Τακτικὸ (980) τοῦ Βασιλείου Βουλγαροκτόνου «ὡς θρόνος τριακοστὸς μετὰ 10 Ἐπισκοπῶν, τῶν ἐξῆς: α) Κνωσοῦ (ἔδρα τὸ χωρίον Ἁγ. Μύρων Μαλεβυζίου), β) Ἀρκαδίας (ἔδρα ἡ Μικρὴ Ἐπισκοπὴ τῆς περιοχῆς Belveder, τ. Ἑ., τῆς παλαιᾶς ἐπαρχίας Ριζοκάστρου, ἀποτελουμένης ἀπὸ τῆς νῦν ἐπαρχίας Βιάννου καὶ τοῦ Ἄνατολ. Μονοφατσίου), γ) Χερρονήσου (ἔδρα τὰ χωριά Πισκοπιανῶ καὶ Ἐπισκοπὴ Πεδιάδος), δ) Αὐλοποτάμου (ἔδρα ἡ Ἐπισκοπὴ Μυλοποτάμου, ε) τῆς τοῦ Ἀ(γ)ρίου (ἔδρα ἡ Βεράν, ἦτοι ἔρημος, Ἐπισκοπὴ Μυλοποτάμου), στ) Λάμπης, φερομένης ἀλλαχοῦ Λάμπας καὶ ἐν Not. 1170-1179 Καλαμῶνος³⁰ (ἔδρα ἡ Μεγάλῃ Ἐπισκοπὴ Ρεθύμνης), ζ) Κυδωνίας καὶ ἀλλαχοῦ Ἁγιάς (ἔδρα ἡ Ἁγιά-Ἐπισκοπὴ τῆς Πεδιάδος Χανίων), η) Ἱεράς Πέτρας (ἔδρα ἡ Ἐπισκοπὴ Ἱεράπετρας), θ) Σητείας (ἔδρα τὰ χωριά Ἀπάνω καὶ Κάτω Ἐπισκοπὴ τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας) καὶ ι) Κισιάμου (ἔδρα ἡ Ἐπισκοπὴ τῆς ἐπαρχίας ταύτης). Ἐκ τῶν παλαιῶν Ἐπισκοπῶν, ὡς φαίνεται, ἐξέλιπον, μὴ αὐτόθι μνημονευόμενοι, αἱ τῆς Ἀπολλωνιάδος, τῆς Φοινίκης, τῆς Καντάνου καὶ τῶν Ἐλευθερνῶν»³¹.

Ὁ Ν. Τωμαδάκης ἀναφέρει τὴν Ραουκία ὡς «ἔδρα τῆς ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ κατὰ τὴν β' βυζαντινὴν περιόδον»³².

Ἰπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης ἀναφέρονται δώδεκα Ἐπισκοπές σύμφωνα μὲ τὸ Τακτικὸ τοῦ Βασιλείου Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου (980) Γορτύνης, Ἀρκαδίας, Κνωσοῦ³³, Χερρονήσου, Αὐλοποτάμου, Σητείας, Ἀγρίου, Ἱεράς, Πέτρας, Λάμπης, Κισιάμου καὶ Κυδωνίας³⁴.

²⁷ Ὁ.π., 159.

²⁸ ΨΙΛΑΚΗ Β., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, τ. Α', ἐν Χανίοις, 1909, 705.

²⁹ «ταῦτα μέχρι προσαγωγῆς τῶν σχετικῶν μαρτυριῶν εἶναι ἀνεύθυνα», ΛΟΥΠΑΣΗΣ Γ., «Ἡ πόλις Κάντανος καὶ ἡ Ἐπισκοπὴ αὐτῆς», *ΕΕΒΣ* 38-40 (1972-73), 282.

³⁰ Ὁ Θ. Δετοράκης ἀναφέρει ὅτι τὸν 12ο αἰῶνα μαρτυρεῖται ἡ Ἐπισκοπὴ Καλαμῶνος μὲ ἄγνωστη ἔδρα στὸ Ρέθυμνο, πὺν διατηρεῖται μέχρι τὰ πρῶτα χρόνια τῆς βενετοκρατίας δ.π., 160.

³¹ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 16 καὶ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 138-139. Βλ. καὶ ΚΟΝΙΔΑΡΗ Γ., «Αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Κρήτης μέχρι καὶ τοῦ 1' αἰῶνος», *Κρητικὰ Χρονικά* 7 (1953), 477. Ἐπίσης, πρβλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Εἰδήσεις καὶ ἔγγραφα τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης ἐπὶ Τουρκοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 1 (1933), 194.

³² ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Οἱ ὀρθόδοξοι προκαθήμενοι τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης [(ἀρχι)ἐπίσκοποι Γορτύνης, Κρήτης καὶ πρόεδροι αὐτῆς] ἀπὸ Τίτου τοῦ Ἀποστόλου μέχρι τῆς Ἀλώσεως (1453)», *ΕΕΒΣ* 47 (1987-1989), 10.

³³ Σὲ μολυβδοβ. 1'-1β' αἰῶνος. Παντσέσκο Ἰνστιτούτου, Ρωσ., τ. ιγ', σελ. 19, ἀναφέρεται ὁ Κωνσταντῖνος Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ, ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ Β., «Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι», *ΕΕΒΣ* 12 (1936), 186.

³⁴ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 159.

Στήν ἀναγραφή τῆς τάξεως τῶν Ἐπισκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης πού ἔγινε ἐπὶ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ δὲν ἀναφέρεται ἡ Ἐπισκοπὴ Καντάνου³⁵, ἀλλὰ οὔτε καὶ στὸ Τακτικὸ III τοῦ Βασιλείου Βουλγαροκτόνου³⁶. Συμπεραίνεται ὅτι κατὰ τὴν Β΄ Βυζαντινὴ περίοδο ἡ Κάντανος δὲν εἶναι πλέον ἔδρα Ἐπισκοπῆς³⁷.

Ἐπίσης, ἡ ἀναφερόμενη «ὡς ἐκλιπούσα Ἐπισκοπὴ τῆς Σουβρίτου» ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Γ. Κονιδάρη «ἀναφαίνεται καὶ κατὰ τὴν περίοδο αὐτῆ»³⁸. Μάλιστα, ἡ ἀναφερόμενη Ἐπισκοπὴ Σουαρέτ εἶναι ἡ Σύβριτος³⁹.

Σχετικὰ μὲ τὴν πρωτεύουσα τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περιόδου τῆς Ἀραβοκρατίας, ὁ Θ. Τζεδάκης παρατηρεῖ ὅτι ἐκφράστηκαν διάφορες ἀπόψεις⁴⁰. Ὑποστήριζαν ὅτι τὸ κέντρο ἦταν ἡ Μητρόπολις Γορτύνης, διότι μαρτυρεῖται ὡς κέντρο δράσης κι ἱεραποστολικῶν ἐξορμήσεων τοῦ Νίκωνος τοῦ «Μετανοεῖτε»⁴¹ κι ἐπειδὴ μέχρι καὶ σήμερα κοντὰ στὸν ἱστορικό, παλαιὸ καὶ λαμπρὸ ναὸ τοῦ Ἀποστόλου Τίτου ὑπάρχει χωριὸ μὲ τὸ ὄνομα «Μητρόπολις»⁴². Μάλιστα, κατὰ ἀνάλογον τρόπον τὴν ἴδια περίοδο συναντᾶμε τὶς ἔδρες τῶν λοιπῶν Ἐπισκοπῶν τῆς νήσου μὲ τὴν ὀνομασία «Ἐπισκοπὴ»⁴³.

Ὁ Θ. Τζεδάκης, ἂν καὶ δὲν παραδέχεται «ἐν πλήρει ὁμοφωνίᾳ»⁴⁴ ὅσα γράφει ὁ G. Gerola⁴⁵ ἀλλὰ καὶ «παρὰ τὰ περὶ ἀντιθέτου προσαγόμενα ἐπιχειρήματα» τοῦ Σ. Ξανθοῦδίδου⁴⁶, τείνει νὰ παραδεχθεῖ ὅτι στὶς ἀρχὲς τῆς περιόδου αὐτῆς (961-1204) ἡ ἐκκλησιαστικὴ πρωτεύουσα «ἔκειτο ἐν τῇ περιοχῇ τῆς παλαιᾶς Μητροπόλεως, τῆς Γορτύνης, ὁπόθεν, ἄγνωστον πότε συγκεκριμένως μετηνέχθη εἰς τὴν ἤδη ἀπὸ τῆς Ἀραβοκρατίας πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν τῆς μεγαλονήσου πρωτεύουσαν, τὸν γνωστὸν Χάνδακα (Ἡράκλειον), καίτοι ὡς ἐπισκοπικὴ περιφέρεια τοῦ μητροπολίτου Κρήτης ἄχρι τοῦ 1900 παρέμενεν ἡ ἔκπα-

³⁵ ΡΑΛΛΗ Γ.-ΠΟΤΛΗ Μ., *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων* 5 (1855), 474.

³⁶ PARTHEY, *Hieroclis Synecdemus et Notitiae Graecae Episcopatum*, Berolini 1866, 118-119.

³⁷ BORSARI S., *Il dominio veneziano a Cretan el XIII secolo*, Napoli 1963, 106.

³⁸ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 17. Βλ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ Γ., «Αἱ Ἐπισκοπαὶ τῆς Κρήτης μέχρι καὶ τοῦ ἰ΄ αἰῶνος», ΚΧ 7 (1953), 478.

³⁹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης κατὰ τοὺς αἰ. Η΄-ΙΓ΄ καὶ ὁ τίτλος τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς», *ΕΕΒΣ* 24 (1954), 71. Βλ. καὶ LAURENT V., «Le Synodicon de Sybrita et les metropolies de Crete aux X-XIII siècles», *ΕΟ* 32 (1933), 385-412.

⁴⁰ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 139.

⁴¹ ΛΑΜΠΡΟΥ Σ., «Ὁ βίος Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε», *ΝΕ* 3 (1906), 151. Πρβλ. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ Μ., *Βίος Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε*, Ἀθήνα 1933 καὶ *ΕΕΒΣ* 2 (1936) 414. Ἐπίσης, βλ. ΚΧ 2 (1948) 42-72. ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 15. Ἐπίσης, γιὰ τὴν δράση τοῦ ὁσίου Νίκωνος τοῦ Μετανοεῖτε βλ. ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 158. Ἐπίσης, μεγάλη ἦταν καὶ ἡ προσφορὰ καὶ ἄλλων προσώπων, ἁγίων τῆς περιόδου ἐκείνης, περὶ αὐτῶν βλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 4 καὶ ΓΕΔΕΩΝ Μ., *Βυζαντινὸν Ἐορτολόγιον*, ἐν Κωνσταντινουπόλει 1899, 178. Πρβλ. ΡΓ 115, 1109-1128.

⁴² ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 17.

⁴³ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, Ἡράκλειο 1990, 159.

⁴⁴ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 17.

⁴⁵ GEROLA G., *Οἱ Ἑλληγες ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, ΧΚ 2 (1915) 301-303.

⁴⁶ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., «Περὶ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης καὶ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγ. Τίτου κατὰ τὴν Β΄ Βυζαντινὴν περίοδον», ΧΚ 2-3 (1915), 317.

λαι ἐν Μεσσαρά, ὅπου καὶ ἡ Γόρτυνα»⁴⁷.

Ἡ νέα ἐκκλησιαστική πρωτεύουσα τῆς Κρήτης «ὑπῆρχεν ἔδρα τῆς Ἐπισκοπῆς τοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν διωγμῶν μνημονευομένου ἐν ἐκκλ. κειμένοις Ἡρακλείου, ἢ τῆς Ἡρακλειουπόλεως»⁴⁸ καὶ μάλιστα ἀναφέρονται καὶ ἐπίσκοποι αὐτῆς⁴⁹. Ἐκεῖ ἀνηγέρθη νέος περίλαμπρος μητροπολιτικὸς ναὸς «τοῦ πάτρωνος τῆς μεγαλονήσου Ἀποστόλου Τίτου»⁵⁰ ὅπου καὶ κατατέθηκαν ἡ κἀρα τοῦ Ἀπ. Τίτου ἐκ Γορτύνης ὅπου ἐφυλάσσετο τὸ σῶμα αὐτοῦ κι ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Μεσοπαντητίσας⁵¹.

Στὸ σημεῖο αὐτό, πρὶν δηλαδὴ περάσουμε στὴν ἐπόμενη περίοδο, κρίνουμε σκόπιμο νὰ παραθέσουμε κάποια στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν πολιτικὴ κι ἐκκλησιαστικὴ διοργάνωση. Ἡ πολιτικοκοινωνικὴ ἀστάθεια κι ἡ ἔλλειψη ἐνιαίας πολιτικῆς κατευθύνσεως σχετικὰ μὲ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία, πολιτικὴ κι ἐκκλησιαστικὴ πάντοτε, διαδέχονται τὸ συγκεντρωτικὸ κρατικὸ σύστημα, καθὼς τὰ αὐτοτελεῆ καὶ αὐτοδιοικούμενα μέρη ἐνισχύονται, ἐνῶ κάποια χρονικὰ διαστήματα πάλι συμβαίνει τὸ ἀντίθετο.

Γιὰ τὴν καλύτερη κατανόηση τῆς πολιτικῆς ποῦ ἀσκήθηκε στὴν ἐπαρχιακὴ διοίκηση τῆς αὐτοκρατορίας μετὰ τὸ 1204, ἀπαραίτητη εἶναι ἡ γνώση τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως τῆς Αὐτοκρατορίας⁵². Ἡ γνώση περὶ τοῦ πολιτικοῦ ἐξάρχου καὶ τῆς ἰδρύσεως ἐξαρχάτων ἀπὸ τὴν βυζαντινὴ πολιτικὴ διοίκηση, μπορεῖ νὰ συμβάλει στὴν καλύτερη κατανόηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐξαρχῶν καὶ ὀρθότερη ἀντίληψη περὶ πατριαρχικῆς ἐξαρχίας⁵³.

Λαμβάνουμε ἀπὸ ἱστορικοκανονικὰ κείμενα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἔγγραφα, πολὺτιμες πληροφορίες γιὰ τὶς βυζαντινὲς περιφέρειες, ἐπαρχίες καὶ τὸ «ἐδαφονόμιο», ποῦ σχετίζονται μὲ τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν γεωγραφικὴ ἔκταση ἐκάστης ἐπαρχίας, ἀλλὰ καὶ «περὶ τῶν ἐπιβιωσάντων παλαιότερων καὶ τῆς γενέσεως καὶ διαμορφώσεως τῶν νεωτέρων ἐπαρχιακῶν θεσμῶν»⁵⁴.

Τὸν ἰβ' μὲ ἰγ' αἰ. ἡ ἐπαρχιακὴ διοίκηση τῆς αὐτοκρατορίας παρουσιάζεται

⁴⁷ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 17.

⁴⁸ Ὁ.π.

⁴⁹ Παράδειγμα φέρονται οἱ ἐπίσκοποι Μουσώνιος, ποῦ μετεῖχε στὴν ἐν Σαρδικῇ Σύνοδο (342-343), καὶ Πολυχρόνιος, ποῦ παρευρέθη στὴν Γ' ἐν Ἐφέσῳ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κι ὁ Θεόδωρος ποῦ ὑπογράφει τὰ Πρακτικὰ τῆς Ζ' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 17. Βλ. καὶ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Εἰδήσεις καὶ ἔγγραφα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης ἐπὶ Τουρκοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 24 (1954), 88-107.

⁵⁰ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 18. Βλ. καὶ GEROLA G., *Gli oggetti sacri di Candia salvati a Venezia*, Rovereto 1903, 18.

⁵¹ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 139. Βλ. ΖΕΥΓΑΔΑΚΗ Ν., «Ἡράκλειον», *ΘΧΕ* 3, 846.

⁵² ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ., «Μελέται περὶ τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ τῆς Ἐπαρχικῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 209.

⁵³ Βλ. ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΟΥ Ι., «Ἡ θέσις τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἐντὸς τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους», *ΕΕΒΣ* 19 (1949), 255.

⁵⁴ ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ., «Μελέται περὶ τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ τῆς Ἐπαρχικῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 208. Σχετικὰ βλ. καὶ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ Σ., «Βυζαντιναὶ Μελέται», *ΕΦΕΣΠΘ* 3 (1939), 267 κ.έ.

ταραγμένη⁵⁵, διότι γίνονται βαθείες μεταβολές στους διοικητικούς θεσμούς. Μέσα από πολλαπλές περιπέτειες και έπειδή καταφθάνουν νέοι κατακτητές, παρατηρείται ευδιάκριτη προσαρμογή της διοικητικής οργάνωσης στις νεοεμφανιζόμενες ανάγκες και συνεπώς έμφανής έναλλαγή των διοικητικών θεσμών. Οί θεματικοί θεσμοί έξασθενούν και δημιουργούνται νέες διοικητικές μονάδες, μικρές που προσαρμόζονται μάλιστα εύκολότερα στις ανάγκες των έπαρχιών. Η Έπαρχία είναι πλέον ή «provincial»⁵⁶. Έμφανίζονται νέοι όροι, όπως είναι ή πόλις και ή νήσος κ.ά., λόγω των κατακτάσεων, υποχωρήσεων του κρατικού έλέγχου και της άναδειξης τοπικής άριστοκρατίας⁵⁷.

Τέλος, στο σημείο αυτό μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι Κρήτη, άλλοτε σημαίνει όλη την Κρήτη, ενώ συχνά σημαίνει μόνο την πόλη «Κρήτη», τὸ Ἡράκλειο, τὸν Χάνδακα. Παραδείγματα ένδεικτικῶς ακολουθοῦν. Περὶ τοῦ Μιχαήλ τοῦ Ἀτταλειάτου ἀναφέρεται ὅτι ἐπισκέφθηκε τὴν Κρήτη, ἀλλὰ «ἴσως ἐπεσκέφθη μόνον τὸν Χάνδακα, τοῦ ὁποῖου ἡ περιοχή ὁμοίως ἐλέγετο Κρήτη»⁵⁸. Ἀλλὰ καὶ «ἡ Κνωσὸς ταυτίζεται μὲ τὸν Χάνδακα καὶ ἀπόδειξη ἀναφέρεται «Παῦλος ταπεινὸς ἐπίσκοπος τῆς θεοσώστου πόλεως Κνωσοῦ ἤτοι τοῦ Χάνδακος»⁵⁹. Προσοχῆς ἄξιον ἐπίσης εἶναι ὅτι ὁ Συμεὼν ὁ Μεταφραστής, περὶ τοῦ Ἀνδρέου τοῦ ἐν Κρίσει (766?), ἀναφέρει «ἡ εὐνομωτάτη ποτὲ τῶν πόλεων Κρήτη»⁶⁰, ἀλλὰ ὁ Β. Λαούρδας τὸν διόρθωσε γράφοντας «τῶν πόλεων Κρήτης Γόρτυνα»⁶¹, ἐσφαλμένως σύμφωνα μὲ τὸν Ν. Τωμαδάκη, προσέθεσε τὴν λέξη «Γόρτυνα». Μετὰ τὸν 1στὸ αἰῶνα ἡ Γόρτυς χαρακτηρίζει τὴν πόλη⁶².

Ἐπίσης, μεταγενέστερα Κρήτη, γιὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς Βενετούς⁶³, εἶναι καὶ τὸ νησί, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἡ πόλις «καὶ ἡ νήσος καὶ ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς πόλις»⁶⁴. Στὸς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους τοῦ Β. Μυστακίδου, Περὶ τοῦ Γορτύνης ἀναφέρεται: «Ἴδε Κρήτης καὶ Κνωσοῦ»⁶⁵ καὶ «Κρήτης (Γόρτυνος μητροπόλεως) Θεόδωρος, κατὰ τὸ 539, *Corpus Inscriptionum Graecarum* 8635, iv, Ἰωάννης, ἐπίσκοπος 1-1αῖ αἰῶνος, σελ. 116 τ. 1γ' τοῦ Ρωσικοῦ Ἀρχ. Ἰνστ. Σημ.

⁵⁵ ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ., «Μελέται περὶ τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ τῆς Ἐπαρχικῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει», *ΕΕΒΣ* 25 (1955), 156.

⁵⁶ ΔΕΝΔΙΑ Μ., Συμβολὴ εἰς τὰ τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει περὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπὸ τῶν Φράγκων καταλύσεως αὐτοῦ», *Atti dello VIII Congresso internazionale di Studi bizantini* 2 (1953), 309, Ρώμη.

⁵⁷ ΖΑΚΥΘΗΝΟΥ Δ., «Μελέται περὶ τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ τῆς Ἐπαρχικῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει», *ΕΕΒΣ* 25 (1955), 157. Ἡ μελέτη τῶν διοικητικῶν πραγμάτων διαφωτίζεται ἀπὸ δύο πολύτιμα κείμενα γιὰ τὴν ἐπαρχιακὴ διοίκηση, τοῦ Χρυσόβουλου τοῦ 1198 καὶ σχετικοῦ ἐγγράφου τοῦ 1204.

⁵⁸ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 27.

⁵⁹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Κρήτη-Χάνδαξ=Ἡράκλειον», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 236 καὶ ΧΚ 2 (1915), 302.

⁶⁰ ΡΓ 115, 1112

⁶¹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Κρήτη=Χάνδαξ=Ἡράκλειον», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 235.

⁶² Ὁ.π., 236.

⁶³ «isola di Candia, citta di Candia», ὁ.π., 235.

⁶⁴ Ὁ.π.

⁶⁵ ΜΥΣΤΑΚΙΔΟΥ Β., «Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι», *ΕΕΒΣ* 12 (1936), 167.

Ἡ Γόρτυς ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀράβων καὶ κατεστράφη καὶ μετὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς Κρήτης ὑπὸ τοῦ Ν. Φωκᾶ τῷ 960 ἔμεινε ἀεὶ ἐκπεσοῦσα»⁶⁶.

2. Ἐνετοκρατία (1204/11-1645/69)

Μὲ τὴν Δ΄ Σταυροφορία τὸ 1204 πραγματοποιήθηκε ἡ κατάληψη τῆς Κρήτης ὑπὸ τῶν Φράγκων⁶⁷. Ὁ κόμης τῆς Φλάνδρας Βαλδουίνος ἀπέστειλε στὴν Κρήτη 24 πλοία μὲ τὸ πρόσημα τοῦ ἐμπορίου, τὰ πληρώματα τῶν ὁποίων ἀποβιβάστηκαν καὶ τὴν κατέλαβαν. Ἡ Κρήτη παραχωρήθηκε στὸν Βονιφάτιο τὸν Μομφερατικό καὶ κρατήθηκε ἀπὸ τοὺς Ἐνετοὺς μέχρι τὴν κατάληψή της ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ 1645 καὶ ὡς τὸ 1669⁶⁸. Ἡ Κρήτη πέρασε ἀπὸ τὴν κυριαρχία τοῦ Βονιφάτιου Μομφερατικοῦ στοὺς Βενετούς⁶⁹. Παραχωρήθηκε στοὺς Ἐνετοὺς ἡ μεγαλόνησος μὲ τὴν συνθήκη τῆς Ἀδριανουπόλεως (12 Αὐγούστου 1204), πού τὸ 1211 κατόρθωσαν ὀριστικά νὰ τὴν κυριεύσουν⁷⁰. Τὸ 1204 δὲν γνωρίζουμε ἂν ὑπῆρχαν χηρεύουσες ἐπισκοπικὲς ἔδρες στὴν Κρήτη, «οὐδ' ἀκριβῶς ποῖοι ἦσαν οἱ εἰς Νίκαιαν καταφυγόντες Κρήτες ἀρχιερεῖς»⁷¹.

Ὅπως ἐξιστορεῖ ὁ Ν. Ζαχαρόπουλος⁷², μὲ τὴν ἐμφάνιση τῶν σταυροφόρων στὸ νησι δημιουργήθηκαν σοβαρὰ προβλήματα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὁ Μητροπολίτης⁷³ Κρήτης Νικόλαος κατέφυγε μαζὶ μὲ τὸν Πέτρας Γρηγόριο, τὸν Ἀρκαδίας Ἰωάννη καὶ ἄλλους ἐπισκόπους στὴν Νίκαια⁷⁴. Ὅπως διαπιστώνει ὁ Ν. Τωμαδάκης, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1204-1210 «οἱ εὐρεθέντες κανονικοὶ ἀρχιερεῖς καὶ ἐξωσθέντες ὑπὸ τῶν Λατίνων κατέφυγον εἰς τὸ κράτος τῆς Νίκαιας εἰς ὃ ἐξηκολούθει χειροτονούμενος (καὶ ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὸν 14ον αἰ.) ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, ὁ ὁποῖος δὲν κατεῖχε τὴν ἐπαρχίαν»⁷⁵. Λατινικὰ ἔγγραφα ἀνα-

⁶⁶ Ὁ.π., 185.

⁶⁷ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης κατὰ τοὺς αἰ. Η'-ΙΓ' καὶ ὁ τίτλος τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς», *ΕΕΒΣ* 24 (1954), 67.

⁶⁸ FEDALTO G., *Hierarchia Ecclesiastica Orientalis*, 535. Βλ. καὶ ΖΟΥΔΙΑΝΟΥ Ν., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, Ἀθήνα 1960.

⁶⁹ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 191. Βλ. καὶ MILLER W., *Ἱστορία τῆς Φραγκοκρατίας στὴν Ἑλλάδα (1204-1566)*, Ἀθήνα 1901, 47.

⁷⁰ «κατόπιν πείσμονος κατὰ τῶν Γενονατῶν ἀγῶνος», ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 19.

⁷¹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, Κωνσταντινούπολις 1952, 4.

⁷² ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 193.

⁷³ Ὁ Ν. Τωμαδάκης ὑποστηρίζει ὅτι ὁ προκαθήμενος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας τὴν περίοδο αὐτὴ φέρει τὸν τίτλο τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὅπως διαπιστώνεται ἀπὸ ἐπιστολὲς τῆς ἐποχῆς. Βλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 4.

⁷⁴ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 193. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Νικόλαος τὸ 1204 διέμενε στὴν Νίκαια, ἀφοῦ τὸ 1216 συνήλθε σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Ἐφέσου «τῆ ἐπιταγῇ τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδώρου Α' Λασκάρως, διὰ ν' ἀποφανθῇ ἐὰν ὑπῆρχε κανονικὸν κώλυμα διὰ τὴν ἐκλογὴν Πατριάρχου», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 5-7. Τὸ 1216 ὁ Κρήτης Νικόλαος «μετεῖχε μετὰ τῆς Συνόδου του, τρίτος τῆ τάξει, τῆς ἱεραρχίας τῆς ἐλευθέρως αὐτοκρατορίας τῆς Νικαίας». Βλ. καὶ KURTZ E., «Τρία Συνοδικὰ γράμματα Νικολάου Μεσαρίτου μητροπολίτου Ἐφέσου», *BX* 12 (1906), 103-105.

⁷⁵ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Οἱ ὀρθόδοξοι προκαθήμενοι τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης [(ἀρχι)ἐπίσκοποι Γορτύνης, Κρήτης καὶ πρόεδροι αὐτῆς] ἀπὸ Τίτου τοῦ Ἀποστόλου μέχρι τῆς Ἀλώσεως (1453)», *ΕΕΒΣ* 47 (1987-1989), 4.

φέρουν ότι ο Κνωσοῦ (Παῦλος), ὁ Χερρονήσου κι ὁ Ἀγρίου «παρέμειναν στὸν τόπο τους»⁷⁶. Τὰ πρῶτα χρόνια τῆς βενετοκρατίας «θὰ παρέμειναν ἀκόμη Κρητικοὶ ἱεράρχες στὸ νησί, καὶ ἀναφέρεται ἡ περίπτωση τοῦ Βασιλείου Βαρούχα στὴν ἐπίσκοπὴ Μυλοποτάμου»⁷⁷.

Γιὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴ κατάσταση τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης (μεταξὺ 1439-1470) ἐνδεικτικὸ εἶναι ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Παΐσιος «συνελήφθη διὰ τὴν ἐν Κρήτῃ δρᾶσιν τοῦ καὶ ἐκλείσθη δέσμιος εἰς τὰς φυλακάς»⁷⁸, ὅπως ἄλλωστε ἐπιβεβαιώνουν σχετικὲς ἐπιστολὲς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Γενναδίου Σχολαρίου καὶ μάλιστα ἡ συγχαρητήριος περὶ ὑπομονῆς καὶ ἀγωνιστικότητος, τὴν ὁποῖαν ὅμως σύντομα διαδέχεται ἐκείνη τῆς λύπης «ὅτι ὁ Παΐσιος ἐφοβήθη τὸν θάνατον, καὶ ἐνῶ ἦτο πλησιέστατος εἰς τὸ μαρτύριον, ἐδειλίασεν»⁷⁹. Αὐτὸ ἐξηγεῖται ὡς ἀνθρωπίνῃ ὑποχώρησι, ὄχι στὸ δόγμα, ἀλλὰ στὴν ἀγωνιστικότητά του. Ὁ Σχολάριος «προτρέπει πρὸς διόρθωσιν τὸν δειλιάσαντα καὶ δὴ τὸ μὲν διὰ τῆς αὐτεπιβολῆς ἀργίας ἀπὸ τοῦ ἱεροπρακτεῖν, τὸ δὲ διὰ τῆς μὴ τηρήσεως τῶν βιαίως ὑπεσχημένων»⁸⁰.

Ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία ἐν Κρήτῃ ὀρίστηκε ἡ Λατινικὴ, πού μάλιστα ἔλαβε μεγάλο μέρος τῆς κρητικῆς γῆς⁸¹ καὶ «ἐγένετο εἷς ἀρχιεπίσκοπος καὶ 10 ἐπίσκοποι Δυτικοί. Μόνον δὲ ὀλιγοστοὶ ἱερεῖς Ὀρθόδοξοι ἐπετράπη νὰ μείνωσιν ἐν τῇ νήσῳ καὶ οὗτοι ἐχειροτονοῦντο ἀλλαχοῦ»⁸².

Ἡ ἀποχώρησις⁸³ τῶν Ὀρθοδόξων ἱεραρχῶν συνοδεύτηκε ἀπὸ αὐστηρὴ ἀπα-

⁷⁶ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 193. Βλ. καὶ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Κρήτη», *ΘΗΕ* 7, 970.

⁷⁷ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 201.

⁷⁸ «Paisio Cretae...archiepiscopo», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 128-129.

⁷⁹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 129.

⁸⁰ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 130. «Ἀρχὴ δὲ γνησία τῆς μετανοίας ἡ τῶν βιαίως ὑπεσχημένων ἀποφυγὴ καὶ παραιτήσις, ἣν ἀκινδύνως δύνασαι πράττειν... καὶ ἕτερον τινα τρόπον ὑποβάλλει σοὶ τὸ συνειδὸς τὴν ἐκ Θεοῦ συγγνώμην αἰτεῖν, ποιεῖ δὲ τὰ δοκοῦντα, μόνον εἰ κατὰ νόμον ταῦτα μέλλει πράττεσθαι. Ἐν φυλάττου μόνον, μὴ καθάπαξ ἀπεγνωκῶς τῆς ἡμετέρας ὀλοκληρίας ἀπορραγῆς».

⁸¹ «Ἡ Ἐνετία διήρесе τὸ ἔδαφος τῆς νήσου εἰς τρία μέρη, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἐδόθη πρὸς τὴν Σάκραν Μήνησαν, ἧτοι τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν, ἧτις ἀνηγορεύθη ἐπίσημος τοῦ τόπου ἐκκλησία, τὸ δὲ ἐκράτησε δι' ἑαυτὴν ἡ Ἐνετικὴ Κυβέρνησις καὶ τὸ ἕτερον διαιρεθὲν εἰς 507 μερίδας, ἐδόθη μέρος μὲν ἐξ 182 μερίδων εἰς τοὺς ἱππῶτας καὶ τοὺς εὐγενεῖς (cavallerie), μέρος δὲ ἐκ 405 μερίδων εἰς τοὺς πεζοὺς. Ἐκ τούτων 35 κληροὶ ἢ μερίδες ἐδόθησαν εἰς τοὺς λεγομένους Ἀρχοντορωμαίους, Σκορδύλας, Καλλέργας, Μελισσηνοὺς κτλ., 49 ἐπὶ πλέον εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν», ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 18.

⁸² ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 18.

⁸³ Τὰ χρόνια τῆς Γενουτικῆς κατοχῆς ἔφυγαν τρεῖς ἐπίσκοποι, ἐνῶ τρεῖς ἄλλοι ἀπέθαναν κι ἀπέμειναν ἔτσι τέσσερις, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους δύο ζοῦσαν μὲ ἐλεημοσύνας (ὁ Κνωσοῦ) καὶ δύο ἀπὸ εἰσοδήματα τῶν ἐπισκοπῶν τους (πιθανότατα ὁ Χερρονήσου κι ὁ Ἀγρίου). ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 6. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρεται «ἐξωσθέντων τῶν ὀρθοδόξων ἀρχιερέων τῆς νήσου μικρὸν μετὰ τὴν κατάληψιν αὐτῆς (1204)», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 114.

γόρευση παραμονής στην Κρήτη ὀρθοδόξων Ἐπισκόπων, ἐνῶ νομίμως ἐγκαταστάθηκαν στην θέση τους Λατίνοι ἐπίσκοποι⁸⁴. Ὁ πρῶτος λατίνος Ἀρχιεπίσκοπος στην Κρήτη «ἐγκαθιδρύθη ζῶντος ἔτι καὶ ἐνεργοῦ ὄντος ἐν Νικαία τοῦ νομίμου κατόχου τοῦ θρόνου»⁸⁵. Ὁ λατίνος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης χορηγοῦσε καὶ τὴν ἀπαιτούμενη ἄδεια «ὅπως χειροτονηθῆ ὀρθόδοξος ἱερεὺς»⁸⁶. Ἐπίσης, ὁ λατίνος πατριάρχης ἀπένειμε διάφορους τίτλους, ὅπως τοῦ «ἄρχοντος τῶν Ἐκκλησιῶν», τοῦ πρωτοπαπᾶ, τοῦ ὑποπρωτοπαπᾶ- «πρωτοπαπᾶ βίτσε»⁸⁷.

Ἡ Γαληνοτάτη διατήρησε «κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν τε ὑφιστάμενην ἐκκλησιαστικὴν διαίρεσιν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν Ἐπισκοπῶν»⁸⁸. Αὐτὸ συνέβη γιὰ πρακτικὸς ἢ οἰκονομικοὺς⁸⁹ λόγους, διότι κάθε Ἐπισκοπὴ διέθετε «καθεδρικὸν ναό, εὐπρεπὲς διὰ τὸν ἀρχιερέα οἴκημα, ἀρκετὰ πρὸς συντήρησιν κτήματα καὶ τὴν ἔδραν κειμένην ἐν κεντρικῷ καὶ ἀσφαλεῖ τῆς περιφερείας τόπῳ»⁹⁰. Ἀλλὰ καὶ γιὰ λόγους πολιτικοὺς⁹¹ ὀδηγήθηκε στην πράξη αὐτὴ ἡ Βενετία, διότι ἐπέδιωσε νὰ καθυστερήσει καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν τὸν πολυαριθμὸ ὀρθόδοξο λαό, σεβόμενη τὴν πατροπαράδοτη τάξη καὶ τὰ παραδεδωμένα ἔθιμα, «ἵνα φανῆ ὡς συνεχίζουσα τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐν Κρήτη παραδόσεις»⁹².

Ὁ λατίνος Ἀρχιεπίσκοπος ἐγκαταστάθηκε στὸν Χάνδακα καὶ ἔλαβε ὑπὸ τὴν

⁸⁴ «Στὸν ἀρχιεπισκοπικὸ θρόνο τῆς Κρήτης διορίστηκε λατίνος ἀρχιεπίσκοπος, ποὺ εἶχε τὴν ἐξάρτησή του ἀπὸ τὸν λατίνον πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως», ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 199. Οἱ ἀλλαγὲς αὐτὲς ἔγιναν μολονότι ἡ «πολιτικὴ τῆς Ρώμης δὲν συνέπιπτε πρὸς τὴν ἐνετικὴν» πάντοτε. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 4.

⁸⁵ Ὁ.π., 5. Περὶ καταλόγου διὰ τοὺς ἐν Κρήτῃ λατίνους ἀρχιερεῖς ἐπὶ Ἐνετοκρατίας βλ. GEROLA G., *Per la cronotassi dei vescovi cretesi all' epoca veneta, Miscellanea di storia veneta dalla R. Deputazione di Storia patria*, III, VII, Venezia 1913.

⁸⁶ ΠΙΤΣΑΚΗ Κ., «Ἰωάννης-Ἰωάσαφ Δουρναῖος Κρής, ἱερομόναχος καὶ κωδικογράφος, διδάσκαλος Μαξίμου τοῦ Μαργουρίου», *ΕΕΒΣ* 48 (1990-1993), 1. Βλ. ἐπίσης ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Οἱ ὀρθόδοξοι παπάδες ἐπὶ Ἐνετοκρατίας καὶ ἡ χειροτονία αὐτῶν», *ΚΧ* 13 (1959), 39-72.

⁸⁷ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρεναῖος Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 137-138.

⁸⁸ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 19.

⁸⁹ Ὅπως μαρτυροῦν διάφορα βενετικὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς καὶ ἀποφάσεις ἰδιωτικοῦ δικαίου «οἱ πλεῖστοι τῶν εὐγενῶν φεουδαρχῶν τῆς Κρήτης, εὐρεθέντες ὑπὸ δεινὰς οἰκονομικὰς συνθήκας ἠναγκάσθησαν νὰ ἐνεχυριάσουν καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ φέουδά των εἰς Ἑβραίους δανειστὰς». Κάτι ἀνάλογο συνέβαινε καὶ γιὰ λατινικὲς ἐπισκοπές, ἀφοῦ πληροφοροῦμαστε ὅτι ἄλλες ἦταν ὑπερχρεωμένες ἐξ αὐτῶν καὶ ἄλλες «ἐνοικιάζοντο» ἀπὸ τοὺς νόμιμους κατόχους τους ποὺ διέμεναν στην Βενετία. Μάλιστα, κάποιες φορές τὰ χρέη τῶν Ἐνετῶν, εὐγενῶν φεουδαρχῶν, ἀλλὰ καὶ ὀρθοδόξων ἐμπόρων, μικροκαλλιεργητῶν, ποὺ δοκιμάζονταν «ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως τοῦ χρήματος» καὶ «ἠναγκάζοντο νὰ δανεῖζονται, πρὸς τῶν κατεχόντων τὸ χρήμα», ὀδηγοῦσαν κάποτε σὲ δημεύσεις τῆς περιουσίας τους ἢ καὶ φυλακίσεις. Γιὰ παράδειγμα βλ. ἀπόφαση δήμευσης περιουσίας ἔνεκα χρέους, *Archivio di Stato di Venezia*, «Duca di Candia 26», *sentenze* 1 (1364/65), 20. ΧΑΙΡΕΤΗ Μ., «Ἀνέκδοτα Βενετικὰ ἔγγραφα περὶ τῶν Ἑβραίων ἐν Κρήτῃ», *ΕΕΒΣ* 33 (1964), 163 καὶ 165. Πρβλ. ΑΒΡΑΤΕ Μ., «Creta-Colonia Veneziana nei secoli XIII-XV», *ΕΣ* 3 (1957), 251-277.

⁹⁰ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 19.

⁹¹ Ἄν καὶ πραγματικὰ ἡ «ἐνωτικὴ ἐπιβολὴ καὶ μεταρρυθμίσις ὑπῆρξε βαθμιαία καὶ αὐτὴν παρηκολούθει καὶ ἡ «τακτοποίησης» τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῆς Κρήτης, συμφῶνως πρὸς τὰ ρωμαϊκὰ συμφέροντα», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 4.

⁹² ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 19.

ἐξουσία του ὅλους τοὺς Ἐπισκόπους τοῦ νησιοῦ⁹³. Χαρακτηριστικά ἀναφέρεται ὅτι «ὁ πάπας δὲν ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ἑλληνικὸν κλῆρον τὰς ἑλληνικὰς ἐπισκοπὰς ἀλλ' ἐκράτει αὐτὰς καὶ τὰ εἰσοδήματά των διὰ τοὺς ἄλλοεθνεῖς»⁹⁴. Σύμφωνα μὲ μαρτυρίες οἱ λατῖνοι κληρικοὶ εἶναι ἐλάχιστοι στὴν Κρήτη⁹⁵.

Σχετικὰ μὲ τὴν παραμονὴ λατίνων Ἀρχιερέων στὴν Κρήτη ὑπάρχει πρόβλημα, καὶ μάλιστα μόνιμο, πού ἀφορᾷ εὐρύτερα καὶ σὲ ἄλλες ἐνετοκρατούμενες περιοχὲς τῆς Ἀνατολῆς καὶ γενικότερα στὸν λατινικὸ κλῆρο σὲ αὐτές. Διότι ἔχουμε μαρτυρίες πού βεβαιώνουν προσπάθειες «νὰ συγκερατηθοῦν οἱ λατῖνοι ἐπίσκοποι στὴν ἔδρα τους»⁹⁶, μὲ τὸν διορισμὸ βοηθοῦ ἐπισκόπου ἢ πρωτοσυγκέλλου, ἔμπιστου τῶν ἀρχῶν γιὰ νὰ διευθύνει τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα μὲ σύνεση⁹⁷. Ἐπιπλέον, ἓνα ἀπὸ τὰ δυσκολώτερα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουν οἱ Βενετοὶ ρέκτορες, τόσο στὴν Κρήτη ὅσο καὶ εὐρύτερα στὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, εἶναι «νὰ ἐπιτύχουν τὴν εἰρηνικὴ συμβίωση»⁹⁸ ὀρθοδόξων καὶ λατίνων.

Τὸ 1224 ἀπὸ ἔγγραφο πρὸς τὸν Δόγη⁹⁹ τῆς Βενετίας πληροφοροῦμαστε ὅτι «εἰς τὴν Κρήτην ὑπῆρχον εἰς ἀρχιεπίσκοπος καὶ δέκα ἐπίσκοποι ἐπαρχιῶν, οὐχὶ χωροεπίσκοποι»¹⁰⁰. Εἶναι σημαντικό γιὰ τὴν γνώση τῶν ἐπισκοπικῶν πραγμάτων τῆς Κρήτης ὅτι διασώζονται κατάλογοι¹⁰¹ Ἐπισκόπων Κρήτης καὶ ἐπομένως πληροφορίες περὶ τῶν Ἐπισκοπικῶν θρόνων.

⁹³ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 193. Οἱ λατινικὲς ἐπισκοπὲς στὴν Κρήτη ἦταν δέκα. Βλ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗ Β., *Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι σήμερα*, Ἀθῆναι 1948, 193.

⁹⁴ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 126. Καὶ ἀλλοῦ γίνεται λόγος γιὰ τὴν νόμιμη, ἀλλὰ ὄχι καὶ κανονικὴ, οἰκονομικὴ διαχείριση τῶν ἐκκλησιαστικῶν εἰσοδημάτων, ἀφοῦ «τὰς εἰσόδους ἀποδίδους τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἐν Κερκύρα, τῆς ἐν Σικελίᾳ, τῆς ἐν Κρήτη, τῶν ἄλλων νήσων, ἃς ἐξ ἡμῶν εἶχεν ἀρπάσας», ΣΧΟΛΑΡΙΟΥ Γ., *Ἄπαντα τὰ εὐρισκόμενα*, Paris 1935, III, 97.

⁹⁵ Πληροφοροῦμαστε μάλιστα ὅτι πολλοὶ κληρικοὶ «ἀσυνήθιστοι στὴν αὐστηρότητα μιᾶς ἐπιθεωρήσεως καὶ ἐνός ἐλέγχου, ἐνῶ ζοῦν κάπως πρὸ ἐλευθέρου, θὰ προτιμῆσουν νὰ ἐπιστρέψουν ξανά κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, παρὰ νὰ ὑποστοῦν τίς κυρώσεις». Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μέρος τουλάχιστον τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, ὑπάγεται τὴν περίοδο αὐτὴ διοικητικῶς στὴν καθολικὴ ἱεραρχία. ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 296. ASV, *Senato-Deliberazioni Roma Ordinaria (Secreta)*, Reg. 4, 161-162. Βλ. Κώδικα τῆς *Marc. Ital. classe VII*, no. 1655, coll. 9511.

⁹⁶ ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 298.

⁹⁷ Βλ. ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ Ζ., *Τὸ κληροδόχημα τοῦ καρδιαναλίου Βησσαρίωνος γιὰ τοὺς φιλενωτικούς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης (1439-17ος αἰ.)*, Θεσσαλονίκη 1967, 29.

⁹⁸ ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 297.

⁹⁹ Ὁ ἀνώτατος ἄρχοντας τῆς Κρήτης ἐλέγετο «δοῦκας» (*duca*), «περιβεβλημένος μὲ πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν δύναμιν καὶ ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸν Δοῦκα (*dux, doge*) Ἐνετίας», τὸν ἐξέλεγε ἐπὶ διετίαν ἡ Ἐνετικὴ Σύγκλητος. ΧΑΙΡΕΤΗ Μ., «Ἀνέκδοτα Βενετικὰ ἔγγραφα περὶ τῶν Ἑβραίων ἐν Κρήτη», *ΕΕΒΣ* 33 (1964), 172.

¹⁰⁰ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτη ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 6. Βλ. καὶ CERVellini G., *Documento inedito venetocretese del dugento*, Padova 1906, 14.

¹⁰¹ Γενικὸν κατάλογο ἐπισκόπων Κρήτης γιὰ τὴν Ἐνετοκρατία ἔχουμε GEROLA G., *Per la Cronotassi dei vescovi Cretesi all'epoca Veneta*, Venezia 1914. Βλ. ΧΚ 2 (1914), 296-300. Ἐπίσης, ἐπισκοπικούς καταλόγους ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Ὁρθόδοξοι ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτη ἐπὶ Ἐνετοκρατίας», Ο 27 (1952), 63-75.

Οί Ἐπισκοπές πού μαρτυροῦνται στὰ σχετικά ἔγγραφα τῆς Ἐνετοκρατίας καὶ ἀναφέρει¹⁰² ὁ Θ. Τζεδάκης εἶναι: α) Chissamo, «ἥτις βραδύτερον κατηργήθη», β) Agia, «ἥς ἡ ἔδρα μετηνέχθη εἰς Χανιά», γ) Calamona, «ἥς ἡ ἔδρα κατέστη τὸ Ρέθυμον», δ) Argo, «ἥτις τὸ 1551 συνεχωνεύθη τῇ τῆς Ρεθύμνης», ε) Milorotamo, «ἥτις τὸ 1641 συνηνώθη ὡσαύτως μετὰ τῶν δύο προηγουμένων», στ) S. Miro («δηλ. Κνωσοῦ), ἥτις συνηνώθη μετὰ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς», ζ) Chirone («ἦτοι Χερρονήσου), ἥς ἡ κατάργησις πολλάκις εἶχε προταθῆ, ἀλλὰ τελικῶς ἀπεφεύχθη», η) Arcadia, «ἥτις τὸ 1604 κατηργήθη», θ) Gerapetra καὶ ι) Sitia, «ἥτις συνηνώθη μετὰ τῆς προηγουμένης τὸ 1571».

Ἐπίσης, ἀξίζει νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ πάπας Κλήμης VI (1342-1352) ἀνασύστασε καὶ ἐπανίδρυσε τὴν παλαιὰ Ἐπισκοπὴ Κανδάνου, πού διατηρήθηκε ὁμως γιὰ λίγα μόνο χρόνια¹⁰³.

Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴ διατηρεῖται¹⁰⁴ ὁ θεσμὸς τῆς Ἐπισκοπικῆς ἢ Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, πού συνέρχεται στὸν Χάνδακα, στὴν ἔδρα δηλαδὴ τοῦ λατίνου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης¹⁰⁵, ὅπου καὶ ἐξέλεγε τοὺς Ἐπισκόπους¹⁰⁶.

Γράφεται ὅτι «αἱ καταπίσεις ὁμως καὶ ἡ σκληρότης τῶν Ἐνετῶν ἐν Κρήτῃ ἦτο ἀπερίγραπτοι. Οὐδ' αὐτοὶ οἱ μεταγενέστεροι κατακτηταὶ Μουσουλμάνοι δὲν μεταχειρίσθησαν τοὺς Χριστιανοὺς κατοικοὺς μετὰ περισσοτέρου μίσους»¹⁰⁷. Ὡστόσο, ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 15^{ου} αἰῶνα, οἱ Βενετοὶ ἀκολουθοῦν διαλλακτικότερη καὶ θετικότερη στάση ἀπέναντι στοὺς ὀρθοδόξους, φτάνοντας στὸ σημεῖο μάλιστα ἡ Βενετία, νὰ τοὺς «διαφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ποντιφικὴ προπαγάνδα καὶ πίεση καὶ νὰ τοὺς περιφρουρήσῃ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα τῆς λατρείας τους»¹⁰⁸. Κύριοι λόγοι τῆς ἀλλαγῆς αὐτῆς εἶναι συνοπτικὰ ὁ κίνδυνος τῶν Τούρκων, ἡ ἀνάγκη δηλαδὴ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας τῶν ὀρθοδόξων¹⁰⁹, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀντιπαπικὴ καὶ ἀντισπανικὴ στάση τῶν νέων¹¹⁰ δόγηδων τῆς Βενετίας.

¹⁰² ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 19.

¹⁰³ Ὁ.π., 20. Βλ. ΚΧ 7 (1953), 464-473.

¹⁰⁴ Διότι «ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐνετικὴν πολιτικὴν ἔναντι τῶν παπικῶν σχεδίων», ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 20. Περὶ τοπικῶν Συνόδων πρβλ. ΜΙΛΑ Ν., *Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*, Αθήνα 1917, 644.

¹⁰⁵ Βλ. ΣΗΡΟΥΧΑΚΗ Α., *Αἱ Σύνοδοι τοῦ Γερόλαμο Λάντο*, Ἀθήνα 1933.

¹⁰⁶ Ἡ Ἐνετικὴ Σύγκλητος μὲ πρόταση τοῦ δούκα Κρήτης ἐξέδωσε ψήφισμα τὸ ὁποῖο ἐπέτρεπε στοὺς κατὰ τόπους διοικητὲς νὰ πληρῶνουν τὶς χρεῦσες κι ἐγκαταλελειμμένες ἢ «μισθώσεως» Ἐπισκοπές, διότι συχνὰ οἱ Λατῖνοι ἐπίσκοποι πού ἀποστελλόνταν ἀπὸ τὸν Πάπα «ἐδημιούργουν πολλάκις καὶ ἔριδας μεταξὺ δόγῃ καὶ πάπα... ἐμίσθουν τὰς Ἐπισκοπὰς των... ἀπῆρχοντο εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας», ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 21.

¹⁰⁷ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 18.

¹⁰⁸ ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξοι πολιτικῆ τῆς Βενετίας στὴν ἐλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39/40 (1972-1973), 295.

¹⁰⁹ ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., *Τὸ κληροδότημα τοῦ καρδινάλιου Βησσαρίωνος γιὰ τοὺς φιλενωτικούς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης*, 161.

¹¹⁰ «giovani», STELLA A., *Chiesa e Stato nelle relazioni dei nunzi pontifici a Venezia*, Citta del Vaticano 1964, 10.

Ἔτσι στὶς ἀρχὲς τοῦ 16ου αἰῶνα καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ φόβου τῆς τουρκικῆς ἀπειλῆς, ἡ βενετικὴ πολιτικὴ στὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα μεταβάλλεται πρὸς τὸ θετικότερο ἔναντι τῶν ὀρθοδόξων¹¹¹. Μετὰ μάλιστα τὴν ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου, γιὰ νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ συνεργασία τῶν ὀρθοδόξων στὴν ἀποφυγὴ κατάρκτησης τοῦ νησιοῦ ἀπὸ τοὺς Τούρκους¹¹², ἐλήφθη ἀπόφαση ἐγκαθίδρυσης ὀρθόδοξης Ἱεραρχίας στὴν Κρήτη, μὲ Μητροπολίτη καὶ 4-5 ἐπισκόπους, ποὺ τελικὰ ὅμως ματαιώθηκε¹¹³.

Μετὰ «τὴν ἐν Φλωρεντία ὑπογραφεῖσαν Ἐνωσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν (1439)»¹¹⁴ ἡ Βενετία γίνεται περισσότερο ἀδιάλλακτη ἀπέναντι στοὺς ὀρθοδόξους ποὺ ἀντέδρασαν σθεναρά, στὴν βίαια ἐπιβολὴ τῆς ἐνώσεως καὶ τῶν σχετικῶν αὐτῆς ἀποφάσεων. Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ καὶ ἐπειδὴ σημειώνονταν πολλὰς ταραχὰς καὶ ἐπαναστάσεις, «ἤλεγχε τὰς χειροτονίας τῶν Κρητῶν ἱερέων, ἀναθέτουσα αὐτὰς εἰς ἐπισκόπους βενετικῶν κτήσεων»¹¹⁵ καὶ «βίαια μέτρα δὲν ἐδίστασε νὰ λάβῃ κατὰ τῶν εἰς Κρήτην σταλέντων ἐκ Βυζαντίου»¹¹⁶.

Οἰκονομικὰ ἐνισχύοντο οἱ οὐνῖτες ἱερεῖς ἐν Κρήτῃ¹¹⁷, γιὰ νὰ διαφωτίσουν τοὺς ὀρθοδόξους κατοίκους, καὶ οἱ πρωτοπαπᾶδες ἀπὸ δωρεὰς ὅπως ἐκείνη τοῦ Καρδιναλίου Βησσαρίωνος, ὅσο καὶ ἀπὸ τὰ ἔσοδα τῆς σιναιτικῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης διὰ φορολογίας, «συνετηροῦντο οἱ ἄλλως μὴ ἔχοντες ποίμνιον ἑλληνορῦθμοι λατῖνοι»¹¹⁸. Ἦδη ἀπὸ τὸ 1462 ἐπιχορηγοῦνται 12 οὐνῖτες ἱερεῖς¹¹⁹. Ἀπὸ σχετικὰ κείμενα τῆς ἐποχῆς λαμβάνουμε διαφωτιστικὰς πληροφορίες «περὶ τῆς στάσεως τῶν Κρητῶν ὀρθοδόξων ἱερέων ἔναντι τῆς οὐνίας, στάσεως τὴν ὁποίαν ἐπεκρότει τὸ λαϊκὸν τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα»¹²⁰.

Στὶς ἀποστολὰς γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἀποφάσεων τῆς Φλωρεντίας, ἡ Ἐνετία προέτασε τὸ συμφέρον τῆς ἡρεμίας καὶ γαλήνης τῶν ὑπηκόων της, ποὺ εὐνοοῦσε τὴν ἔλλειψη δογματικῆς πιέσεως καὶ θεολογικῆς διαμάχης καὶ συγ-

¹¹¹ VASILAKIS N., *Il Sintagma di Gabriel Severos (1541-1616) Metropolita di Filadelfia. Fonti, contenuto e significato per la vita della Chiesa*, Roma 2007, 45 καὶ 54.

¹¹² ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., «Κρητικὰ Συμβόλαια ἐκ τῆς Ἐνετοκρατίας», ΧΚ 1-2 (1912), 4.

¹¹³ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, Ἡράκλειο 1990, 202. Βλ. καὶ ΑΓΓΕΛΙΔΑΚΗ Χ., «Ἡ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης», Θ 4 (1925), 330-344.

¹¹⁴ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 86.

¹¹⁵ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Ἀρχιερεῖς Μεθώνης, Κορώνης, Μονεμβασίας γύρω στὰ 1500», Π 3/4 (1958-1959), 95.

¹¹⁶ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 86.

¹¹⁷ CORNELIUS F., *Creta Sacra*, II, 35. Περὶ τοῦ θέματος τῆς οὐνίας στὴν Κρήτη, τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἐνωτικῶν ἀποφάσεων καὶ τὶς ἀντιδράσεις τῶν ἀνθροπικῶν στὴν Κρήτη βλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 126-127.

¹¹⁸ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 131. Παρὰ τὴν οἰκονομικὴ αὐτὴ βοήθεια ἡ οὐνία δὲν προόδευσε, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ λατινικοῦ ρυθμοῦ Κρήτες μετελάβανον κι ἐκηδεύοντο ὀρθοδόξως ἀπὸ ὀρθοδόξους κληρικούς.

¹¹⁹ Ὁ.π., 136.

¹²⁰ Ὁ.π., 139.

κρούσεων¹²¹. Διότι η πολιτική τῆς Βενετίας ἀπέβλεπε εἰς τὸ «νὰ μὴ ἀσκῆται οὐδεμία πνευματικὴ ἐξουσία ἢ οἰαδήποτε ἐπέμβασις τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐν Κρήτῃ»¹²². Σχετικὰ ἔγγραφα¹²³ (δικογραφεῖες, ἀνακρίσεις καὶ καταδικές) τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης «κατηγορηθέντων ὅτι ἤλθον εἰς σχέσεις μετὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἢ ἀπλῶς ἀνεγνώριζον τὴν δικαιοδοσίαν του»¹²⁴ σκιαγραφοῦν κι ἐπιβεβαιώνουν τὰ περὶ ἐνετικῆς θρησκευτικῆς πολιτικῆς.

Ὁ κανόνας ποὺ ἐφάρμοζε ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατία στὴν θρησκευτικὴ τῆς πολιτικὴ πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους συνοψίζεται στὸ «ὄχι στίς καινοτομίες»¹²⁵. Παράδειγμα ἀναφέρουμε τὸ ζήτημα εἰσαγωγῆς τοῦ νέου ἡμερολογίου, τόσο στίς ἐνετοκρατούμενες περιοχές, ὅσο καὶ τὴν Κρήτη. Ἡ Βενετία δὲν τὸ ἐπέβαλε, οὔτε προέβη σὲ καμία ἀναγκαστικὴ ἀλλαγὴ του, ἀλλὰ ἀπέφυγε νὰ πιέσει διὰ τῆς βίας τοὺς ὀρθοδόξους νὰ τὸ ἀποδεχτοῦν¹²⁶.

Ἐπίσης, σὲ ζητήματα κανονικά, δόγματος καὶ τυπικοῦ τῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας, ἡ Βενετία τηρεῖ ἐπιφυλακτικὴ καὶ ἀρνητικὴ στάση, ἀκόμη καὶ στὴν ὅποια μορφωτικὴ¹²⁷ διείσδυση τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, γιὰ νὰ μὴν προκληθοῦν

¹²¹ Ὁ.π., 127. Περὶ τῆς διαμάχης τῆς ἐποχῆς καὶ γιὰ τὴν κατάσταση ποὺ ἐπικρατοῦσε σχετικὰ εἶναι καὶ τὰ ἀκόλουθα, «οἱ μὴδέποτε γράμμασιν ἐντυχόντες, διδάσκαλοι ἐν ταῖς γωνίαις γίνονται καὶ τὰ κώδια ἐν τοῖς στόμασι τείνοντες περὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως διαλέγονται καὶ τὰς σφύρας ἐν ταῖς χερσὶν ἔχοντες ἄλλοι τοὺς ἐνωτικούς ἱερεῖς διασύρουσι, καὶ τὰς βραφίδας κρατοῦντες ἕτεροι τὴν Ἐκκλησίαν κατηγοροῦσιν ὡς μὴ τὴν ἀλήθειαν δοξάζουσιν καὶ τοὺς πρίονας ἄλλοι ταῖς χερσὶ περιφέροντες τὸν τῆς Ῥώμης ἀρχιερέα καὶ τὴν ἰσάγιον ἐκκλησίαν πᾶσαν συκοφαντοῦσιν καὶ οὕτω ὑποδηματορράφοι, λεπτοῦργοι τε καὶ τέκτονες τοὺς ποιμένας καὶ ἡγουμένους τῶν ψυχῶν αὐτῶν κατακρίνουσι». ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Ἰωάννου τοῦ Πλουσιαδιοῦ (sic) ὑποθήκαι πρὸς τοὺς ἱερεῖς τῆς Κρήτης», ΚΧ 5 (1951), 255-256.

¹²² ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 101. Θεωροῦσε ἐπικίνδυνη γιὰ τὰ συμφέροντά τῆς ἡ Βενετία, ὅποιαδήποτε ἰσχύ τῶν Πατριαρχικῶν ἀποφάσεων ἐν Κρήτῃ. Ἰδιαίτερα δυσμενῶς ἐβλεπαν τὴν ἐφαρμογὴ τῶν κρίσεων τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τῶν ὀρθοδόξων τῆς Κρήτης, ἀλλὰ καὶ τὴν ὁμολογία ὑποταγῆς τῶν Κρητῶν στὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη.

¹²³ ASV, «Duca di Candia» 30, *Memoriali antichi* 53 (1417-1419), 139-145.

¹²⁴ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 86.

¹²⁵ TEA E., «Saggio sulla storia religiosa di Candia dal 1590 al 1630», *Atti del reale Istituto Veneto di Scienze, LA* 72 (1912-1913), II, 1379, «non si facciamo noovita».

¹²⁶ ΤΣΙΡΠΑΝΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 299. Ἀναγνωρίζονταν κάποια δικαιώματα στίς ἐνετοκρατούμενες περιοχές καὶ δὲν ἐξέλειπαν παντελῶς, ὄχι μόνον περὶ ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἀλλὰ καὶ κοινωνικῆς, πολιτικῆς, οἰκονομικῆς, νομικῆς κ.ά. φύσεως, ἀφοῦ γιὰ παράδειγμα στὰ «Καπιτουλάρια» τῆς Κρήτης, «παρουσιάζονται οἱ Ἑβραῖοι χαίροντες τῆς αὐτῆς δικαστικῆς ἰσότητος μετὰ τῶν ἐντοπιῶν Χριστιανῶν», ΧΑΙΡΕΤΗ Μ., «Ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα περὶ τῶν Ἑβραίων ἐν Κρήτῃ», *ΕΕΒΣ* 33 (1964), 174.

¹²⁷ Σύμφωνα μὲ πληροφορίες ἀπὸ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς ἀποστέλλονταν στὴν Κρήτη, ὅπως καὶ σὲ ὅλη τὴν ὀρθόδοξη Ἀνατολή, συχνὰ φιλοκαθολικὰ βιβλία, ποὺ τύπωνε ἡ Propaganda Fide τῆς Ῥώμης, ἀπὸ τὸ 1622 καὶ ἐξῆς. Ἐπιπλέον καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου στὴν Ῥώμη λειτουργοῦσε πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτό. Γιὰ περισσότερα βλ. ΤΣΙΡΠΑΝΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 296. ASV, *Senato-Deliberazioni Roma Ordinaria (Secreta)*, Κώδικας τῆς Marc. Ital. classe VII, no. 1655, coll. 9511. Βλ. καὶ ΘΕΟΤΟΚΗ Σ., «Κατάλογος χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετία κατ' ἐπιλογὴν ἐκ τῆς VI σειρᾶς», *ΕΛ* 5 (1932), 29.

ταραχές και προβλήματα από αντιδράσεις τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων. Ἔτσι καλεῖ ἡ Γαληνοτάτη μὲ αὐστηρὲς ὀδηγίες καὶ ἐντολὲς τοὺς «ἀρχιερεῖς τοῦ βενετικοῦ κράτους νὰ μὴ λογαριάσουν καὶ νὰ ἀποκρύψουν»¹²⁸ ἀντίτυπα βιβλίων ποὺ εἰσάγουν λατρευτικὲς ἢ δογματικὲς καινοτομίες καὶ «οἱ πολιτικὲς ἀρχὲς ὀφείλουν νὰ ἐπέμβουν καὶ νὰ ἀναστείλουν ὅποιαδήποτε δραστηριότητα»¹²⁹.

Ἐπιπλέον, οἱ ὀρθόδοξοι τῆς Κρήτης, σύμφωνα μὲ παπικὰ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς, «μποροῦν νὰ λατρεύουν τοὺς ἁγίους στὶς κινητὲς καὶ ἀκίνητες γιορτὲς κατὰ τὸ ἰουλιανὸ ἡμερολόγιο, ἐνῶ οἱ λιγοστοὶ λατῖνοι ἀναγκαστικὰ θὰ ἀκολουθοῦν τὸ ὀρθόδοξο ἑορτολόγιο, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν καθεδρικό ναὸ στὸν ὁποῖο ἐφαρμόζεται τὸ λατινικὸ δόγμα»¹³⁰.

Μολονότι «εἶχε παλαιόθεν καταργήσει τὴν ὀρθόδοξον ἑλληνικὴν ἱεραρχίαν ἐν Κρήτῃ καὶ ὡς ἐπίσημον ἐκκλησίαν ἀνεγνώριζε τὴν λατινικὴν», ἡ ὁποία σημειωτέον καὶ ἐνέμετο σημαντικὰ φέουδα¹³¹, ἐπέτρεπε στοὺς ὀρθοδόξους «τὴν ἐλευθέραν κατὰ τὸ δόγμα τῶν ἄσκησιν τῶν θρησκευτικῶν τῶν καθηκόντων, ἐλέγχουσα αὐτοὺς μόνον διὰ τῶν ἐμπίστων τῆς πρωτοπαπάδων καὶ πρωτοψαλτῶν»¹³².

Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ κλήρου καὶ ὄλος ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τῆς «μεγαλονήσου ἐτήρει τὰ πατροπαράδοτα»¹³³, ἀλλὰ στὸν Χάνδακα οἱ ὀρθόδοξοι «πρωτοπαπᾶς, πρωτοψάλτης καὶ ἱκανοὶ ἱερεῖς ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ μετέχουν τελετῶν τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας»¹³⁴. Ὁ ὀρθόδοξος κληρὸς «ἀπεγυμνώθη σχεδὸν ἀπάσης τῆς περιουσίας του πρὸς ὄφελος τοῦ Λατινικοῦ κληροῦ»¹³⁵

Πολλὲς φορὲς προστάτευε ἡ Βενετία τοὺς ὀρθοδόξους ἀπὸ «τῶν ὑπερβα-

¹²⁸ ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΕ* 39/40 (1972-1973), 301.

¹²⁹ Ὁ.π.

¹³⁰ FLAMINIUS C., *Creta Sacra, Venetiis 1755*, II, 30. ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΕ* 39-40 (1972-1973), 300.

¹³¹ ΣΠΑΝΑΚΗ Σ., «Συμβολὴ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Κρήτης κατὰ τὴ Βενετοκρατία», *ΚΧ* 13 (1959), 243-288. Γιὰ τὰ φέουδα βλ. περισσότερα BORSARI S., *Il dominio Veneziano a Creta nel XIII secolo*, Napoli 1963.

¹³² ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἐναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)», *ΕΕΒΕ* 30 (1960-1961), 85.

¹³³ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., *Ἡ Ἐνετοκρατία στὴν Κρήτη*, Ἀθήνα 1939, 154.

¹³⁴ Μάλιστα, «ὁ πτωχὸς κωδικογράφος ἐχάρη μαθῶν ὅτι ἐπῆλθε συμβιβασμὸς εἰς τὴν Φλωρεντίαν, ὅτι ὁ πάπας δὲν ἦτο πλέον αἰρετικός...», καὶ ὡς «ἀναπληρωτῆς τοῦ ἐπισημοτάτου προΐσταμένου τοῦ ἑλληνορρυθμοῦ καὶ ὀρθοδόξου κλήρου πρωτοπαπᾶ Κρήτης» γράφει στὸν Πατριάρχη. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρήτης, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωση τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΕ* 21 (1951), 117. Σὲ σχετικὴ «ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς Κρητὰς ἐν δουλείᾳ ζώντας ὀρθοδόξους, εἰς τοὺς ὁποίους ἦσαν ἐπιβεβλημένοι πρωτοπαπᾶδες οὐνῖται» γίνεται λόγος γιὰ τὶς συνέπειες τήρησης τῆς ἐνώσεως. Διὰ Συνοδικῆς ἐν Κρήτῃ Πράξεως, Ὁκτωβρίου 1467, βλ. *ΟCP* 10 (1944), 96.

¹³⁵ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 18.

σιών του λατινικού κλήρου»¹³⁶, αλλά συγχρόνως «έφοβεϊτο και απέκρουε πάντοτε σταθερῶς... τὴν ἀπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξάρτησιν τοῦ ἀκεφάλου ὀρθοδόξου κλήρου τῆς νήσου καὶ τὴν δι' ἀποστολῆς ἐπισκόπων, ἐξάρχων ἢ ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων, δι' ἀπολύσεως ἐγκυκλίων γραμμάτων, δι' ἀφορισμῶν καὶ καταδικῶν ἢ διορισμῶν καὶ προνομίων ἐπέμβασιν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως»¹³⁷ στὰ ἐκκλησιαστικά πράγματα ἐν Κρήτῃ.

Πολλὰ ἔγγραφα τῆς περιόδου ἀναφέρονται στοὺς ὀρθοδόξους ὑπηκόους τῆς Βενετίας ποὺ βρίσκονται στὴν Κρήτῃ, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες ἐνετοκρατούμενες περιοχές, συγκεκριμένα μάλιστα περιγράφουν τὴν προσπάθεια διείσδυσης τοῦ Πάπα στὰ μέρη αὐτὰ, ἀλλὰ ἀποκαλύπτουν καὶ τὴν ἐνετικὴ ἐπιφυλακτικότητα, «ἀρνητικὴ ἀναβλητικότητα»¹³⁸ ἢ καὶ τὴν ξεκάθαρη ἀντίθεση τῆς Γαληνοτάτης, ἀφοῦ ἡ ἄρνηση, πολλές φορές, τῶν Βενετῶν «ὑπῆρξε ἔντονη καὶ δὲν ἄφηνε περιθώρια συζητήσεως»¹³⁹.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἐνετοκρατίας στὴν Κρήτῃ γίνεται λόγος γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ 4 Ἐπισκοπῶν. Οἱ Ἐπισκοπὲς περιορίστηκαν, ἐξαιρουμένης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, «εἰς μίαν κατὰ νομόν»¹⁴⁰ μὲ κριτήριον τὸ ὀλιγάριθμο τῶν πιστῶν¹⁴¹, ἀφοῦ ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ λαοῦ παρέμενε ὀρθόδοξος¹⁴². Ἐπισκοπὲς εὐρισκόμενες ὑπὸ τὸν Γορτύνης κατὰ τὴν Ἐνετοκρατία ἀναφέρονται¹⁴³ ἡ Ἀρίου καὶ ἡ Ἀρκαδίας. Σὲ ἔγγραφο γίνεται λόγος γιὰ Ἐπίσκοπο Ἀρκαδιουπόλεως ποὺ «εἶναι ἀπλῶς ἐπίσκοπος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀρκαδίας»¹⁴⁴. Μαρτυρίες ὑπάρχουν γιὰ τὴν ὑπαρξὴ καὶ τῆς Ἐπισκοπῆς Κνωσοῦ¹⁴⁵, μολονό-

¹³⁶ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικά ἔγγραφα», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 85. Χρήσιμος καὶ συντετὸς σὲ κάθε ἐποχὴ «ὁ περιορισμὸς τῶν ἀναμοχλεύσεων τῶν κατὰ τὸ παρελθὸν συγκρούσεων», ὡστόσο καὶ ἡ ἱστορικὴ καὶ κανονικὴ ἀλήθεια, ἀποδεικνύεται ὠφέλιμη στὴν καταλλαγὴ, ἀφοῦ φέρνει στὸ φῶς στοιχεῖα ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν θετικά, πρὸς ἀποφυγὴν μελλοντικῶν σφαλμάτων τοῦ παρελθόντος, τῶν φανατισμῶν καὶ τοῦ φονταμενταλισμοῦ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 110.

¹³⁷ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικά ἔγγραφα», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 85.

¹³⁸ ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἐλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39/40 (1972-1973), 296. Τὸ ζήτημα εἰσαγωγῆς τοῦ νέου (λεγομένου) ἡμερολογίου καὶ τὰ περὶ ἐκδόσεως κι ἀποστολῆς «φιλοκαθολικῶν» βιβλίων, ὡς παράδειγμα ὅ.π., 299 καὶ 303, ἀντίστοιχα.

¹³⁹ Ὁ.π., 297.

¹⁴⁰ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 139.

¹⁴¹ «ἐσπεροῦντο αὐτὰ ὁμοδόξου τοῖς ἐπισκόποις ποιμνίου», ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 20.

¹⁴² ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 194. Βλ. καὶ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., «Δύο νέα βιβλία περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ Ἐνετοκρατίας», *ΧΚ* 2 (1914), 258.

¹⁴³ FEDALTO G., *Hierarhia Ecclesiastica Orientalis*, 538.

¹⁴⁴ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 6.

¹⁴⁵ FEDALTO G., *Hierarhia Ecclesiastica Orientalis*, 541. «Humilis episcopus Connoxo de burgo civitatis Cantige», GE-ROLA G., *ΧΚ* 2 (1914), 307.

τι είναι βέβαιο ότι κατά την περίοδο της Ένετοκρατίας δὲν ἐκλέγονται Ἐπίσκοποι.

Ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κατεῖχε ἐξαιρετική θέση στὴν ρωμαιοκαθολική ἱεραρχία¹⁴⁶, ἄλλοτε ὡς ἑξαρχος τοῦ λατῖνου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κι ἄλλοτε φέροντας τὸν πατριαρχικὸ τίτλο τοῦ Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως ἢ Ἀλεξανδρείας¹⁴⁷. Οἱ λατῖνοι Ἀρχιερεῖς τῆς Κρήτης δὲν διαμένουν μόνιμα στὴν Μεγαλόνησο. Γιὰ παράδειγμα ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος «προκαθήμενος τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας δὲν διέμενε βεβαίως μονίμως εἰς τὴν ἔδραν του (Χάνδακα), ἐχρησιμοποιεῖτο δὲ καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας»¹⁴⁸, δηλαδὴ μετεῖχε σὲ Συνόδους, ἢ ἄλλοτε ἦταν ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα στὸν Βασιλιὰ τῆς Γαλλίας.

Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐλάμβανε συνεχῶς κι ἀκατάπαυστα μέριμνα γιὰ τὰ ἐκκλησιαστικά ζητήματα τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας καὶ τὶς ἀνάγκες¹⁴⁹ αὐτῆς. Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, πρόσωπα πεπαιδευμένα καὶ ἰκανά, λόγοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ προστάτευαν τὴν «χειμαζομένην Ὁρθοδοξίαν ἐν Κρήτῃ»¹⁵⁰ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ μὲ μεγάλες δυσκολίες καὶ ἀντιξοότητες. Μάλιστα, τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο ἐκλέγει Μητροπολίτες Κρήτης καὶ ἀπονέμει τὸν τίτλο τοῦ «προέδρου Κρήτης», δηλαδὴ τοῦ ὀρθόδοξου προκαθημένου τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας ὡς «ὑπερορίου», ἐκτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς του δικαιοδοσίας. Οἱ Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως πάντοτε μεριμνοῦσαν γιὰ τὴν θυγατέρα ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησία τῆς Μεγάλης τε καὶ Μητέρας Ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου¹⁵¹. Βέβαια, τὴν περίοδο αὐτὴ θεωρεῖται σκάνδαλο¹⁵², πι-

¹⁴⁶ HOFMANN G., «Chiesa Catholica in Grecia 1600-1830», OCP 2 (1936), 180. Ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Φαντίνος συμμετεῖχε στὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, «Ego Fantinus archiepiscopus Cretensis (me) subscripsi» καὶ ὀρίζεται «legatum apostolicum pro insula Cretae» ἀπὸ τὸν Πάπα μὲ ἐξουσία νὰ προβεῖ σὲ μεταρρυθμίσεις ἀπαραίτητες διὰ τὴν ἔνωση καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς εἰρήνης μεταξὺ λατῖνων καὶ ἑλληνορθόδοξων! ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωση τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 118. HOFMANN G., *Epistolae Pontificiae*, III, Roma 1944, 3-4.

¹⁴⁷ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 20. Βλ. καὶ ΣΠΑΝΑΚΗ Σ., «Συμβολὴ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Κρήτης», *KX* 13 (1959), 244. Πρβλ. TEA E., «Saggio sulla storia religiosa di Candia dal 1590 al 1630», *Atti del Reale Istituto Veneto di scienze*, LA, LXXII, Venezia 1912-1913. Διατάξεις σχετικὰ μὲ τὴν τάξιν τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας ἐπὶ ἔνετοκρατίας συναντᾶμε στὰ Πρακτικὰ τῶν τριῶν Συνόδων ἐν Κρήτῃ τῶν λατῖνων ποὺ συνεκάλεσε ὁ λατῖνος Ἀρχιεπίσκοπος αὐτῆς ὁ «καὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τίτλον φέροντος». ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωση τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 118. Βλ. καὶ ΞΗΡΟΥΧΑΚΗ Α., *Αἱ Σύνοδοι τοῦ Γερόλαμο Λάνδο (1467-1474-1486)*, ἐν Ἀθήναις 1933.

¹⁴⁸ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωση τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 117. Βλ. καὶ HOFMANN G., *Epistolae pontificiae ad Concilium Florentinum spectantes*, edit., Roma 1944, II, 109.

¹⁴⁹ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 201. Βλ. καὶ ΞΗΡΟΥΧΑΚΗ Α., «Περὶ τῆς θέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κλήρου», *ΕΦ* 35 (1936), 516-517.

¹⁵⁰ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β΄ καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωση τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 134.

¹⁵¹ Ἐπειδὴ οἱ ἐπίσκοποι ἦταν ἀπαράδεκτοι ἀπὸ τὴν ἐνετικὴ διοίκηση τοῦ νησιοῦ, ἀπέστειλαν πολλὰκις ἄνδρες ἀξίας καὶ μορφώσεως, ὡς ἐξάρχους πατριαρχικοῦς π.χ. τὸν Ἰωσήφ τὸν Βρυέννιον Κωνσταντινουπολίτη. ΤΩΜΑΔΑΚΗ

θανή ἐπιθυμία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν ἐνετοκρατούμενη Κρήτη!

Πολλοὶ κληρικοὶ βρίσκονται ἐν Κρήτῃ διατηροῦν στενὲς σχέσεις μὲ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη καὶ μάλιστα δικάζονται καὶ καταδικάζονται γιὰ τὸν λόγο αὐτό¹⁵³. Θεωροῦνται «τὸ οὖς τοῦ Πατριάρχου (*auris patriarchae*)»¹⁵⁴. Ἐγγράφως δι' ἐπιστολῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ συχνὲς μεταβάσεις στὴν Κωνσταντινούπολη, κληρικοὶ ἐκ Κρήτης ζητοῦν γνωματεύσεις ἢ καὶ ἐπεμβάσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου «εἰς διάφορα ζητήματα κληρικῶν τῆς Κρήτης»¹⁵⁵. Βέβαια, τέτοιες πράξεις ἐθεωρήθησαν κι ἐλήφθησαν ὡς παράβασις τῶν νόμων καὶ διαταγῶν τῆς ἐνετικῆς ἐξουσίας, καὶ συνεπῶς ἀντιμετωπίστηκαν μὲ τὴν σχετικὴν καταδίκη, ἀπέλαση, πολύμηνη ἢ καὶ πολυχρόνια φυλάκιση.

Κατὰ διαστήματα εἶχε ἀπαγορευθεῖ «οἰαδήποτε μετάβασις εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Κρήτης ἐπὶ ποινῇ ὀλοσχεροῦς ἀποκλεισμοῦ ἐκ τῆς ἐνετικῆς ἐπικρατείας»¹⁵⁶. Κάποιες εἰδικὲς ἀλλὰ ἐξάπαντως ἐνδεικτικὲς περιπτώσεις διαφοτίζουν τὴν κατάστασι τὰ χρόνια ἐκεῖνα, ἀφοῦ τὸ 1466 «διατάσσεται νὰ ἐξωσθῇ τῆς Κρήτης, ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφὸς τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως»¹⁵⁷. Ἡ σχέση τῶν ὀρθοδόξων ὑπηκόων τῆς Γαληνοτάτης «πρὸς τὸ ὑπὸ τοὺς Τούρκους οἰκουμενικὸν πατριαρχεῖον ἐθεωρεῖτο ἔγκλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν»¹⁵⁸. Τὸ 1487 μάλιστα «ἔγγραφο ἐνωτικὸν χαρακτηρίζει τὸν ὀρθόδοξον κληρὸν ὡς τὸν κύριον τῆς Γαληνοτάτης ἐχθρόν»¹⁵⁹.

Χρήσιμες πληροφορίες καὶ συμπεράσματα ἐξάγονται ἀπὸ τὴν μελέτη ἐγγράφων πού σχετίζονται μὲ σχεδιαζόμενη ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἐδρα ἀποστολὴ «ἐπισκέπτῃ» σὲ ἐνετοκρατούμενες περιοχὲς, ὅπως ἡ Κρήτη. Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Βενετίας στὴν Ρώμη ἐκφράζει τὴν ἀνησυχία καὶ τὸν προβληματισμὸ τῆς Γαληνοτάτης, ὑπερτονίζοντας «τὶς μεγάλες δυσκολίες καὶ τὶς ἀπρόβλεπτες συνέ-

N., Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, 14. Βλ. καὶ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Χ., «Οἱ ἐπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 298-302.

¹⁵² «in conseguenza venirebbe che il Patriarca Costantinopolitano, Greco, vorrebbe anch' egli visitare i Greci dall' altro canto; cosa in vero di tanto scandalo quanto puo esser considerato da Sua Santita», A.S.V., *Senato-Deliberazioni Roma Ordinaria (Secreta)*, Reg. 4, 161-162. Βλ. Κώδικα τῆς Marc. Ital. classe VII, no. 1655, coll. 9511. ΤΣΙΡΠΑΝΑΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39/40 (1972-1973), 296.

¹⁵³ Ἐπὶ παραδείγματι βλ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 94.

¹⁵⁴ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ., «Μέτρα τῆς Ἐνετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 99.

¹⁵⁵ Ὁ.π., 100.

¹⁵⁶ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 135.

¹⁵⁷ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 135.

¹⁵⁸ Ὁ.π.

¹⁵⁹ Ὁ.π.

πειες»¹⁶⁰. Θα προκαλέσει «ταραχή και θόρυβο», διότι οί κάτοικοι τῆς Κρήτης «ἔχουν χαρακτήρα δύσκολο, τὸν ὁποῖον ὕστερα ἀπὸ πείρα ἑκατοντάδων ἐτῶν γνωρίζουν πολὺ καλὰ οἱ Βενετοί»¹⁶¹. Ὁ Βενετὸς πρέσβης στὴ Ρώμη καὶ τὸ 1597 προσπαθεῖ νὰ πείσει τὸν Πάπα ὅτι «κάθε σκέψη γιὰ μετάβαση *visitatore* στὴ μεγαλόνησο δὲν εἶναι πραγματοποιήσιμη, γιὰτι ξεφεύγει ἀπὸ τὴ συνηθισμένη συμπεριφορὰ πρὸς τοὺς κατοίκους, μπορεῖ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἐπέμβαση τοῦ ὀρθοδόξου πατριάρχου»¹⁶².

Τὴν περίοδο αὐτὴ καὶ μετὰ τὴν ἐπανεγκατάσταση τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου «ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔδρα αὐτοῦ (1206) ἐπεχειρήθη τακτοποιήσις τῆς διοικητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως»¹⁶³.

Στὸ Τακτικὸ «τῆς τάξεως τῶν Ἐπισκοπῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπὶ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Η΄ τοῦ Παλαιολόγου (1259-1282) ὁ μητροπολίτης Κρήτης διετήρησε τὴν, ἣν καὶ ἐν τῷ 3ῳ Τακτικῷ τοῦ Βασιλείου Βουλγαροκτόνου κατεῖχε, τριακοστὴν θέσιν»¹⁶⁴. Οἱ Ἐπίσκοποι πού ἀναφέρονται ἐκεῖ εἶναι οἱ: Κνωσοῦ, Ἀρκαδίας, Χερρονήσου, Αὐλοποτάμου, Ἀγρίου, Λάμπης, Κυδωνίας, Ἱεράπετρας, Σητείας καὶ Κισάμου. Μάλιστα, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Θ. Τζεδάκης αὐτὸ συνέβη «καίτοι γε ἐν Κρήτῃ ἦτο ἤδη κατεστημένος Λατῖνος ἀρχιεπίσκοπος μεθ' ὁμοδόξων κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπισκόπων καὶ δὲν ἐπετρέπετο ἡ ἐγκατάστασις ὀρθοδόξων ἀρχιερέων καὶ δὴ καὶ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως»¹⁶⁵.

Πληροφοροῦμαστε ὅτι ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἔγινε ἡ Ἱεράπετρα «ἔδρα λατινικῆς ἐπισκοπῆς, συγχωνευθείσης πρὸς τὴν Σητείας, εἰς ἣν ἠνώθη καὶ τὸ Μεραμβέλλον ἀποτελέσαν ὕστερον τὴν ἐπισκοπὴν Πέτρας, μεινάσης ἠνωμένου τοῦ τίτλου Ἱεράς καὶ Σητείας»¹⁶⁶. Σύμφωνα μὲ τὸν Σ. Ξανθοῦδιδῆ¹⁶⁷ «Ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἡ Ἐπάνω Σύβριτος ταυτίζεται μὲ τὸ Ἀμάρι καὶ ἡ Κάτω μὲ τὴν σημερινὴν ἐπαρχίαν Ἀγίου Βασιλείου»¹⁶⁸.

Μετὰ ἀπὸ τὶς μεταβολὲς πού ἔγιναν ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Β΄ τοῦ Παλαιολόγου (1282-1328) στίς θέσεις τῶν Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μὲ κριτήριον τὴν πολιτικὴ τους σημασία στὸ περιορισμένο τότε βυζαντινὸ κράτος, ἡ Μητρόπολις Κρήτης πού κατεῖχε τὴν τριακοστὴν θέση το-

¹⁶⁰ ΤΣΙΡΠΑΝΛΗ Ζ., «Ἀπὸ τὴν φιλορθόδοξη πολιτικὴ τῆς Βενετίας στὴν ἑλληνικὴ Ἀνατολή», *ΕΕΒΣ* 39-40 (1972-1973), 296.

¹⁶¹ Ὁ.π., 297.

¹⁶² Ὁ.π., 298.

¹⁶³ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 23.

¹⁶⁴ Ὁ.π.

¹⁶⁵ Ὁ.π.

¹⁶⁶ *MEE* 12, 547.

¹⁶⁷ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., «Πόλεις καὶ ἐπαρχίαι Κρήτης», *ΕΕΒΣ* 3 (1926), 51-53, καὶ τοῦ ἰδίου, *Ἡ ἐνετοκρατία ἐν Κρήτῃ*, Ἀθήναι 1939, 79.

¹⁶⁸ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 31.

ποθετήθηκε στην τριακοστή ἔβδομη¹⁶⁹. Ἀλλά στην συνέχεια ἀκόμη πιό κάτω στην τάξη τῶν Μητροπόλεων συναντᾶται ὁ Κρήτης, ἀφοῦ στην Ἑκθεση τοῦ βασιλέα Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου περὶ τῶν ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸ Θρόνο τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μητροπόλεων ἀναφέρεται ὁ Κρήτης νὰ ὑποβιβάζεται καὶ πάλι ἀπὸ τὴν τριακοστή ἔβδομη θέση στην τριακοστή ἔννατη¹⁷⁰.

Στὴν ἀρχὴ τῆς περιόδου τῆς Ἑνετοκρατίας «οἱ κατακτητὰι διετήρησαν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἐπιζῶντας δύο ἐπισκόπους (πιθανῶς τὸν Ἀγρίου καὶ τὸν Χερρονήσου), οὓς ὅμως θὰ ὑπέταξαν εἰς τὸν πάπαν, καὶ ἐν συνεχείᾳ μνημονεύονται κατὰ διαστήματα Ἕλληνες ἐπίσκοποι, οἵτινες ἦσαν ἀναμφιβόλως ρωμαιοκαθολικοὶ κατὰ τὸ δόγμα»¹⁷¹.

Τὰ διοικητικὰ καὶ λειτουργικὰ καθήκοντα ἀσκοῦσε «ὁ κλῆρος τῆς πρώτης βαθμίδας μὲ ἐπικεφαλῆς τοὺς πρωτοπαπάδες»¹⁷². Τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δι-οικοῦσαν οἱ Πρωτοπαπάδες μὲ «ἐξουσίαν βέβαια πολὺ περιορισμένην ἀπὸ κανονικῆς καὶ πραγματικῆς ἀπόψεως»¹⁷³, τοὺς ὁποίους βοηθοῦσαν οἱ Πρωτοψάλτες. Κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνες τῆς Ἑνετοκρατίας τὸ λειτούργημα τοῦ νοταρίου «ἐξασκεῖται συχνὰ ὑπὸ προσώπων ἀνηκόντων εἰς τὸν κλῆρον»¹⁷⁴. Παρόλο ποὺ οἱ βουλές τῶν Παπῶν Οὐρβανοῦ V (15 Ἰανουαρίου 1368) καὶ Γρηγορίου XI (27 Ὀκτωβρίου 1373) ὄριζαν «μηδεὶς σχισματικὸς (τ.ἔ. ὀρθόδοξος) ἐπίσκοπος γίνεται δεκτὸς ἐν τῇ νήσῳ»¹⁷⁵, «τὸν πρῶτον ἰδίᾳ τῆς Ἑνετοκρατίας αἰῶνα, ἀπαντῶμεν ἐν Κρήτῃ ὀρθοδόξους ἀρχιερεῖς»¹⁷⁶. Στὴν Κρήτῃ ὁ ὀρθόδοξος Ἀρχιεπίσκοπος κι οἱ Ἐπίσκοποι δὲν ἐπέστρεψαν ποτέ, ἀλλὰ «οἱ Ὁρθόδοξοι ἐπίσκοποι δὲν ἔλειψαν ἀμέσως»¹⁷⁷.

Ὁ Ἀλέξιος Καλλέργης στὴν συνθήκη τοῦ 1299 μὲ τὴν Βενετία «ἔλαβε τιμὰς καὶ προνόμια, πρὸς δὲ τοὺς Κρήτας ἔδωκαν ἀρκετὰ παραχωρήσεις»¹⁷⁸ καὶ ἔθε-

¹⁶⁹ «ἡ Μητρόπολις Κρήτης ἐκ τῆς λ' θέσεως ὑπεβιβάσθη εἰς τὴν λζ', ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 24.

¹⁷⁰ «ΕΚΘΕΣΙΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΥΡΟΥ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΥ τοῦ Παλαιολόγου τοῦ γέροντος, ὅπως νῦν ἔχουσι τάξεως αἱ ὑποκείμεναι μητροπόλεις τῷ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως... λζ. ὁ Κρήτης, καὶ αὐτὴ λβ. οὕσα, εἰς λθ'. ὑπεβιβάσθη», ΡΑΛΛΗ Γ.-ΠΟΤΛΗ Κ., *Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων*, 5 (1855), 490.

¹⁷¹ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 24.

¹⁷² ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 194. Βλ. καὶ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Οἱ Ὁρθόδοξοι παπάδες ἐπὶ Ἑνετοκρατίας καὶ ἡ χειροτονία αὐτῶν», ΚΧ 13 (1959), 39-72. Πρβλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «La politica religiosa di Venezia a Creta verso i cretesi ortodossi dal XIII al XV secolo», *ΕΕΒΣ* 38 (1971), 363-376.

¹⁷³ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 142.

¹⁷⁴ ΧΑΙΡΕΤΗ Μ., «Ἀνέκδοτα Βενετικὰ ἔγγραφα περὶ τῶν Ἑβραίων ἐν Κρήτῃ», *ΕΕΒΣ* 33 (1964), 173.

¹⁷⁵ FLAMINIUS C., *Creta Sacra*, II, 54.

¹⁷⁶ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 25. Ἐνδεικτικᾶ ἀναφέρονται ὁ Ἐπίσκοπος Χερρονήσου, ποὺ βρίσκεται στὴν μεγαλὸνση τὸ 1234, κάποιος ἐπίσης Ἐπίσκοπος Χερρονήσου, Χορτάτης ἐπνομαζόμενος (ἀλλὰ ἀμφιβόλου ὀρθοδοξίας, διότι μεσολαβεῖ ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ Πάπας (1227-1241) Γρηγόριος ΙΧ), ὁ ἐπίσκοπος Ἀγρίου Βασίλειος Βαρούχας, κάποιος Μακάριος (1357), ὁ (τιτουλᾶριος ἐπίσκοπος) Γορτύνης Παΐσιος (1439), ὁ ἐν Παταβίῳ σπουδάσας κι ἐν Ἀγκαράθῳ ἡγουμενεύσας Γεράσιμος Παλαιόκαπας Κυδωνιάτης καὶ κατόπιν ἐπίσκοπος Κισάμου.

¹⁷⁷ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἑνετοκρατίας*, 7.

¹⁷⁸ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιολόγων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 20.

σε ὄρο «ἢ τότε χηρεύουσα Ἐπισκοπὴ Ἀγρίου παρέχεται ἐκάστοτε εἰς ὀρθόδοξον ἐπίσκοπον»¹⁷⁹. Μὲ τὴν συνθήκη τοῦ Ἀλεξίου Καλλέργη «δημιουργήθηκε ἐπίσης ἡ βραχύβια ἐπισκοπὴ Καλλιεργιοπόλεως»¹⁸⁰, ἐπίσκοπός της τὸν 14ο αἰῶνα ἦταν ὁ Ἀλέξανδρος. Φαίνεται ὅτι «διαρκούσης τῆς τοιαύτης τετραετοῦς ἐπαναστάσεως οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι κατέλαβαν καὶ τὰς εἰς τὴν Δυτ. Κρήτην ἐπισκοπὰς, τὰς ὁποίας δὲν ἠδύναντο νὰ πλησιάσουν λατῖνοι»¹⁸¹. Ἡ ἐπανάσταση ἀναφέρεται ἐπίσης ὅτι διήρκησε «18 ὄλα ἔτη»¹⁸².

Κατὰ τὴν Ἐνετοκρατία ἀναφέρεται κάποιος ὀρθόδοξος Ἐπίσκοπος «τῆς ἐν Κρήτῃ Καλλιεργιοπόλεως, ἰδρυθείσης ἐν Μυλοποτάμῳ καὶ ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς Ἐπισκοπῆς ταύτης τοῦ Ἀγρίου»¹⁸³. Ἡ Ἐπισκοπὴ Ἀρίου¹⁸⁴ ἐπίσης ἀναφέρεται ὡς Ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Γορτύνης κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἐνετοκρατίας.

Ἐπὶ Ἐνετοκρατίας (δὲν εἶναι χωρὶς σημασία τὸ γεγονός νὰ ἀναφερθεῖ, ὑπῆρξε μεγάλη ἀφωμοίωση τῶν κατακτητῶν Ἐνετῶν, διότι «οἱ Κρηῖτες ἀφωμοίωσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς Ἐνετοὺς κυριάρχους των, τόσον ὥστε καὶ ὀρθόδοξοι ν' ἀποβαίνουν καὶ εἰς ἐπανάστασιν κατὰ τῆς μητροπόλεώς των νὰ ἐγείρωνται»¹⁸⁵. Τόσο ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, ὅσο καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας «ὁ ἀπόλυτος ἔλεγχος τῶν ὀρεινῶν γεωργικῶν καὶ κτηνοτροφικῶν περιοχῶν δὲν ἦτο ἐφικτός»¹⁸⁶. Ἄξιο σημειώσεως εἶναι ὅτι καταγράφονται καὶ κοινὲς ἐπαναστάσεις Κρητῶν καὶ Ἐνετῶν ἀποίκων. Χάριν παραδείγματος ἀναφέρεται ἐκείνη πού ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 1362, ἀπὸ δυσαρεστημένους καὶ ἀδικημένους χριστιανούς, ὀρθοδόξους καὶ καθολικούς, ἐναντίον τῆς ἀπληστίας, τῶν καταπιέσεων καὶ τῶν διαρπαγῶν τῶν ἐνετικῶν ἀρχῶν. Ἀφοῦ φυλάκισαν τὸν δοῦκα, κατέλυσαν γιὰ μικρὴν περίοδο τὴν Ἐνετικὴ ἐξουσία στὴν Κρήτη καὶ «ἴδρυσαν νέαν δημοκρατίαν ὑπὸ νέαν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Τίτου, ὃν ἐκάλεσαν προστάτην τῆς νήσου»¹⁸⁷. Μὲ 33 γαλέρες καὶ ἔξι χιλιάδες μισθοφόρων οἱ Ἐνετοὶ ἀνακατέλαβαν τὸ Ἡράκλει-

¹⁷⁹ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 26. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης μνημονεύεται ἡ Νικηφόρος Μοσχόπουλος κατὰ τὴν διάρκεια ἐπαναστάσεως τῶν Καλλιεργῶν. Βλ. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 8.

¹⁸⁰ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 201.

¹⁸¹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 7. Βλ. καὶ ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., *Ἡ ἐνετοκρατία ἐν Κρήτῃ*, 47.

¹⁸² ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 20.

¹⁸³ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 26. Ἀναπληρώθηκε «ἡ ἔλλειψις Ὀρθοδόξου ἀρχιερέως ἐν Κρήτῃ διὰ τῆς δημιουργίας τῆς ἐν Μυλοποτάμῳ ἐπισκοπῆς Καλλιεργιοπόλεως» μὲ ἐπίσκοπον «ἐπέχοντα θέσιν τοῦ παλαιοῦ ἐπισκόπου Ἀρίου», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., *Ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, 9.

¹⁸⁴ FEDALTO G., *Hierarhia Ecclesiastica Orientalis*, 538.

¹⁸⁵ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Προβλήματα τῆς ἐν Κρήτῃ ἀραβοκρατίας», *ΕΕΒΣ* 30 (1960-1961), 8.

¹⁸⁶ Ὁ.π., 6.

¹⁸⁷ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 21.

ον «διήρπασαν δὲ καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν πόλιν καὶ τοὺς κατοίκους»¹⁸⁸.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἀδικίας καὶ τῆς σκληρότητας τῶν Ἑνετῶν, οἱ ἐπαναστάσεις πού ἔγιναν κατὰ τὴν περίοδο κυριαρχίας τους περιγράφονται συχνές καὶ ἀπαριθμοῦνται μεγάλως. Ἡ γεωστρατηγικὴ ὡστόσο θέση καὶ σπουδαιότητα τῆς Κρήτης, ἡ ἐμπορικὴ τῆς σημασία καὶ ὁ φυσικὸς τῆς ἔμφυχος καὶ ἄψυχος πλοῦτος ἔδιδε πείσιμονα ἐπιμονὴν εἰς τοὺς κατακτητὰς νὰ κρατήσουν τὴν νῆσον στρατιωτικὰ καὶ μάλιστα μὲ κάθε μέσο¹⁸⁹, παρὰ τὸ πολυἀριθμὸν τῶν ἐπαναστάσεων αὐτῶν.

Συχνὰ «τὸ φύσει πολεμικὸν τῶν Κρητῶν καὶ ὁ πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἔρωσ»¹⁹⁰ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς ἀγγαρεῖες, τὴν ἀδικὴ φορολόγησι καὶ τὶς «νόμιμες» διαρπαγές, ὄδηγοῦσαν σὲ ἐπαναστάσεις στὶς ὁποῖες ἐλάμβαναν συχνὰ μέρος καὶ ἱερεῖς δυσχέραινε σημαντικὰ «τὴν θέσιν τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου ἐν Κρήτῃ»¹⁹¹. Διετάσσετο πολλάκις ὑπὸ τῆς ἐνετικῆς διοικήσεως ἡ «ἔξωσις τῶν ὑπόπτων *ribellionis* κατόπιν ἀνακρίσεως καὶ λογικῆς προθεσμίας»¹⁹². Ἔτσι ὄχι μόνον οἱ ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ-ἀναριθμητοὶ πρεσβύτεροι, καλόγεροι, κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, ἀναγκαστικῶς ἔπαιρναν τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας ἢ τῆς ξενιτιάς! Ἡ κυρίως Ἑλλάδα ἄλλωστε χρησιμοποίηθηκε ἤδη ἀπὸ τὸ Βυζαντινὸ κράτος, ὡς τόπος ἐξορίας «ἐπικινδύνων εἰς τὸ κράτος ἀνδρῶν»¹⁹³. Γίνεται λόγος γιὰ τὴν γεωγραφικὴ ἀπομόνωσὴ τῆς μάλιστα λόγω τῆς γεωγραφικῆς θέσης τῆς¹⁹⁴, διότι παράλληλα μὲ τὶς ἀλλεπάλληλες ἐπιδρομὰς καὶ τὶς ἐποικήσεις ἀπὸ βορρᾶ, ἔγινε ἐπιπλέον καταφύγιον «διωκομένων πολιτικῶν ἀνδρῶν»¹⁹⁵.

Οἱ συνεχεῖς ἐπαναστάσεις «ἔδιναν τὴν δυνατότητα νὰ ἐγκαθίστανται Ἑλληνες ἱεράρχες στὸ νησὶ καὶ νὰ ἀσκοῦν γιὰ κάποιον ὀρισμένο χρονικὸ διάστημα τὰ καθήκοντά τους»¹⁹⁶. Ἔτσι ὁ Ἀθηνῶν Ἄνθιμος (1340-1366) διετέλε-

¹⁸⁸ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 22. Μάλιστα, μετὰ ἀπὸ τὴν ἐπανάστασι αὐτὴ «ἡ Ἑνετία βλέπουσα, ὅτι ἡ Κρήτη ἤρξατο νὰ ἐρημοῦται ὁσημέραι ἀπεφάσισεν ἵνα καταστήσῃ τὴν διοίκησιν τῆς ἠπιωτέραν». Ἐπίσης, γιὰ τὸν ἴδιον λόγο παραχώρησε προνομία στοὺς Κρήτας ὅπως ἡ συμμετοχὴ τους στὶς ἐκλογές τοῦ Ἀνωτέρου Συμβουλίου τῆς νήσου, ὁ καθωραῖσμος τῶν πόλεων, ἡ κατασκευὴ ἔργων κοινῆς ὠφέλειας. Ἐπιπλέον, ἐπέτρεψε τοὺς γάμους «εὐγενῶν Ἑνετῶν μετὰ Κρησῶν καὶ τὰνάπαλι καὶ ἐξαπέστειλεν πολλοὺς Κρητῶπαιδας εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅπως σπουδάσωσιν ἐπιστήμας».

¹⁸⁹ Πρὸς τὸν σκοπὸ αὐτὸ «συνώκισαν ἐν αὐτῇ πλείστας ἐνετικὰς οἰκογενεῖας, συνεκέντρωσαν ἐπ' αὐτῆς ὅλας σχεδὸν τὰς δυνάμεις των καὶ ἠγωνίσθησαν ἵνα διὰ παντὸς τρόπου διατηρήσωσι τὴν ἐπ' αὐτῆς κυριαρχίας των», ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, ἐν Χανίοις 1902, 19.

¹⁹⁰ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 22.

¹⁹¹ ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 134. Πρβλ. ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΟΥ Σ., *Ἡ Ἑνετοκρατία ἐν Κρήτῃ καὶ οἱ κατὰ τῶν Ἑνετῶν ἀγῶνες τῶν Κρητῶν*, Ἀθῆναι 1939, 113-115.

¹⁹² ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., «Μιχαὴλ Καλοφρενᾶς Κρής, Μητροφάνης Β' καὶ ἡ πρὸς τὴν ἔνωσιν τῆς Φλωρεντίας ἀντίθεσις τῶν Κρητῶν», *ΕΕΒΣ* 21 (1951), 134.

¹⁹³ ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΟΥ Ι., «Ἡ θέσις τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἐντὸς τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους», *ΕΕΒΣ* 19 (1949), 258.

¹⁹⁴ Ὁ.π., 253.

¹⁹⁵ Ὁ.π., 254.

¹⁹⁶ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ φραγκοκρατία*, 194. Βλ. καὶ ΣΤΕΦΑΝΙΔΟΥ Β., *Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι σήμερον*, Ἀθῆναι 1948, 193.

σε «πρόεδρος» Κρήτης¹⁹⁷, όπως επίσης κι ο Έπίσκοπος Κορώνης Βελισσάριος.

Έπιπλέον, και κατά διαστήματα «πολλοί ὀρθόδοξοι ἐπίσκοποι, εἴτε ἀνεπισήμως καὶ ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας, καὶ δὴ καὶ πολλάκις παραιτούμενοι τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, εἴτε ἐν ἀποστολῇ δῆθεν παρὰ τοῦ Πατριαρχείου πρὸς συλλογὴν βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, κατήρχοντο εἰς τὴν μεγαλόνησον καὶ ἐκεῖ ἐδίδασκον τοὺς ἐν τῇ πατρῴᾳ πίστει ἐμμένοντας καὶ ἐχειροτόνουν τοὺς ὑποψηφίους κληρικούς»¹⁹⁸.

Ἐπίσης, προκειμένου νὰ χειροτονηθοῦν¹⁹⁹ ὀρθόδοξοι ἱερεῖς πολλοὶ μετέβαιναν σὲ τουρκοκρατούμενα μέρη, στὴν Πελοπόννησο, Μάνη, Μεθώνη, Κορώνη, στὰ Ἐπτάνησα (Ζάκυνθο, Κεφαλληνία), στὰ Κύθηρα, ἢ ἀκόμη καὶ στὰ Δωδεκάνησα, ὅπου ὑπῆρχαν ὀρθόδοξοι ἀρχιερεῖς. Μάλιστα, ὅσοι ἐπιθυμοῦσαν νὰ χειροτονηθοῦν πρῶτα ἐλάμβαναν «τὴν ἄδεια τῶν τοπικῶν ἀρχῶν καὶ κατόπιν ἀπευθύνονταν πρὸς τοὺς ἱεράρχες ποὺ διέμεναν ἐκτὸς τοῦ νησιοῦ, γιὰ νὰ χειροτονηθοῦν»²⁰⁰. Κατὰ τὸν ἰστ' αἰῶνα μόνο στὴν περιφέρεια τοῦ Ἡρακλείου ἀναφέρονται 937 ἱερεῖς²⁰¹!

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς Ἑνετοκρατίας ἀκμάζουν τὰ ὀρθόδοξα μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν κέντρα διατήρησης καὶ ἀναγέννησης, τοῦ ὀρθοδόξου πολιτισμοῦ, τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν. Παράλληλα μὲ αὐτὰ καταγράφεται χορεία λογίων Ἱεραρχῶν, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, κρητικῆς καταγωγῆς, παιδευμένων, μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν στήριξη τῆς ζωῆς τῶν ὀρθοδόξων, ὑπὸ τὴν στοργικὴ σκέπη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἐπὶ παραδείγματι ὁ Φιλαδελφείας Γαβριήλ Σεβῆρος κ.ἄ.

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία γιὰ νὰ «διατηρήσει τὰ κυριαρχικὰ της δικαιώματα στὸ νησί, χειροτονοῦσε μητροπολίτες ἢ ἐπισκόπους, ποὺ διέμεναν ὅμως ἐκτὸς τοῦ νησιοῦ, ἢ διορίζε τοὺς ὀνομαζόμενους ἐπιτρόπους ὡς πνευματικούς ἐπό-

¹⁹⁷ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 194. Βλ. καὶ Π 3 (1954) 101. Πρβλ. ΔΥΟ-ΒΟΥΝΙΩΤΟΥ Κ., «Ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμος καὶ Πρόεδρος Κρήτης ὁ Ὁμολογητής», *ΕΕΒΣ* 9 (1932), 47-79.

¹⁹⁸ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος ἱστορία τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐκκλησίας*, 26-27. Διασώζονται σὲ ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς καὶ ὀνόματα ἐπισκόπων ποὺ μὲ κίνδυνο τὴν ζωὴ τους καὶ «παρὰ τὴν θέλησιν τῶν κυρίαρχων Ἑνετῶν» ἀνεπίσημα κι ἐξ ἰδίας πρωτοβουλίας «ἐδίδασκον τοὺς ἐν τῇ πατρῴᾳ πίστει ἐμμένοντας καὶ ἐχειροτόνουν τοὺς ὑποψηφίους κληρικούς».

¹⁹⁹ ΔΕΤΟΡΑΚΗ Θ., *Ἱστορία τῆς Κρήτης*, 200. Μεταξὺ τῶν προβλημάτων ποὺ ἀντιμετώπισε ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β' ὁ Τρανὸς σχετικὰ μὲ τὶς χειροτονίες ἦταν καὶ τὸ ζήτημα τῆς σιμωνίας, ἄλλωστε σύμφωνα μὲ διάταξή του «ὁ χειροτονῶν ἢ χειροτονούμενος ἐπὶ χρήμασι ἦτο αὐτοκαθαίρετος», ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Χ., «Οἱ Ἐπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κ/πόλεως κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωση χρόνους», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 302. Σχετικὰ ἐπίσης σημειώνουμε καὶ τὰ ἀκόλουθα. Σὲ διάφορες περιοχὲς ἀναφέρεται ἡ ὕπαρξη ἐγγάμων Ἐπισκόπων ἐπὶ λατινοκρατίας, LEGRAND B., *Bibliographie hellénique*, XVII siècle, III, 275. Οἱ Ἐπίσκοποι «ἐχειροτονοῦντο καὶ ἐξ ἀγάμων καὶ ἐξ ἐγγάμων, ὧν αἱ σύζυγοι ἢ ἀπέθνησκον ἢ προσήρχοντο εἰς τὸν μοναχικὸν βίον κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις», ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Χ., «Οἱ Ἐπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κ/πόλεως κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωση χρόνους», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 299. Βλ. καν. 12 Πενθέκτης. ΑΓΑΠΙΟΥ Ι.-ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ Μ., *Πηδάλιον*, ἐν Ἀθῆναις 1841, 128-129.

²⁰⁰ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 195.

²⁰¹ ΤΖΕΔΑΚΗ Θ., *Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τοῦ Νομοῦ Ἡρακλείου*, 144. Βλ. καὶ ΚΟΝΙΔΑΡΗ Ι., «Ἑλλάς», *ΘΧΕ* 3, 322.

πτες τῶν πιστῶν τοῦ νησιοῦ, ἕνα εἶδος δηλαδή τοποτηρητές»²⁰².

Ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ ἰζ' αἰῶνα (1606) ἀναφέρονται «τιτουλάριοι» Ἐπίσκοποι²⁰³, ποὺ χειροτονοῦνται ἀπὸ «Γέροντες» Μητροπολίτες διαμένοντες στὴν Κωνσταντινούπολη, οἱ ὁποῖοι καὶ «ἀπέστελλον αὐτοὺς ἐπιτροπικῶς εἰς τὰς οἰκείας Ἐπαρχίας»²⁰⁴. Κατόπιν, τὰ μετέπειτα χρόνια, σύμφωνα μὲ μαρτυρίες τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, χειροτονοῦσαν τιτουλάριους Ἐπισκόπους ὡς βοηθοὺς τῶν Μητροπολιτῶν, ποὺ διακρίνονται σαφῶς στὴν κανονικὴ αὐτὴ πράξη ἀπὸ ἐκείνους ποὺ χειροτονοῦνταν «ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι πάλαι ποτὲ διαλαμπάντων Μητροπόλεων καὶ ἄλλων»²⁰⁵.

Ὁ φόβος κυριαρχίας τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς Τούρκους ἔκανε τοὺς Ἐνετοὺς περισσότερο διαλλακτικὸς ἀπέναντι στοὺς ὀρθοδόξους, τὰ θρησκευτικὰ, ἰδιοκτησιακὰ κ.ἄ. δικαιώματά τους καὶ ἔτσι ὥστε νὰ γίνεται λόγος ὅτι οἱ χριστιανοὶ «Ρωμαῖοι Φράγκοι ἦτονε συντροφιασμένοι ὅλοι»²⁰⁶ προκειμένου νὰ ἀντιμετωπίσουν μαζὶ τὸν νέο κοινὸ τους κίνδυνο.

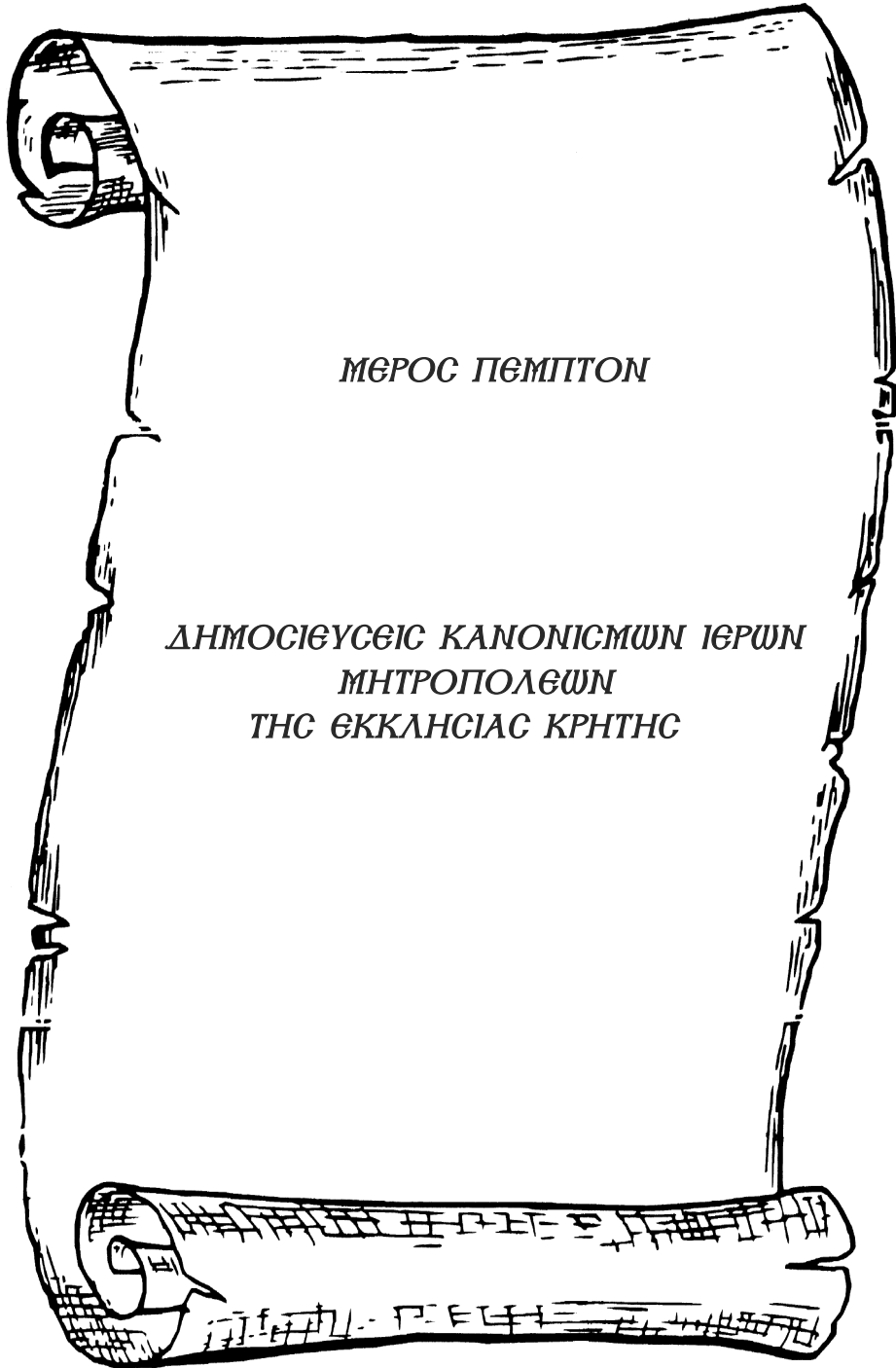
²⁰² ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴ Φραγκοκρατία*, 195. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης Νικόλαος ἀργότερα ἔλαβε τὴν Μητρόπολη Σμύρνης βλ. ΜΧ 2 (1939), 49. Μὲ πατριαρχικὸ γράμμα ὁ Κρήτης ἀρχικά «ἐκαρποῦτο» τὴν Μητρόπολη Μεθύμων καὶ κατόπιν τὴν ἐπισκοπὴ Λακεδαίμονος (τοῦ Μονεμβασίας), ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, 9. Σὲ ἐγγράφα τῆς ἐποχῆς (1357) γίνεται λόγος καὶ γιὰ τὸν Κρήτης Μακάριο «frater Macarius episcopus Graecorum cretensis», σὲ παπικὴ βοῦλλα τοῦ Γρηγορίου ΙΕ' (1373). CORNELIUS F., *Creta Sacra, Venetiis 1755*, 211. ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, 10. Ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμος ἀναφέρεται πρόεδρος Κρήτης βλ. ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗ Κ., «Ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμος καὶ Πρόεδρος Κρήτης ὁ Ὁμολογητής», *ΕΕΒΣ* 9 (1932), 47. Τὸ 1381 ὁ Πατριάρχης Νεῖλος ἔδωσε στὸν Μητροπολίτη Π. Πατρῶν τὴν Ἐκκλησία Κρήτης ἐξαρχικῶς «διὰ νὰ μὴ καταλειφθῇ ἡ μητρόπολις κενή» κι ἐπίσης μετὰ τὸ 1401 «ἀνετέθη πάλιν προεδρικῶς εἰς τὸν Μητροπολίτην Σταυρουπόλεως» ποὺ καλεῖται καὶ «πρόεδρος Κρήτης», ΤΩΜΑΔΑΚΗ Ν., Ὁρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς ἐν Κρήτῃ ἐπὶ Ἐνετοκρατίας, 14.

²⁰³ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Χ., «Οἱ Ἐπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κ/πόλεως κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωση χρόνους», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 299. Βλ. καὶ ΓΕΔΕΩΝ Μ., *Κανονικαὶ Διατάξεις*, Α', 42 καὶ τοῦ ἰδίου *ΕΑ* 21 (1901), 4, 6, 8, 22 καὶ *ΕΑ* 28 (1907), 53.

²⁰⁴ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Χ., «Οἱ Ἐπίσκοποι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Κ/πόλεως κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ἄλωση χρόνους», *ΕΕΒΣ* 17 (1941), 299.

²⁰⁵ Ὁ.π.

²⁰⁶ ΚΡΙΑΡΗ Π., *Ἱστορία τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τέλους τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866*, 26.

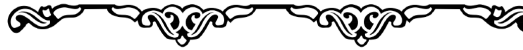
ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ ΙΕΡΩΝ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

*Κανονισμός περί συστάσεως καί λειτουργίας
τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ
Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου,
ὑπό τίν ἐπωνυμίαν «Βρεφονηπιακός Σταθμός
Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου»*

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης λαβοῦσα ὑπ' ὄψει:

α) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεύσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

γ) τὰς ὑφισταμένας κοινωνικάς, πνευματικάς καί ποιμαντικάς ἀνάγκας τῆς Ἐνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ἰδίᾳ τὴν μέριμναν αὐτῆς ὑπὲρ τῶν Βρεφῶν καί τῶν Νηπίων.

δ) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3/30-3-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/4Β'/27-6-2012 Ἀποφάσεως αὐτοῦ.

ε) τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1222/12-7-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ.

στ) τὴν ἀπὸ 23-7-2012 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ἀποφασίζει ὁμοφώνως:

συνιστᾷ εἰς τὸν Ἱερὸν Ἐνοριακὸν Ναὸν Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, καί εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πνευματικὸ Ἐνοριακὸ Κέντρο Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας», Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Βρεφονηπιακός Σταθμός Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργῇ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων καί θὰ ἐδρεύει εἰς τὸν Δῆμον Χανίων. Ἡ ὀργάνωσις, διοικήσις, διαχείρησις καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μὲ τὴν ἐπωνυμία:

«ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΧΑΛΕΠΙΑΣ ΧΑΝΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ»

Άρθρο 1

Σύσταση

Στήν Ἱερὰ Μητρόπολη Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου καὶ στήν Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας συστήνεται ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μὲ τὴν ἐπωνυμία «Πνευματικὸ Ἑνοριακὸ Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων», κατ' ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν.590/1977), «ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΧΑΛΕΠΙΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ», τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελεῖ ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μὲ τὴν Ἐπωνυμία «Πνευματικὸ Ἑνοριακὸ Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας» τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων ἰδίως διαχείρισης καὶ μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, θὰ διέπεται δὲ ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Άρθρο 2

Σκοπὸς

Σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ ἐξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη, διαπαιδαγώγηση, δημιουργικὴ ἀπασχόληση, ψυχαγωγία καὶ ἐν γένει φροντίδα βρεφῶν καὶ νηπίων (ἀπὸ 6 μηνῶν μέχρι 5 ἐτῶν) ἐργαζομένων συζύγων, οἱ ὁποῖοι, κατὰ προτίμηση, κατοικοῦν ἢ διαμένουν στήν περιφέρεια τῆς Ἑνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων καὶ σὲ περιφέρειες ἄλλων Ἑνοριῶν, κατόπιν ἐξασφάλισης ἄδειας γιὰ τὴ λειτουργία τοῦ ὡς ἄνω Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, σύμφωνα μὲ τοὺς ὅρους καὶ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας (ἰδίως ἄρθρ. 12 παρ γ', Ν. 2082/1992). Σκοπὸς ἐπίσης τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ἡ ὀργάνωση διαλέξεων, ἑορτῶν καὶ ἄλλων παρεμφερῶν ἐκδηλώσεων γιὰ τὴν προστασία τῆς μητέρας καὶ τοῦ παιδιοῦ γενικῶς.

Άρθρο 3

Ὄργάνωση-Διοίκηση

1. Τὸ Ἰδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου καὶ διοικεῖται ἀπὸ τὸ Ἑπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο (Δ.Σ.) τοῦ «Πνευματικοῦ Ἑνοριακοῦ Κέντρου Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας», στὸ ὁποῖο καὶ θὰ στεγάζεται.

2. Τὸ Δ.Σ. κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του ἐπιλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν του τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμιά.

3. Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικὰ κάθε μῆνα καὶ ἐκτάκτως, ὅταν κριθεῖ αὐτὸ ἀναγκαῖο ἀπὸ τὸν Πρόεδρο ἢ ζητηθεῖ ἐγγράφως ἀπὸ τρία (3) τουλάχιστον μέλη τοῦ Δ.Σ.

4. Στὶς συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ. τηροῦνται πρακτικά, στὰ ὁποῖα καταχωρίζονται

όλες οί αποφάσεις, καθώς και ή γνώμη τών μειοψηφησάντων μελών. Τά πρακτικά άναγιγνώσκονται κατά τήν έπομένη Συνεδρία του Δ.Σ. και ύπογράφονται άπ' όλα τά μέλη.

Άρθρο 4

Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου ως πρòς τήν λειτουργία του Βρεφονηπιακού Σταθμού

1. Το Δ.Σ. διοικεί τò Ίδρυμα και φροντίζει για τήν έκπλήρωση τών σκοπών του. Διαχειρίζεται τες ύποθέσεις αύτου, έγκρίνει τόν έτήσιο προϋπολογισμό και άπολογισμό έσόδων και έξόδων, τούς όποιους ύποβάλλει για έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Άποκορώνου και άποφασίζει για κάθε δαπάνη του Βρεφονηπιακού Σταθμού.

2. Προσλαμβάνει με σύμβαση Ίδιωτικού Δικαίου και άπολύει τò προσωπικό του Βρεφονηπιακού Σταθμού, άποφασίζει δέ τήν καταβολή έφάπαξ άμοιβής για τήν παροχή ύπηρεσιών στο Ίδρυμα.

3. Προσλαμβάνει Συμβούλους επί παιδαγωγικών, ιατρικών, νομικών, οικονομικών και άλλων θεμάτων και άποφασίζει για κάθε θέμα πού δέν προβλέπεται άπο τόν παρόντα κανονισμό, πάντοτε δέ με τήν έγκριση τών Πράξεών του άπο τò Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Άποκορώνου.

4. Μεριμνά για τήν έξεύρεση οικονομικών πόρων και τήν επαύξηση αύτων, καθώς και για τήν εύρυθμη, όμαλή, άπρόσκοπτη και άποτελεσματική λειτουργία του Ίδρύματος.

5. Συντάσσει τόν Έσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας του Βρεφονηπιακού Σταθμού, πού έγκρίνεται άπο τò Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Άποκορώνου.

Άρθρο 5

Καθήκοντα του Προέδρου ως πρòς τήν λειτουργία του Βρεφονηπιακού Σταθμού

1. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. εκπροσωπεί τò Ίδρυμα ένώπιον κάθε Δικαστικής, Έκκλησιαστικής ή άλλης Αρχής και σέ όλες τες σχέσεις του με άλλα Ίδρύματα, Όργανισμούς, Νομικά και Φυσικά πρόσωπα. Δύναται δέ νά έκχωρεί τò δικαίωμα αύτò κατά περίπτωση σέ άλλο μέλος του Δ.Σ., κατόπιν άποφάσεως του Δ.Σ., γεγονός πού αύτοδικαίως θά συμβαίνει και στίς περιπτώσεις πού άναπληρώνεται στα καθήκοντά του άπο τόν νόμιμο άναπληρωτή του.

2. Προσκαλεί τò Δ.Σ. σέ τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις.

3. Λαμβάνει γνώση τής άλληλογραφίας και ύπογράφει τή σχετική άλληλογραφία.

4. Μεριμνά για τήν έφαρμογή τών διατάξεων του παρόντος Κανονισμού και τών άποφάσεων του Δ.Σ.

Άρθρο 6

Καθήκοντα του Γραμματέα

1. Ο Γραμματέας του Δ.Σ. τηρεί το βιβλίο Πρωτοκόλλου εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων του Ίδρύματος.
2. Συντάσσει τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ. και φυλάσσει το βιβλίο των πρακτικών.
3. Τηρεί το βιβλίο Μητρώου των Νηπίων του Βρεφονηπιακού Σταθμού, φυλάσσει τη σφραγίδα και το Άρχεϊο αυτού.

Άρθρο 7

Καθήκοντα του Ταμία

1. Ο ταμίας εισπράττει τα έσοδα του Ίδρύματος και εκδίδει Γραμμάτιο εισπράξεως υπογραφόμενο από τον Πρόεδρο και τον Ταμία.
2. Για κάθε εισφορά σε είδος εκδίδεται απόδειξη παραλαβής και γίνεται καταχώρηση στα οικεία βιβλία του Ίδρύματος.
3. Ένεργεϊ τις πληρωμές, αφού εκδοθεϊ το χρηματικό ένταλμα πληρωμής, το όποιο υπογράφεται από τον Πρόεδρο και τον Ταμία.
4. Τηρεί το βιβλίο του Ταμείου, στο όποιο καταχωρούνται τα έσοδα και τα έξοδα τα όποια πραγματοποιούνται κατά την χρονική διάρκεια έκαστης οικονομικής χρήσεως.
5. Τηρεί τα διαχειριστικά βιβλία του Βρεφονηπιακού Σταθμού, τα όποια φυλάσσει καθώς και τα παραστατικά στοιχεία των εισπράξεων και των πληρωμών.
6. Συντάσσει τον προϋπολογισμό και τον άπολογισμό, τους όποιους υποβάλλει εγκαίρως προς ψήφιση στο Δ.Σ. και στη συνέχεια στο οίκεϊο Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου για έγκριση.
7. Τα διπλότυπα Γραμματίων Είσπράξεων και Πληρωμών φέρουν τη θεώρηση τής Ίερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου.

Άρθρο 8

Προσωπικὸ του Βρεφονηπιακού Σταθμού

1. Το προσωπικὸ του Βρεφονηπιακού Σταθμού διακρίνεται σε τακτικὸ (ἀμειβόμενο) και ἔθελοντικὸ (μὴ ἀμειβόμενο). Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὀργανικῶν θέσεων του τακτικὸυ προσωπικὸυ καθορίζεται με ἀπόφαση του Δ.Σ. ὡστε νᾶ καλύπτονται πλήρως οί ἀνάγκες λειτουργίας του Βρεφονηπιακού σταθμού.
2. Για τὴν εὐρυθμῆ, ὁμαλῆ και ἀποτελεσματικῆ λειτουργία του Βρεφονηπιακού Σταθμού προσλαμβάνεται Διευθυντής/-ια πὸυ διαθέτει τὰ ἀπαραίτητα τυπικά και οὐσιαστικά προσόντα, ὁ ὁποῖος/-οία θᾶ ἔχει τὴν εὐθύνη λειτουργίας του Βρεφονηπιακού Σταθμού, μεριμνᾶ για τὴν ὑγιεινῆ κατάσταση τῶν παιδιῶν, για τὴν διαπαιδαγώγησή τους, τὴν ψυχαγωγία τους, τὴν καλῆ διατροφή. Μεριμνᾶ για τὴν καθαριότητα του Βρεφονηπιακού Σταθμού, παρέχει

συμβουλευτική ἐνημέρωση καὶ ὑποστήριξη στοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν. Τὸν Διευθυντή/-ρια ὅταν ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται ἀναπληρώνει μίᾳ ἀπὸ τὶς νηπιαγωγούς ἢ βρεφοκόμους πού ὀρίζεται ἀπὸ τὸ Ἴδρυμα ἢ τὸ Δ.Σ.

3. Ἡ Διεύθυνση τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ τηρεῖ τὸ βιβλίο συμβάντων, τὶς ἀτομικὲς κάρτες ὑγείας τῶν παιδιῶν, τὸ βιβλίο παρουσίας αὐτῶν, τὸ βιβλίο παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ τοῦ σταθμοῦ καὶ τὸ Μητρώο παιδιῶν.

4. Προσλαμβάνονται γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, ἐφόσον κριθεῖ ἀπαραίτητο, καὶ ἄλλο προσωπικό, ἕνας παιδίατρος, μίᾳ δασκάλα μουσικῆς καὶ καθηγητὲς ξένων γλωσσῶν.

5. Οἱ ἀποδοχὲς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζονται ἐλεύθερα μὲ συμφωνία μεταξὺ ἐργαζομένων καὶ ἐργοδότη, δὲν μποροῦν ὅμως νὰ εἶναι κατώτερες τοῦ ἐλαχίστου ἡμερομισθίου πού προβλέπεται ἀπὸ τὶς ἰσχύουσες κάθε φορὰ συλλογικὲς συμβάσεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας.

6. Λαμβανομένου ὑπ' ὄψει τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτήρα τοῦ Ἰδρύματος ἐλέγχεται ἡ λειτουργία τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι κόσμια, εὐπρεπὴς καὶ μὲ ἰδιαίτερα περισσεύματα ἀγάπης, ἐπιείκειας καὶ ὑπομονῆς.

Ἄρθρο 9

Λειτουργία τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ

1. Ἡ λειτουργία τοῦ Σταθμοῦ ἀρχίζει τὴν 1η Σεπτεμβρίου καὶ λήγει τὴν 31η Ἰουλίου, τοῦ ἐπόμενου ἡμερολογιακοῦ ἔτους, ἐπὶ 5 ἡμέρες, δηλαδὴ ἀπὸ Δευτέρα ὡς Παρασκευή.

2. Ὁ Σταθμὸς δὲν λειτουργεῖ ἀπὸ τὴν 24η Δεκεμβρίου μέχρι καὶ τὴν 6η Ἰανουαρίου καθὼς καὶ ἀπὸ τὴ Μεγάλη Πέμπτη μέχρι καὶ τὴν Τρίτη τοῦ Πάσχα.

3. Ὁ Σταθμὸς διακόπτει ἐπίσης τὴν λειτουργία του κατὰ τὶς ἐπίσημες ἀργίες τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν.

4. Ἡ λειτουργία τοῦ Σταθμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὶς 07:30 π.μ. καὶ λήγει στὶς 16:00 μ.μ. ὥρα.

Ἄρθρο 10

Ἐγγραφή παιδιῶν

1. Δικαίωμα ἐγγραφῆς στὸ Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ ἔχουν κυρίως τὰ παιδιά τῆς Ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων καὶ ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν κενὲς θέσεις γίνονται δεκτὰ καὶ παιδιά ἄλλων ἐνοριῶν.

2. Στὸ Σταθμὸ ἐγγράφονται παιδιά ἀπὸ 8 μηνῶν ἕως 5 ἐτῶν καὶ ἀπαιτοῦνται τὰ ἐξῆς δικαιολογητικά:

- Αἴτηση τῶν γονέων ἢ τοῦ κηδεμόνα τοῦ παιδιοῦ.
- Ληξιαρχικὴ πράξη γεννήσεως τοῦ παιδιοῦ.
- Ἱατρικὴ βεβαίωση γιὰ τὴ σωματικὴ καὶ τὴν πνευματικὴ ὑγεία του.

• Για τὴν ἐγγραφή τῶν παιδιῶν ἀλλοδαπῶν γονέων στὸ Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ ἀπαραίτητη προϋπόθεση εἶναι ἡ ἄδεια νόμιμης παραμονῆς στὴν χώρα μας.

Ἄρθρο 11

Διακοπὴ φιλοξενίας παιδιῶν

Ἡ διακοπὴ φιλοξενίας παιδιῶν πραγματοποιεῖται:

1. Ὄταν τὸ ζητήσουν μὲ αἴτησή τους οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες τῶν παιδιῶν.
2. Ὄταν παρουσιασθοῦν σοβαρὰ προβλήματα στὴν ὑγεία ἢ τὴ συμπεριφορὰ τῶν παιδιῶν καὶ δὲν μποροῦν νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ἀπὸ τὸ Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ.
3. Ὄταν κατ' ἐξακολούθησιν καὶ παρὰ τὶς ἐγγραφες εἰδοποιήσεις τοῦ Δ.Σ. πρὸς τοὺς γονεῖς, αὐτοὶ δὲν συμμορφώνονται πρὸς τὸ πρόγραμμα λειτουργίας τοῦ Σταθμοῦ.
4. Ὄταν ἀπουσιάζουν συνεχῶς πέραν τοῦ ἐνὸς (1) μηνὸς ἀδικαιολόγητα τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν Σταθμὸ.
5. Ὄταν δὲν καταβάλλεται ἀπὸ τοὺς γονεῖς πέραν τῶν τεσσάρων (4) μηνῶν ἡ οἰκονομικὴ τους συμμετοχὴ χωρὶς νὰ ὑπάρχει σοβαρὸς λόγος.

Ἄρθρο 12

Περιουσία – Πόροι

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Ἡ ἐτήσια ἐπιχορήγηση τοῦ Ἰ. Ναοῦ.
2. Τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὴν πραγματοποίησιν διαφόρων ἐκδηλώσεων.
3. Οἱ δωρεές ἢ οἱ κληρονομίες ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος.
4. Ἡ μηνιαία οἰκονομικὴ συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν πού φιλοξενοῦνται στὸν Βρεφονηπιακὸ Σταθμὸ, τὸ ποσὸν τῆς ὁποίας ἀποφασίζεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ.
5. Οἱ ἐπιχορηγήσεις ἀπὸ τὴν Περιφερειακὴ ἢ τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, Ὁργανισμοὺς καὶ ἄλλα Νομικὰ Πρόσωπα Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.
6. Οἱ τόκοι ἐκ τῶν καταθέσεων τοῦ Ἰδρύματος.
7. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἔσοδα κατατίθενται σὲ ξεχωριστὸ ταμεῖο στὸ ὄνομα τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ.
8. Ὁ Πρόεδρος ὑπογράφει τὰ σχετικὰ ἐγγράφα γιὰ ἀνάληψη χρημάτων, τὶς ἐκδιδόμενες τραπεζικὲς ἐπιταγὲς κ.τ.λ.

Ἄρθρο 13

Τηρούμενα βιβλία

α) Τὸ Ἰδρυμα ἔχει αὐτοτελεῖ διαχείριση, τηρεῖ δὲ τὰ ἐξῆς βιβλία θεωρημένα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου.

1. Βιβλίον Πρωτοκόλλου Εἰσερχομένων καὶ Ἐξερχομένων ἐγγράφων.
2. Βιβλίον Πρακτικῶν Συνεδριάσεων Δ.Σ.

3. Βιβλίο Ταμείου, διπλότυπα Γραμμάτια Είσπραξων καὶ διπλότυπα Γραμμάτια Πληρωμῶν, τὰ ὅποια εἶναι ἐκτελεστέα, ἐφ' ὅσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Ταμῆα τοῦ Δ.Σ. καὶ εἶναι θεωρημένα ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου.

4. Βιβλίο Κτηματολογίου γιὰ τυχὸν ἀκίνητα περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος καὶ βιβλίο κινητῶν πραγμάτων.

5. Βιβλίο Συμβάντων.

6. Βιβλίο παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ.

7. Μητρώο παιδιῶν.

8. Βιβλίο ἐκδρομῶν, ἐπισκέψεων, ὁμιλιῶν καὶ διαλέξεων.

β) Τὸ Ἴδρυμα τηρεῖ καὶ ἄλλα βιβλία τὰ ὅποια κρίνονται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. ἀπαραίτητα γιὰ τὴ λειτουργία του.

Ἄρθρο 14

Δωρητὲς-εὐεργέτες

Τὸ Δ.Σ. μπορεῖ μὲ ἀπόφασή του νὰ ἀνακηρύξει Δωρητὲς καὶ Εὐεργέτες ἐν ζωῇ ἢ μετὰ θάνατον.

Ἄρθρο 15

Εἰδικὲς διατάξεις-Κατάργηση τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ Ἴδρυμα καταργεῖται μὲ ἀπόφασή τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀπόφασης τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, ἢ ὅποια ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καταστεῖ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του. Σὲ κάθε περίπτωση κατάργησης τοῦ Ἰδρύματος κάθε κινητὸ ἢ ἀκίνητο περιουσιακὸ στοιχεῖο αὐτοῦ ἀνήκει στὸ Νομικὸ Πρόσωπο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων.

Ἄρθρο 16

Ἐλεγχος τοῦ Ἰδρύματος

Τὸ Ἴδρυμα ὀφείλει νὰ ἐπιτρέπει στὸν/στην Κοινωνικὸ/ἢ Σύμβουλο, τὸν/τὴν ὀριζόμενο/ἢ στην κατὰ τόπον ἀρμόδια ἐποπτεύουσα Περιφερειακὴ Ἐνότητα, τὴν ἐλεύθερη πρόσβαση σὲ ὅλους τοὺς χώρους του καὶ νὰ ἐξασφαλίζει σὲ αὐτὸν/αὐτὴν τὴν ἀκώλυτη ἄσκηση τῶν καθηκόντων ἐλέγχου, ἐπίβλεψης καὶ συνεχοῦς παρακολούθησης τῆς λειτουργίας του καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν που αὐτὸ παρέχει ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐπάρκειά τους.

Ἄρθρο 17

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρῶν Κανονισμὸς μπορεῖ νὰ τροποποιηθεῖ ἀπὸ τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Συμβούλιο τῆς Ἑνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, μὲ αἰτιολογημένη πρόταση τοῦ Δ.Σ. ποὺ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μη-

τροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου. Ἡ τροποποίηση αὐτὴ ὑπόκειται στὶς ἴδιες διατυπώσεις δημοσίευσης.

Ἄρθρο 18

Ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς αὐτοῦ στὸ ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης «Ἀπόστολος Τίτος» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρο 19

Κάλυψη δαπάνης

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς Ἐνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθεῖ.

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 23ῃ Ἰουλίου 2012

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

*Κανονισμός περί συστάσεως και λειτουργίας
Εκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Πέτρας καὶ Χερρονήσου, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν
«Κέντρο Φροντίδος Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Πέτρας καὶ Χερρονήσου "Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ"»*

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης λαβοῦσα ὑπ' ὄψει:

α) τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας» καὶ τὸ ἄρθρον 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα.

γ) τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου.

δ) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3/16-2-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου.

ε) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2/3.2.2012 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 132/17-2-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας καὶ Χερρονήσου κ. Νεκταρίου.

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Πέτρας καὶ Χερρονήσου Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Κέντρο Φροντίδος Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου "Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ"», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργῇ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου, ὡς αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον Νομικὸν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου «Ν.Π.Ι.Δ.», μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, ἡ δὲ λειτουργία του θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ»

Διοικήσεως, Διαχειρίσεως καὶ Λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μὲ τὴν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Φροντίδας Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ».

Ἄρθρο 1ο

ΣΥΣΤΑΣΗ – ΕΠΩΝΥΜΙΑ – ΕΔΡΑ – ΣΦΡΑΓΙΔΑ

Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου συνιστᾶται Ἐκκλησιαστικὸ Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ Νομικὸ Πρόσωπο Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Φροντίδας Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου Ἡ ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ», ὡς ἐξηρητημένης ὑπηρεσίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου, αὐτοτελοῦς δια-

χείρισης και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με έδρα την Δημοτική Ένότητα Νεάπολης του Δήμου Αγίου Νικολάου, του Νομού Λασιθίου Κρήτης, διεπόμε-
νο από τις διατάξεις της παρούσας συστατικής πράξης.

Η επίσημη σφραγίδα του Ίδρύματος είναι στρογγυλή με δύο επάλλη-
λους κύκλους και θα φέρει στον μὲν ἔξωτερικὸ κύκλο τὶς λέξεις ΙΕΡΑ ΜΗ-
ΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ, στὸν δὲ ἔσωτερικὸ τὶς λέξεις ΚΕΝ-
ΤΡΟ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ καὶ στὸ κέντρο αὐτῆς τὴν λέξη «Η ΜΕΓΑ-
ΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ».

Άρθρο 2ο

ΣΚΟΠΟΣ

1. Σκοπὸς τοῦ Ίδρύματος αὐτοῦ εἶναι ἡ, χωρὶς ἐπιδίωξη ἐπιχειρηματικοῦ κέρδους, παροχὴ στέγης, τροφῆς, ἰατροφαρ-μακευτικῆς περίθαλψης καὶ πάσης φροντίδας καὶ προστασίας, πνευματικῆς καὶ ψυχολογικῆς ὑποστήριξης καὶ συμπαράστασης, ψυχαγωγίας, απασχόλησης, φροντίδας, στοργῆς, θαλπωρῆς, ἀνακούφισης καὶ ἀγάπης σὲ ἄτομα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἀδιακρίτως ὀρίου ἡλικίας, αὐτοεξυπηρετούμενα ἢ μὴ δυνάμενα νὰ αὐτοεξυπηρετηθοῦν, ἀπο-
δεδειγμένα ἄπορα, ἀλλὰ καὶ εὐπορα, ἀνα-σφάλιστα ἀλλὰ καὶ ἀσφαλισμένα, ἀναξιοπαθοῦντα ἢ ἐγκαταλελειμ-μένα πρόσωπα, Ἑλληνες πολίτες, κάτοικοι τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου.

Τὰ ἀποδεδειγμένα ἄπορα ἢ ἀνασφάλιστα ἄτομα περιθάλπονται δωρεάν, ἀπαλλασσόμενα ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση καταβολῆς τροφείων. Τὰ ὑπόλοιπα ἄτο-
μα καταβάλλουν στὸ Ἴδρυμα ποσὸ τροφείων κατὰ μῆνα, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομικὴ τους δυνατότητα.

2. Προϋποθέσεις εἰσαγωγῆς στὸ Ἴδρυμα.

Στὸ Ἴδρυμα εἰσάγονται τὰ παραπάνω ἄτομα, ἀδιακρίτως ὀρίου ἡλικίας, κατόπιν αἰτήσεώς τους. Οἱ ὑποψήφιοι δὲν πρέπει νὰ πάσχουν ἀπὸ ἀνίατο ἢ με-
ταδοτικὸ νόσημα ἢ ἀπὸ ψυχικὲς παθήσεις. Ἡ εἰσαγωγή στὸ Ἴδρυμα πραγμα-
τοποιεῖται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. καὶ σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς αἰτήσεως τοῦ ἐνδια-
φερομένου.

1. Δικαιολογητικὰ εἰσαγωγῆς εἶναι:

α) Αἴτηση εἰσαγωγῆς ὑπογεγραμμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἐνδιαφερόμενο ἢ σὲ περίπτωση ἀδυναμίας του, ἢ ὁποία πιστοποιεῖται ἰατρικά, ἀπὸ τὸν πλη-
σιέστερο συγγενῆ του ἢ σὲ περίπτωση μὴ ὑπάρξεως συγγενῶν ἀπὸ τὴν κοι-
νωνικὴ λειτουργὸ τῆς Κοινωνικῆς Πρόνοιας.

β) Συγκατάθεση ἑνὸς ἐκ τῶν πλησιέστερων συγγενῶν τοῦ αἰτοῦντος μὲ
ὑπεύθυνη δήλωση τοῦ Ν. 1599/1986, ὅπως ἰσχύει κάθε φορά.

γ) Πιστοποιητικὸ ὑγείας ἀπὸ δημόσιο νοσοκομεῖο ὅτι δὲν πάσχει ἀπὸ μο-
λυσματικὸ, μεταδοτικὸ ἢ ψυχικὸ νόσημα.

δ) Πιστοποιητικὸ γεννήσεως ἢ ἐπικυρωμένη φωτοτυπία τῆς ταυτότητός του.

ε) Σύντομο βιογραφικό σημείωμα τής οικογενειακής κατάστασης του ενδιαφερομένου, καθώς και τής οικονομικής του κατάστασης, με υπεύθυνη δήλωση και αντίγραφο τών φορολογικῶν δηλώσεων τών τελευταίων δύο ἐτῶν.

στ) Ἱατρικὸ ἱστορικὸ ἀπὸ τὸν προσωπικὸ ἱατρὸ τοῦ αἰτοῦντος, στὸ ὁποῖο θὰ παρέχονται πληροφορίες γιὰ τὴν κατάσταση τής υγείας του καὶ θὰ βεβαιώνεται ὅτι ὁ αἰτῶν δὲν πάσχει ἀπὸ ψυχοκινητικὲς διεγέρσεις, καθιστάμενος ἀνήσυχος καὶ ἀκατάλληλος γιὰ συμβίωση.

ζ) Ὑπεύθυνη δήλωση τοῦ ὑποψηφίου περὶ ἀποδοχῆς συμμετοχῆς του στὴ δαπάνη περίθαλψης καὶ ποιότητας ζωῆς ἀνάλογα μὲ τὶς οικονομικὲς δυνατότητες τοῦ ἰδίου καὶ τοῦ ἄμεσου οικογενειακοῦ του περιβάλλοντος, στὴν περίπτωση ποὺ ὑπάρχει ἡ δυνατότητα αὐτή. Τὸ ποσὸ τής συνεισφοράς καθορίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὴν ἔγκριση τής αἴτησης του καὶ ἀφοῦ συνεκτιμηθοῦν ὅλα τὰ προσωπικὰ στοιχεῖα τοῦ αἰτοῦντος. Ἐνδεχόμενη ἄρνηση καταβολῆς χρηματικοῦ ανταλλάγματος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν οἰκείων του δὲν συνιστᾷ λόγος μὴ περίθαλψης τῶν τροφίμων στὸ Ἴδρυμα.

η) Ὅλα τὰ προαναφερθέντα ἔγγραφα φυλάσσονται ἀπόρρητα στὸ φάκελο τοῦ τροφίμου, μὲ ἀπόλυτη εὐθύνη τοῦ Διευθυντοῦ καὶ χρησιμοποιοῦνται αὐστηρὰ γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος.

Πέραν τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων πρωταρχικῶν κριτηρίων ἐπιλογῆς τῶν φιλοξενουμένων προσώπων, ὅπως ἐπικουρικῶς δύναται νὰ ληφθεῖ ὑπ' ὄψει γιὰ τὴν προτίμηση ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τὸ μορφωτικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο αὐτῶν. Λαμβάνεται δὲ ὑπ' ὄψιν σὲ ἐπικουρικὴ βάση καὶ τὸ μορφωτικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο τῶν φιλοξενουμένων προσώπων καὶ ὄχι ὡς λόγος ἀποκλεισμοῦ αὐτῶν, λόγω τής ἐξ αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἐποικοδομητικῆς συνεισφοράς στὸ περιβάλλον τοῦ κοινωνικοῦ τους περιγύρου καὶ κατ' ἐπέκταση καὶ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ἰδρύματος.

Οἱ ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἰδρύματος – ἐξαιρουμένων τῶν χώρων διαμονῆς τῶν φιλοξενουμένων προσώπων – μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ ὡς ἐντευκτήριο γι' αὐτοὺς ἀλλὰ καὶ γιὰ κατοίκους τής περιφέρειας τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου.

2. Οἱ προσφερόμενες ὑπηρεσίες εἶναι ἴδιες πρὸς ὅλους ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ τους ἢ μὴ στὴ δαπάνη.

Ἄρθρο 3

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

1. Τὸ Ἴδρυμα τελεῖ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ καὶ διοικητικὴ ἐποπτεία τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου καὶ διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς (7μελὲς) Διοικητικὸ Συμβούλιο (στὸ ἐξῆς Δ.Σ.), τὸ ὁποῖο ἀπαρτίζεται ἀπὸ τοὺς:

α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Πέτρας καὶ Χερρονήσου ὡς Πρόεδρο, μὲ νόμι-

μο αναπληρωτή του, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του.

γ) Ήξι (6) μέλη προτεινόμενα από τον Μητροπολίτη τὰ ὁποῖα διορίζονται κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου καὶ ἐπιλέγονται ἀπὸ πρόσωπα πού εἶναι πρόθυμα καὶ ἱκανὰ νὰ συμβάλουν στὴν ἐπίτευξη καὶ εὐόδωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος. Τὰ μέλη αὐτὰ δύνανται νὰ εἶναι κληρικοί ἢ λαϊκοὶ (ἄνδρες ἢ γυναῖκες) πού κατοικοῦν στὴν περιφέρεια τῆς οἰκείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν εὐσέβεια, τὴν πνευματικὴ τους κατάρτιση, τὶς εὐαισθησίες τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

2. Τὰ ὡς ἄνω ἕξι (6) τακτικὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. διορίζονται γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πέτρας καὶ Χερρονήσου, μὲ τοὺς νόμιμους αναπληρωτές τους.

3. Στὴν κρίση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου, κατόπιν προτάσεως τοῦ Δ.Σ., ἐναπόκειται ἡ ἀντικατάσταση κάποιου μέλους τοῦ Συμβουλίου πρὸ τῆς λήξης τῆς τριετοῦς θητείας αὐτοῦ σὲ περίπτωση πού προβαίνει σὲ ἐνέργειες πού ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν σκοπὸ τοῦ Ἰδρύματος ἢ κατόπιν αἰτήσεώς του, καθὼς καὶ ὁ ἐπαναδιορισμὸς κάποιου μετὰ τὴ λήξη τῆς θητείας του.

4. Μέλη τοῦ Δ.Σ. πού δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τους ἢ κωλύονται στὴν ἄσκηση αὐτῶν ἢ δὲν συμβάλλουν στὴν εὐρυθμὴ, ὁμαλὴ, ἀπρόσκοπτη καὶ ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες πού ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος, ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, κατόπιν προτάσεως τοῦ Δ.Σ.

5. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο. Ὡστόσο τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος εἶναι δυνατὸν νὰ καθορίσει χορήγηση ποσοῦ γιὰ ὁδοιπορικὰ καὶ λοιπὰ ἔξοδα.

6. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίαση αὐτοῦ, μετὰ ἀπὸ πρόταση τοῦ Προέδρου καὶ ἐκλέγει τὸν Ἀντιπρόεδρο, τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ὑπεύθυνο ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν.

7. Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο συνέρχεται τακτικὰ, τουλάχιστον μία (1) φορὰ ἀνὰ δύο μῆνες, καὶ ἔκτακτα ὅταν παρίσταται ἀνάγκη ἢ ἐφόσον τὸ ζητήσουν ὁ Πρόεδρος ἢ ἐγγράφως καὶ αἰτιολογημένως τέσσερα (4) τουλάχιστον ἀπὸ τὰ μέλη αὐτοῦ. Οἱ συνεδριάσεις γίνονται κατόπιν γραπτῆς προσκλήσεως τοῦ Προέδρου, ἢ ὁποῖα περιλαμβάνει συνοπτικὰ τὰ πρὸς συζήτηση θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως καὶ ἢ ὁποῖα κοινοποιεῖται τρεῖς (3) τουλάχιστον ἡμέρες πρὸ τῆς καθορισμένης ἡμέρας τῆς συνεδριάσεως. Ἡ ἡμέρα ἀποστολῆς τῆς πρόσκλησης καὶ ἡ ἡμέρα τῆς συνεδριάσεως δὲν προ-σμετρῶνται. Ἡ πρόσκληση τῶν μελῶν δύνανται νὰ γίνῃ καὶ διὰ τηλεφώνου ἢ τηλεγραφῆματος ἢ τηλεμοιοτυπίας ἢ καὶ δι' ἄλλου πρόσφορου μέσου, ἐφόσον ὁμως τὸ γεγονὸς τοῦτο ἀποδεικνύεται διὰ σχετικῆς σημειώσεως στὸ εἰδικὸ βιβλίον προσκλήσεων, ἢ ὁποῖα δέον ὅπως

φέρει χρονολογία και ύπογραφή του προσώπου το οποίο πραγματοποίησε την πρόσκληση, κατόπιν σχετικής έντολής του Σεβασμιωτάτου Προέδρου.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε άπαρτία έφόσον παρίστανται κατά τη συνεδρίαση αυτού τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη αυτού, απαραίτητα δέ ο Πρόεδρος. Οί απόφασεις του Δ.Σ. λαμβάνονται με πλειοψηφία των παρόντων κατά τη συνεδρίαση μελών του. Σε περίπτωση ίσοψηφίας υπερισχύει ή άποψη υπέρ της οποίας συντάσσεται ο Πρόεδρος. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ μετέχει άνευ ψήφου και ο Διευθυντής του Ιδρύματος, που διορίζεται από το Δ.Σ., είσηγείται δέ τα θέματα της Ημερησίας Διατάξεως.

Σε κάθε συνεδρίαση του Δ.Σ. τηρούνται πρακτικά από τον Γραμματέα, τα όποια καταχωρούνται σε ειδικά βιβλία και στα όποια καταχωρίζονται όλες οι απόφασεις που λαμβάνονται από αυτό, καθώς και ή γνώμη των μελών που τυχόν διαφωνούν. Τα πρακτικά ύπογράφονται από όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου που μετέχουν στη συνεδρίαση.

9. Το πρώτο Δ.Σ. που συγκροτήθηκε για την ίδρυση και λειτουργία του Ίδρύματος, διορίζεται με την έγκριση και τη δημοσίευση του παρόντος Κανονισμού - Καταστατικού Λειτουργίας και άπαρτίζεται από τον Μητροπολίτη Πέτρας και Χερρονήσου Νεκτάριο, ως Πρόεδρο και από τους:

- α) Άρχιμ. Τίτο Μιχ. Ταμπακάκη, Ίεροκήρυκα της Ίερᾶς Μητροπόλεως
- β) Έμμανουήλ Δημ. Ζερβάκη, Τοπογράφο - Μηχανικό
- γ) Μαρία Δημ. Άρναουτάκη, Δικηγόρο
- δ) Αϊκατερίνη Έμμανουήλ Τσακωνίτη, Άρχιτέκτονα
- ε) Έμμανουήλ Μιχ. Κλώντζα, Ίατρο
- στ) Άνθούλα Χαλκιαδάκη, Ίατρο

και άναπληρωματικά μέλη τους: α) Άιδεσιμολ. Πρωτ. Γεώργιο Μιχ. Άτσάλακη, Γενικό Άρχιερατικό Επίτροπο της Ίερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας και Χερρονήσου β) Σοφία Γαλανάκη, Λογίστρια και γ) Μιχαήλ Έμμ. Πρινωτάκη, Γραμματέα της Ίερᾶς Μητροπόλεως.

Το πρώτο αυτό Δ.Σ. θα παραμείνει στη θέση του για μία θητεία (3 έτη) μετά από την έναρξη της λειτουργίας του Ίδρύματος.

Άρθρο 4ο

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

1. Το Δ.Σ. άποφασίζει για κάθε θέμα που άφορα στην όργάνωση, στη διοίκηση και λειτουργία του Ίδρύματος, στη διαχείριση και άξιοποίηση της περιουσίας του και στη διάθεση των πόρων αυτού, καθώς και για κάθε έέργεια που σχετίζεται με την έκπλήρωση του σκοπού του, πάντοτε όμως σύμφωνα με τις διατάξεις της συστατικής πράξης, του παρόντος οργανισμού, τους κείμενους Νόμους και τους έκάστοτε έκκλησιαστικούς κανονισμούς και κανονιστικές διατάξεις.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο εἰδικότερα:

α) Ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς στὸ Ἴδρυμα καὶ ὀρίζει τὶς τυχόν οἰκονομικὲς ὑποχρεώσεις τοῦ εἰσαγομένου προσώπου (τροφεῖα) ἢ τὴν παροχὴ χρηματικῶν βοηθημάτων στὸ Ἴδρυμα.

β) Καταρτίζει, ψηφίζει καὶ ὑποβάλλει κάθε χρόνο γιὰ ἔγκριση στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τὸν προϋπολογισμό, ἀπολογισμό καὶ ἰσολογισμό τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Ἀποφασίζει γιὰ τὴν πρόσληψη, μὲ σύμβαση ἰδιωτικοῦ δικαίου, τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ στὶς νομίμως συσταθεῖσες θέσεις. Καθορίζει τὴν ἀντιμισθία στὰ πλαίσια τῆς κειμένης Νομοθεσίας καὶ ἀπολύει τὸ προσωπικό.

δ) Ἐπιβάλλει σὲ αὐτὸ τὰ ἀναγκαῖα ἐκάστοτε πειθαρχικὰ μέτρα.

ε) Προγραμματίζει τὶς δράσεις καὶ ἐνέργειες γιὰ τὴν συντήρηση, τὸν ἐκσυγχρονισμό καὶ τὴν ἐπέκταση τῶν ὑποδομῶν τοῦ Ἰδρύματος.

στ') Ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἐπένδυση καὶ τὴν ἐπωφελέστερη τοποθέτηση τῶν κεφαλαίων τοῦ Ἰδρύματος, τὴν γενικότερη ἀξιοποίηση τῆς ἀκίνητης περιουσίας του, καθὼς καὶ τὴν ἐκποίηση ἢ ὑποθήκευση περιουσιακῶν του στοιχείων, τὴν ἐκμίσθωση ἀκινήτων του. Ἐγείρει ἀγωγὲς ἢ συμβιβάζεται ἢ παραιτεῖται ἀπ' αὐτῶν.

ζ) Ἀποφασίζει γιὰ τὴν ἀποδοχὴ ἢ ἀποποίηση κληρονομιῶν, κληροδοσιῶν καὶ δωρεῶν πρὸς τὸ Ἴδρυμα, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀνακήρυξη δωρητῶν καὶ εὐεργετῶν τοῦ Ἰδρύματος.

η) Ἀποφασίζει τὴν πρόσληψη τοῦ ἀναγκαίου προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος ἐφόσον ὑπάρχει σχετικὴ πίστωση στὸν ἐγκεκριμένο προϋπολογισμό αὐτοῦ, τοὺς ὅρους ἐργασίας καὶ ἀμοιβῆς, ὡς καὶ τὴν ἀπόλυση αὐτοῦ, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς ἐργατικῆς Νομοθεσίας.

θ) Ἀποφασίζει καὶ ἐνεργεῖ γιὰ λογαριασμό τοῦ Ἰδρύματος κάθε προμήθεια, ἐπιλαμβάνεται γιὰ τὴν διάθεση τῶν πόρων αὐτοῦ κατὰ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης Νομοθεσίας.

ι) Προβαίνει σὲ σύναψη συμβάσεων μὲ ταμεῖα ἢ Κρατικοὺς φορεῖς.

ια) Μελετᾷ, ὑποδεικνύει καὶ λαμβάνει μέτρα γιὰ τὴ βελτίωση καὶ ἀρτιότερη ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος, ὡς καὶ τὴν αὐξηση τῶν πόρων αὐτοῦ, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἐπέκταση τῶν ἐγκαταστάσεων του, ὅποτε παραστεῖ ἀνάγκη.

ιβ) Καταρτίζει, ἐπεξεργάζεται καὶ ὑποβάλλει πρὸς ἔγκριση στὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τὸν ἐσωτερικὸ Κανονισμό Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἀποφασίζει γιὰ τὴν τροποποίησή του.

ιγ) Ἀποφασίζει τὴν χορήγηση γενικῶν ἢ εἰδικῶν ἐξουσιοδοτήσεων ἐκπροσωπήσεως τοῦ Ἰδρύματος σὲ ἓνα ἢ περισσότερα μέλη του ἢ καὶ σὲ τρίτους. Δύναται νὰ ἀναθέτει σὲ μέλος του διάφορες ἀποστολὲς καὶ διεκπεραιώσεις.

Όποιοδήποτε θέμα ανακύπτει κατά την εφαρμογή του παρόντος Κανονισμού και δὲν προβλέπεται ρητῶς ἀπ' αὐτὸν ρυθμίζεται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ., ἢ ὁποία θὰ ὑποβάλλεται πρὸς ἔγκριση στὸ Μητρο-πολιτικὸ Συμβούλιο.

Ἄρθρο 5ο

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Δ.Σ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος;

α. Ἐκπροσωπεῖ τὸ Ἴδρυμα ἐνώπιον πάσης ἐκκλησιαστικῆς, διοικητικῆς ἢ δικαστικῆς ἀρχῆς, ὡς καὶ ἐνώπιον παντὸς νομικοῦ ἢ φυσικοῦ προσώπου καὶ ὀργανισμοῦ, πράττων καὶ ἐνεργῶν τὰ δέοντα γιὰ τὴν προώθηση τῶν εὐαγῶν σκοπῶν καὶ ὑποθέσεων τοῦ Ἰδρύματος. Μὲ εἰδικὴ ἀπόφασή του τὸ Δ.Σ. καὶ γιὰ συγκεκριμένη ἐκάστοτε ὑπόθεση δύναται νὰ ἀναθέτει ἐγγράφως καὶ σὲ ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ. τὴν ἐκπροσώπησή του.

β. Συγκαλεῖ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο σὲ τακτικὲς καὶ ἔκτακτες συνεδριάσεις, κατὰ τὰ εἰδικότερα ἀναφερόμενα στὸ ἄρθρο 3 τοῦ παρόντος, κηρύσσει τὴν ἔναρξη καὶ λήξη αὐτῶν καὶ διευθύνει τὶς συζητήσεις.

γ. Ὑπογράφει ὅλα τὰ ἐξερχόμενα ἔγγραφα καὶ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ. Ἐνημερώνεται γιὰ ὅλα τὰ εἰσερχόμενα ἔγγραφα, καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀλληλογραφία τοῦ Ἰδρύματος.

δ. Καταρτίζει βοηθούμενος ἀπὸ τὸν Γραμματέα τὴν ἡμερήσια διάταξη τῶν θεμάτων πού θὰ συζητηθοῦν, τὴν ὁποία καὶ ὑπογράφει. Θέμα πού δὲν περιλαμβάνεται σ' αὐτὴν δὲν συζητεῖται, ἐκτὸς ἂν πρόκειται γιὰ ἐπείγουσα ὑπόθεση καὶ συμφωνήσει γι' αὐτὸ ἡ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν τοῦ Δ.Σ.

ε. Ἀναπτύσσει στὸ Δ.Σ. τὰ θέματα τῆς συζήτησης. Ὅποτε κρίνει σκόπιμο, ἀναθέτει τὴν εἰσήγηση διαφόρων θεμάτων σὲ μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

στ. Ἐκδίδει καὶ συνυπογράφει μὲ τὸν ὑπεύθυνο ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν κάθε χρηματικὸ ἔνταλμα. Ἔχει τὴ γενικὴ ἐποπτεία στὴ σύνταξη τῶν ἀπολογισμῶν – ἰσολογισμῶν καὶ προϋπολογισμῶν τοῦ Ἰδρύματος, πού συντάσσονται μὲ εὐθύνη τοῦ ὑπεύθυνου ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Δ.Σ.

ζ. Μεριμνᾷ γιὰ τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος ὀργανισμοῦ καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

η. Τὸν Πρόεδρο, ὅταν ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται, ἀναπληρώνει ὁ Ἀντιπρόεδρος ἐν γνώσει αὐτοῦ καὶ σὲ περίπτωσι ἀπουσίας ἢ κωλύματος τούτου, ἄλλο μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου πού ὀρίζεται μὲ ἀπόφαση αὐτοῦ.

Ἄρθρο 6ο

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΟΥ Δ.Σ.

Ὁ Γραμματέας τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος;

α) Ἔχει τὴν ἐποπτεία διεκπεραίωσης ὅλης τῆς γραφικῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἰδρύματος.

β) Προσυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου κάθε ἔγγραφο καὶ ἔνταλμα.

γ) Τηρεῖ τὰ βιβλία τῶν πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. καὶ φροντίζει γιὰ τὴν ἔγκαιρη σύνταξή τους, ὡς καὶ τὴν ὑπογραφή τους, τὰ ὁποῖα ἀναγιγνώσκονται σὲ κάθε συνεδρίαση πρὸ τῆς ὑπογραφῆς των.

δ) Φυλάττει τὰ ἔγγραφα, τὰ βιβλία (ἐκτὸς ἀπὸ τὰ διαχειριστικά) καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Ἰδρύματος καὶ εὐθύνεται γιὰ τὴν καταστροφή ἢ τὴν ἀπώλεια τούτων.

ε) Τὸν Γραμματέα ὅταν ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται, ἀναπληρώνει ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ., ὀριζόμενο ἀπὸ τὸν Πρόεδρο αὐτοῦ.

Ἄρθρο 7ο

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

α) Ὁ Ὑπεύθυνος ἐπὶ τῶν οικονομικῶν πρέπει, κατὰ προτίμηση, νὰ ἔχει γνώσεις λογιστικῆς ἢ οικονομικῆς καὶ νὰ διακρίνεται γιὰ τὴν ἀποδεδειγμένη τιμότητα, τὸ ἦθος καὶ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν Ἐκκλησία.

β) Ἔχει τὴν εὐθύνη καὶ τὴν ἐποπτεία ἐπὶ πάντων τῶν οικονομικῶν καὶ διαχειριστικῶν θεμάτων. Προσυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ τὰ Ἐντάλματα πληρωμῶν. Τηρεῖ τὰ διαχειριστικά βιβλία τοῦ Ἰδρύματος. Συντάσσει τοὺς ἀπολογισμοὺς, ἰσολογισμοὺς καὶ προϋπολογισμοὺς αὐτοῦ.

γ) Καταθέτει τὰ χρήματα τοῦ Ἰδρύματος σὲ μία ἀπὸ τὶς Τράπεζες ποὺ λειτουργοῦν στὴν πόλη τῆς Νεάπολης, κατόπιν σχετικῆς ἐντολῆς τοῦ Προέδρου. Πραγματοποιεῖ ἀναλήψεις ἀπὸ τὴν Τράπεζα, κατόπιν εγγράφου ἐντολῆς τοῦ Προέδρου, μετὰ τοῦ ὁποῖου προσυπογράφει τὰ συνοδεύοντα δικαιολογητικά δαπανῶν.

δ) Ἐνεργεῖ διαγωνισμοὺς, κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Προέδρου καὶ σχετικῆς πρὸς τοῦτο ὑποδείξεως, γιὰ τὴν προμήθεια ὑλικῶν καὶ τροφίμων, μὲ σκοπὸ τὴ γενικότερη ἐξασφάλιση καλύτερης ποιότητας καὶ τιμῆς.

ε) Τηρεῖ καὶ φυλάσσει τὰ διαχειριστικά βιβλία καὶ στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος.

στ') Ὁ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ὅταν ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται, ἀναπληρώνεται ἀπὸ ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ., ὀριζόμενο ἀπὸ τὸν Πρόεδρο αὐτοῦ.

Ἄρθρο 8ο

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΜΕΛΩΝ

Τὰ Μέλη λαμβάνουν μέρος στὶς συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ., κατόπιν προσκλήσεως ἀπὸ τὸν Πρόεδρο τοῦ Ἰδρύματος.

Ἀποφασίζουν κατὰ τὴν κρίση τους, ἐπὶ τῶν συζητουμένων θεμάτων, μὲ γνώμονα πάντοτε τὴν καλύτερη λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρο 9ο

ΣΩΜΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

1. Γιὰ τὴν οικονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ Ἰδρύματος συνιστᾶται Σῶμα Συνδρο-

μητῶν (ἐφεξῆς Σ.Σ.), τοῦ ὁποίου τὴν εὐθύνη, μὲ τὴν ιδιότητα τοῦ Προέδρου, ἀναλαμβάνει ἓνα μέλος τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, μὲ κληρική ἢ μοναχική ιδιότητα, ὀριζόμενο ἀπὸ αὐτό.

2. Μέλη τοῦ Σ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἐγγράφονται προαιρετικὰ φιλόνηθοι, εὐσεβεῖς χριστιανοί, οἱ ὅποιοι καταβάλλουν μηνιαία συνδρομή, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας καθορίζεται ἀπὸ τὸ ἐγγραφόμενο μέλος. Σκοπὸς τοῦ Σ.Σ. εἶναι ἡ τακτικὴ οἰκονομικὴ ἐνίσχυση τοῦ Ἰδρύματος. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Σ.Σ. συνεργάζεται στενὰ μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Δ.Σ. καὶ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Ἰδρύματος. Τηρεῖ τὸ βιβλίον συνδρομητῶν – δωρητῶν. Ἐκδίδει νομίμως ἀποδείξεις εἰσπράξεων καὶ παραδίδει τὰ συγκεντρωμένα ποσὰ στὸν ὑπεύθυνον ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν, ἀπὸ τὸν ὁποῖο λαμβάνει νόμιμη θεωρημένη ἀπόδειξη. Ἀποδίδει δὲ λογαριασμὸ στὸ Δ.Σ. καὶ τὸ ὁποῖο ἐνημερώνει σχετικὰ.

ἄρθρο 10ο

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

1. Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος τὸ ὁποῖο βρίσκεται ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, ὄντας ὑπόλογο σὲ αὐτό, διακρίνεται σὲ ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο.

2. Στὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ συγκαταλέγονται ἄνδρες καὶ γυναῖκες διακρινόμενοι γιὰ τὸ ἦθος, τὴν κατάρτιση καὶ τὴν ὠριμότητά τους, τὶς ἐξειδικευμένες γνώσεις, τὶς ἐμπειρίες τους καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴ θέλησή τους δὲ καὶ χωρὶς ἀμοιβῆς παρέχουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ Ἰδρυμα.

3. Τὸ ἔμμισθο προσωπικὸ προσλαμβάνεται, ἀπασχολεῖται, ἀμείβεται καὶ παύεται μὲ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ.

4. Τὸ προσωπικὸ, ἔμμισθο καὶ ἄμισθο (ἐθελοντικὸ), διακρίνεται περαιτέρω σὲ Διοικητικὸ, Ἱατρικὸ – Νοσηλευτικὸ, Εἰδικῶν Καθηκόντων καὶ Βοηθητικὸ, τακτοποιεῖται δὲ στὶς παρακάτω συνιστώμενες θέσεις:

Α. Διοικητικὸ Προσωπικὸ

Μία (1) θέση Διευθυντοῦ

Μία (1) θέση Ὑπευθύνου Λογιστηρίου

Μία (1) θέση Γραμματέα

Β. Ἱατρικὸ – Νοσηλευτικὸ προσωπικὸ

Μία (1) θέση ἱατροῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ θέματα ὑγειονομικῆς φύσεως μὲ τακτικὴ ἀπασχόληση

Μία (1) θέση νοσηλεύτριας μὲ τριετὴ τοῦλάχιστον νοσηλευτικὴ πεῖρα

Τρεῖς (3) θέσεις νοσηλευτῶν/τριῶν ἢ βοηθῶν

Γ. Εἰδικὸ Προσωπικὸ

Μία (1) θέση φυσιοθεραπευτοῦ/τριας, δώροης καθημερινῆς ἀπασχόλησης

Μία (1) θέση Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ ἢ Ψυχολόγου μὲ δώροη ἀπασχόληση δύο φορές τὴν ἐβδομάδα

Δ. Βοηθητικό Προσωπικό

Μία (1) θέση μαγείρου

Μία (1) θέση βοηθοῦ μαγείρου

Δύο (2) θέσεις τραπεζοκόμων

Δύο (2) θέσεις καθαριστριῶν

Μία (1) θέση πλύντριας – σιδερώτριας.

5. Στὸν ἔσωτερικὸ Κανονισμὸ Λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος προσδι-ορίζονται τὰ προσόντα, οἱ ἀρμοδιότητες καὶ οἱ ὑποχρεώσεις τῶν εργαζομένων ἀνά κατηγορία καὶ εἰδικότητα, ἀναφέρονται δὲ αὐτά, καθὼς καὶ τὸ ὥραριο ἐργασίας στὴ Σύμβαση Ἐργασίας, ἡ ὁποία συνομολογεῖται μεταξὺ τοῦ Ἰδρύματος καὶ τοῦ ἐργαζομένου.

6. Μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. καθορίζονται, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος, οἱ ὀργανικὲς θέσεις, τὸ ὕψος τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ τὸ τηρούμενο ὥραριο ἐργασίας. Σὲ περίπτω-ση δημιουργίας καὶ ἄλλης ὀργανικῆς θέσης, ἐπιπλέον τῶν προβλεπομένων στὸν παρόντα Ὀργανισμό, τὰ προσόντα, οἱ ἀρμοδιότητες, οἱ ὑποχρεώσεις, ὁ μισθὸς καὶ τὸ ὥραριο ἐργασίας τοῦ ἐργαζομένου, καθορίζονται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ τοῦ Ἰδρύματος.

7. Ἡ πλήρωση τῶν θέσεων γίνεται σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ Ἰδρύματος σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς οἰκονομικὲς δυνατότητές του.

8. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος ἀσκεῖ τὸν ἔλεγχο καὶ τὴν ἐποπτεία στὸ πάσης φύσεως προσωπικὸ τοῦ Ἰδρύματος, εἴτε διὰ τοῦ Διευθυντοῦ του εἴτε δι' ἐντεταλμένου μέλους του, κατὰ τὰ ὀριζόμενα στὸν Ἐσωτερικὸ Κανονισμό.

Ἄρθρο 11ο

ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

α) Οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις πρὸς τὸ Ἴδρυμα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Δημόσιο, ἀπὸ Ἐκκλησιαστικὰ ἢ ἄλλα νομικὰ ἢ φυσικὰ πρόσωπα, καθὼς καὶ ἀπὸ τυχὸν κονδύλια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης.

β) Δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος.

γ) Εἰσφορὲς Δήμων ἢ ἄλλων Ὀργανισμῶν.

δ) Δωρεές χρημάτων ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος ἀπὸ ιδιωτῶν.

ε) Προϊόντα ἐράνων ἢ λαχειοφόρων ἀγορῶν, ποὺ διενεργοῦνται νόμιμα, κατόπιν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. ὑπὲρ τῶν εὐαγῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

στ) Οἱ τακτικὲς συνδρομὲς τοῦ Σώματος Συνδρομητῶν.

ζ) Οἱ εἰσφορὲς καὶ προσφορὲς τῶν περιθαλπομένων.

η) Καταθέσεις καὶ τόκοι τοῦ Ἰδρύματος καὶ πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῆς περιουσίας του.

θ) Κάθε ἄλλη πρόσοδος, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε εἶδους δραστηριότητες

του Ίδρύματος.

Άρθρο 12ο
ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΟΡΩΝ

Οί πόροι διατίθενται:

α) Για την κάλυψη κάθε δαπάνης που αποσκοπεί στην επίτευξη των σκοπών του Ίδρύματος.

β) Για τη διαμονή, διατροφή, ιατροφαρμακευτική και κάθε εν γένει περίθαλψη και φροντίδα των περιθαλπομένων.

γ) Για την αντιμετώπιση των δαπανών συντήρησης, έπισκευής και ανακαίνισης του κτηριακού συγκροτήματος.

δ) Για την προμήθεια του απαιτούμενου εξοπλισμού και λοιπών κινητών περιουσιακών στοιχείων και αναλώσιμων προς κάλυψη των σχετικών αναγκών.

ε) Για τις άμοιβες και τις ασφαλιστικές εισφορές του υπηρετούντος έμμισθου προσωπικού σύμφωνα με τις διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας.

στ) Για την κάλυψη της δαπάνης για τη διοργάνωση διαφόρων έκδηλώσεων του Ίδρύματος.

Άρθρο 13ο
ΔΩΡΗΤΕΣ - ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

α) Δωρητές και Ευεργέτες μπορούν να ανακηρύσσονται φυσικά ή νομικά πρόσωπα είτε αυτά βρίσκονται εν ζωή είτε μετά θάνατον, με απόφαση του Δ.Σ. του Ίδρύματος.

β) Δωρητές μπορούν να ανακηρύσσονται από το Δ.Σ. του Ίδρύματος και πρόσωπα, τα όποια εισφέρουν στο Ίδρυμα άλλες έξαιρετικές υπηρεσίες προς επίτευξη των σκοπών του Ίδρύματος.

γ) Η απόφαση χαρακτηρισμού καταγράφεται στο ειδικό βιβλίο πρακτικών και επιδίδεται στον ενδιαφερόμενο σε έπαινο και ανάμνηση.

Άρθρο 14ο
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

α) Το οικονομικό έτος αρχίζει την 1η Ίανουαρίου κάθε έτους και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

β) Ο προϋπολογισμός ψηφίζεται από το Δ.Σ. του Ίδρύματος το άργότερο εντός του μηνός Νοεμβρίου και υποβάλλεται για έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

γ) Μεταγενέστερες τροποποιήσεις του προϋπολογισμού επιτρέπονται, πρέπει όμως να τηρηθεί ή διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου.

Άρθρο 15ο
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

α) Μέσα στο δεύτερο δεκαπενθήμερο του μηνός Ίανουαρίου συντάσσεται

ό άπολογισμός τών πραγματοποιηθέντων έσόδων και έξόδων του λήξαντος οικονομικού έτους, ό όποιος ύποβάλλεται άπό τόν ύπεύθυνο έπί τών οικονομικών τó πρώτο δεκαπενθήμερο του μηνός Φεβρουαρίου στο Δ.Σ. για ψήφιση.

β) Μέ τόν άπολογισμό συντάσσεται γενικός ίσολογισμός, στον όποιο άναγράφονται άναλογικά τά ένεργητικά και παθητικά περιουσιακά στοιχεία του Ίδρύματος, τά όποια ύπάρχουν κατά την 31η Δεκεμβρίου του παρελθόντος έτους.

γ) Ό άπολογισμός και ό γενικός ίσολογισμός ύποβάλλονται έντός του δευτέρου δεκαπενθημέρου του μηνός Φεβρουαρίου στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο για έγκριση.

Άρθρο 16ο

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

Οί περιθαλπόμενοι στο Ίδρυμα ύποχρεούνται:

α) Νά συμμορφώνονται μέ τόν κανονισμό λειτουργίας του Ίδρύματος.

β) Νά φέρονται μέ σεβασμό και άγάπη προς τó προσωπικό, μεταξύ τους και τους έπισκέπτες και νά άποφεύγουν όποιαδήποτε συμπεριφορά ή όποια εΐναι δυνατόν νά δημιουργήσει προστριβές και διενέξεις, διαταράσσοντας έτσι την γαλήνη των άλλων.

γ) Νά φροντίζουν στο μέτρο του δυνατού για την εύπρεπή τους εμφάνιση, την άτομική ύγιεινή, καθαριότητα των κοινοχρήστων και άτομικού τους χώρου και τή διαφύλαξη των επίπλων και σκευών, τά όποια έχουν διατεθει στην άτομική τους και γενική χρήση.

Άρθρο 17ο

ΤΗΡΟΥΜΕΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

Στό Ίδρυμα τηρούνται τά παρακάτω διαχειριστικά βιβλία και στοιχεία, θεωρημένα για κάθε νόμιμη χρήση άπό την Ίερά Μητρόπολη Πέτρας και Χερρονήσου, δηλαδή:

α) Βιβλίο Πρωτοκόλλου Είσερχομένων και Έξερχομένων έγγραφων.

β) Βιβλίο Πρακτικών των Συνεδριάσεων του Δ.Σ.

γ) Βιβλίο Ύλικού και Άποθήκης.

δ) Μητρώο περιθαλπομένων στο όποιο θα περιέχονται τά στοιχεία του περιθαλπομένου, όπως βιογραφικό, ιστορικό ύγείας κ.λ.π.

ε) Μητρώο προσωπικού τηρούμενο κατά κατηγορία προσωπικού μέ κάθε στοιχείο και μεταβολή.

στ) Βιβλίο Είσεφορών στο Ίδρυμα.

ζ) Βιβλίο Συνδρομητών.

η) Βιβλίο Ταμείου.

ι) Τριπλότυπα Γραμμάτια Είσεπράξεων και Έντάματα Πληρωμών.

- ια) Τριπλότυπες αποδείξεις Εϊσπραξης (συνδρομῶν – δωρεῶν).
- ιβ) Τριπλότυπες αποδείξεις Πληρωμῆς.
- ιγ) Βιβλίο μισθοδοσίας προσωπικοῦ.
- ιδ) Βιβλίο ἐξόδων περιθαλπομένων.
- ιε) Βιβλίο ἀδειῶν προσωπικοῦ.

Κατὰ τὴν κρίση τοῦ Δ.Σ. μερικὰ ἀπὸ τὰ βιβλία αὐτὰ μποροῦν νὰ παραλείπονται καὶ ἄλλα νὰ προστίθενται.

Ἄρθρο 18ο

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Ὁ παρῶν Ὄργανισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, πὺ λαμβάνεται σὲ ἀπαρτία καὶ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο. Δημοσιεύεται δὲ ὅπως καὶ ὁ παρῶν Ὄργανισμὸς.

Ἄρθρο 19ο

ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

α) Τὸ παρὸν Ἰδρυμα διαλύεται ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, ὕστερα ἀπὸ αἰτιολογημένη, ὁμόφωνη ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἔγκριση ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, ὅταν δὲν ἐκπληρώνει τὶς ἐκκλησιολογικὲς του προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολή του ἢ ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καταστεῖ ἀνέφικτη ἢ λειτουργία του.

β) Στὴν περίπτωση τῆς διαλύσεως τοῦ Ἰδρύματος ἡ περιουσία του κινητὴ καὶ ἀκίνητη περιέρχεται αὐτοδίκαια στὸ νομικὸ πρόσωπο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου, γιὰ νὰ διαχειριστεῖ καὶ διαθέσει αὐτὴ γιὰ ὅποιονδήποτε παρεμφερῆ σκοπὸ.

Ἄρθρο 20ο

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Μὲ ἐσωτερικὸ Κανονισμὸ, πὺ καταρτίζεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, δύναται νὰ καθοριστοῦν λεπτομερῶς τὰ σχετικὰ μὲ τὴ λειτουργία αὐτοῦ (προσόντα, καθήκοντα προσωπικοῦ, ἔλεγχος δαπανῶν, διαχείριση τοῦ χρηματικοῦ, περιθαλψη εἰσαγομένων, καθορισμὸ πειθαρχικῶν παραπτωμάτων κ.λ.π).

Ἄρθρο 21ο

ΙΣΧΥΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος Ὄργανισμοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ δημοσίευσή του στὸ ἐπίσημο δελτίο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης «Ἀπόστολος Τίτος» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρο 22ο

Κάθε θέμα πὺ δὲν προβλέπεται ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Καταστατικοῦ, ἀλλὰ βασίζεται σὲ αὐτὲς καὶ δὲν τὶς ἀντιβαίνει, ρυθμίζεται μὲ χωριστὴ ἀπόφαση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἢ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε σύμφω-

νη με τούς Ἱερούς Κανόνες τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας, τὶς Διατάξεις καὶ τοὺς Νόμους ποὺ διέπουν τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια, τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τῆς Πολιτείας, νὰ ἐγκρίνεται ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου.

Ἄρθρο 23ο

Ἡ σύσταση τοῦ Ἰδρύματος «Κέντρο Φροντίδας Ἡλικιωμένων Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΝΑΓΙΑ», μετὰ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ σὲ ἀκίνητο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καὶ Χερρονήσου καὶ μετὰ τὴν συνδρομὴ ἐθελοντῶν συνεργατῶν, δὲν προκαλεῖ δαπάνη σὲ βᾶρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἢ δὲ δαπάνη μισθοδοσίας τοῦ μελλοντικοῦ ἔμμισθου προσωπικοῦ θὰ προέλθει καὶ θὰ προσδιορισθεῖ ἀπὸ τὶς κανονιστικὰς πράξεις τῆς διαδικασίας προσλήψεως τοῦ αναγκαίου προσωπικοῦ».

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 1ῃ Μαρτίου 2012

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

**Σύστασις Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας
ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Πολιτιστικῆς καὶ Κοινωνικῆς
Μέριμνας» καὶ Κανονισμός Λειτουργίας αὐτοῦ**

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

α) Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» καὶ τὰ ἄρθρα 59 παρ. 2 καὶ 29 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

β) Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορροεῦσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρῳμα.

γ) Τὰς ὑφισταμένας πνευματικὰς, κοινωνικὰς καὶ μορφωτικὰς ἀνάγκας τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας.

δ) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1/28.2.2012 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας.

ε) Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 9/16.2.2012 Ἀπόφασιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 221/28-2-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας κ. Εὐγενίου.

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

συνιστᾷ εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Ἐκκλησιαστικόν Ἴδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Κέντρο Πολιτιστικῆς καὶ Κοινωνικῆς Μέριμνας», τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἱεραπέτρας ὡς αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητον Νομικόν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου «Ν.Π.Ι.Δ.», μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρος, διὰ τὰς πνευματικὰς, κοινωνικὰς καὶ μορφωτικὰς ἀνάγκας τοῦ πληρώματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας. Ἡ ὀργάνωσις, διοικήσις, διαχείρησις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

"ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ"

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΑΠΥΤΝΗΣ ΚΑΙ ΣΗΤΕΙΑΣ

Ἄρθρο 1ο

Σύσταση-Ἐπωνυμία-Ἔδρα-Σφραγίδα-Νομικὴ Μορφή

Συνιστᾶται στὴν Περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καὶ Σητείας Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα, τὸ ὁποῖο θὰ λειτουργεῖ ὡς αὐτοτελὲς καὶ ἀνεξάρτητο Νομικὸ Πρόσωπο Ἰδιωτικοῦ Δικαίου «Ν.Π.Ι.Δ.», μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτῆρα, .

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Ἴδρυμα θὰ φέρει τὴν ἐπωνυμίαν «Κέντρο Πολιτιστικῆς

καί Κοινωνικῆς Μέριμνας Ἱεράπετρας» καί θά διέπεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καί τῶν κειμένων Νόμων.

Τό Ἴδρυμα, τό ὁποῖο στό ἐξῆς θά ἀναφέρεται ἐν συντομία ὡς «Κέντρο Πολιτιστικῆς -Κοινωνικῆς Μέριμνας» ἢ «Κ.Π.Κ.Μ.», θά ἔχει ἔδρα τήν πόλη τῆς Ἱεράπετρας τοῦ ὁμώνυμου Δήμου τοῦ Νομοῦ Λασιθίου Κρήτης καί θά στεγάζεται στό κτήριο, ἰδιοκτησίας τῆς Ἱεῤῥς Μητροπόλεως, τό ὁποῖο βρίσκεται ἐπί τῆς ὁδοῦ Φιλοθέου Α΄ 8.

Τό Ἴδρυμα θά ἔχει κυκλική σφραγίδα, μέ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία στό κέντρο θά φέρει χριστιανικό μονόγραμμα - παράσταση ἢ σύμβολο τοῦ Κέντρου κ.λ.π., στόν ἐξωτερικό κύκλο τίς λέξεις «Κέντρο Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας» καί στόν ἐσωτερικό «Ἱερά Μητρόπολις Ἱεραπύτνης καί Σητείας».

Ἄρθρο 2ο

Σκοποί

Σκοποί τοῦ Κ.Π.Κ.Μ.Ι. εἶναι:

α) Ἡ καλλιέργεια, προαγωγή καί διάδοση τοῦ πολιτισμοῦ-γραμμάτων, μουσικῆς, χοροῦ, θεάτρου, ζωγραφικῆς, σχεδίου, ἀγιογραφίας, ξυλογλυπτικῆς, ψηφιδωτοῦ, κεραμικῆς, κινηματογράφου καί τῶν τεχνῶν γενικότερα, μέ κάθε καλό μέσο ἐπικοινωνίας καί μέ τήν ἄσκηση σύγχρονης μορφωτικῆς κοινωνικῆς ἐνημέρωσης (ὀμιλίες, συνέδρια, σεμινάρια, ραδιόφωνο, τηλεόραση, ἴντερνετ, συστήματα πολυμέσων, ἠλεκτρονικούς δίσκους, φωτογραφικά μέσα, βιβλία, ἔντυπα, ἐκδόσεις κ.λ.π.).

β) Ἡ πραγματοποίηση συνάξεων νέων, ἡ ψυχική καλλιέργεια, ἐπιμόρφωση καί ἐν γένει συμπαράσταση πρὸς μαθητές, σπουδαστές καί κατηγορίες εἰδικῶν παιδιῶν, μέ κάθε ἐνδεδειγμένο μέσο (συντροφικές διαλόγου, εἰκαστικές δραστηριότητες, δημιουργική ψυχαγωγία, ἀθλητικές ὀμάδες, ὀμιλοὶ μουσικῆς καί θεάτρου, μάθηση ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, ἐξορμήσεις, κατασκηνώσεις, βιβλιοθήκη, ἀναγνωστήριο κ.λ.π.).

γ) Ἡ καταγραφή, ἀντιμετώπιση συγχρόνων κοινωνικῶν προβλημάτων, ὅπως αὐτά προκύπτουν ἀπό νέα κοινωνικά δεδομένα π.χ. ἀνεργία, ἐνδεεῖς, μετακίνηση πληθυσμῶν, μετανάστευση, ἀπομονωτισμός, ἀλκοολισμός, ἐθισμοὶ διαφόρων οὐσιῶν κ.λ.π., μέ διακριτικό τρόπο συμπαράστασης (ἐνημέρωση, ὀργάνωση κοινωνικῆς φιλανθρωπίας, συσσιτίων, προσέγγιση διαφόρων εὐπαθῶν κοινωνικῶν ὀμάδων κ.λ.π.).

δ) Ἡ μελέτη γιά τή στήριξη τῆς οἰκογένειας στό σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον, μέ κάθε πρόσφορο μέσο (ὀργάνωση διαλέξεων, σχολή γονέων, σύσταση συμβουλευτικοῦ γραφείου γιά τήν ἀντιμετώπιση οἰκογενειακῶν προβλημάτων π.χ. οἰκογενειακή βία, ψυχολογικά προβλήματα κ.λ.π.).

ε) Ἡ σπουδή τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκτροπῆς καί ἡ εὐαίσθητοποίηση τῶν

άνθρώπων, μέ τήν παροχή έπιστημονικῆς διαπολιτισμικῆς γνώσης γιά τήν προστασία τοῦ περιβάλλοντος, μέ μεθόδους έμπέδωσης περιβαλλοντικῆς συνείδησης.

στ) Ἡ στροφή πρός τή φύση μέ τήν καλλιέργεια-καταγραφή αὐτοφυῶν βοτάνων, φαρμακευτικῶν, ἀρωματικῶν καί ἄλλων δένδρων ἢ φυτῶν τῆς τοπικότητας καί ιδιαίτερης ποιότητας ποικιλιῶν τῶν περιοχῶν τῆς Ἱεράπετρας καί τῆς Σητείας, σέ έπισκέψιμες ἐκκλησιαστικές, μοναστηριακές ἐκτάσεις μέ βάση τήν πολιτιστική παράδοση τῆς Κρήτης καί ἀνάδειξη τῆς φυσικῆς ιστορίας τῆς κρητικῆς χλωρίδας, πανίδας καί διατροφικῆς παράδοσης τῆς Κρήτης, νησιῶν, ἡδύποτων, ἡθῶν καί ἐθίμων μέ εἰδικά σεμινάρια ἢ μέ τυχόν καί μόνο κατά νόμο γιά τά νομικά πρόσωπα μῆ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, δυνατότητα τυποποίησης-επεξεργασίας τῶν ἐν λόγω φυτῶν, ὑπέρ τῶν σκοπῶν τοῦ Κέντρου Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας ἢ μέ φύτευση φυτῶν ἢ δένδρων σέ ἀκαλλιέργητες μοναστηριακές καί ἐνοριακές ἐκτάσεις καί τήν παραγωγή ἐκχυλισμάτων φυτῶν κ.λ.π.

ζ) Ἡ καταγραφή, διαφύλαξη, συντήρηση ἔργων τέχνης τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί πολιτιστικῆς κληρονομιάς, ὄλων τῶν Ναῶν καί Μονῶν τῆς Ἱ. Μητρόπολεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ἢ καταγραφή τῶν παλαιοχριστιανικῶν, βυζαντινῶν καί μεταβυζαντινῶν μνημείων τῆς καί ἡ σύσταση εἰδικοῦ ἐκθετηρίου, ιστορικοῦ ἀρχείου καθῶς καί ἡ λειτουργία κεντρικοῦ καί περιφερειακῶν κόμβων θρησκευτικοῦ τουρισμοῦ πάνω στά μονοπάτια τῆς πίστεως, μέ κάθε σύγχρονο μέσο ὑλοποίησης.

η) Ἡ ἐνίσχυση τῶν στόχων τοῦ ἐν γένει ἔργου τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, στό πλαίσιο τῶν παρακαταθηκῶν, δυνατοτήτων καί ἀρμοδιοτήτων τῆς καί ἡ παροχή ἐπιμόρφωσης στίς διάφορες τάξεις τοῦ δυναμικοῦ τῆς.

θ) Ἡ σκοπὸ τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. ἔχουν ὑπερτοπικό χαρακτήρα, λειτουργία, καί διεργεῖνται μέ βάση τήν ἔδρα τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. ὡς τοπικοῦ κέντρου, ἀλλά ἐπεκτείνονται στά ὄρια τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, δηλαδή τό ἀνατολικότερο τμήμα τῆς Περιφερειακῆς Ἐνότητος Λασιθίου, συμπεριλαμβανομένων τῶν πρώην Ἐπαρχιῶν Ἱεράπετρας καί Σητείας, μέ ἀποδέκτες τίς τοπικές κοινωνίες, σέ συνεργασία μέ τίς Ἐνορίες καί ἄλλους τοπικούς φορεῖς, ἐκπαιδευτικούς, μορφωτικούς, ἀκαδημαϊκοὺς, ἐντός καί ἐκτός τῆς περιοχῆς τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως, καθῶς καί μέ εὐρύτερες ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ.

Ἄρθρο 3ο

Τμήματα τοῦ Κέντρου Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας

1. Ἐκδηλώσεων, συνεδρίων καί ὁμιλιῶν.
2. Μελέτης, ἀντιμετώπισης κοινωνικῶν προβλημάτων.

3. Συσσιτίων εὐπαθῶν κοινωνικῶν ομάδων καὶ Κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης.
4. Νεανικῶν συνάξεων καὶ ψυχαγωγίας νέων.
5. Κατασκήνωσης νέων.
6. Συμπαράστασης μαθητῶν, σπουδαστῶν.
7. Σχολῆς Γονέων καὶ Στήριξης οἰκογένειας.
8. Περιβαλλοντικῆς εὐαισθητοποίησης καὶ οἰκολογίας.
9. Καλλιέργειας φαρμακευτικῶν καὶ ἀρωματικῶν φυτῶν Κρήτης καὶ βιολογικῆς γεωργίας.
10. Μάθησης ἠλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν.
11. Πολυμέσων καὶ ἴντερνετ.
12. Βιβλιοθήκης, ἀναγνωστηρίου.
13. Σχολῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς.
14. Μάθησης παραδοσιακῶν μουσικῶν ὀργάνων.
15. Σεμιναριακῆς ἐπιμόρφωσης εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς.
16. Ζωγραφικῆς καὶ σχεδίου.
17. Σχολῆς ἀγιογραφίας.
18. Σχολῆς ξυλογλυπτικῆς.
19. Σχολῆς συντηρήσεως εἰκόνων, τέμπλων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κειμηλίων.
20. Ἐπιμόρφωσης στελεχῶν Ἐκκλησίας.
21. Βιβλιοπωλείου καὶ Ἐκδόσεων.
22. Καταγραφῆς-διαφύλαξης ἐκκλησιαστικῆς καὶ πολιτιστικῆς-λαϊκῆς κληρονομιάς.
23. Ἐκθετηρίου.
24. Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου καὶ ἐκθέσεως κειμηλίων καὶ εἰδῶν ἐκκλησιαστικῆς τέχνης.
25. Ραδιοφωνικοῦ προγράμματος.
26. Θρησκευτικοῦ τουρισμοῦ.
27. Γραφείων Κέντρου Πολιτιστικῆς καὶ Κοινωνικῆς Μέριμνας.
28. Φιλοξενίας.

Μπορεῖ νά συσταθεῖ καὶ νά ἐνεργοποιηθεῖ κάθε ἄλλο τμῆμα τοῦ Κέντρου Πολιτιστικῆς καὶ Κοινωνικῆς Μέριμνας, τό ὅποιο θά κρινόταν χρήσιμο καὶ ἀναγκαῖο, μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. Ὅλα τὰ τμήματα ἐνεργοποιοῦνται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. καὶ μποροῦν νά ἔχουν ἐσωτερικούς κανονισμούς λειτουργίας, ἐγκεκριμένους ἀπό αὐτό.

Κάθε τμῆμα ἔχει Ἐντεταλμένο καὶ Διοικοῦσα Ἐπιτροπή, οἱ ὅποιοι ὀρίζονται ἀπό τό Δ.Σ. Ὁ Ἐντεταλμένος μαζί μέ τήν Διοικοῦσα Ἐπιτροπή ἔχουν τήν εὐθύνη τῆς ὀργάνωσης, εὐρυθμῆς λειτουργίας κάθε τμήματος, μέ τόν ἐν γένει προγραμματισμό τῶν δραστηριοτήτων του καὶ εἰσηγοῦνται γιά ὅλα τά θέ-

ματά του στό Δ.Σ. Δέν μπορούν νά ύλοποιήσουν προτάσεις τους, ούτε νά προ-
βοϋν σέ καμιά δραστηριότητα, άν δέν ἔχει τήν ἔγκριση τοῦ Δ.Σ. καί εϋρίσκονται
σέ συνεχή συνεργασία μέ τόν Διευθυντή τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. καί ὑπό τόν συντονισμό
του.

Ἄρθρο 4ο

Διοίκηση, Διοικητικό Συμβούλιο, ἀρμοδιότητές του

Τό Κ.Π.Κ.Μ. διοικεῖται ἀπό 5/μελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.). Μέλη τοῦ
εἶναι: Ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης Ἱεραπύτνης καί Σητείας, ὡς Πρόεδρος τοῦ Ἰδρύ-
ματος, ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά ὀρίσει ἀναπληρωτή του καί νά ἐκπροσωπεῖται ἀπό
αὐτόν καί ἀπό ἄλλα τέσσερα μέλη τά ὁποῖα ἐπιλέγονται καί ὀρίζονται μέ πρά-
ξη τοῦ Μητροπολίτη, μαζί μέ ἴσο ἀριθμό ἀναπληρωτῶν.

Μετά τήν ἀποστολή τοῦ διορισμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ., ἐντός 20 ἡμερῶν,
κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Προέδρου, συνέρχεται τό Δ.Σ. καί συγκροτεῖται σέ
σῶμα, ἐκλέγοντας τόν Ἀντιπρόεδρο καί τόν Γραμματέα – Ταμῖα.

Ἡ θητεία τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ., ἐκτός του Προέδρου, εἶναι τριετής καί τό ἀξίω-
μά τους εἶναι τιμητικό καί ἄμισθο. Ὁ Πρόεδρος δύναται ὅταν ὑπάρχει λόγος
νά ἀντικαταστήσει μέλος τοῦ Δ.Σ. καί πρῖν ἀπό τή λήξη τῆς θητείας του, ἢ ὅταν
κάποιο μέλος ἀπουσιάζει ἀδικαιολόγητα ἐπί τρεῖς συνεχόμενες συνεδριάσεις
τοῦ Δ.Σ..

Τό Δ.Σ. συνέρχεται τακτικῶς καί ἐκτάκτως, ὕστερα ἀπό πρόσκληση τοῦ Προ-
έδρου καί βρίσκεται σέ ἀπαρτία, παρισταμένου τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ ἀναπλη-
ρωτή του καί δύο τουλάχιστον μελῶν του. Οἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται κατά
πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν καί σέ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ
ψηφός τοῦ Προέδρου. Σέ κάθε συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. τηροῦνται πρακτικά, τά ὁποῖα
ὑπογράφονται ἀπό ὅλα τά παρόντα μέλη. Στίς συνεδριάσεις παρίσταται ὁ Δι-
ευθυντής τοῦ Κ.Π.Κ.Μ.

Τό Δ.Σ. διοικεῖ τό Κ.Π.Κ.Μ., ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα πού ἀφορᾷ στήν ὀργά-
νωση, λειτουργία, διαχείρισή του, καθῶς καί γιά κάθε ἐνέργεια πού σχετίζε-
ται μέ τήν ἐκπλήρωση τῶν δραστηριοτήτων του καί μεριμνᾷ γιά τήν ὀρθή καί
ἀπρόσκοπτη λειτουργία τῶν ὑπηρεσιῶν καί τῶν τμημάτων του.

Ἐγκρίνει ἢ ἀπορρίπτει κατά τήν κρίση του, τήν αἴτηση ἄλλων φορέων γιά
τήν παραχώρηση χρήσης τῶν χώρων τοῦ κτιρίου στέγασης τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. ἢ ἀνα-
καλεῖ τήν ἐν λόγω παραχώρηση, μέ ἀπόφασή του.

Καταρτίζει τόν ἐτήσιο προϋπολογισμό καί ἀπολογισμό τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. τούς
ὁποῖους ὑποβάλλει στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱεραῖς Μητροπόλεως
Ἱεραπύτνης καί Σητείας γιά ἔγκριση καί στή συνέχεια δημοσιεύει τόν ἀπολο-
γισμό καί ἰσολογισμό στά τοπικά μέσα γενικῆς ἐνημέρωσης καί στήν ἰστοσε-
λίδα τῆς Ἱεραῖς Μητροπόλεως.

Καθορίζει τίς ἀναγκαῖες γιά τήν εϋρυθμη λειτουργία τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. ἐθε-

λοντικές θέσεις προσφοράς, αποφασίζει για την πρόσληψη και απόλυση τυχόν έμμισθου προσωπικού, για τὰ καθήκοντα, τὶς ἀρμοδιότητες, τὶς ἀποδοχές, καθὼς καὶ γιὰ συναφῆ ζητήματα, σύμφωνα πάντα με τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας.

Προβαίνει στή δημιουργία ἐπὶ μέρος ὑπηρεσιῶν ἐξαρτημένων ἀπὸ τὸ Κ.Π.Κ.Μ. καὶ ρυθμίζει τὶς σχέσεις τους με τὰ λειτουργοῦντα τμήματα.

Ἄρθρο 5ο

Ἀρμοδιότητες Προέδρου

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἐκπροσωπεῖ τὸ Κ.Π.Κ.Μ. σὲ ὅλες τὶς ἔννομες σχέσεις του, στὶς σχέσεις πρὸς τρίτους καὶ ἔναντι κάθε ἀρχῆς. Συγκαλεῖ τὸ Δ.Σ. τακτικά ἀνά 3/μηνὸ καὶ ἔκτακτα, ὅποτε παρίσταται ἀνάγκη. Καταρτίζει, βοηθούμενος ἀπὸ τὸ Γραμματέα καὶ τὸ Διευθυντὴ τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., τὴν ἡμερήσια διάταξη με τὰ πρὸς συζήτηση θέματα στοῦ Δ.Σ. Κατευθύνει τὶς ἐργασίες τοῦ Δ.Σ. καὶ τοῦ Διευθυντῆ τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., ὑπογράφει κάθε ἔγγραφο, παρακολουθεῖ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐντέλλεται τὴν πληρωμὴ οἰασδῆποτε δαπάνης. Τὸν Πρόεδρο ἀπόντα ἢ κωλυόμενο, ἀντικαθιστᾷ ὁ ἀπὸ αὐτὸν ὀρισμένος ἀναπληρωτὴς του, σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῶν καθηκόντων τοῦ Προέδρου καὶ ὑπογράφει με τὴν ἔνδειξη ἀντὶ αὐτοῦ.

Ἄρθρο 6ο

Διευθυντῆς

Συνιστᾶται θέση Διευθυντῆ τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. καὶ καλύπτεται με πρόταση τοῦ Προέδρου, κατόπιν ἀπόφασης τοῦ Δ.Σ. Ἡ θέση αὐτὴ μπορεῖ νὰ εἶναι τιμητικὴ, με ἐθελοντικὴ προσφορά ὑπηρεσίας ἢ με ἔμμισθον ἢ με ἀπόσπασον ἀπὸ ἄλλη ὑπηρεσία.

Ὁ Διευθυντῆς ἔχει τὴ μέριμνα γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. ποῦ ἀφοροῦν στὴν ὀργάνωση καὶ λειτουργία τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. καὶ τὴν τήρηση τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος κανονισμοῦ. Ἐποπτεύει τὶς Διοικητικὲς Ἐπιτροπὲς τῶν τμημάτων τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., συνεργάζεται μαζί τους, ἐλέγχει τὴν καλὴ λειτουργία τῶν τμημάτων, ἐπιμελεῖται γιὰ τὶς προμήθειες τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., εἰσηγεῖται στοῦ Δ.Σ. γιὰ τὴν ὀργάνωση τῶν τμημάτων σεμιναρίων, συνεδρίων, ἐπιμορφώσεων, ἡμερίδων καὶ λοιπῶν δραστηριοτήτων τῶν τμημάτων τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. καὶ γιὰ ὅτι ἄλλο τοῦ ἀνατεθεῖ ἀπὸ τὸ Δ.Σ.

Ἄρθρο 7ο

Καθήκοντα Γραμματέα-Ταμία

Ὁ Γραμματέας-Ταμίας τοῦ Δ.Σ. συνυπογράφει με τὸν Πρόεδρο κάθε ἔνταλμα, τηρεῖ τὸ βιβλίον πρωτοκόλλου, ἐπιμελεῖται τῆς σύνταξης τῶν πρακτικῶν του Δ.Σ., διεκπεραιώνει τὴν ἀλληλογραφία καὶ φυλάσσει τὰ ἔγγραφα, τὰ βιβλία καὶ τὴ σφραγίδα τοῦ Κ.Π.Κ.Μ.

Ἐνεργεῖ ὅλες τὶς εἰσπράξεις ποῦ ἀφοροῦν τὸ Κ.Π.Κ.Μ. ἐκδίδοντας διπλότυπες

ἀριθμημένες ἀποδείξεις τίς ὁποῖες ὑπογράφει μαζί μέ τόν Πρόεδρο, ἐνεργεῖ κάθε εἶδους πληρωμές μέ βάση νομίμως ἐκδιδόμενα ἐντάλματα, τηρεῖ τά διαχειριστικά βιβλία καί στοιχεῖα τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., καταθέτει σέ τραπεζικό λογαριασμό μέ τήν ἐπωνυμία: «Κέντρο Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας» τά εἰσπραττόμενα ἔσοδα, προβαίνει σέ ἀναλήψεις καταθέσεων κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Προέδρου ἢ τοῦ νόμιμου ἀναπληρωτῆ του, ἐπιμελεῖται τῆς κατάρτισης τοῦ προϋπολογισμοῦ καί ἀπολογισμοῦ, τούς ὁποίους ὑποβάλλει στό Δ.Σ. Τό Γραμματέα-Ταμῖα ἀπόντα ἢ κωλυόμενο, ἀναπληρώνει ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ., ὀριζόμενο ἀπό τό Πρόεδρο.

Ἄρθρο 8ο

Προσωπικό

Τό προσωπικό τοῦ Κέντρου Πολιτιστικῆς καί Κοινωνικῆς Μέριμνας διακρίνεται σέ ἐθελοντικό χωρίς ἀμοιβή καί τυχόν ἔμμισθο ἢ μέ ἀπόσπαση ἀπό ἄλλη ὑπηρεσία ἢ μέ τήν ἀνάθεση ἔργου στό Κ.Π.Κ.Μ. ἀπό τούς ὑπαλλήλους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, μετά ἀπό ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτου καί ἔγκριση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου.

Οἱ θέσεις τοῦ προσωπικοῦ καθορίζονται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.. Προϊστάμενος τοῦ προσωπικοῦ εἶναι ὁ Διευθυντής τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., μέ ἐντολή τοῦ Δ.Σ., ὁ ὁποῖος μπορεῖ νά εἶναι, κληρικός ἢ λαϊκός.

Ἄρθρο 9ο

Τηρούμενα Βιβλία

Τό Κ.Π.Κ.Μ. μέ μέριμνα τοῦ Γραμματέα – Ταμῖα τηρεῖ τά ἀναγκαῖα βιβλία, θεωρημένα ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Ἱεραπύτνης καί Σητείας, δηλαδή βιβλία: α) Πρωτοκόλλου, β) Πρακτικῶν συνεδριάσεων Δ.Σ. γ) Ταμείου καί διπλότυπα γραμμάτια εἰσπράξεων καί ἐντάλματα πληρωμῶν, δ) Προσωπικοῦ καί ε) Ὑλικοῦ.

Κάθε τμημα τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. διατηρεῖ θεωρημένα ἀπό τό Δ.Σ. βιβλία γιά τήν λειτουργία του, μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ.

Ἄρθρο 10ο

Πόροι καί διάθεσή τους

Πόροι τοῦ Κ.Π.Κ.Μ. εἶναι:

1. α) Ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας, τοῦ Κοινοφελοῦς Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας «Παναγία ἢ Ἀκρωτηριανή», τῶν Ἱ. Μονῶν, Ἐνοριῶν καί ἄλλων Νομικῶν Προσώπων, β) Τόκοι καταθέσεων τοῦ Κ.Π.Κ.Μ., γ) Πρόσοδοι λαχειοφόρων ἀγορῶν καί ἐράνων νόμιμα διενεργουμένων, δ) Δωρεές ἐν ζωῇ ἢ αἰτία θανάτου, κληρονομίες, κληροδοτήματα καί κληροδοσίες, κινητῶν καί ἀκίνητων, φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, ε) Εἰσφορές σέ εἶδος ἢ χρήματα στ) Κρατικές ἢ εὐρωπαϊκές ἐπιχορηγήσεις, εὐεργετήματα ἀπό εὐρωπαϊκά προγράμματα, ἐπιχορη-

γήσεις – συνεργασίες Ύπουργείων, Περιφερειών, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οργανισμών και νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ή τυχόν και μόνο ή από τους κείμενους νόμους προβλεπόμενη για τά νομικά πρόσωπα μή κερδοσκοπικού χαρακτήρα, δυνατότητα αξιοποίησης ἀκαλλιέργητων μοναστηριακών ή ἐνοριακών ἐκτάσεων, για τούς σκοπούς του Κ.Π.Κ.Μ.

2. Τό Κ.Π.Κ.Μ. μπορεί νά κηρύξει μεγάλους δωρητές ή δωρητές ή νά ἀπονεύμει εὐφημους μνεῖες μετά ἀπό ἐκτίμηση καί ἀπόφαση του Δ.Σ.

3. Οἱ ἀνωτέρω πόροι του Κ.Π.Κ.Μ., μέ ἀποφάσεις του Δ.Σ. διατίθενται για: α) Τήν ἀντιμετώπιση τῶν δαπανῶν συντηρήσεως τῶν ἐν γένει ἐγκαταστάσεων, τῶν δαπανῶν διοίκησης καί λειτουργίας του Κ.Π.Κ.Μ., β) Τήν προμήθεια του ἀπαιτουμένου ἐξοπλισμοῦ καί ἀναλωσίμων εἰδῶν πρὸς κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τῶν τμημάτων του Κ.Π.Κ.Μ., γ) Τήν πληρωμή κατὰ νόμο τυχόν ἐμμίσθου ἢ ἐκτάκτου προσωπικοῦ ἢ σεμιναριακῆς ἐπιμόρφωσης καί δ) Τήν κάλυψη κάθε ἄλλης δαπάνης πού ἀποσκοπεῖ στήν ἐπίτευξη τῶν σκοπῶν του Κ.Π.Κ.Μ.

Ἄρθρο 11ο

Τροποποίηση του Κανονισμοῦ

Ὁ παρὸν κανονισμός τροποποιεῖται μέ ἀπόφαση του Δ.Σ. καί μετά ἀπό ἔγκριση του Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Ἄρθρο 12ο

Διάλυση του Ἰδρύματος

Τό Κ.Π.Κ.Μ. διαλύεται, μέ πράξη του Μητροπολίτη Ἱεραπύτνης καί Σητείας, μετά ἀπό ἀπόφαση του Δ.Σ. Στήν περίπτωση αὐτή ὅλη ἡ περιουσία του, περιέρχεται χωρίς ἄλλο στήν διάθεση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἱεραπύτνης καί Σητείας.

Ἄρθρο 13ο

Ἰσχύς του παρόντος Κανονισμοῦ

Ὁ παρὸν Κανονισμός ἰσχύει ἀπό τή δημοσίευσή του στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης "Ἀπόστολος Τίτος"».

Ἐν Ἡρακλείῳ, τῇ 1ῃ Μαρτίου 2012

Ὁ Πρόεδρος

† Ὁ Κρήτης Εἰρηναῖος

*Κανονισμός περί συστάσεως και λειτουργίας
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ
Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου,
μέ τήν ἐπωνυμία «Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο
"Ἅγιος Ἰωακείμ Ἐπίσκοπος Χερρονήσου",
Ἐνορίας Λιμένος Χερσονήσου»*

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

α) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τό ἄρθρον 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τās ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμανούσης Ἐκκλησίας τās ἀπορροεύσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρός τό Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

γ) τās ὑφισταμένας πνευματικές, κοινωνικές καί μορφωτικές ἀνάγκας τῆς Ἐνορίας Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου.

δ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 2/17-2-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐνορίας Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου, ἐγκριθεῖσαν ὑπό τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου διά τῆς ὑπ' ἀριθμ. 4/21-2-2012 Ἀποφάσεως αὐτοῦ.

ε) Τήν ὑπ' ἀριθμ. 6/21.2.2012 Ἀπόφασιν καί τήν ὑπ' ἀριθμ. 138/21-2-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Νεκταρίου.

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

συνιστᾷ εἰς τόν Ἱερόν Ἐνοριακόν Ναόν Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας καί Χερρονήσου Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν: «Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο "Ἅγιος Ἰωακείμ Ἐπίσκοπος Χερρονήσου"», τό ὁποῖον θά λειτουργῇ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου, ὡς αὐτοτελές καί ἀνεξάρτητον Νομικόν Πρόσωπον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου «Ν.Π.Ι.Δ.», μῆ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρος, διά τās πνευματικές, κοινωνικές καί μορφωτικές ἀνάγκας τοῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Λιμένος Χερσονήσου. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρησις καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θά διέπεται ἀπό τās διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

«ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ "ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ" ΕΝΟ-

ΑΡΘΡΟ 1

Σύσταση – Τίτλος – Έδρα

Στήν περιφέρεια τής Μητροπόλεως Πέτρας & Χερρονήσου συνίσταται, στήν ένορία Λιμένος Χερσονήσου, Έκκλησιαστικό Ίδρυμα πού λειτουργεί ώς Νομικό Πρόσωπο Ίδιωτικού Δικαίου μέ τήν έπωνυμία «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ – ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ», τό όποιο έχει έδρα στό Λιμάνι Χερσονήσου τοῦ Δήμου Χερσονήσου.

ΑΡΘΡΟ 2

Σκοπός

Σκοπός τοῦ Κέντρου είναι νά συμβάλλει στό άρτιότερο Πολιτιστικό, Ποιμαντικό, Κατηχητικό, Κοινωνικό καί Φιλανθρωπικό έργο τής ένορίας μέ:

- α) Τήν μελέτη καί σπουδή τής όρθόδοξης παράδοσης τής Έκκλησίας μας.
- β) Τήν συμπαράσταση στίς βαθύτερες ανάγκες τής πνευματικῆς αναζήτησης καί καλλιέργειας τών νέων.
- γ) Τήν σωστή αξιοποίηση τοῦ έλεύθερου χρόνου τών νέων τής ένορίας σέ ένα οίκειο ιδιόκτητο χῶρο.

ΑΡΘΡΟ 3

Μέσα γιά τήν έπίτευξη τών σκοπῶν

- 1) Έ λειτουργία Νεανικοῦ Κέντρου γιά τήν πνευματική κατάρτιση, οίκοδομή καί τήν δημιουργική άπασχόληση καί ψυχαγωγία τών νέων.
- 2) Έ αξιοποίηση τοῦ ανθρώπινου δυναμικοῦ τής ένορίας πού έμφορεΐται από έκκλησιαστική συνείδηση καί όρθόδοξο έκκλησιαστικό φρόνημα καί τήν συνδρομή ίκανῶν πνευματικῶν ανθρώπων, κληρικῶν καί λαϊκῶν.
- 3) Έ όργάνωση καλλιτεχνικῶν εκθέσεων καί θεατρικῶν παραστάσεων, μουσικῶν καί ψυχαγωγικῶν εκδηλώσεων.
- 4) Έ συγκέντρωση, ταξινόμηση, συντήρηση καί αξιοποίηση λαογραφικοῦ καί έκκλησιαστικοῦ υλικοῦ μέ την όργάνωση Μουσείου.
- 5) Έ διοργάνωση όμιλιῶν καί διαλέξεων διαφωτιστικοῦ περιεχομένου καί σεμιναρίων.
- 6) Έ δημιουργία παραδοσιακῶν τμημάτων γιά τήν διάσωση, διατήρηση καί διάδοση τής πολιτιστικῆς μας παράδοσης.
- 7) Έ όργάνωση δανειστικῆς βιβλιοθήκης, τμήματος πληροφορικῆς καί έργαστηρίων γιά τήν ανάπτυξη καλλιτεχνικῶν ταλέντων καί δεξιοτεχνίας των νέων.
- 8) Έ ίδρυση καί λειτουργία Τράπεζας Αΐματος.
- 9) Έ όργάνωση εκδρομῶν, ξεναγήσεων καί επισκέψεων.
- 10) Όργανώνοντας γραφεΐο γιά την διευκόλυνση τής επικοινωνίας τών μελῶν.
- 11) Πραγματοποιώντας παραστάσεις καί κάνοντας τίς ενέργειες πού

ἐπιβάλλονται γιά τήν προβολή τοῦ ἔργου καί τήν δραστηριότητα τοῦ Πνευματικοῦ - Πολιτιστικοῦ Κέντρου.

12) Πραγματοποιώντας μελέτες.

13) Ἐκδίδοντας ἐνημερωτικό περιοδικό ἔντυπο.

14) Ἐνεργώντας τίς ἐπιβαλλόμενες συνεργασίες μέ ἄλλα πνευματικά κέντρα γιά τήν προώθηση τοῦ ἔργου τῶν μελῶν, ἀλλά καί γιά τήν ἀνταλλαγή ἀπόψεων καί ἰδεῶν γιά τήν ἀναβάθμιση τῆς πνευματικῆς ποιότητας τῶν μελῶν.

Ὅποιοσδήποτε ἄμεσος ἢ ἕμμεσος σκοπός τοῦ Κέντρου μέ κίνητρο τήν συνεργασία μέ ἄλλους συλλόγους πού ἄπτονται πολιτικῶν ἢ συντεχνιακῶν σκοπῶν ἀπαγορεύεται.

ΑΡΘΡΟ 4

Διοίκηση

Τό Πολιτιστικό - Πνευματικό Κέντρο τελεῖ ὑπό τήν ἐποπτεία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας & Χερρονήσου.

Διοικεῖται ἀπό ἑπταμελές (7) Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) καί ἀπαρτίζεται ἀπό:

Α) Ἐνα ἐκ τῶν ἐφημερίων τῆς ἐνορίας Λιμένος Χερσονήσου, ὡς Πρόεδρο τοῦ Κέντρου.

Β) Ἐνα μέλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς ἐνορίας.

Γ) Ἀπό πέντε (5) ἐνορίτες, ἄνδρες καί γυναῖκες πού διακρίνονται γιά τήν πνευματική τους κατάρτιση, ὠριμότητα καί ἐνδιαφέρον τους γιά το ἔργο τῆς ἐνορίας.

Τα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου διορίζονται γιά μία τριετία ἀπό τό Σεβ. Μητροπολίτη Πέτρας & Χερρονήσου, ὕστερα ἀπό ἔγγραφη πρόταση τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου μέ τήν γνώμη καί τῶν λοιπῶν ἐφημερίων τοῦ Ναοῦ μέ δικαίωμα ἐπαναδιορισμοῦ.

Τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο δύναται νά προτείνει καί τρία (3) ἀναπληρωματικά μέλη γιά τήν ὀρθή λειτουργία τοῦ Δ.Σ. τοῦ Κέντρου.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) τοῦ Πολιτιστικοῦ - Πνευματικοῦ Κέντρου συγκροτεῖται σέ σῶμα κατά τήν πρώτη συνεδρίαση του, ἐκλέγοντας τόν Ἀντιπρόεδρο, τόν Γραμματέα καί τόν Ταμία. Ἡ προσφορά τῶν μελῶν εἶναι τιμητική καί ἄνευ ἀμοιβῆς.

Μέλη τοῦ Δ.Σ. μή ἀνταποκρινόμενα στά καθήκοντά τους ἀντικαθίστανται ἀπό τόν Σεβ. Μητροπολίτη Πέτρας & Χερρονήσου.

ΑΡΘΡΟ 5

Ἄρμοδιότητες

Α) Τό Δ.Σ. τοῦ Πολιτιστικοῦ - Πνευματικοῦ Κέντρου ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα πού ἀφορᾷ στή λειτουργία καί τήν συντήρηση τοῦ Κέντρου μέ σχετική

πλειοψηφία τῶν παρόντων τακτικῶν μελῶν. Σέ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου.

Β) Συνεργάζεται μέ τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καί μπορεῖ νά ἀποφασίζει τήν σύσταση Τομέων ἢ Τμημάτων Διακονίας, νά καθορίζει τίς ἀρμοδιότητές των καί νά διορίζει ὑπευθύνους ἐκτιμώντας τό ἦθος καί τήν προσφορά τῶν πρὸς τήν ἐνορία.

Γ) Μεριμνᾷ γιά τήν ἐξεύρεση Οἰκονομικῶν πόρων καί τήν καλή καί σωστή λειτουργία του.

Δ) Συντάσσει τόν προϋπολογισμό καί τόν ἀπολογισμό τοῦ Κέντρου καί ὑποβάλλει στήν Ἱερά Μητρόπολη πρὸς ἔγκριση.

Το Δ.Σ. πρὸς ἀρτιότερη ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν του καί τήν ὁμαλή λειτουργία του, δύναται νά ἀποφασίσει:

1) Γιά τόν καθορισμό θέσεων προσωπικοῦ πού δέν ἔχουν καθοριστεῖ στόν παρόντα κανονισμό, γιά τά ἀπαιτούμενα προσόντα καί δικαιολογητικά τοῦ προσληφθησομένου προσωπικοῦ καθώς καί γιά τίς ἀρμοδιότητες τῶν προσώπων καί τῶν καθοριζομένων θέσεων.

2) Γιά τήν πρόσληψη τοῦ ἀπαραίτητου ἔμμισθου ἢ ἄμισθου προσωπικοῦ, νά διορίζει ἔμμισθους ἢ ἄμισθους ὑπεύθυνους καί τό προσωπικό αὐτῶν.

Ε) Συνέρχεται τακτικά μιά φορά τό μήνα καί ἐκτάκτως μετά ἀπό πρόσκληση τοῦ Προέδρου ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη ἢ μέ αἴτηση τριῶν τουλάχιστον τακτικῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ.

Γιά τήν ὑπαρξη ἀπαρτίας πρέπει νά παρευρίσκονται ὁ Πρόεδρος ἢ μέ ἐντολή του ὁ Ἀντιπρόεδρος καί τά τέσσερα τουλάχιστον τακτικά μέλη τοῦ Δ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 6

Καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἐκπροσωπεῖ τό Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο ἐνώπιον κάθε Ἀρχῆς, Δημόσιας ἢ Δημοτικῆς καί σέ ὅποιαδήποτε Ἐκκλησιαστική, Δικαστική, Διοικητική, Οἰκονομική, Φορολογική Ἀρχή καί Ὑπηρεσία καί σέ κάθε Ὄργανισμό καί ἐνώπιον Συμβολαιογράφου καί σέ περίπτωση κωλύματος αὐτοῦ, τό Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο ἐκπροσωπεῖ ὁ Ἀντιπρόεδρος αὐτοῦ καί τούτου κωλυμένου ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ. ἀρμοδίως ἐξουσιοδοτημένο. Ἐπίσης ὁ Πρόεδρος, προεδρεύει τῶν συνεδριάσεων τοῦ Κέντρου, ὑπογράφει τήν σχετική ἀλληλογραφία, καθώς καί τά γραμμάτια εἰσπράξεων καί ἐντάλματα πληρωμῶν σέ συνεργασία μέ τόν Γραμματέα καί τόν Ταμία.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος ἀναπληρώνει τόν Πρόεδρο ὅταν ἐκεῖνος ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται στήν ἄσκηση τῶν καθηκόντων του λόγω ὑγείας. Ἐπίσης ἐκτελεῖ τά καθήκοντα πού μπορεῖ νά τοῦ ἀναθέσει ἀρμοδίως ὁ Πρόεδρος.

Ὁ Γραμματέας τηρεῖ τό ἀρχεῖο τοῦ Πολιτιστικοῦ – Πνευματικοῦ Κέντρου, διακινεῖ τήν ἀλληλογραφία, συντάσσει τά πρακτικά συνεδριάσεων καί συνυ-

πογράφει μέ τόν Πρόεδρο τά έντάλματα πληρωμῶν καί τά λοιπά ἔγγραφα.

Ὁ Ταμίας τηρεῖ τά βιβλία ἐσόδων καί ἐξόδων, φυλάγει τά χρήματα, καταχωρεῖ τά γραμμάτια εἰσπράξεων καί τά έντάλματα πληρωμῶν, καταθέτει καί ἀναλαμβάνει χρήματα ἀπό τράπεζες, συνυπογράφει μέ τόν Πρόεδρο κάθε δικαιολογητικό πού τόν ἀφορᾷ.

Τά μέλη τοῦ Δ.Σ. τακτικά καί ἀναπληρωματικά, μετέχουν στίς συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου καί βοηθοῦν στήν ὅσο τό δυνατόν καλύτερη λειτουργία τοῦ Κέντρου μέ ὅποιο τρόπο τούς ζητηθεῖ ἀπό τό Δ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 7

Βιβλία

Ἡ οικονομική διαχείριση τοῦ Κέντρου εἶναι ἐνιαία καί ἀφορᾷ σέ ὅλα τά τμήματά του. Διατηρεῖ βιβλίο πρακτικῶν, βιβλίο ἐσόδων - ἐξόδων, βιβλίο πρωτοκόλλου, διπλότυπα ἀποδείξεων, γραμμάτια εἰσπράξεων, έντάλματα πληρωμῶν καθῶς καί σχετικούς φακέλους ἀρχείου. Τα βιβλία αὐτά θεωροῦνται ἀπό τήν Μητρόπολη Πέτρας & Χερρονήσου, ἡ ὅποια ἀσκεῖ τόν οικονομικό ἔλεγχο διαχειρίσεως τοῦ Κέντρου. Ὁ δέ ἐτήσιος προϋπολογισμός ἐγκρίνεται ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πέτρας & Χερρονήσου.

ΑΡΘΡΟ 8

Πόροι τοῦ Πολιτιστικοῦ - Πνευματικοῦ Κέντρου

Α) Οἱ ἐπιχορηγήσεις ἀπό τόν Ἐνοριακό Ναό ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ Κέντρου καί τῶν οικονομικῶν δυνατοτήτων τοῦ Ναοῦ.

Β) Ἀπό κάθε φύσεως προαιρετικές εἰσφορές, δωρεές, κληρονομίες ἢ κληροδοτήματα.

Γ) Ἀπό πάσης φύσεως ἔσοδα, διοργάνωση ἐκδηλώσεων, καλλιτεχνικῶν παραστάσεων, οικονομικές ἐνισχύσεις διαφόρων φορέων καί συλλόγων, δωρεῶν κ.τ.λ.

Δ) Ἀπό ἐράνους καί λαχειοφόρους ἀγορές.

Ε) Ἀπό ἐνοίκια κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας.

ΣΤ) Ἀπό κάθε παροχή ἢ ἐπιχορήγηση τοῦ Κράτους, Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοίκησης ἢ τοῦ Δήμου ἢ καί ἄλλη νόμιμη ἐπιχορήγηση, εἰσφορά ἢ οικονομική ἐνίσχυση.

Ζ) Ἔσοδα ἀπό τήν διεξαγωγή συνεδρίων, σεμιναρίων, ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων κ.τ.λ.

Η) Διάφοροι ἄλλοι πόροι μή κατονομαζόμενοι στόν παρόντα Κανονισμό, τούς ὁποίους θά συστήσει καί θά ἐξεύρει τό Δ.Σ. τοῦ Πολιτιστικοῦ - Πνευματικοῦ Κέντρου.

Θ) Κάθε ἔσοδο τό ὅποιο δέν προβλέπεται ἀνωτέρω καί προέρχεται ἀπό χρηστή πηγή.

ΑΡΘΡΟ 9

Διάθεση πόρων

Οί πόροι του Πολιτιστικού – Πνευματικού διατίθενται:

Α) Για τις ανάγκες συντήρησης και λειτουργίας του κτηρίου του Πολιτιστικού Κέντρου (θέρμανση, φωτισμός, νερό, τηλέφωνο, καθαριότητα κ.τ.λ.).

Β) Για τον εξοπλισμό του Πολιτιστικού - Πνευματικού Κέντρου.

Γ) Για την αγορά βιβλίων – ένισχυση βιβλιοθήκης - διοργάνωση συνεδρίων, έορτών και έκδηλώσεων.

Δ) Για την έκτύπωση διαφόρων απαραίτητων έντύπων για την λειτουργία του Κέντρου.

Ε) Για την άμοιβή της καθαρίστριας ή άλλου έμμισθου προσωπικού.

ΑΡΘΡΟ 10

Σφραγίδα

Τό Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο έχει στρογγυλή σφραγίδα μέ δύο έπάλληλους κύκλους, ή όποία στό κέντρο θά φέρει τήν εικόνα του Έπισκόπου Χερρονήσου ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ, στόν έξωτερικό κύκλο τίς λέξεις : «ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΠΕΤΡΑΣ ΚΑΙ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ – ΕΝΟΡΙΑ ΛΙΜΕΝΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ» και στόν έσωτερικό τήν έπωνυμία του Ίδρύματος: «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΚΕΙΜ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΕΡΡΟΝΗΣΟΥ»

ΑΡΘΡΟ 11

Τό Ίδρυμα διαλύεται όταν και όπως ό Νόμος όρίζει, μέ απόφαση του Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας & Χερρονήσου όταν δέν έκπληρώνει τήν άποστολή του ή παρεκκλίνει του σκοπού του. Κάθε κινητό και άκίνητό του στοιχείο άκόμα και οικονομικό μεταβιβάζεται χωρίς καμία άλλη ένέργεια στόν Ίερό Ναό της Άγίας Παρασκευής Λιμένος Χερσονήσου στόν όποίο και άνήκει άμεσα κάθε περιουσιακό στοιχείο του Πολιτιστικού - Πνευματικού Κέντρου.

ΑΡΘΡΟ 12

Ό Κανονισμός αυτός ισχύει από τότε πού θά δημοσιευτεί σύμφωνα μέ τό Νόμο στό έπίσημο Δελτίο της Έκκλησίας Κρήτης «Άπόστολος Τίτος» και στην Έφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ό παρών Κανονισμός τροποποιείται μέ απόφαση του Σεβ Μητροπολίτου Πέτρας & Χερρονήσου ή μετά από πρόταση του Δ.Σ. του Ίδρύματος.

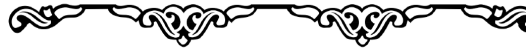
Άκροτελεύτιο Άρθρο

Κάλυψη δαπάνης

Άπό τίς διατάξεις του Κανονισμού αυτού δέν προκαλείται δαπάνη σέ βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, προκαλείται όμως δαπάνη σέ βάρος του Ίερού Ένοριακού Ναού Άγίας Παρασκευής Λιμένος Χερσονήσου (Ν.Π.Δ.Δ.), τό ύψος της όποίας δέν μπορεί νά προσδιοριστεί».

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΩΝ

*Τροποποιήσεις τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως
καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου,
ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο
Εὐαγγελιστρίας Χανίων»*

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

α) τάς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τοῦ ἄρθρου 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τάς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπό 26-11-2001 Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β'/18-1-2002),

γ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 2/4-5-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β'/18-1-2002),

δ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 5/4Α'/27-6-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου,

ε) τήν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1222/12-7-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ,

στ) τήν ἀπό 23-7-2012 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ζ) Τό γεγονός ὅτι τό ἐν λόγῳ Πνευματικόν Κέντρον, δέν προκαλῆ δαπάνην εἰς τόν Προϋπολογισμόν τοῦ Κράτους, διότι διά τήν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν καί τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀντλεῖ ἔσοδα ἀπό τήν περιουσίαν καί τοὺς πόρους αὐτοῦ, συμφώνως καί πρὸς τό ἄρθρον 7 τοῦ Καταστατικοῦ λειτουργίας αὐτοῦ.

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

Τήν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β'/18-1-2002), ὡς κάτωθι:

Ἄρθρο 3

1. Εἰς τό τέλος τοῦ ἄρθρου 3 ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ προτίθεται τό παρὸν ἐδάφιο:

«ΙΑ) Τή στέγαση καί ὀλοκληρωμένη φροντίδα βρεφῶν καί νηπίων σύμφωνα μέ τόν ἐσωτερικό κανονισμό λειτουργίας που θά συντάξει τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο καί θά ἐγκρίνει τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητρο-

πόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου».

Ἡ παροῦσα Ἀπόφασις νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ».

*Τροποποιήσεις του Κανονισμού συστάσεως
καί λειτουργίας του Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου,
ὑπό τήν ἑπωνυμίαν*
**«ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ»**

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:
α) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρ-
του τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τὰ ἄρθρα 29 παρ. 2, 39 παρ. 2 καί
59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλά-
δος»,

β) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ἀπό 7-12-2010 Καταστατικοῦ λειτουρ-
γίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σε-
λίνου ὑπό τήν ἑπωνυμίαν: «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΑΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ» (ΦΕΚ 386 τ.Β'/14-3-2011)

γ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 1/12-6-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ
Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου ὑπό
τήν ἑπωνυμίαν: «ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟ-
ΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ» (ΦΕΚ 386 τ.Β'/14-3-2011)

δ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 11/3/12-6-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβου-
λίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου,

ε) τήν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1.471/Φ.2.1/19-6-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητρο-
πολίτου Κισάμου καί Σελίνου κ. Ἀμφιλοχίου,

στ) τήν ἀπό 23-7-2012 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ζ) Τό γεγονός ὅτι ἀπό τήν παροῦσα δέν προκαλεῖται δαπάνη,

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

Τήν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἰδρύ-
ματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου ὑπό τήν ἑπωνυμίαν: «ΠΝΕΥ-
ΜΑΤΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΙΣΑΜΟΥ ΚΑΙ
ΣΕΛΙΝΟΥ» (ΦΕΚ 386 τ.Β'/14-3-2011), ὡς κάτωθι:

Ἄρθρο 1

1. Τροποποιεῖται τό β' ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 1 «Σύσταση - Ἐπωνυμία - Ἐδρα
- Σφραγίδα - Νομική Μορφή» πού ἀφορᾷ εἰς τήν ἑπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος καί
ἀντικαθίσταται ὡς ἑξῆς:

«Τό Ἰδρυμα θά φέρει τήν ἑπωνυμία "Τσατσαρωνάκειο Πνευματικό - Πο-
λιτιστικό - Πολυκέντρο Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κισάμου καί Σελίνου" καί θά
διέπεται ἀπό τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καί τῶν κειμένων νό-

μων».

2. Τροποποιείται τό γ' ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 1 καί ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«Τό "Ἴδρυμα, τό ὁποῖο στό ἐξῆς θά ἀναφέρεται ἐν συντομία ὡς "Τσατσαρωνάκειο Ἴδρυμα" ἢ "Τσατσαρωνάκειο Πολιτιστικό Πολυκέντρο", θά ἔχει ἔδρα τήν Κίσαμο τοῦ ὁμώνυμου Δήμου τοῦ Νομοῦ Χανίων».

3. Τροποποιείται τό δ' ἐδάφιο τοῦ ἄρθρου 1 καί ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«Τό Ἴδρυμα θά ἔχει κυκλική σφραγίδα, μέ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία στό κέντρο θά φέρει χριστιανικό μονόγραμμα – παράσταση ἢ σύμβολο τοῦ Κέντρου κ.λ.π., στόν ἐξωτερικό κύκλο τίς λέξεις "Ἱερά Μητρόπολις Κισάμου καί Σελίνου" καί στόν ἐσωτερικό "Τσατσαρωνάκειο Πνευματικό-Πολιτιστικό Πολυκέντρο".

Ἄρθρο 3

1. Ἀντικαθίσταται ἡ παράγραφος 1, ἐδάφιο δ' , ὡς ἐξῆς:

«Ἐνα λαϊκό μέλος πού νά διακρίνεται γιά τό ἦθος καί τήν ἐν γένει πολιτεία του, μέ τόν ἀναπληρωτή του, τό ὁποῖο προτείνεται ἀπό τόν Πρόεδρο καί ἐπίσης ἕνα λαϊκό μέλος πού προτείνεται δεσμευτικά μέ ἀπόφαση τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου τῆς οἰκογένειας Νικολάου Τσατσαρωνάκη, τό ὁποῖο θά προέρχεται ἐκ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας Νικολάου Τσατσαρωνάκη, ἐξ αἵματος σέ κατ' εὐθείαν γραμμή καί ἐκ πλαγίου, καί τούς συζύγους μόνον τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν τοῦ Νικολάου Τσατσαρωνάκη σέ εὐθεία γραμμή».

Πέραν τῶν ἀνωτέρω τροποποιήσεων, ἐξακολουθοῦν νά ἰσχύουν τά ὀριζόμενα στήν ὑπ' ἀριθ. 13/24-11-2010 Πράξη σύστασης τοῦ εἰρημένου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καί στόν Κανονισμό Λειτουργίας πού ἐνεκρίθη μέ τήν ὑπ' ἀριθ. 10/07-12-2010 Ἀπόφαση τῆς Ἱεράς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης (ΦΕΚ Β' 386/14-03-2011).

Ἡ παροῦσα Ἀπόφασις νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ».

14. Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων».

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

α) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτη Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τοῦ ἄρθρου 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 11 τοῦ ἀπό 26-11-2001 Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέν-

τρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β΄/18-1-2002),

γ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 2/4-5-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β΄/18-1-2002),

δ) τήν ὑπ' ἀριθμ. 5/4Α΄/27-6-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου,

ε) τήν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1222/12-7-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ,

στ) τήν ἀπό 23-7-2012 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ζ) Τό γεγονός ὅτι τό ἐν λόγῳ Πνευματικόν Κέντρον, δέν προκαλῆ δαπάνην εἰς τόν Προϋπολογισμόν τοῦ Κράτους, διότι διά τήν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν καί τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀντλεῖ ἔσοδα ἀπό τήν περιουσίαν καί τούς πόρους αὐτοῦ, συμφώνως καί πρὸς τό ἄρθρον 7 τοῦ Καταστατικοῦ λειτουργίας αὐτοῦ.

ἀποφασίζει ὁμοφώνως

Τήν τροποποίησιν τοῦ Κανονισμοῦ συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἐνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων» (ΦΕΚ 34 τ.Β΄/18-1-2002), ὡς κάτωθι:

Ἄρθρο 3

1. Εἰς τό τέλος τοῦ ἄρθρου 3 ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ προτίθεται τό παρόν ἐδάφιον:

«ΙΑ) Τή στέγαση καί ὀλοκληρωμένη φροντίδα βρεφῶν καί νηπίων σύμφωνα μέ τόν ἐσωτερικό κανονισμό λειτουργίας που θά συντάξει τό Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο καί θά ἐγκρίνει τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου».

Ἡ παροῦσα Ἀπόφασις νά δημοσιευθεῖ στήν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καί στό Ἐπίσημο Δελτίο τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΙΤΟΣ».

15. Κανονισμός περί συστάσεως καί λειτουργίας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τοῦ Ἱεροῦ Ἐνοριακοῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὑπό τήν ἐπωνυμίαν «Βρεφονηπιακός Σταθμός Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου».

Ἡ Ἱερά Ἐπαρχιακή Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν:

α) τās διατάξεις τοῦ ἄρθρου 54 τοῦ Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐν Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» καί τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2 καί 59 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

β) τās ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμαινούσης Ἐκκλησίας τās ἀπορροεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καί τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς

τό Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πλήρωμα.

γ) Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικάς, πνευματικάς καί ποιμαντικάς ἀνάγκας τῆς Ἑνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ἰδίᾳ τὴν μέριμναν αὐτῆς ὑπὲρ τῶν Βρεφῶν καί τῶν Νηπίων.

δ) τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3/30-3-2012 Ἀπόφασιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, ἐγκριθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 5/4Β'/27-6-2012 Ἀποφάσεως αὐτοῦ.

ε) τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 1222/12-7-2012 πρότασιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνοῦ.

στ) τὴν ἀπὸ 23-7-2012 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

ἀποφασίζει ὁμοφώνως:

συνιστᾷ εἰς τὸν Ἱερόν Ἑνοριακόν Ναόν Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, καί εἰς τό Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Πνευματικό Ἑνοριακό Κέντρο Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας», Ἐκκλησιαστικόν Ἰδρυμα, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «Βρεφονηπιακός Σταθμός Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου», τό ὁποῖον θά λειτουργῇ ὡς ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἱεροῦ Ἑνοριακοῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων καί θά ἐδρεύει εἰς τόν Δῆμον Χανίων. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρησις καί λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θά διέπεται ἀπὸ τίς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Λειτουργίας Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τὴν ἐπωνυμία:

«ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΧΑΛΕΠΑΣ ΧΑΝΙΩΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ»

Ἄρθρο 1

Σύστασις

Στὴν Ἱερά Μητρόπολη Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου καί στὴν Ἑνορία τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας συστήνεται ὑπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τὴν ἐπωνυμία «Πνευματικό Ἑνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χανίων», κατ' ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 29 παρ. 2, 59 παρ. 2 τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν.590/1977), «ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ ΧΑΛΕΠΑΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ», τό ὁποῖο θά ἀποτελεῖ ἐξηρητημένη Ὑπηρεσία τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος μέ τὴν Ἐπωνυμία «Πνευματικό Ἑνοριακό Κέντρο Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας» τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων ἰδίᾳς διαχείρισης καί μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, θά διέπεται δέ ἀπὸ τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Άρθρο 2

Σκοπός

Σκοπός του Ίδρυματος είναι η εξυπηρέτηση, φύλαξη, προστασία, ιατρο-φαρμακευτική περίθαλψη, διαπαιδαγώγηση, δημιουργική απασχόληση, ψυχαγωγία και έν γενέει φροντίδα βρεφών και νηπίων (από 6 μηνών μέχρι 5 ετών) εργαζομένων συζύγων, οι οποίοι, κατά προτίμηση, κατοικούν ή διαμένουν στην περιφέρεια της Ένορίας Ευαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων και σε περιφέρειες άλλων Ένοριών, κατόπιν εξασφάλισης άδειας για τη λειτουργία του ως άνω Βρεφονηπιακού Σταθμού, σύμφωνα με τους όρους και τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (ιδίως άρθρ. 12 παρ γ', Ν. 2082/1992). Σκοπός επίσης του Ίδρυματος είναι η οργάνωση διαλέξεων, έορτών και άλλων παρεμφερών εκδηλώσεων για την προστασία της μητέρας και του παιδιού γενικώς.

Άρθρο 3

Όργάνωση-Διοίκηση

1. Τό Ίδρυμα τελεί υπό την πνευματική και διοικητική έποπτεία της Ίερας Μητροπόλεως Κυδωνίας και Άποκορώνου και διοικείται από τό Έπταμελές Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του «Πνευματικού Ένοριακού Κέντρου Ευαγγελιστρίας Χαλέπας», στό όποιο και θά στεγάζεται.

2. Τό Δ.Σ. κατά την πρώτη συνεδρίασή του επιλέγει μεταξύ τών μελών του τόν Γραμματέα και τόν Ταμία.

3. Τό Δ.Σ. συνέρχεται τακτικά κάθε μήνα και έκτάκτως, όταν κριθεί αυτό αναγκαίο από τόν Πρόεδρο ή ζητηθεί έγγραφως από τρία (3) τουλάχιστον μέλη του Δ.Σ.

4. Στίς συνεδριάσεις του Δ.Σ. τηρούνται πρακτικά, στά όποια καταχωρίζονται όλες οι αποφάσεις, καθώς και ή γνώμη τών μειοψηφησάντων μελών. Τά πρακτικά αναγιγνώσκονται κατά την έπομένη Συνεδρία του Δ.Σ. και υπογράφονται άπ' όλα τά μέλη.

Άρθρο 4

Καθήκοντα Διοικητικού Συμβουλίου ως πρός την λειτουργία του Βρεφονηπιακού Σταθμού

1. Τό Δ.Σ. διοικεί τό Ίδρυμα και φροντίζει για την έκπλήρωση τών σκοπών του. Διαχειρίζεται τίς υποθέσεις αυτού, έγκρίνει τόν έτήσιο προϋπολογισμό και άπολογισμό έσόδων και έξόδων, τούς όποιους υποβάλλει για έγκριση στό Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Ίερας Μητροπόλεως Κυδωνίας και Άποκορώνου και αποφασίζει για κάθε δαπάνη του Βρεφονηπιακού Σταθμού.

2. Προσλαμβάνει μέ σύμβαση Ίδιωτικού Δικαίου και άπολύει τό προσωπικό του Βρεφονηπιακού Σταθμού, αποφασίζει δέ την καταβολή έφάπαξ άμοιβής για την παροχή ύπηρεσιών στό Ίδρυμα.

3. Προσλαμβάνει Συμβούλους επί παιδαγωγικών, ιατρικών, νομικών,

οικονομικῶν καί ἄλλων θεμάτων καί ἀποφασίζει γιά κάθε θέμα πού δέν προβλέπεται ἀπό τόν παρόντα κανονισμό, πάντοτε δέ μέ τήν ἔγκριση τῶν Πράξεων του ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου.

4. Μεριμνᾷ γιά τήν ἐξεύρεση οἰκονομικῶν πόρων καί τήν ἐπαύξηση αὐτῶν, καθώς καί γιά τήν εὐρυθμη, ὁμαλή, ἀπρόσκοπτη καί ἀποτελεσματική λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος.

5. Συντάσσει τόν Ἐσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, πού ἐγκρίνεται ἀπο τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου.

Ἄρθρο 5

Καθήκοντα τοῦ Προέδρου ὡς πρὸς τήν λειτουργία τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ

1. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Δ.Σ. ἐκπροσωπεῖ τό Ἴδρυμα ἐνώπιον κάθε Δικαστικῆς, Ἐκκλησιαστικῆς ἢ ἄλλης Ἀρχῆς καί σέ ὅλες τίς σχέσεις του μέ ἄλλα Ἴδρύματα, Ὄργανισμούς, Νομικά καί Φυσικά πρόσωπα. Δύναται δέ νά ἐκχωρεῖ τό δικαίωμα αὐτό κατά περίπτωση σέ ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ., κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., γεγονός πού αὐτοδικαίως θά συμβαίνει καί στίς περιπτώσεις πού ἀναπληρώνεται στά καθήκοντά του ἀπό τόν νόμιμο ἀναπληρωτή του.

2. Προσκαλεῖ τό Δ.Σ. σέ τακτικές καί ἔκτακτες συνεδριάσεις.

3. Λαμβάνει γνῶση τῆς ἀλληλογραφίας καί ὑπογράφει τή σχετική ἀλληλογραφία.

4. Μεριμνᾷ γιά τήν ἐφαρμογή τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καί τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ.

Ἄρθρο 6

Καθήκοντα τοῦ Γραμματέα

1. Ὁ Γραμματέας τοῦ Δ.Σ. τηρεῖ τό βιβλίον Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καί ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Ἰδρύματος.

2. Συντάσσει τά πρακτικά τῶν συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ. καί φυλάσσει τό βιβλίον τῶν πρακτικῶν.

3. Τηρεῖ τό βιβλίον Μητρώου τῶν Νηπίων τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, φυλάσσει τή σφραγίδα καί τό Ἀρχεῖο αὐτοῦ.

Ἄρθρο 7

Καθήκοντα τοῦ Ταμῆ

1. Ὁ ταμῆς εἰσπράττει τά ἔσοδα τοῦ Ἰδρύματος καί ἐκδίδει Γραμμάτιο εἰσπράξεως ὑπογραφόμενο ἀπό τόν Πρόεδρο καί τόν Ταμῆ.

2. Γιά κάθε εἰσφορά σέ εἶδος ἐκδίδεται ἀπόδειξη παραλαβῆς καί γίνεται καταχώρηση στά οἰκεῖα βιβλία τοῦ Ἰδρύματος.

3. Ἐνεργεῖ τίς πληρωμές, ἀφοῦ ἐκδοθεῖ τό χρηματικό ἔνταλμα πληρωμῆς,

τό όποιο ύπογράφεται από τόν Πρόεδρο καί τόν Ταμία.

4. Τηρεῖ τό βιβλίό τοῦ Ταμείου, στό όποιο καταχωροῦνται τά ἔσοδα καί τά ἔξοδα τά όποια πραγματοποιοῦνται κατά τήν χρονική διάρκεια ἐκάστης οἰκονομικῆς χρήσεως.

5. Τηρεῖ τά διαχειριστικά βιβλία τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, τά όποια φυλάσσει καθώς καί τά παραστατικά στοιχεῖα τῶν εἰσπράξεων καί τῶν πληρωμῶν.

6. Συντάσσει τόν προϋπολογισμό καί τόν ἀπολογισμό τούς όποίους ύποβάλλει ἐγκαίρως πρὸς ψήφιση στό Δ.Σ. καί στή συνέχεια στό οἰκεῖο Μητροπολιτικό Συμβούλιο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Αποκορώνου γιά ἔγκριση.

7. Τά διπλότυπα Γραμματίων Εἰσπράξεων καί Πληρωμῶν φέρουν τή θεώρηση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Αποκορώνου.

Ἄρθρο 8

Προσωπικό τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ

1. Τό προσωπικό τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ διακρίνεται σέ τακτικό (ἀμειβόμενο) καί ἐθελοντικό (μὴ ἀμειβόμενο). Ὁ ἀριθμός τῶν ὀργανικῶν θέσεων τοῦ τακτικοῦ προσωπικοῦ καθορίζεται μέ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. ὥστε νά καλύπτονται πλήρως οἱ ἀνάγκες λειτουργίας τοῦ Βρεφονηπιακοῦ σταθμοῦ.

2. Γιά τήν εὐρυθμη, ὁμαλή καί ἀποτελεσματική λειτουργία τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ προσλαμβάνεται Διευθυντής/-ια πού διαθέτει τά ἀπαραίτητα τυπικά καί οὐσιαστικά προσόντα, ὁ όποῖος/-οία θά ἔχει τήν εὐθύνη λειτουργίας τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, μεριμνᾷ γιά τήν ὑγιεινή κατάσταση τῶν παιδιῶν, γιά τήν διαπαιδαγώγησή τους, τήν ψυχαγωγία τους, τήν καλή διατροφή. Μεριμνᾷ γιά τήν καθαριότητα τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, παρέχει συμβουλευτική ἐνημέρωση καί ὑποστήριξη στοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν. Τόν Διευθυντή/-ρια ὅταν ἀπουσιάζει ἢ κωλύεται ἀναπληρώνει μία ἀπό τίς νηπιαγωγούς ἢ βρεφοκόμους πού ὀρίζεται ἀπό τό Ἰδρυμα ἢ τό Δ.Σ.

3. Ἡ Διεύθυνση τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ τηρεῖ τό βιβλίό συμβάντων, τίς ἀτομικές κάρτες ὑγείας τῶν παιδιῶν, τό βιβλίό παρουσίας αὐτῶν, τό βιβλίό παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ τοῦ σταθμοῦ καί τό Μητρώο παιδιῶν.

4. Προσλαμβάνονται γιά τίς ἀνάγκες τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ, ἐφόσον κριθεῖ ἀπαραίτητο, καί ἄλλο προσωπικό, ἕνας παιδίατρος, μία δασκάλα μουσικῆς καί καθηγητές ξένων γλωσσῶν.

5. Οἱ ἀποδοχές τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος καθορίζονται ἐλεύθερα μέ συμφωνία μεταξύ ἐργαζομένων καί ἐργοδότη, δέν μποροῦν ὅμως νά εἶναι κατώτερες τοῦ ἐλαχίστου ἡμερομισθίου πού προβλέπεται ἀπό τίς ισχύουσες κάθε φορά συλλογικές συμβάσεις τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας.

6. Λαμβανομένου ὑπόψη τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτήρα τοῦ Ἰδρύματος ἐλέγχεται ἡ λειτουργία τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἰδρύματος, ἡ όποία πρέπει νά εἶναι κόσμια, εὐπρεπῆς καί μέ ἰδιαίτερα περισσεύματα ἀγά-

πης, επιείκειας και υπομονής.

Άρθρο 9

Λειτουργία του Βρεφονηπιακού Σταθμού

1. Η λειτουργία του Σταθμού αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 31η Ιουλίου, του επόμενου ημερολογιακού έτους, επί 5 ημέρες, δηλαδή από Δευτέρα ως Παρασκευή.

2. Ο Σταθμός δεν λειτουργεί από την 24η Δεκεμβρίου μέχρι και την 6η Ιανουαρίου καθώς και από τη Μεγάλη Πέμπτη μέχρι και την Τρίτη του Πάσχα.

3. Ο Σταθμός διακόπτει επίσης την λειτουργία του κατά τις επίσημες άργιες των Δημοσίων Υπηρεσιών.

4. Η λειτουργία του Σταθμού αρχίζει από τις 07:30 π.μ. και λήγει στις 16:00 μ.μ. ώρα.

Άρθρο 10

Έγγραφή παιδιών

1. Δικαίωμα έγγραφης στο Βρεφονηπιακό Σταθμό έχουν κυρίως τα παιδιά της Ένορίας του Ίερού Ναού Ευαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων και έφ' όσον υπάρχουν κενές θέσεις γίνονται δεκτά και παιδιά άλλων ένοριών.

2. Στο Σταθμό εγγράφονται παιδιά από 8 μηνών έως 5 ετών και απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση των γονέων ή του κηδεμόνα του παιδιού.
- Ληξιαρχική πράξη γεννήσεως του παιδιού.
- Ιατρική βεβαίωση για τη σωματική και την πνευματική υγεία του.
- Για την έγγραφη των παιδιών άλλοδαπών γονέων στο Βρεφονηπιακό Σταθμό απαραίτητη προϋπόθεση είναι ή άδεια νόμιμης παραμονής στην χώρα μας.

Άρθρο 11

Διακοπή φιλοξενίας παιδιών

Η διακοπή φιλοξενίας παιδιών πραγματοποιείται:

1. Όταν τό ζητήσουν μέ αίτησή τους οί γονεΐς και οί κηδεμόνες των παιδιών.

2. Όταν παρουσιασθούν σοβαρά προβλήματα στην υγεία ή τη συμπεριφορά των παιδιών και δεν μπορούν νά αντιμετωπιστούν από τό Βρεφονηπιακό Σταθμό.

3. Όταν κατ' εξακολούθηση και παρά τίς έγγραφες ειδοποιήσεις του Δ.Σ. πρός τούς γονεΐς, αυτοί δεν συμμορφώνονται πρός τό πρόγραμμα λειτουργίας του Σταθμού.

4. Όταν απουσιάζουν συνεχώς πέραν του ενός (1) μηνός άδικαιολόγητα τά παιδιά από τόν Σταθμό.

5. Όταν δέν καταβάλλεται από τούς γονεῖς πέραν τῶν τεσσάρων (4) μηνῶν ἡ οικονομική τους συμμετοχή χωρίς νά ὑπάρχει σοβαρός λόγος.

Ἄρθρο 12

Περιουσία – Πόροι

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι:

1. Ἡ ἐτήσια ἐπιχορήγηση τοῦ Ἰ. Ναοῦ.
2. Τά ἔσοδα ἀπό τήν πραγματοποίηση διαφόρων ἐκδηλώσεων.
3. Οἱ δωρεές ἢ οἱ κληρονομίες ὑπέρ τοῦ Ἰδρύματος.
4. Ἡ μηνιαία οικονομική συμμετοχή τῶν παιδιῶν πού φιλοξενοῦνται στόν Βρεφονηπιακό Σταθμό, τό ποσό τῆς ὁποίας ἀποφασίζεται ἀπό τό Δ.Σ.
5. Οἱ ἐπιχορηγήσεις ἀπό τήν Περιφερειακή ἢ τήν Τοπική Αὐτοδιοίκηση, Ὄργανισμούς καί ἄλλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.
6. Οἱ τόκοι ἐκ τῶν καταθέσεων τοῦ Ἰδρύματος.
7. Ὅλα τά ἀνωτέρω ἔσοδα κατατίθενται σέ ξεχωριστό ταμεῖο στό ὄνομα τοῦ Βρεφονηπιακοῦ Σταθμοῦ.
8. Ὁ Πρόεδρος ὑπογράφει τά σχετικά ἔγγραφα γιά ἀνάληψη χρημάτων, τίς ἐκδιδόμενες τραπεζικές ἐπιταγές κ.τ.λ.

Ἄρθρο 13

Τηρούμενα βιβλία

α) Τό Ἰδρυμα ἔχει αὐτοτελή διαχείριση, τηρεῖ δέ τά ἐξῆς βιβλία θεωρημένα ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου.

1. Βιβλίο Πρωτοκόλλου Εἰσερχομένων καί Ἐξερχομένων ἐγγράφων.
  2. Βιβλίο Πρακτικῶν Συνεδριάσεων Δ.Σ.
  3. Βιβλίο Ταμείου, διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καί διπλότυπα Γραμμάτια Πληρωμῶν, τά ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα, ἐφ' ὅσον φέρουν τήν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ταμῆ τοῦ Δ.Σ. καί εἶναι θεωρημένα ἀπό τήν Ἱερά Μητρόπολη Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου.
  4. Βιβλίο Κτηματολογίου γιά τυχόν ἀκίνητα περιουσιακά στοιχεῖα τοῦ Ἰδρύματος καί βιβλίο κινητῶν πραγμάτων.
  5. Βιβλίο Συμβάντων.
  6. Βιβλίο παρουσίας τοῦ προσωπικοῦ.
  7. Μητρώο παιδιῶν.
  8. Βιβλίο ἐκδρομῶν, ἐπισκέψεων, ὁμιλιῶν καί διαλέξεων.
- β) Τό Ἰδρυμα τηρεῖ καί ἄλλα βιβλία τά ὁποῖα κρίνονται ἀπό τό Δ.Σ. ἀπαραίτητα γιά τή λειτουργία του.

Ἄρθρο 14

Δωρητές-εὐεργέτες

Τό Δ.Σ. μπορεῖ μέ ἀπόφασή του νά ἀνακηρύξει Δωρητές καί Εὐεργέτες ἐν ζωῇ ἢ μετὰ θάνατον.

Άρθρο 15

Ειδικές διατάξεις-Κατάργηση του Ίδρύματος

Τό Ίδρυμα καταργείται μέ απόφαση του Έκκλησιαστικού Συμβουλίου τής Ένορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, κατόπιν αἰτιολογημένης απόφασης του Δ.Σ. αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἐγκρίνεται ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, ὅταν δέν ἐκπληρώνει τίς ἐκκλησιολογικές προϋποθέσεις καί τήν ἀποστολή του, ὅταν παρεκκλίνει τοῦ σκοποῦ του ἢ καταστεῖ ἀνέφικτη ἡ λειτουργία του. Σέ κάθε περίπτωση κατάργησης τοῦ Ίδρύματος κάθε κινητό ἢ ἀκίνητο περιουσιακό στοιχεῖο αὐτοῦ ἀνήκει στό Νομικό Πρόσωπο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων.

Άρθρο 16

Έλεγχος τοῦ Ίδρύματος

Τό Ίδρυμα ὀφείλει νά ἐπιτρέπει στόν/στήν Κοινωνικό/ή Σύμβουλο, τόν/τήν ὀριζόμενο/η στήν κατά τόπον ἀρμόδια ἐποπτεύουσα Περιφερειακή Ἐνότητα, τήν ἐλεύθερη πρόσβαση σέ ὅλους τούς χώρους του καί νά ἐξασφαλίζει σέ αὐτόν/αὐτήν τήν ἀκώλυτη ἄσκηση τῶν καθηκόντων ἐλέγχου, ἐπίβλεψης καί συνεχοῦς παρακολούθησης τής λειτουργίας του καί τῶν ὑπηρεσιῶν που αὐτό παρέχει ὡς πρὸς τήν ποιότητα καί τήν ἐπάρκειά τους.

Άρθρο 17

Τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρῶν Κανονισμός μπορεῖ νά τροποποιηθεῖ ἀπό τό Έκκλησιαστικό Συμβούλιο τής Ένορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας Χανίων, μέ αἰτιολογημένη πρόταση τοῦ Δ.Σ. που ἐγκρίνεται ἀπό τό Μητροπολιτικό Συμβούλιο τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου. Ἡ τροποποίηση αὐτή ὑπόκειται στίς ἴδιες διατυπώσεις δημοσίευσης.

Άρθρο 18

Ἰσχὺς τοῦ Κανονισμοῦ

Ὁ παρῶν Κανονισμός ἰσχύει ἀπό τής δημοσιεύσεώς αὐτοῦ στό ἐπίσημο Δελτίο τής Ἐκκλησίας τής Κρήτης «Ἀπόστολος Τίτος» καί στήν Ἐφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

Άρθρο 19

Κάλυψη δαπάνης

Ἀπό τίς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τής Ένορίας Εὐαγγελιστρίας Χαλέπας τής Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κυδωνίας καί Ἀποκορώνου, τό ὕψος τής ὁποίας δέν δύναται νά προσδιορισθεῖ.